

Kulturminner

Hordaland
Sogn og Fjordane

Stølar i Stølsheimen

Fylkeskonservatoren
i Hordaland
Registreringsrapport nr. 5

Stølar i Stølsheimen

Registreringsrapport nr. 5

Redaksjon: Nils Georg Brekke

Utarbeidd av Arne H. Ingvaldsen, Målfrid Nyrnes og Svein Mjåtvedt
på grunnlag av registrering av faste kulturminne i Modalen,
Høyanger og Vik kommunar.

Støl nr. 1–6 og nr. 29–40:
Registrert i 1975 av Arne H. Ingvaldsen og Arild Roar Rasmussen.

Utteikning av oppmålingane og utforming av rapporten
ved Arne H. Ingvaldsen.

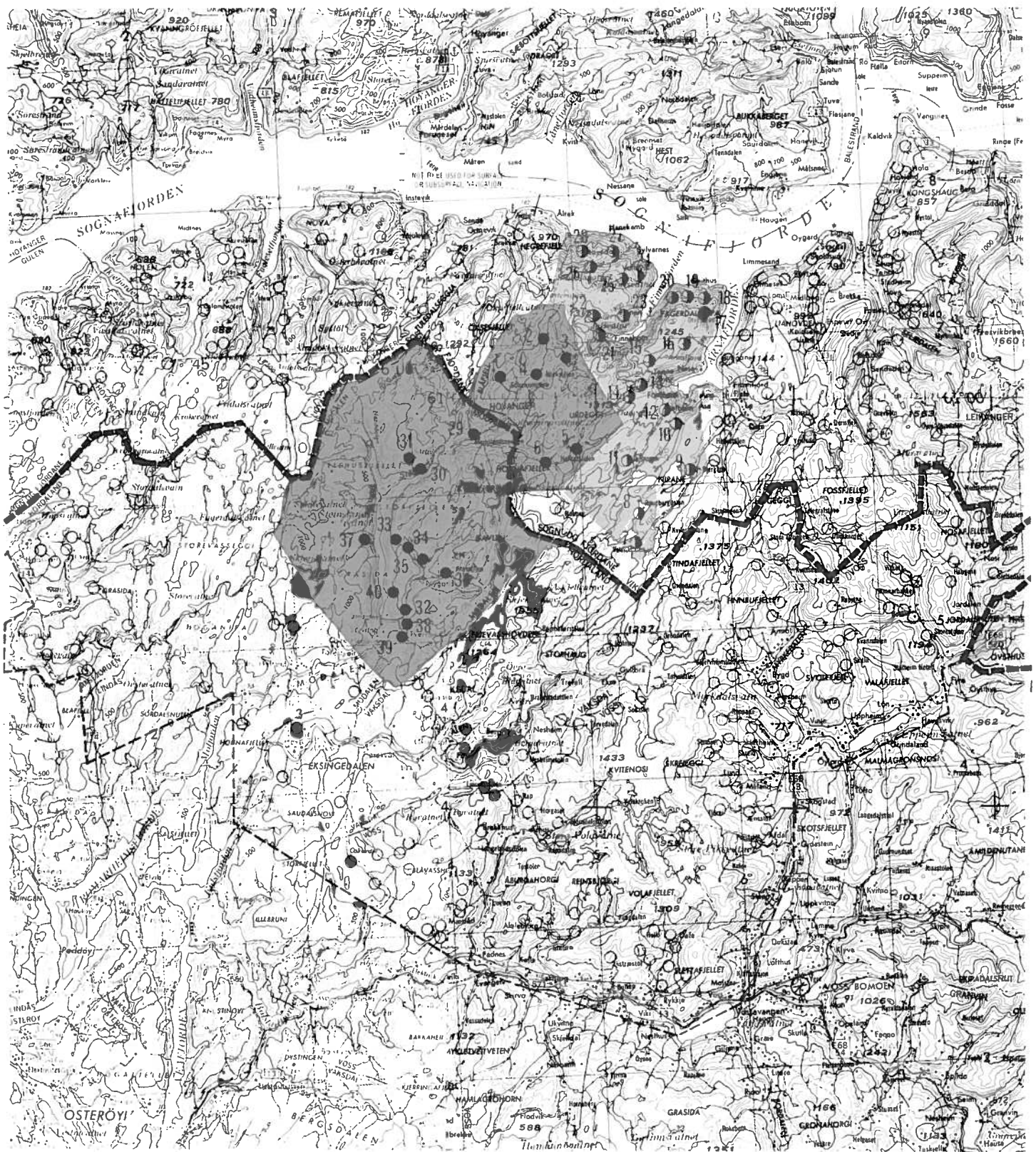
Støl nr. 7–28:
Registrert i 1977 av Svein Mjåtvedt og Amund Vik.

Utteikning av oppmålingane og tilrettelegging av registreringsmaterialet
ved Målfrid Nyrnes.

Lay-out: Arne H. Ingvaldsen, Målfrid Nyrnes og Nils Georg Brekke.
Framsidedfoto: Alrekstølen. Helge Sunde.

Fylkeskonservatoren i Hordaland
Bergen 1979.

KART OVER STØLAR I STØLSHEIMEN

○ Støl. ● Støl registrert i 1975. ● Støl registrert i 1977.

Kartet gjev eit oversyn over mengda av stølar i heile området, men ein må ta atterhald om at ikkje alle stølar er avmerkte på dette kartutsnittet. NGO 1501. Målestokk 1:250 000. (68% forminsking.) Attgjeve med løyve frå NGO.

INNHALD

FORORD	
Fylkeskonservator Nils Georg Brekke	4
KART OVER STØLANE	2/20
1.0 MÅL OG METODE FOR REGISTRERINGANE	6
2.0 STØLSDRIFT I STØLSHEIMEN	
Arne H. Ingvaldsen	7
2.1 STØLSDRIFTA I GARDSHUSHALDET	
Svein Mjåtvedt	8
3.0 TREKK FRÅ BYGGESKIKKEN	
3.1 Stølen og landskapet	
Arne H. Ingvaldsen	12
3.2 Byggeskikken i høve til jordsmonn, vegetasjon og klima	
Målfrid Nyrnes	13
3.3 Byggeskikken og dei einskilde bygningane	
Arne H. Ingvaldsen og Målfrid Nyrnes	15
4.0 NYE INTERESSER – ENDRINGAR	
Arne H. Ingvaldsen	18
5.0 AKTUELLE TILTAK	
Arne H. Ingvaldsen	19
6.0 DEI EINSKILDE STØLANE	21

FORORD

I Stølsheimen, ein gong eit sentralt beiteområde for bygdelaga på både sider av fjellet, står det idag rekker av tomme stølshus, ute av bruk, salryggja og i forfall. Kulturlandskapet og stølsvollane er i ferd med å gro til. Det er andre ressursar enn dei organiske vår tid er ute etter.

Dei gamle stølane er ein del av kulturlandskapet og har ein klar miljøverdi i dette fine turområdet, men saka har også ei nasjonaløkonomisk side. Dei gamle bygningane representerer ein kapital som øydest. Når vi ser på dei store summene vi år om anna investerer i fritidshus som står tomme store deler av året, slår det ein at noko av denne investeringsvillige kapital må kunna kanalisert over i andre banar i samband med rehabilitering av stølsanlegg i områder med høg rekreasjonsverdi, på ein slik måte at sesongmessig utleige kan gje inntekter for grunneigaren og forrenta investert kapital. Det må vera viktig at ein kan nytta ut dei bygningane som frå gammalt står i fjellet og ikkje fyller opp med hytter på kvar knaus.

Dei fleste aktuelle stølsanlegga ligg i Sogn, men Stølsheimen er eit så sentralt friluftsområde for Nordhordlandsbygdene og Bergensregionen at det er naturleg med eit samarbeid over fylkesgrensa om ein plan for rehabilitering og bruk av gamle stølar, enten det gjeld å ta opp gamle beite eller nytta ut stølane til fritidsformål. Planen tek sikte på å samordna grunneigarinteressene med kulturvern- og friluftsiresser, og vil utgjera ein kulturhistorisk del av ein heilskapsplan for Stølsheimen.

På grunn av fysisk forfall og utbyggingsplanar hastar det med å få igang tiltak, og denne rapporten legg fram materialet frå ei registrering av 40 stølsanlegg i sentrale deler av Stølsheimen, frå Modalen til nordre del av området mellom Finnefjordbotn og Ortnevik.

Rapporten byggjer på Stølsheimplanen av 1969, og inneheld eit detaljert registreringsmateriale som vil danna grunnlag for ein tiltaksplan og konkrete restaureringsplanar for dei einskilde anlegg, med utarbeiding av kostnadsrammer og framlegg til finansiering.

Registreringsarbeidet er lagt opp i samarbeid mellom fylkeskonservatorane

i Hordaland og Sogn og Fjordane, innanfor ramma av registrering av faste kulturminne i Norge, med tilskott frå Miljøverndepartementet. I tillegg til grunnlagsregistreringa er det også utført oppmåling av alle stølsanlegg, for å samla breiast mogeleg dokumentasjon som grunnlag for vidare vernearbeid og bygningshistorisk/ lokalhistorisk forskning.

Registreringsarbeidet i 1975 er utført av arkitekt Arne H. Ingvaldsen og stud.polit. Arild Roar Rasmussen. Utteikning av oppmålingane er utført av Arne H. Ingvaldsen, som også har ansvaret for utforming av rapporten og planutkastet.

Registreringsarbeidet i 1977 er utført av arkitekt Amund Vik og stud.mag.art. Svein Mjåtvedt. Sistnemnde har hatt ansvaret for det historisk/etnologiske bakgrunns materialet. Kjeldegrunnlaget for stølsbruken kviler på ei rekkje intervju med informantar frå gardane på Sognesida. Arkitekt Målfrid Nyrnes har teikna ut dei fleste av oppmålingane, og har hatt ansvar for tilrettelegging av heile registreringsmaterialet for trykking.

Arbeidet er utført med tilskott frå Miljøverndepartementet og Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar.

Ein plan for rehabilitering og bruk av stølar i Stølsheimen bør vera eit godt grunnlag for grunneigarane til variert utnytting av området, både for fiske, fangst og utleigeformål, og bør kunna verta eit verdfullt friluftts- og rekreasjons-tilbod både for bygd og by. Det er å vona at dei gamle stølane vil gjera Stølsheimen til eit attraktivt område ikkje berre for tradisjonell fjellvandring, men i større grad åpna for familieturisme. Ei organisering av grunneigar-interesser og brukarinteresser bør vera neste steg i ei slik utnytting av Stølsheimen, der også dei kulturhistoriske verneinteressene er med i biletet.

Bergen 31. januar 1979

Nils Georg Brekke
Fylkeskonservatoren i Hordaland

1.0 MÅL OG METODE FOR REGISTRERINGANE

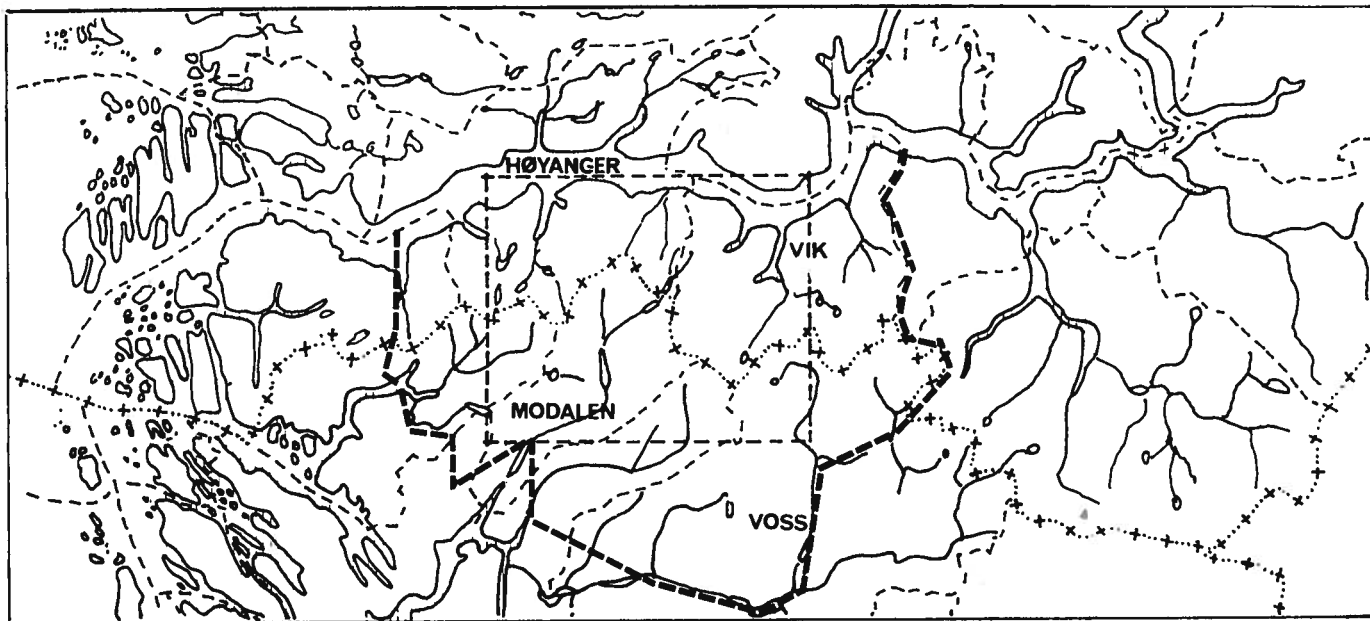

Fig. 1 Avgrensing av Stølsheimen og kringliggjande bygdelag.

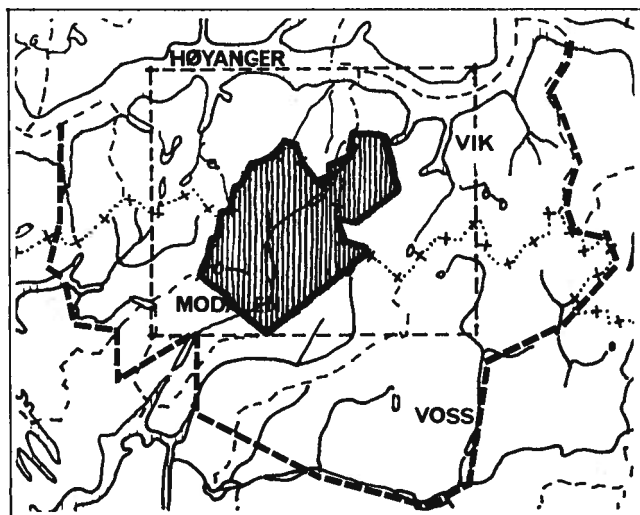

Fig. 2 Avgrensing av registreringsområdet.

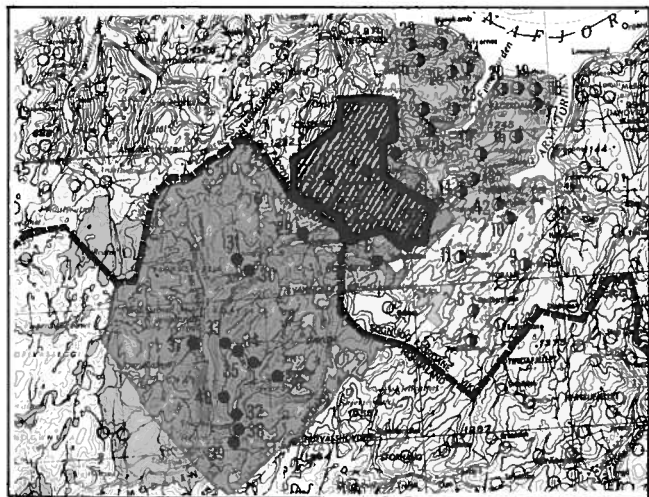

Fig. 3 Område verna mot kraftutbygging.
(Anslagsvis avgrensing).

Målsetjinga for registreringane som vart utførde 22/7 – 8/8 1975 og 9/8 – 27/8 1977 var:

- 1) Å leggja fram eit arbeidsgrunnlag for vidare planlegging i Stølsheimen, særleg med tanke på vern og ny bruk av stølar.
- 2) Å dokumentera fysiske kulturminne som er truga av kraftutbygging eller forfall.
- 3) Å gje eit mest mogleg fullstendig oversyn over stølar i Stølsheimen.

Registreringsområdet er avgrensa slik:

Dei sentrale områda som er verna for kraftutbygging, dalføra Vøvrindalen, og Bærdalen-Stordalen. Frå denne indre, sentrale delen registrerte ein så langt råd var nedover i Modalen kommune (øvste krins) på Hordalandssida. Ved dette fekk ein med Steinslandsheimen, som vert overfløymd ved oppdemminga av Stølsvatna.

Vidare har registreringa omfatta stølane i Vik kommune i Sogn og Fjordane fylke, mellom fylkesgrensa og Fidnafjord-Arnafjord.

Registreringsmetoden har fylgt eit standard opplegg for registrering av faste kulturminne (kodeskjema, fotografering, kartfesting). I tillegg er det også gjort særskilde registreringar (topografiske skisser, og tekstar, oppmålingar utan nivellement C-standard) og teknisk beskrivelse for kvart hus. Tilleggsregistreringane skal særleg tena planlegginga, og gje eit grunnlag for vølings- og vernetiltak gningar, og for vurderinga av miljøkvalitetane omkring dei.

2.0 STØLSDRIFT I STØLSHEIMEN

Arne H. Ingvaldsen

Fig. 4 Stølsheg på Steinslandsstølen. Foto utlånt ved Johan O. Dale.

Stølsheimen er fjellområdet mellom Sognefjorden i nord og Vossavassdraget i sør. Grensene mot aust og vest er meir flytande, men går gjennom kommunane Voss-Vik og Masfjord-Gulen. Kartet viser at området inneheld ei stor mengd stølar. Stølsdrifta har vore ein viktig del av økonomien til dei tradisjonelle hushalda i desse bygdene. Kor langt tilbake stølane har vore drivne, gjev ikkje registreringane opplysningar om. Dei fleste bygningane er under 100 år, men stølsstadene er nok ofte mykje eldre.

Mange av stølane ligg nær heimegardane, gjerne innafor ein times gangavstand (nr. 8–18), i skogbeltet. Døme er Steinslandsstølen (nr. 8), som også blir kalla «heimestølen». Nokre av dei nære stølane vart nytta berre tidleg på våren. Når beitet der tok slutt, flytta dei om sommaren opp på stølar som låg lenger borte. Døme her er Vårstølen – Nystølane (nr. 18–11, 12). Somme stølar nær bygda i Modalen har og meir eller mindre vore eigne geitestølar (nr. 8, 12, 14, 16).

Men nokre stølar ligg mange timars gange frå bygda, med vanskelege og farlege bufarsvegar. Dette gjeld stølane i det indre området i Vøvringdalen – Bærdalen/Stordalen (nr. 1–7, 9). Desse ligg i snaufjellssona, eller øvst i den. Frå Solrenningane kjenner vi at folket frå Ortnevik hadde ein bufarsveg på 8 timar. I stølstida gjorde dei kløvferder med hest opp i helgene. Dei kom då med matvarer og utstyr frå bygda, og vende tilbake med fisk, fjellsmør og rømme. I kløven, er det fortalt, måtte dei då ha smedutstyr til å sko hestane undervegs.

Tradisjonelt var stølstida frå byrjinga av juli (14 dagar etter jonsok) og fram til laurdagen nærast

3.–4. september. Det hende dei var ei veke ekstra, men dette førde alltid med seg ein risiko for snøfall i fjellet. Stølsvegen nådde opp i 1200 m.o.h., og det var snøfallet i denne høgda som avgjorde når stølstida måtte avsluttast for å få ei trygg heimferd med buskapen om hausten.

Stølane har bydd folk svært ulike arbeidsvilkår. Det var ikkje berre fe-beitet som var grunnlaget for den tradisjonelle drifta. Folk nytta også ressursane som låg i fiskevatna og- elvane, i jaktterrenget og bæra.

I det rike Solrenningsvatnet tok dei fisken med garn. Dei sløgde fisken, og salta ein del i tønner som vart tekne til bygds. Men det var etter måten tung kløv, og mykje av fisken vart nytta til mat på stølen. Fisken vart lettare å føra etter at dei tok til å røykja han.

Dei jakta særleg på fugl. Det var mykje ryper, men også rein og hjort, serleg ved Solrenningane og Hallset. Elles plukka budeiene bær, både blåbær og molter, som vart tekne heim til bygda.

Somme bruk hadde både vår- og sommarstøl, andre hadde berre ein heimestøl eller ein fjellstøl langt inne i fjellet. Ulike naturtilhøve og ressursar har sjølvstølt gjeve ulike utformingar av anlegget og driftsmåtar på stølen. Men om formene skifter, kjem dei likevel inn under den overordna samanhengen: å supplera produksjonen i bygdene. Den kulturhistoriske bakgrunnen bak alle desse variasjonane er dette samfunnet, som – ulikt vårt eige – måtte henta det daglege brødet i dei lokale ressursane. I dette arbeidet måtte dei strekkja seg etter dei mest avsi-desliggjande også, om det så skulle ta åtte timar å gå dit med kløven.

2.1 STØLSDRIFTA I GARDSHUSHALDET

Svein Mjåtvedt

2.1.1. Stølen som lekk i eit økonomisk system

Eigedomsskapande faktorar i fjellet

Det er vanskeleg å seia sikkert kva som opphavelig har gjeve dei einskilde gardane eigedomsrett til stølane i fjellet. Bruk av fjella til sommarbeite har gjeve gardane hevd på spesielle område. Oftast ligg desse områda i direkte tilknytning til garden og utmarksområda i liene. Men ofte kan bruka disponera stølar langt inne i fjellområda utan slik tilknytning. Beiting av sauer, kyr og hestar i fjellet gjev ikkje eigedomsrett i seg sjølv. Først når menneskeleg verksemd kjem i tillegg, kan ein tala om beiting som eigedomsskapande faktor. Kyr som vert mjølka og/eller gjett på fjellbeite er såleis eigedomsskapande, likevel på ein slik måte at ein ikkje måtte ta seg støl for nær alt eksisterande stølar. Slike tilfelle kunne føre til tvistar om stølsretten. På 1800-talet førte oppretting av nye stølar ofte til konflikhtar med gamle stølseigarar. Det hende endåtil at nyoppsette sel vart rivne ned.

Stølstypar

Dei fleste bruka har høyrte til eit fleirstølsystem. Det vil seie at kvart bruk hadde fleire stølar. Viktigast var fjellstølen, der dei sat det meste av sommaren. Men mange hadde òg vår- eller hauststølar, også kalla heimestøl eller liastøl, der dei sat 2–3 veker vår og haust.

Alle brukarane – også husmenn – hadde stølsrett.

Denne retten kunne vera innskrenka til så mange dyr som kunne vinterfødestad heime på bruket. Dei som ikkje hadde sel sjølve, måtte hyre kyrne inn hjå andre på stølen. Det hende at husmenn hadde egne stølar.

Avstanden til stølane skifter. Heimestølane ligg ofte berre ein time eller to i gangtid frå bruka. Fjellstølane derimot kan liggja opptil ein dagsmarsj heimanfrå.

Stølen som lekk i eit økonomisk system

Utnyttinga av beiteressursane i fjellområda var ein føresetnad for husdyrhaldet i Stølsheimområdet. Heime på gardane var all dyrkande mark nytta til åker og eng. Dei avgrensa beiteområda i liene vart nytta før buskapen kunne sendast til fjells. Heimebeita vart dessutan nytta til hestane og kalvane heile sommaren. Dei fleste bruka hadde hest, kanskje ein føresetnad for å driva stølsdrift i det heile.

Avdråtten frå stølsdrifta har nok hatt mykje å seia reint økonomisk. Vanlegvis var produkta frå stølen salsvare. Kvaliteten både på smør og ost var så mykje betre enn produksjonen heime på bruket resten av året. Hovuddelen av produktalet kom såleis frå sommarproduksjonen på stølane. Produksjonen resten av året gjekk tildels inn i det daglege forbruket på garden.

Fig. 5 «Stølsjenter på solrenningane.» Foto utlånt ved Johan O. Dale.

2.1.2 Den tradisjonelle drifta

Førebuing til stølstida

I god tid før buføringa, vanlegvis når våronna var over, måtte stølsvegane vølast. Det var et fellesarbeid for alle som hadde stølsrett, ei plikt som ingen kunne dra seg unna. Det ser ikkje ut som om nokon særskild hadde ansvaret for å kalla saman mannskap; det var snarare slik at alle brukarane vart samde om ein dag. Vegen vart vølt der det trongst, og bruene vart lagde ut.

På denne tida brukte òg mange å kløvja ved til stølane. Veden tok dei i bjørkebeltet så nær stølane som mogleg. Hadde dei ikkje skog i den leia stølen låg, var det vanleg å kjøpa hjå andre. Dei kjøpte veden på rot, og måtte hogga og kløvja han fram sjølv.

Brenntorv tok dei vanlegvis utover heile sommaren i samband med at dei henta avdråtten. Der det var god brenntorv, brukte dei mykje av han. Budeiene kunne sjølve spa torv om det høvde slik.

Vøling av sela tok dei etter kvart utover heile stølssesongen. Berre i dei høve det var naudsynt med større vøler, vart dette arbeidet utført før eller etter stølstida.

Budeiene var ein tur til støls for å vaska ned sela før bufarsdagen. Slik fekk dei òg kontrollert kor langt beita var komne i fjellet.

Buføringa

På grunn av avgrensa beiteressursar heime på gardane, var det viktig å få buskapen til støls så snart råd var om sommaren. Men føresetnaden var at beita var langt nok komne. Det seier seg sjølv at om snøen låg til fram mot jonsok, vart buføringa seinka. Men folk hadde merke på kor mykje snø det var i fjellet, eller kor langt graset var kome. Dei hadde snøfonner og grasbakkar heime på gardane som svara til tilhøva på stølane. Det var kunnskap bygd på røynsle, overleverd frå generasjon til generasjon ned gjennom tidene.

Dei buførde til liastølane først, der dei var 2–3 veker. Deretter fór dei til fjells. Om hausten sat dei likeeins 2–3 veker på liastølane, før dei vende heim til gards. Den vanlegaste tida for buføringa ser ut til å ha vore frå jonsok til dei fyrste dagane av juli. Nokre stader likevel så tidleg som dei fyrste dagane av juni. Buføringa om hausten gjekk føre seg frå midten av september til Mikkjelsmess, 29. september. Etter Mikkjelsmess var det vanleg at buskapen fekk beita på heimebøen. Stølstida kunne såleis variera frå 8–12 veker.

Å sitje lenge på stølen utover hausten var alltid eit sjansespel. Ein kunne lett bli overraska av snø. Då kunne det hende at ein måtte «laupebuføre», dvs. buføra føre tida. I slike tilfelle var det vanleg at det kom folk frå bygda for å hjelpe til. Det har hendt at

folk måtte trakka stig til kyrne fordi det kom mykje snø på dei.

Stølsdrifta

Det ser ut til at det vanlegvis var døtre eller systre til brukaren som var budeier. Berre når slike ikkje fanst, eller dei trongst til andre gjeremål på garden, brukte ein å leiga budeie. Dette har m.a. bakgrunn i reint økonomiske tilhøve. Leigd budeie skulle ha si løn, dei som var med i hushaldet til brukaren, fekk ikkje særskild betaling for stølstida. Det kunne einast vere om dei hadde leigekyr for andre brukarar. Men enten budeia hadde løn eller ikkje, så var det vanleg at ho fekk ei lita gåve. Det kunne vere kopp og tefat, fløytemugge og sukkerskål e.l.

Arbeidet på stølen

Arbeidsdagen for budeiene kunne vera lang og hard, ofte opp til 14–16 timar for dagen. Særleg tungt var det der dei hadde både kyr og geiter. Der måtte dei ysta kvar dag. Der det berre var kyr, ysta dei ein dag, og kinna ein dag i veka.

Budeiene var oftast åleine om stellet, og måtte såleis utføra alt naudsynt arbeid på stølen sjølve. Det har ikkje vore vanleg med ekstrahjelp korkje til innestell eller gjeting i Stølsheimområdet.

Det var buskapen som avgjorde tida for dei ulike gjeremåla. Kyrne måtte mjølkast tidleg om morgonen, før dei fór på beite, og likeeins om kvelden. Det var viktig at kyrne vart sammjølka, dvs. at dei vart mjølka til same tid morgon og kveld, for å halda oppe mjølkemengda.

Ekstra arbeid for budeiene

Det var ikkje uvanleg at budeiene var pålagde å strikka eit visst antal sokkepar eller vottar i løpet av stølstida, særleg om budeia var leigd. Det verkar likevel ikkje som om dette har vore noko ekstra press på arbeidssituasjonen, for dei fleste seier at dei likte å ha noko i hendene når dei gjekk i marka. Det var rett og slett ein del av eit livsmønster, at ein alltid skulle ha noko å hengja fingrane i. Det ser ikkje ut som budeiene hadde andre faste plikter ved sida av det vanlege arbeidet på stølen.

Stølsprodukta

Produkta som vart framstilte på stølen var smør, gamalost, geitost, myse og mjølk. Dei laga òg noko dei kalla for søtost. Den vart brukt som gåve til ungane når dei kom til støls, eller sendt heim til gards når dei var og henta kløv. Det hende at dei koka prim av mysa heime på garden. Primkokinga kravde så mykje ved at det var uråd å gjere det på stølen. Dette ser òg ut til å vere viktigaste årsaken til at det vart laga så mykje gamalost. Gamalosten kravde kort koking, og eigna seg difor i skogfattige distrikt.

Dei ferdige produkta vart lagra på hyller i selet. Gamalosten måtte lagrast i minst 3 veker før han kunne kløvjast til bygds. Smøret vart salta godt og lagra i smørstrokker eller smørambarar.

Stølsmaten

Kvar veke, eller annankvar, kom dei med hest og kløv for å henta avdråtten. Då fekk budeiene samstundes nye tilførsler av mat og ved. Matstellet på stølen var svært likt det som var vanleg på garden elles, men sjølv sagt med litt ekstra mjølkemat. Budeiene sjølve legg vekt på at dei aldri svalt på stølen, men det hende det var så knapt med mat at dei måtte til bygds for å henta ny forsyning. Maten var til vanleg spekeflesk, spekekjøtt, spekesild, poteter, flatbrød, litt vanleg brød, mjøl, gryn og erter. Der det var gode fiskevatn, var fjellaure eit kjærkome tilskot i kosten.

Dersom budeia stølte for fleire brukarar, var det vanleg at dei delte på kostutgiftene, enten slik at dei heldt kosten halve sesongen kvar, eller kvart sitt år. I siste tilfellet var det då ofte slik at den som ikkje heldt maten, skulle syta for salt til dyra det året.

Stølsheg

Høgdepunktet i stølstida var stølshegga. Den var omlag midt på sommaren, når halve stølstida var gått, eller når dei var ferdige med slåttene heime på gardane. Då kom vaksne, ungdom og born til støls for å ha det moro, og for å få smaka det beste av stølsmaten. Der det var mykje folk, måtte dei ha to stølsheggar, ei for born, og ei for vaksne og ungdom. Alle vaksne ungdomar og born som høyrde garden til, skulle vere med på stølshegga. Budeiene hadde laga til rikeleg med mat: rjomekolle, rjomegraut, mylse, spekekjøtt og flatbrød o.m. Sjølv om det vanlegvis vart lite soving, hadde budeiene slått starrgras til å breia utover golvet, for alle skulle liggja på flatseng om natta. Som oftast hadde nokon trekkspel eller sveivegrammofon med, slik at det vart ein svingom om kvelden. Dessutan var det alltid nokon som fann på moro. Der fleire stølar låg nær kvarandre, hende det at ungdom frå andre gardar kom på vitjing om kvelden eller natta.

Eldstaden på stølen

Sela hadde to rom, **Innselet**, der budeia hadde opphalds- og soveplass, og der dei ferdige produkta vart lagra, og **skotet**, der mjølkeprodukta vart laga til. I skotet var eldstaden der dei kokte og ysta. Opphaveleg var det berre ein open eldstad, **elta**. Til elta var det ikkje skorstein. Då var der ljorehol i taket eller opning i røstet i skotet. Nokre av sela har aldri hatt annan eldstad enn elta så lenge dei vart drevne.

Denne forma for eldstad førde med seg mykje røyk inne i rommet, og sure auger for budeia. Dessutan sette røyken smak både på mjølk, fløyte og dei ferdige produkta. Skota var heilt svarte i taket og eit stykke ned på veggene. Frå 1920-åra, stundom tidlegare, stundom seinare, skifte mange over til bryggepanner. Då kom det skorstein til eldstaden, og det vart meir triveleg å stella til produkta.

I innsela var det ikkje alle stader omn. Dersom dei hadde omn der, og elta i skotet, hende det at røykrøyret gjekk gjennom veggen og ut i skotet.

Gjæting

Det har ikkje vore vanleg å gjæta buskapen i Stølsheimen. Berre i heilt spesielle høve, i ruskever, og helst då på haustparten, hende det at kyrne trekte heim mot dalen, eller til stader der dei kunne finna livd. Dersom dette førde med seg at dei kom inn på andre stølsområde, måtte det koma folk frå bygda for å gjæta dyra. Budeiene hadde meir enn nok med det vanlege stellet, så det ser ut til at dei vart sparde for dette arbeidet. I eit tilfelle der buskapen frå ein støl ville trekkja til ein annan støl i ruskever, har vi funne at der vart sett opp gjerde i fjellet. Elles har det ikkje vore vanleg å hegna inn stølsområda på noko vis.

Kven var med til støls?

I fleirstølsområdet var det ikkje vanleg å ha ungar med til støls, korkje til heimestølane eller til fjellstølane. Opplæringa av budeier gjekk føre seg heime på bruka. Det var same slag produkt som vart framstilte heime på garden som på stølen. Når ungjentene i konfirmasjonsalderen tok til å støla var dei sjølvhjelpne, men elles var det som oftast eldre bu-deler på stølen ein kunne spørje til råds.

Dei gardane som berre hadde ein støl, ein mellomting mellom heimestøl og fjellstøl, der kona til brukaren ofte stølte sjølv, brukte å ha ungane med på stølen. Der kunne det òg henda at dei hadde både gris og høns med til støls. Bakgrunnen for dette tykkjest å vera at kårfolket skulle vera friast mogleg til slåttene og førsankinga heime. Det er òg mogleg at talet på hushaldsmedlemmer var mindre på desse gardane, og at det kan vere årsaka til ordninga. I det området som har slike stølar, er avstanden frå garden til stølen kort, ofte innanfor ein times gange, og kontakten mellom garden og stølen var god. Om hausten, når det var mindre mjølk, gjekk budeiene ofte heim og arbeidde på garden nokre timar midt på dagen, men det er spesielt for dette området.

2.1.3 Opplysning av stølsdrifta og ny bruk av stølen

Nedlegging av stølar

Siste stølsåret i denne delen av Stølsheimen var 1973. Nedlegginga av stølar har gått føre seg over lang tid. Men det var vanleg med støling dei fleste stader til etter siste verdskrigen. Frå omlag 1950 har nedlegginga skjedd i stadig raskare tempo. Årsakene til nedlegginga må sjåast i ein større samanheng. Det er ikkje lokale tilhøve som er viktigast, dei er berre ein del av komplekset. Lønsemda vart etterkvart så låg at mange ikkje såg seg råd med å driva lenger av den grunn. Sjølv om budeieløna alltid har lege på eit lågmål, oversteig utgiftene til løn og mat, det ein kunne tena på salet.

Lokalt har utskiftinga av heimebeita i liene, og opparbeiding av kulturbeite der, gjort at bøndene ikkje lengre er så avhengige av beiteressursane i fjellet. Nokre stader vert likevel stølane nytta som beite for sauer og gjeldbeist.

Viktigaste årsaka til nedlegginga av stølsdrifta må likevel sjåast i den generelle omlegginga som har funne stad i jordbruket. Her spelar staten sin aktive subsidiopolitikk ei stor rolle for driftsendringane.

Nye former for stølsdrift?

Stølsdrift, slik vi kjenner ho frå gammalt, vil knapt nokon gong verta teken opp att. Men der tilhøva ligg til rettes for fellesdrift på gode fjellbeite, kan mange tenkje seg stølsdrift også i framtida. Likeeins kan oppdyrking av stølsområde til fórproduksjon verta mogleg i framtida. Føresetnaden for slik ny drift er oppdyrking av kulturbeite, vegsamband til dei aktuelle områda og moderne driftsmåtar. Men det er ikkje alle område i Stølsheimen som eignar seg til det.

Informantliste

Balevik,	Anders	Framfjord
Balevik,	Brita	Framfjord
Engum,	Bjarne	Arnafjord
Engum,	Brita Sofie	Arnafjord
Engum,	Ola	Arnafjord
Finden,	Bottolf	Finden
Finnebotn,	Sigrid	Arnafjord
Finnebotn,	Solveig	Arnafjord
Geithus,	Bjarne	Geithus
Geithus,	Elsa	Geithus
Geithus,	Ingeborg	Geithus
Geithus,	Olav	Geithus
Hanekamb,	Endre	Hanekamb
Hanekamb,	Martha	Hanekamb
Hjortland,	Borghild	Sylvarnes
Hjortland,	Leif	Sylvarnes
Hjortland,	Magne	Sylvarnes
Hjortland,	Solveig	Sylvarnes
Hønsi,	Johan	Indrefjord
Hønsi,	Maria	Indrefjord
Hønsi,	Kåre	Indrefjord
Kjelven,	Johannes	Indrefjord
Lee,	Brita	Framfjord
Nese,	Astri	Arnafjord

Nese,	Eilev	Arnafjord
Nese,	Einar	Arnafjord
Nese,	Jon	Arnafjord
Nese,	Kari	Arnafjord
Nese,	Margit	Arnafjord
Nese,	Mons	Arnafjord
Nese,	Ola	Arnafjord
Nese,	Ola E.	Arnafjord
Numedal,	Anna	Framfjord
Numedal,	Gunnhild	Finden
Røyrvik,	Andreas	Finden
Vollevik,	Arvid	Vollevik
Vollevik,	Gunnhild	Vollevik
Vollevik,	Johanna	Vollevik
Vollevik,	Simon	Vollevik

Litteraturliste:

Reinton, Lars: Sæterbruket i Norge, bd. I – III, Oslo 1955–61.

Reinton, Lars: Til Seters. Norsk seterbruk og seterstell. Norsk Kulturarv. Oslo 1969.

Ve, Søren: Um stølsdrifti på Vestlandet. Hordaland Landbruksmuseums årbok 1950.

Hoprekstad, Olav: Bygdebok for Vik I – III 2. 1951–1958.

3.0 TREKK FRÅ BYGGESKIKKEN

3.1 Stølen og landskapet

Arne H. Ingvaldsen

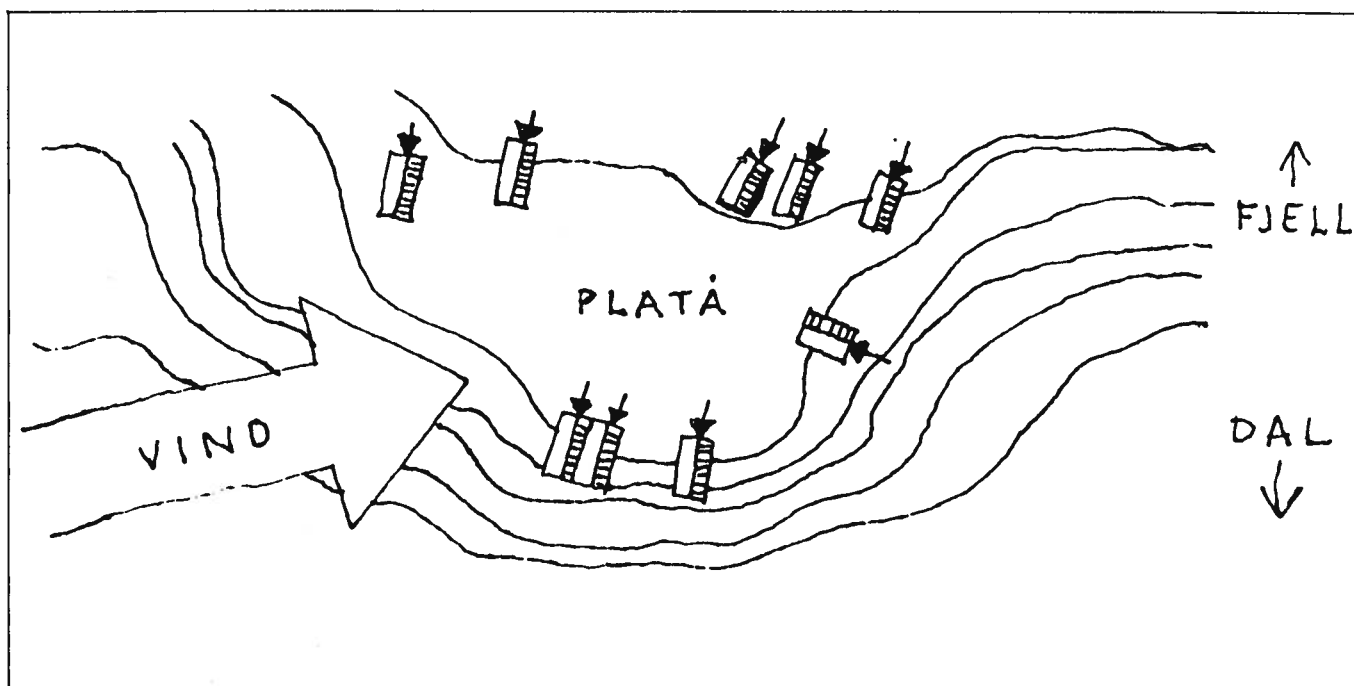

Fig. 6

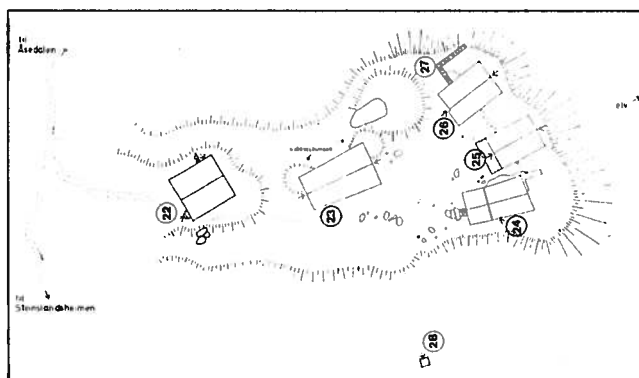

Fig. 7 Situasjonsplan. Hallsetstølen (nr. 6)

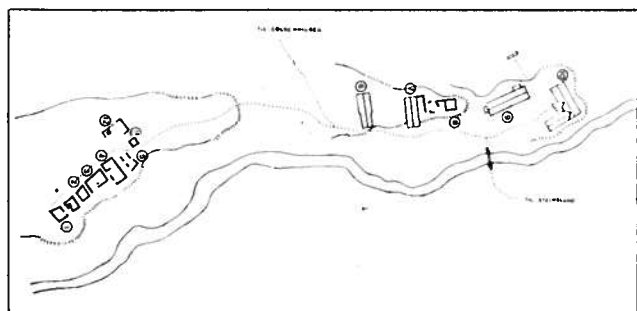

Fig. 8 Situasjonsplan. Steinslandsstølen (nr. 30)

6 av dei 18 stølane som vart registrerte i 1975 ligg over skoggrensa (Solrenningane t.o.m. Hallset, nr. 1–6). Resten ligg i bjørkebeltet, med unntak av dei to lågaste, Botnane og Straumestølen.

Den mest typiske situasjonen er stølsvollen på eit framspringande platå oppe i ei fjellside, gjerne vendt mot aust. Kring platået renn det ein eller to bekkar, og sjølve platået er tørriendt (morene, elvegrus, berg).

Med små variasjonar er dette mønsteret på dei høgastliggande stølane. Eit godt døme er Solrenningane.

Kjem ein lågare ned i bjørkebeltet, blir dalsidene ofte brattare, og stølane blir plasserte på ein tørr del av ei elveslette i dalbotnen (der også beita er). Døme på dette er Vårstølen.

Eit gjennomgåande organisasjonsmønster er rekka, som gir kvart hus einsarta forhold til sentrale situasjonskvalitetar. På 8 av stølane (alle over skoggrensa) er det t.d. klare rekkedanningar. Husa vender då den eine gavlen ut frå platået (mot dalen) og den andre inn, med inngangsdørane stilt i le for dalvinden. (jfr. fig. 7).

På 2 stølar (Steinslandsstølen og Tverrådalen) finn ein variantar av slik rekkeorganisasjon.

Det vart registrert i alt 88 hus i 1975. Av desse ligg 68 i klart fallande terreng. Dei aller fleste (52 mot 16) har lengderetninga vinkelrett på kotene (gavl ut frå og inn mot bakken). Dei med parallell plassering er i dei fleste høva også tydeleg yngre hus.

3.2 Byggeskikken i høve til jordsmonn, vegetasjon og klima.

Målfrid Nyrnes.

Stølsheimen har vorte brukt av bygdelaga langs Sognefjorden frå nord, og av dei bygdelaga som grensar opp mot Stølsheimen i sør. Dei ressursane fjellet kunne gje, har vorte nytta sjølv om dei ikkje alltid var like letthenta.

Stølsheimområdet inneheld fleire ulike situasjonar når ein ser på kva som er gjeve som naturvilkår for utnytting og drift. Ein finn ein tydeleg skilnad i naturtilhøva frå vestområdet til austområdet. Det teiknar seg i tilhøvet myr/fastmark, lausavleiringar, vegetasjon, – og det har grunnlaget sitt m.a. i dei geologiske tilhøva. Gjennom området går ei skarp geologisk grense i nordaustleg–sørvestleg lei: Arnafjord – Hestfjellet – Halsetvatnet. Aust for denne grensa har ein metamorfe, lettvitrelege skiferbergartar, vest for grensa er det sure grunnfjellbergartar som vitrar seint.

Klimafaktoren er òg særskild viktig. Generelt sett ligg Stølsheimen i ei svært nedbørsrik klimasone. Nedbøren aukar med høgda over havet og dessutan frå aust mot vest i området. Temperaturen minkar med høgda over havet. Det gjer at ein har store klimaskilnader mellom låglandet og fjellet.

Desse faktorane er viktige for danninga av lausavleiringar: Austområdet med lettvitrelege bergartar gjev eit meir næringsrikt jordsmonn og betre overflate enn i grunnfjellstroket der ein får mindre mengder verdifulle næringsemne og der ein gjerne har større myrdanningar. Generelt sett er vestområdet kjenneteikna av lite lausavleiringar, men området kring Solrenningsvatnet skil seg tydeleg ut ved å ha meir samanhengande og djupare lausavleiringar. Eit særtrekk for vestområdet er den store humusopphopinga i sterkt skrånande terreng kring skoggrensa. Slike bakkemyrar finn ein m.a. sørvest for Solrenningshytta og ved Øvstestølen til Vollevik. Jordmonnstypen er avgjerande for vegetasjonen i området – artsrikdom og utbreiing.

I dette landskapet vart stølsvollane dei mest kulturpåverka områda. Ved hogst, beiting og gjødsling vart plantesamfunna omdanna. Etter at stølsdrifta er lagt ned, vert desse områda endra på ny: Særleg skjer dette fort der stølen ligg nede i skogen eller i skoggrensa. Bjørkeskogen kryp høgare, skogen tetnar og vollen veks til.

Dei stølane som er registrerte tilhøyrer fullseterbruk – folket sat på stølen med fullt stølsutstyr. Dei fleste bruka hadde fleire enn ein støl: heimestøl/liastøl/vårstøl og fjellstøl/sommarstøl. Ein finn òg døme på at gardane hadde tre stølar (Nesegardane i Arnafjord hadde òg ein mellomstøl), eller fleire stølar der ein støl var for geitedrift og ein for kudrift (Nåmdal i Modalen).

Alle stølane som er registrerte ligg under 1 000 m.o.h. Heimestølen ligg gjerne i skogbeltet (frå 0 til 600–700 m.o.h.) og fjellstølane høgare til fjells (Raudbergdalen ligg på 973 m.o.h.). Inne på fjellet var sesongen stutt. Desse områda ligg svært utsett til for dei fuktige og kalde havvindane. I Jotunheimen t.d., – i le for dette veret – kunne ein støla høgare til fjells (gjerne på 1300 m.o.h.) og enda ha lengre sesong.

Ved å sjå nærare på korleis stølane og dei einskilte stølshusa er plasserte i landskapet, tykkjast klima- og terrengfaktorane å vera svært viktige og styrande. Oftast finn ein såleis at husa innanfor kvar støl er orienterte likt i situasjonen – i høve til det som er særtrekket nett på den staden.

Stølshusa er lagde på ein tørr plass, på drenerande masse eller fjell. Oftast er dette høgt i lendet. Inngangane vender ofte bort frå det verste veret, nedbørsveret frå sør/sørvest. Tilgangen på vatn heile sesongen er òg avgjerande for kvar stølshusa vart bygde likeeins korleis snøen arbeidde om vinteren – gjennom snøskred og snøfonner. På fleire stølar måtte ein flytta stølshus fordi dei vart nedbrotne av snøen (m.a. Roset, Sylvarnesdalen, Fagerdalen). Likeeins samla ein seg erfaringar om vindtilhøva på kvar stad, t.d. måtte verveggen ofte vernast med ekstra ytterkledning.

Tilgangen på trevirke og stein ser ut til å ha vore viktig for kva byggemateriale ein valde. Og det er interessant å sjå at murane i skiferområdet er heilt ulike dei murane ein finn i grunnfjellområdet. Tømmerdimensjonen varierer også mykje.

Korleis ein nytta skråterrenget og økonomiserte med materialane ved å byggja fjøs og sel under eitt tak, finn ein fleire døme på: Fjøset er i kjellaren under selet og med inngang på nedsida. Inngangen til selet er på oppsida.

Fig. 9 Botnane (nr. 32/25). Sel.

Fig. 10 Sylvarnesdalen (nr. 26/101). Sel.

Fig. 11 Smørklepp (nr. 24).

Hordalands-stølane:

Stølane nr. 29–40 tilhøyrrer gardar i Modalen. Dei ligg på austsida av Steinslandsvatnet og Norddalen med unnatak av Straumestølen som ligg nede ved vestbreidda av Steinslandsvatnet. Ein finn stølane frå 120 til 630 m.o.h. Alle ligg i bjørkebeltet med unnatak av Straumestølen og Botnane som ligg nede i dalen, i granskogen. Stølane ligg relativt nær heimegardane. Nokre av stølane kan ein køyra fram til (Botnane, Vårstølen).

Stølsbusa ligg ofte i ei dalside eller på ein tørrare del av ei elveslette i ein dalbotn. Tre har vore byggematerialet i alle dei registrerte busa på desse stølane. Bus nr. 38 på Kross-stølen skal likevel ha hatt høge murar.

Sognestølane:

Stølane nr. 1–28 tilhøyrrer gardar som ligg på sørsida av Sognefjorden (nr. 1–6: Høyanger kommune, nr. 7–28 Vik kommune). Desse stølane finn ein i lia opp frå fjorden og langt inne i fjellet. Den høgastliggjande er Raudbergdalen på 973 m.o.h. Lia stig bratt opp frå fjorden. Heimestølen ligg ofte på ei hylle eller eit slakare parti nedanfor skoggrensa i denne lia, og med utsyn over bygda og fjorden. Stølsvegen fører vidare frå heimestølen til fjellstølen, ofte langt inne i fjellet. Stølsvegen er oftast svært bratt og tung. Dei fleste liastølane som er registrerte, ligg i grunnfjellstroket. Dei har ofte svært avgrensa beiteland (t.d. Negardstølen og Fosseset). Men ein finn òg stølar som ligg nær heimegarden og som vart nytta heile sommaren (t.d. Sylvarnesdalen, Smørklepp, Yttestølen). Desse stølane er meir utbygde med større og solide bus.

Den nye anleggsvegen frå Voss-Vik-vegen har letta tilgjenge til Bjergane og Valsvikdalen. Men dei andre stølane er ikkje utløyste av vegar. Dei fleste av stølane ligg også utanfor dei mest nytta turiststignane i området. Stølane er såleis framleis mest knytte til heimegardane der den gamle stølsvegen fører opp lia, til heimestølen og vidare inn til fjellstølen (t.d. Vatnane, Hest, Hestfjell). Dei fleste stader gror stigen til.

Stølsbusa nede i skogbeltet er bygde i tre, stølane inne på fjellet – langt frå trevyrke – er oftast mura i gråstein.

3.3 Byggeskikken og dei einskilde bygningane

Arne H. Ingvaldsen og Målfrid Nyrnes.

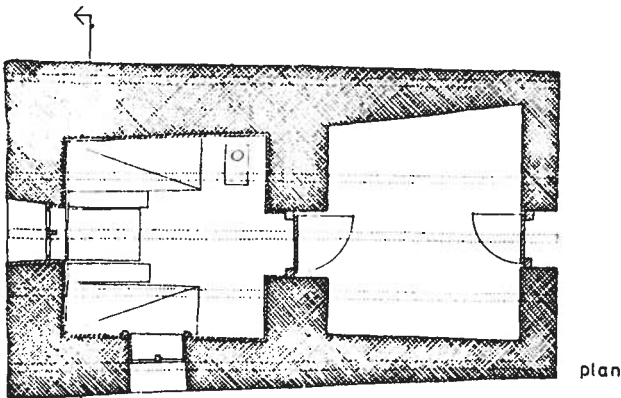

Fig. 12 Solrenningane (nr. 1/1). Sel og skot.

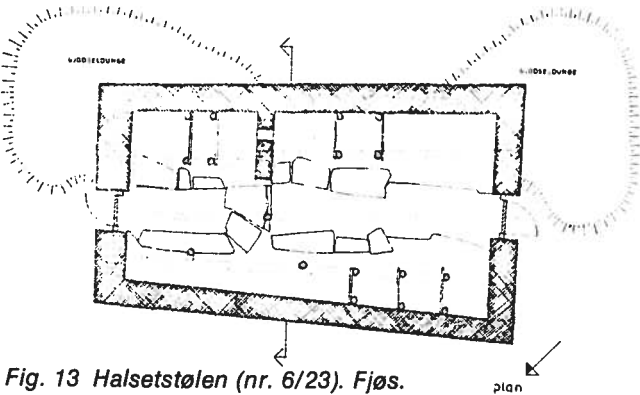

Fig. 13 Halsetstølen (nr. 6/23). Fjøs.

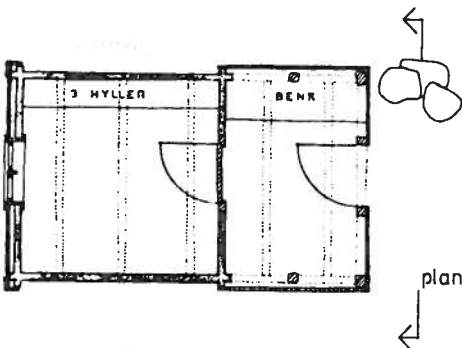

Fig. 14 Botnane (nr. 32/25). Sel og skot.

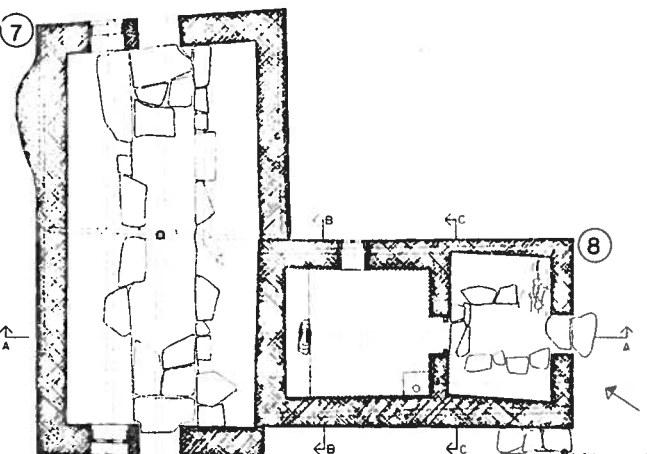

Fig. 15 Alrekstølen. (nr. 4/7 og 8). Fjøs og sel samanbygd i vinkel.

Bygningstypar:

Det er registrert fleire kategoriar hus på stølane:

SEL

- Opphaldsstad og arbeidsstad for stølsfolket. Denne bygningstypen er registrert på alle stølane.

FJØS

- Særskilde fjøsbygningar er registrerte berre på Sognestølane (Alrekstølen, Halsetstølen, Åsedalen, Raudbergdalen, Bjergane, Hillaren, Negardstølen, Ytstestølen, Smørklepp).

- Nokre stølar har fjøs i kjellarrom under selet, skråterrenget vert nytta ut slik at alle funksjonane er bygde under eitt tak. Døme på dette finn ein på Sognestølar. (Åsedalen, Halsetstølen, Bjergane, Rappen, Hest, Vatnane, Ytstestølen, Sylvarnesdalen). På to Modalsstølar er det registrert sel med små kjellarrom (Botnane og Kross-stølen).

Eitt av desse sela med fjøs i kjellaren skil seg ut ved at heile bygningen er mura av gråstein.

- Nokre stølar har fjøs som er bygde inntil selet. Sikre døme på dette finn ein berre på Sognestølar: Sylvarnesdalen, Hustavenesstølen og Alrekstølen har sel og fjøs samanbygde på rekkje. (Alrekstølen har også sel og fjøs samanbygde vinkelrett på einannan). Sognestølen Vindheim har fjøs i fyrste høgda over bakken og sel i andre høgda.

KOKEHUS

- Til ysting. Det er registrert fire sikre døme på slike kokehus, alle på Modalen-stølar nær Krossdalen, der det har vore geitestig.

I dei aller fleste tilfelle elles har kokestaden vore i skotet.

Plantypar:

Ein finn to hovudplantypar på dei registrerte stølane: toroms-plan og symmetrisk treroms-plan. I tillegg finn ein meir samansette plantypar, men desse er gjerne bygde utfrå ein av dei to hovudplantypane.

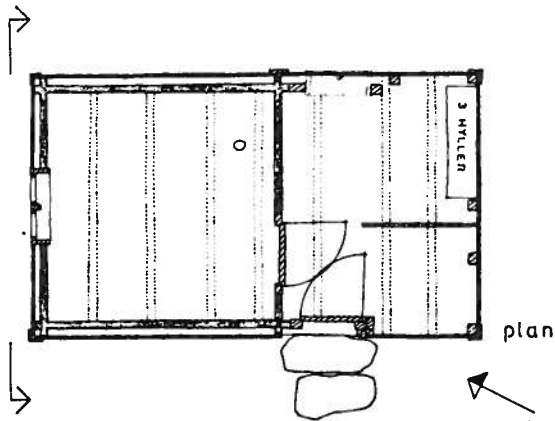

Fig. 16. Vantnane (nr. 15). Sel nr. 62. Toromsplan

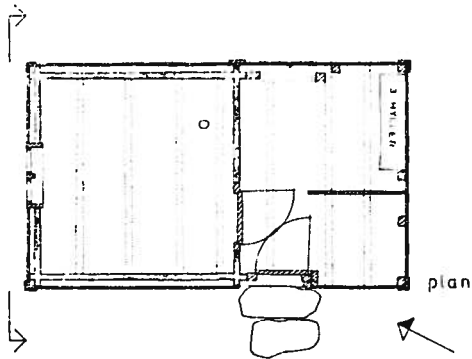

Fig. 17 Tverrådalen (nr. 39). Sel nr. 46. Toromsplan.

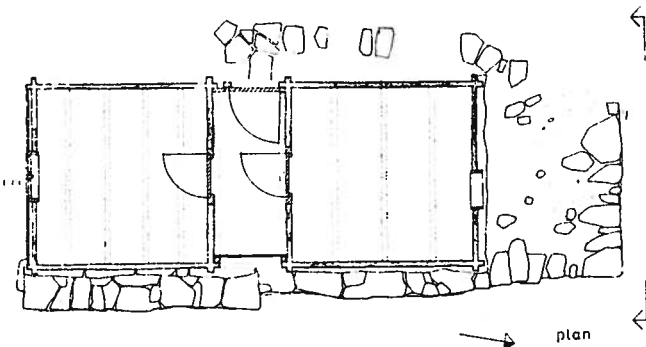

Fig. 18 Straumestølen (nr. 37). Sel. nr. 41. Treromsplan.

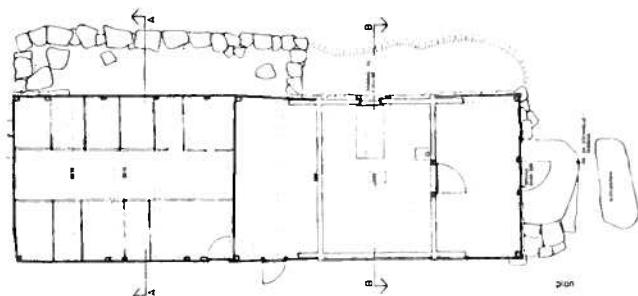

Fig. 19 Sylvarnesdalen (nr. 26). Sel nr. 101. Samanbygd anlegg med fjøs, vedskot, sel og skot.

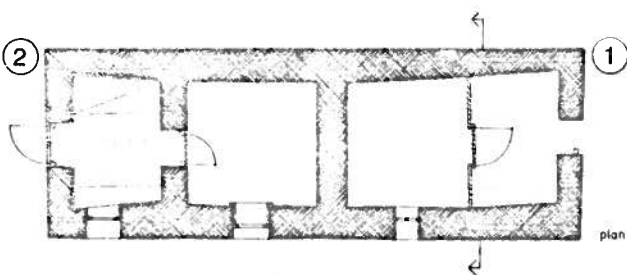

Fig. 20 Hanekamstølen (nr. 2). To samanbygd sel, nr. 1 og 2.

TOROMS HUS

- Inngangen er i dei aller fleste av desse bygningane på gavlsida. Såleis har alle toroms hus på Sognestølane inngangen i gavlen (med to unntak: Yttestølen, Smørklepp). Dette gjeld altså alle dei registrerte steinhusa.
- Toroms hus med inngangen på langsida finn ein elles berre på Modalen-stølar (Nystølen, Kroken, Tverrådalen, Vårstølen). På to av desse stølane finn ein òg treroms hus med tilsvarende inngang til midtrommet.

TREROMS HUS

- Inngangen fører til midtrommet, der det er dør vidare til dei to stovene, ei på kvar side av midtrommet. Slike treroms hus er registrerte berre på Hordaland-stølar (Kross-stølen, Steinslandsheimen, Straumestølen, Tverrådalen, Vårstølen).

SAMANBYGDE HUS

- Døme på hus der fjøset er bygd til selet, finn ein berre på Sognestølane. (Sylvarnesdalen: skot, innsel, lammefjøs og fjøs på ei rekkje, fyrste byggesteg var her eit toroms sel, Hustavenesstølen: (skot), innsel, fjøs på ei rekkje, Alrekstølen: sel og fjøs er bygd saman vinkelrett på kvarandre).
- Døme på at to sel er bygde mot einannan finn ein på nokre stølar. Innsela er bygde vegg-i-vegg, skota er i kvar ende. (Hanekamstølen, Sogn: to steinsel, Solrenningane, Sogn: trebygningar, Alrekstølen, Sogn: to steinsel, Steinslandsheimen, Hordaland: trebygningar).

Byggemateriale:

Byggematerialet er gjennomgåande stein eller tre.

STEIN

- Stein som byggemateriale finn ein berre på Sognestølane. Tørrmur i gråstein er såleis det dominerande byggematerialet på dei stølane som ligg over skoggrensa og inne på fjellet, jamvel om det òg finst trehus her. Ein grunn til at dei ikkje bygde fleire steinhus på Solrenningane, var at det ikkje var att meir byggestein i marka der. Det same kan vera tilfelle på Vatnane, der dei eldste husa tykkjest å ha vore steinhus. På Roset, som ligg rett oppom skoggrensa, er og alle husa bygde i stein. Grunnen til det var nok den rike tilgangen på god byggestein på staden.
- På nokre av stølane i fjellet er det dessutan brukt oppreiste steinheller som kledning. Dette gjeld tre av stølane i skiferområdet (Hellestølen, Bjergane, Rappen).

- På tre av stølane nedanfor skoggrensa, er den eine veggjen i skotet bygd opp av stein (Skjemmedalen, Rotteskardet, Negardstølen). Dette gjeld berre Sognestølar.

TRE

- Den vanlegaste ytterveggskonstruksjonen er ein kombinasjon av lafting og stenderverk. Dei fleste toroms-husa er bygde slik. Innselet er ei lafta tømmerkjerne og skotet er bygd til i lettkonstruksjon og med ein enkel bordvegg.
- På to Modalen-stølar finn ein døme på at heile huset er lafta. Det gjeld både toroms og treroms sel. (Fjellstølen og Straumestølen)
- På fem Modalen-stølar finn ein reine stenderverksbygningar. Det gjeld nyare hus.
- Stavkonstruksjon er registrert i to hus på Modalenstølar (Kroken og Vårstølen). Båe husa er kokehus. På Sognestølane er det registrert fleire stavbygg: Dette er i dei fleste tilfelle i skot som er bygde til ei tømmerkjerne. Slike skot er som oftast berre ei grind, slik at denne delen av bygningen ikkje alltid like eintydig står fram som stavbygg. Som sjølvstendige stavkonstruksjonar er det registrert tre bygningar, alle er fjøs (Negardstølen, Raudbergdalen).

Elles kan ein leggja merke til små skilnader og særtrekk ved dei einskilde stølane:

- Solrenningane, Alrekstølen, Hanekamstølen og Roset merkjer seg ut ved at mest alle husa er bygde i stein.
- Skilnaden i murane i skiferområdet og grunnfjellområdet: Murane på Bjergane er rette og presise – dei er mura av heller –, medan murane på Roset er mura av rundare stein.
- Fjøsa på Alrekstølen og Halsetstølen er svært like – etter mønster av to samanbygde sel og med ei spesiell løysing for midtberinga av åstaket.
- Det to-høgda selet med den ruvande trappa på Vindheim.
- Opninga i røstet i skotet på Alreksela, Fosseselet, sel på Fjellstølen, Negardstølen, Smørklepp.
- Ljoren som ein finn att på nokre Sognestølar. Alrekstølen, Negardstølen, Rotteskardet, Sylvarnesdalen: i innselet, Yttestølen: i skotet.

Takkonstruksjon:

Alle steinhusa har åstak. Åstak i trebygningar finn ein elles berre på Sognestølane (Vatnane, Botnadalalen, Fagerdalen, Skjemmdalen).

Reine sperretak er elles den vanlegaste takkonstruksjonen. Omlag halvparten av husa på Modalen-stølane har sperretak med mønsås. Slike tak er det færre døme på i Sognestølane.

Taktekkjing:

Torvtak tykkjest å ha vore det vanlegaste taktekkjingsmaterialet på alle stølane. I dag er dei fleste torvtaka erstatta av bølgeblekk. Bølgeblekkplaterne er ofte lagde oppå det gamle torvtaket.

Ytterkledning:

Tømmerbygningane har ofte liggjande kledning rundt utvendes. Men elles finn ein mange døme på at berre versida har fått ytterkledning. Andre materialar har og vore nytta som ytterkledning: Steinheller (Bjergane, Rappen), bølgeblekkplater, uthamra plater frå jerntønner (fjøset på Raudbergdalen). På Negardstølen tykkjest ikkje skotet å ha hatt kledning i det heile.

Oppsummering:

Registreringsmaterialet viser at Modalen-stølane skil seg ut frå Sognestølane på mange punkt. Mellom Sognestølane kan ein finna særtrekk som gjeld for fjellstølane, andre særtrekk som gjeld for liastølane. Ei viktig avgrensing for nærare vurdering er omfanget av registrerte stølar. Men det ser ut til å finnast skilnader som vil kunna utdjupast og tolkast nærare.

Utfrå det materialet som vart registrert 1975 ser det ut til at dei høgareliggjande stølane i det «indre» området skil seg ut frå dei lågareliggjande liastølane på fleire punkt.

Fjellstølane finn vi gjerne på eit tørt platå oppe i ei fjellside, dei lågareliggjande på ei elveslette i ein dal eller dalbotn. Berre på fjellstølane er det registrert eigne florar, berre her finst det hus med ytterveggen mura heilt i stein, og berre her finn ein reine åstak. Desse trekka er dei dominerande, og planen med inngang i gavlen er heilt einerådande.

På dei lågareliggjande liastølane finst det særskilde kokehus. Bygningane er gjennomgåande tømra, og ingen hus er murde heilt i stein. Ingen av dei har reine åstak, men sperretak med og utan mønsås. Ein del bygningar har inngang i gavlen, men mange også på langsida, som elles på bygdene.

4.0 NYE INTERESSER – ENDRINGAR

Arne H. Ingvaldsen

Den tradisjonelle ressursutnyttinga innskrenkar seg i dag til sauebeite. Den siste stølinga med kyr skal ha vore i 1974. Av denne grunn er stølshusa sterkt utsette.

Rett nok er det grunneigarar som enno held sela i stand som feriestad for familien, og til jakt, fiske og sauesanking, men forfallstendensen er tydeleg nok. Ein finn døme på organisert vøling av stølshus ved felles frakting av materialar med helikopter. Organisert utleige av stølshus kjenner ein ikkje til.

Ved sidan av grunneigarane er området kryssa av fleire interesser.

Turistinteressene blir for ein stor del ivaretekne ved dei stigar og hytter som Bergen Turlag har opparbeidd i dei indre delane. Dette er i det næraste høg fjellsområdet for folk på Bergenshalvøya, og har alt av denne grunn ein høg verdi. Men området blir også vurdert som ein høg rekreasjonsverdi i seg sjølv. Både turistar og grunneigarar burde ha interesse av vedlikehald og ny bruk av stølane.

Delvis samanfallande og delvis motstridande med desse interessene står så kraftutbygginga, som utan samanlikning har dei største konsekvensane for området i dag.

Kraftutbygginga og konsekvensane for stølane

Med konsesjonen til BKK i 1975 vil det meste av Stølsheimen snart verta utbygd. Det som blir att i den sentrale delen, er eit mindre område kring Solrenningane – Halset (Vøvringdalen – Bærdalen/Stordalen).

Utbygginga endrar mange av dei naturlege vassvegane, og grip sterkt inn i miljøet på mange stolar ved at elva eller bekken blir tørrlagt.

For dei registrerte stølane blir kraftanlegget på Steinsland det avgjerande. Dette vil bestå av to «takrenneprosjekt», eitt nordleg og eitt sørleg, som fører vatnet fram til kraftstasjonen på Steinsland i Modalen.

Det nordlege prosjektet skal realiserast ca. 1980–81, og fører med seg at:

- 1) Stølsvatni blir oppdemt med 35 meter. Ved dette blir **Steinslandsheimen** og dalen der sett under vatn. Dammen blir ferdig ca. 1980.
- 2) Ein anleggsveg blir bygd frå Steinsland opp til dammen. Den passerer tett forbi **Steinslandsstølen** på vestsida. Ovanfor stølen går vegen over til austsida av dalen, dvs. ikkje over den øvre delen av stølsvegen. Ei kraftlinje vil også følgje dalen.
- 3) **Fjellstølelvi** blir tørrlagt eit lite stykke nedanfor stølen.

Det sørlege prosjektet skal realiserast ca. 1980–82. Det «klipper» av bekkane frå fjellet ned til Nygard og Krossdalen, og fører til at:

- 4) **Botnane-stølen** mister bekken. Elva frå Krossvatnet blir på det næraste tørrlagt.
- 5) **Vatna ved Nystølane** held på nivået, men gjennomrenninga blir sterkt redusert, dvs. redusert vassføring i elva forbi geitestølen.
- 6) **Sundet** i Kvanndalen mister bekken. Dessutan blir det bygd ein anleggsveg opp hit.
- 7) **Kross-stølen** får dei to elvane sine tørrlagt i kort avstand nedanfor sela.
- 8) **Kroken** mister elva.
- 9) **Tverrådal-stølen** mister elva.
- 10) **Vårstølen** mister det meste av elva.

Steinslandsvatnet kan få ein mindre auke i nivået om vinteren på grunn av magasinutslepp, men dette skal ikkje kunne truga Straumestølen.

For dei nordlege delane av Stølsheimen blir det arbeidd med eit takrenneprosjekt frå Svartavatnet i aust til Ystrebbø i vest. Det er eit samarbeid mellom BKK og Sogn og Fjordane Kraftverk. Desse stølane vil då kunna få elvane sine tørrlagde:

Fossestølen Aust for Ystrebbø ved Brekkeelva.
Mjølsvikstølen sør for Mjølsvik ved Mjølsvikelva.
Flogedalen sørvest for Ortnevik ved Litleelva.
Brydalen sørvest for Ortnevik ved Litleelva.
Fodnestølen sør for Ortnevik ved Tverrelvane.
Bredalden turisthytte (usikkert).
Alle desse stølane finst på gradteigskartet for Kyrkjebø.

5.0 AKTUELLE TILTAK

Arne H. Ingvaldsen

Fig. 21 Alrekstølen. Oversynsbilete frå aust.

Spørsmålet er så kva som kan gjerast i denne situasjonen for å taka vare på dei kulturhistoriske interessene.

Ei rask oppsummering av registreringane viser:

- Ein støl vert overfløymt.
- Atte stølar får/har fått forringa miljøsamanhangen ved kraftutbygging.
- Av dei andre har fem stølar svært langt kome forfall der alle husa meir eller mindre ligg i ruin. Alle desse fem er heimestølar.
- På dei fleste stølane har grunneigarane interesse av å taka vare på stølen som lekk i utnyttinga av utmarka eller til fritidsbruk. Kombinasjon av utleigebruk og privat bruk er òg aktuelt på einskilde stølar.

I det «indre» området som idag er verna mot kraftutbygging, ligg 5 intakte stølar med usikker framtid.

Det er Solrenningane, Alrekstølen, Dunevollen, Åsedalen og Hallsetstølen.

Bortsett frå Dunevollen er dei alle store stølar med mange hus og tilknytte fleire grunneigarar.

Kulturhistorisk er desse stølane særleg interessante ved at dei viser utnyttinga av dei vanskelegast tilgjengelege ressursane i Stølsheimen, ved sida av at stølshusa er verdfulle bygningshistorisk minne, med dei avvikande bygningstrekk vi finn lengst inne i snaufjellssona. Til området er det

dessutan knytt viktige friluftsiinteressar gjennom turløyper, hytter, fiskevatn, jakt- og bærterreng og ettertrakta naturopplevingar.

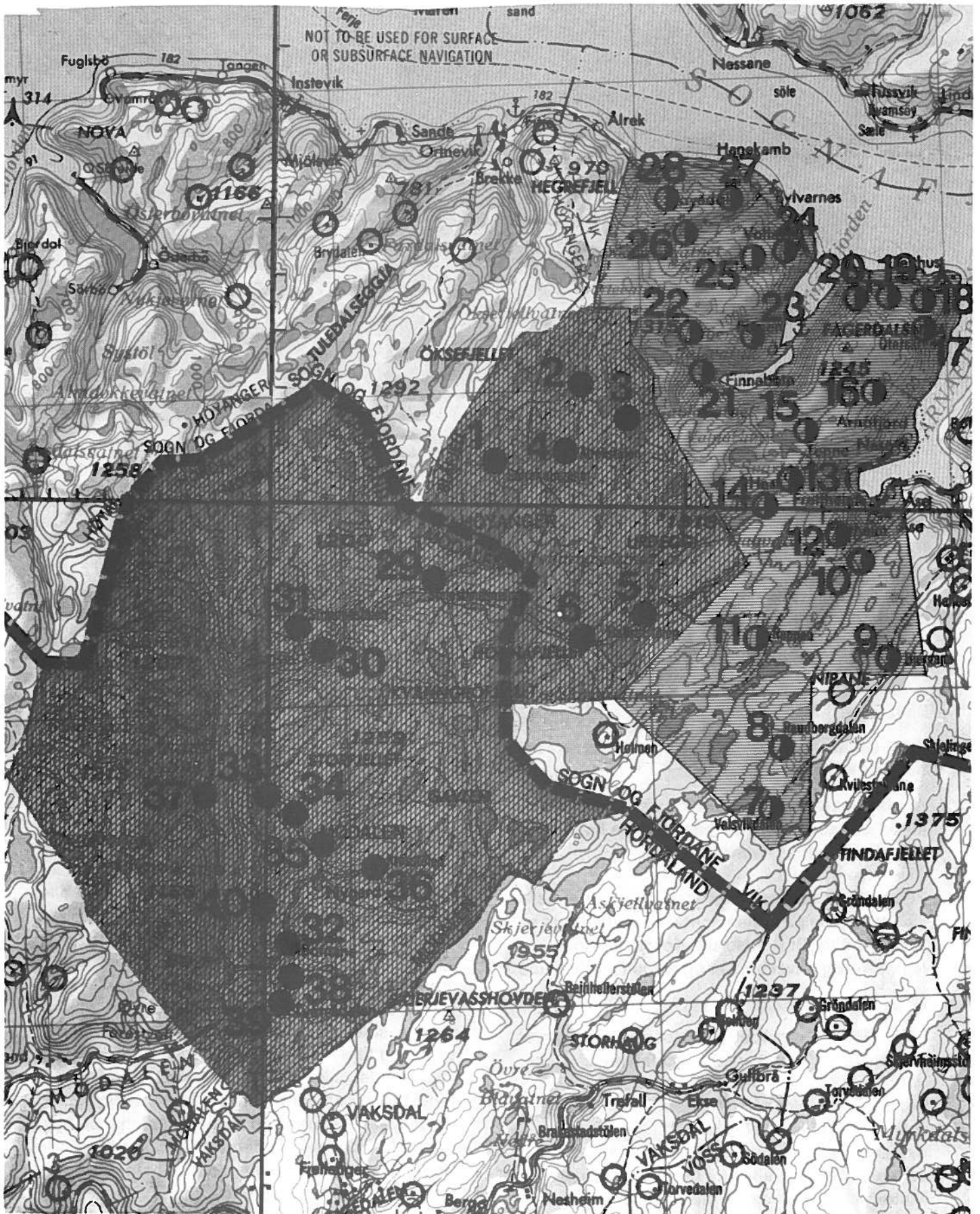
Det er klart at kulturminna – stølshusa – i dette tilfellet er nært knytte til friluftsiinteressene, både som brukshus (når tradisjonell drift ikkje lenger er mogleg) og som interessevekkjande kulturmiljø i landskapet.

Det er difor om å gjera at desse stølane kan sikrast for ettertida, gjennom avtalar med grunneigarane. Til dømes kunne desse få tilskott til organisert vøling og dekking av meirutgifter ved antikvarisk utføring, på vilkår av at miljøet vart halde intakt, at dei tradisjonelle aktivitetane får halda fram, og at elles unytta sel skal kunna leigast ut som feriehus (t.d. med hjelp frå reiselivsorganisasjonar). Dette kunne gjerast som del av ein total plan for området, der grunneigarane er med frå første stund.

Frå ein kulturhistorisk synsstad kan ein ikkje sjå stølane isolerte frå livet i bygda. Stølsdrifta var alltid eit tillegg til det ein kunne produsera der nede, og folk har reist ulike langt for å nå fatt i tilleggsressursane. Det er som før nemnt ein samanheng mellom garden, heimestølane og dei inste stølane. Særlege vernetiltak bør gje moderne menneske høve til å studere denne samanhengen, med sine skiftande former frå lågland til høg fjell.

Det er difor også viktig at stølsvegane frå bygdene til heimestølen og fjellstølen kan vedlikehaldast for å gje nøkkelen til denne samanhengen. Dette er samstundes ei hovudinteresse for dei ålmenne friluftsiaktivitetane.

KART OVER REGISTRERINGSOMRÅDET

O Støl. ● Støl registrert i 1975. ◐ Støl registrert i 1977.
NGO gradteigskart målestokk 1:100 000. (50% forstørra.) Attgjeve med løyve frå NGO.

6.0 DEI EINSKILDE STØLANE

SOGN OG FJORDANE

Høyanger kommune:

1. Solrenningane	hus nr. 1-8	22
------------------	-------------	-------	----

Vik kommune:

2. Hanekamstølen	hus nr. 1-3	30
3. Dunevollen	hus nr. 4-6	34
4. Alrekstølen	hus nr. 7-13	38
5. Åsedalen	hus nr. 14-21	44
6. Halsetstølen	hus nr. 22-27	52
7. Valsvikdalen	hus nr. 28-33	60
8. Raudbergdalen	hus nr. 34-37	66
9. Bjergane	hus nr. 38-41	70
10. Hellestølen	hus nr. 42-44	76
11. Rappen	hus nr. 45-49	80
12. Negardstølen	hus nr. 50-54	84
13. Fosseset	hus nr. 55-56	90
14. Hest	hus nr. 57-61	94
15. Vatnane	hus nr. 62-70	100
16. Roset	hus nr. 71-77	110
17. Rotteskardet	hus nr. 78-79	118
18. Hustavenesstølen	hus nr. 80	122
19. Vårstølen (Geithus)	hus nr. 81	126
20. Ystestølen	hus nr. 82-83	130
21. Botnadalen	hus nr. 84-85	134
22. Fagerdalen	hus nr. 86-90	138
23. Skjemmedalen	hus nr. 91-93	144
24. Smørklepp	hus nr. 94-98	148
25. Øvstestølen	hus nr. 99-100	154
26. Sylvarnesdalen	hus nr. 101-104	158
27. Vindheim	hus nr. 105-107	164
28. Vindhalsen	hus nr. 108-110	168

HORDALAND

Modalen kommune:

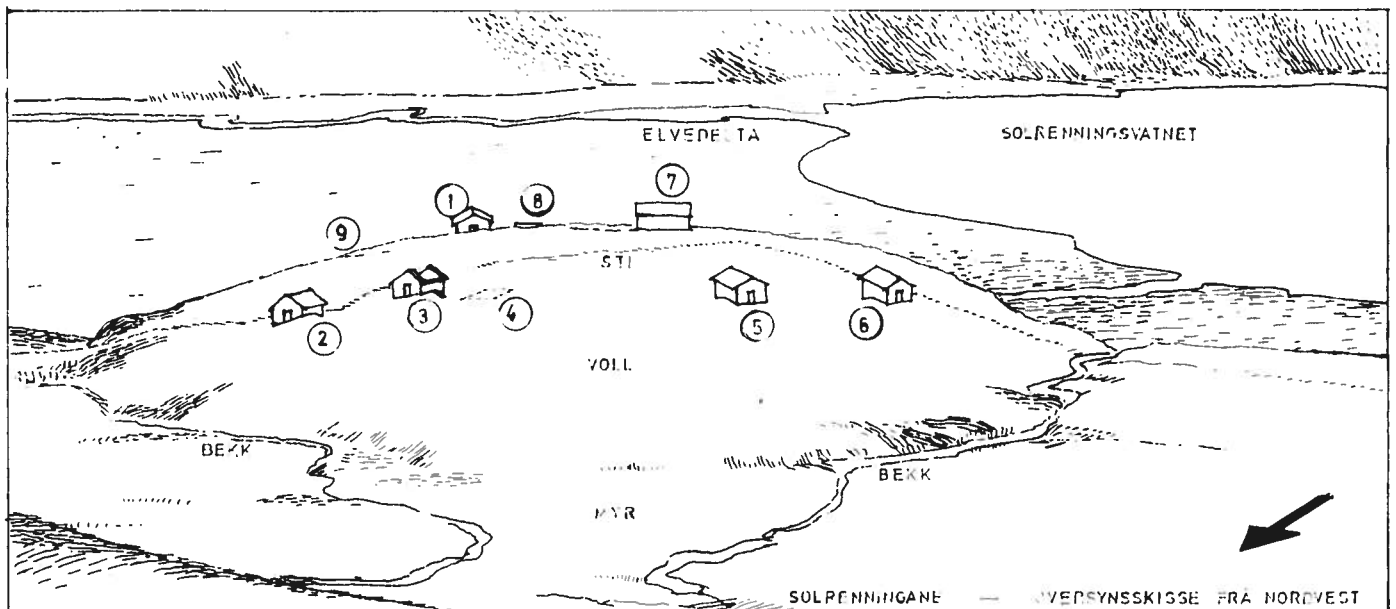
29. Steinslandsheimen	hus nr. 1-12	172
30. Steinslandsstølen	hus nr. 13-18	182
31. Fjellstølen	hus nr. 24-23	186
32. Botnane	hus nr. 24-28	192
33. Nystølen (kustølen)	hus nr. 30-31	198
34. Nystølen (geitestølen)	hus nr. 32-33	202
35. Sundet	hus nr. 34	206
36. Kross-stølen	hus nr. 35-39	210
37. Straumestølen	hus nr. 40-41	216
38. Kroken	hus nr. 42-43	220
39. Tverrådalen	hus nr. 44-48	224
40. Vårstølen (Nåmdal)	hus nr. 49-51	230

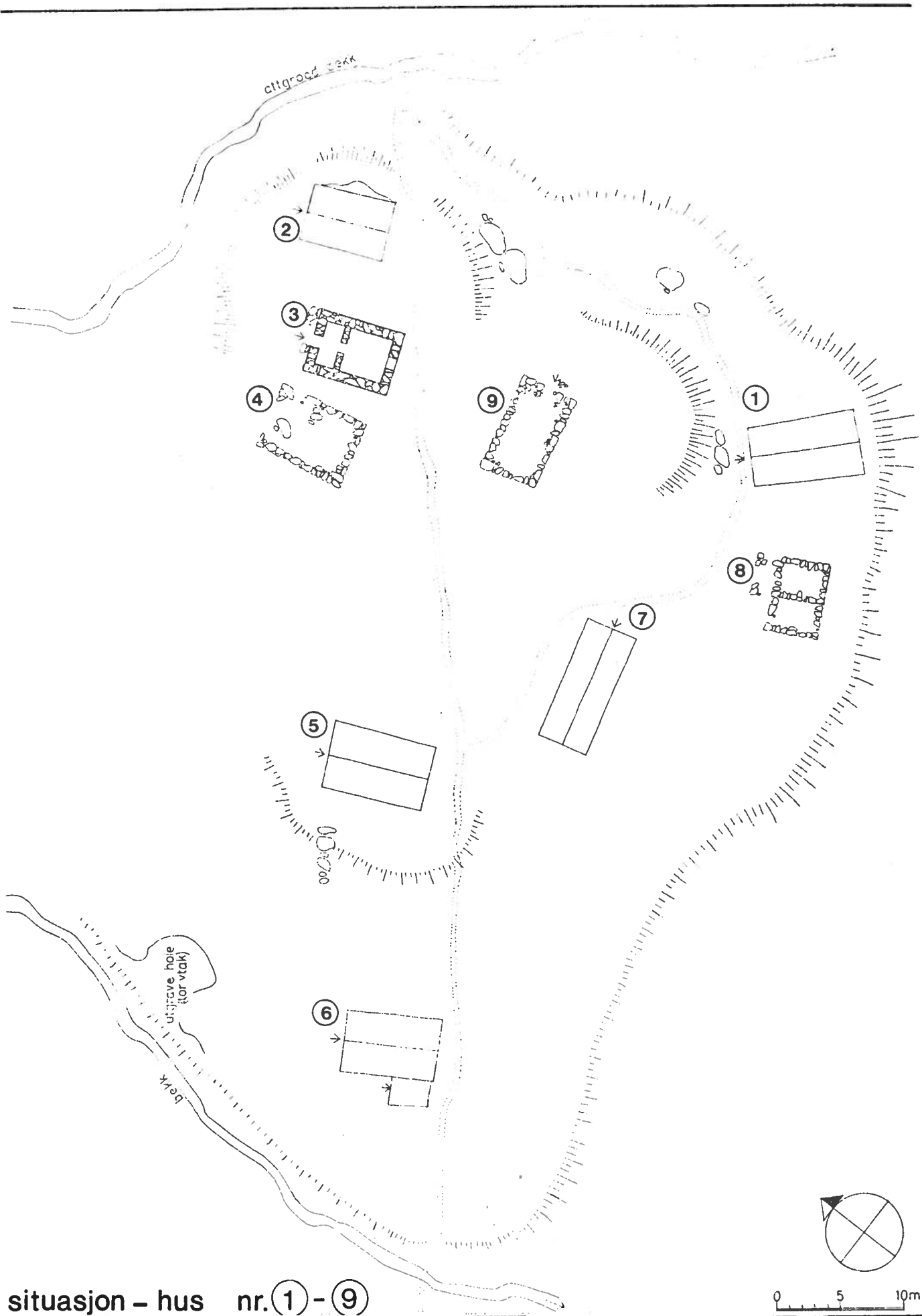

I ein vid og frodig dal øvst i skogbeltet ligg stølen Solrenningane. Den ligg i eine fjellsida, på ein tørr hamar – «Selshamaren» – som delvis består av morenemassar. På kvar side går det bekkedrag. Terrenget er for det meste myrlendt. Her er rikt fjellbeite, fiskevatn og rypeterreng. Det finst i alt ni sel. Av desse er fire ruinar. Unnateke eitt er alle bygde i stein. Taka er åstak med torvtekkjing. Sela er torromshus med eit indre rom for opphald (innsel) og eit ytre rom for ysting og grovare arbeid (skot). Inn-

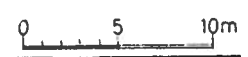
gangane vender bort frå vinddrevet som stryk opp etter dalen frå sør og vest. Opphavelag skal stølen ha lege nedanfor hamaren lenger sør, men han vart flytta etter ein elveflaum (tidleg på 1800-talet?). Stølen tilhøyrer gardane Brekke, Tune og Sande i Ornevik og Instevik. Kvar brukar hadde sitt sel. Dei delte dalen mellom seg i beite- og hogstområde. No når drifta er slutt, ser vi korleis krattskogen gror til i fjellsidene.

Solrenningane 660 m.o.h.

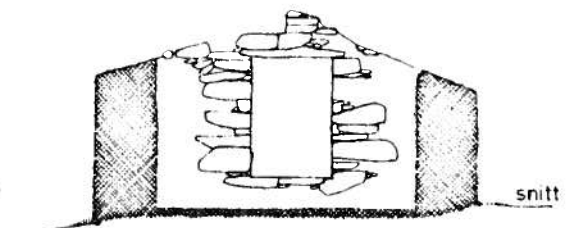
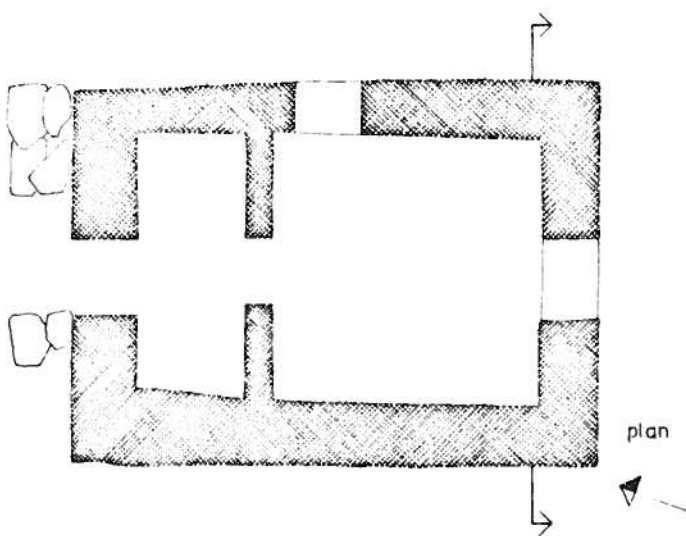
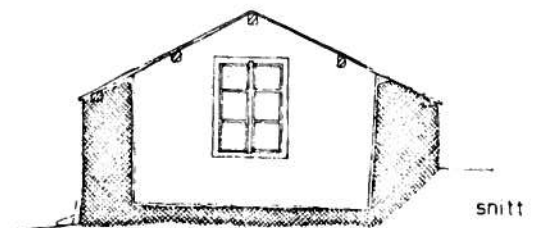
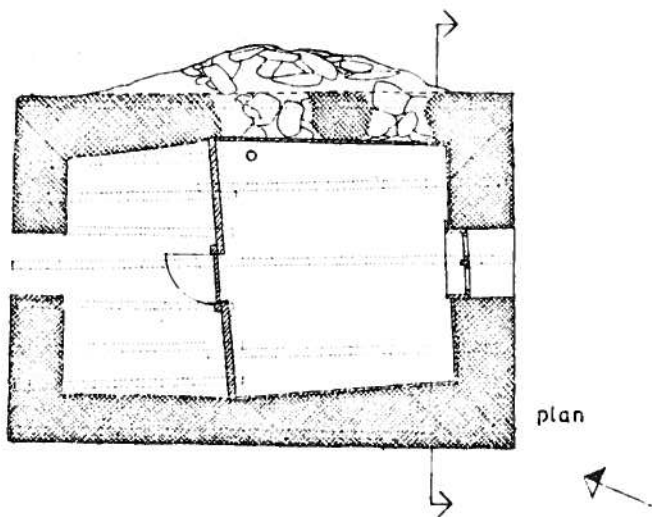
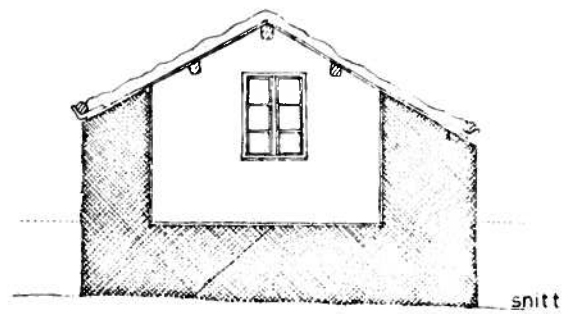
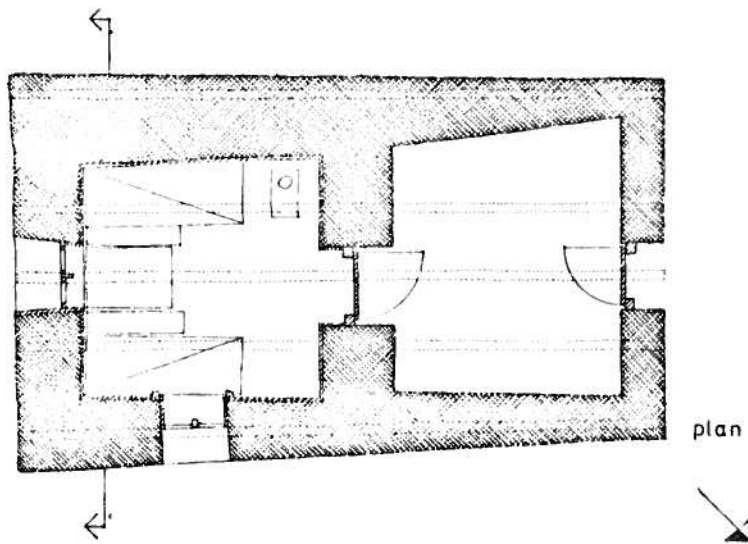

situasjon - hus nr. (1) - (9)

1 Solrenningane

0 1 2m

1 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: LASSE BREKKE
Ortnevik
Gnr. 2, bnr.

Selet har mura veggjar av gråstein. Den innvendige deleveggen mellom innselet og skotet er òg mura. Taket har åsar og torvtেকkjing. Innselet er panelt, og det er lagt bordgolv. Her er også ein vedomn.

2 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KÅRE ØSTERBØ
Ortnevik
Gnr. 4, bnr. 1

Selet har mura veggjar. Skiljeveggen mellom innselet og skotet er ein bordvegg. Taket har åskonstruksjon, og det er kledd med bølgeblekkplater og lok frå jernfat. I innselet er det veggpanel og tregolv. Det er òg laga plass for vedomn.

3 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: EINAR OPPEDAL
Ortnevik
Gnr. 4, bnr. 12

Dette er murane etter eit sel. Det er delt i to rom med ein mura skiljevegg.

4 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: JAN T. SEMB
Ortnevik
Gnr. 3, bnr. 2

Tufta inneheld restane etter eit sel. Det har vore delt av i to rom.

5 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: GEORG BREKKE
Ortnevik
Gnr. 2, bnr. 2

Selet har mura veggjar og åstak. Det er tekt med torv. Den innvendige deleveggen mellom innselet og skotet er i stein. Innselet er panelt, det er lagt bordgolv her, og det er plass til vedomn.

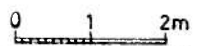
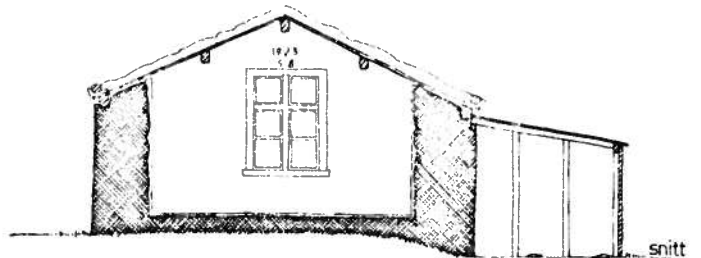
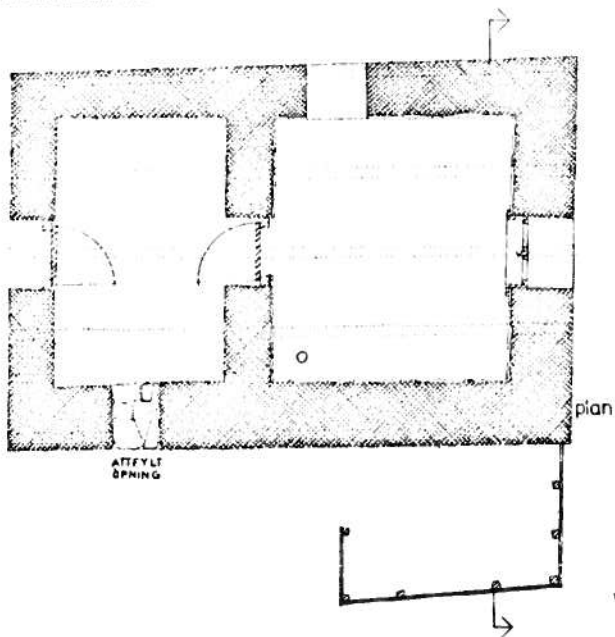
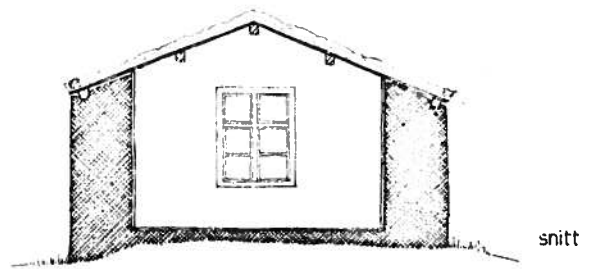
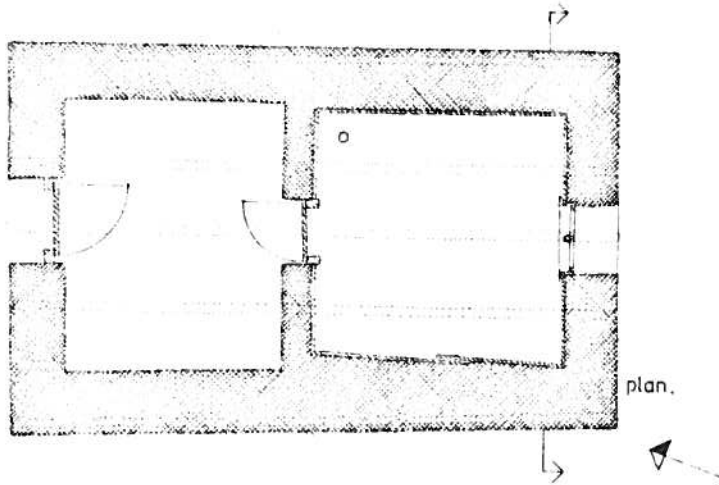
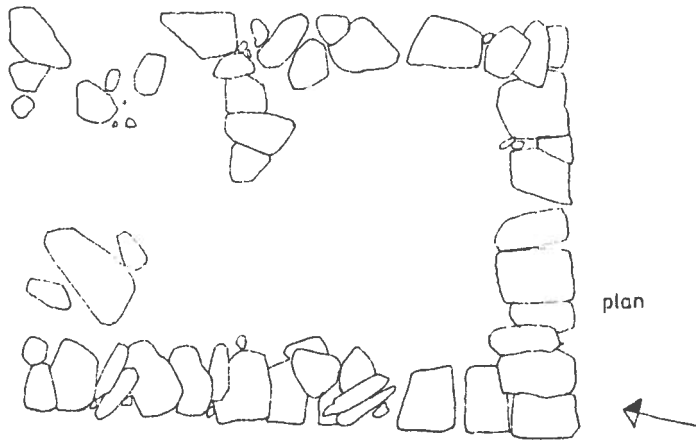

6 sel

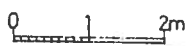
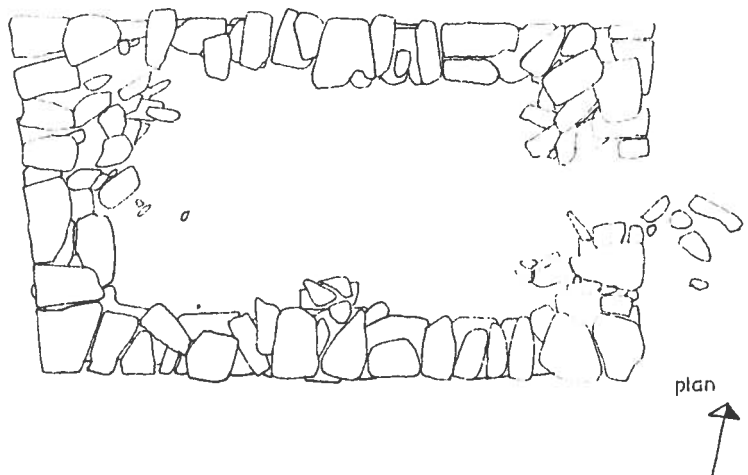
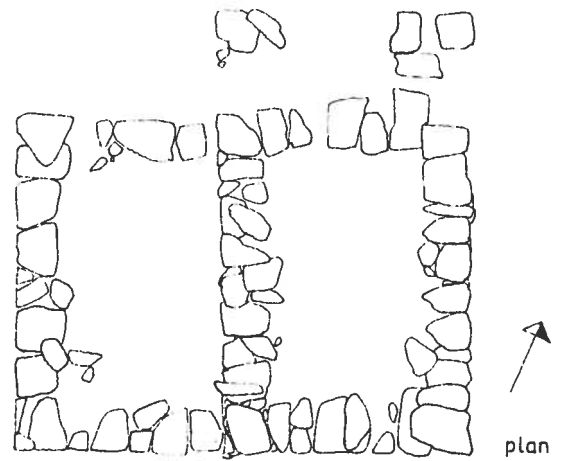
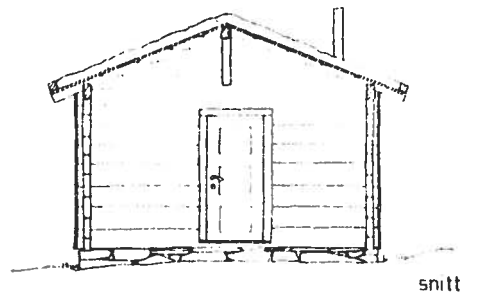
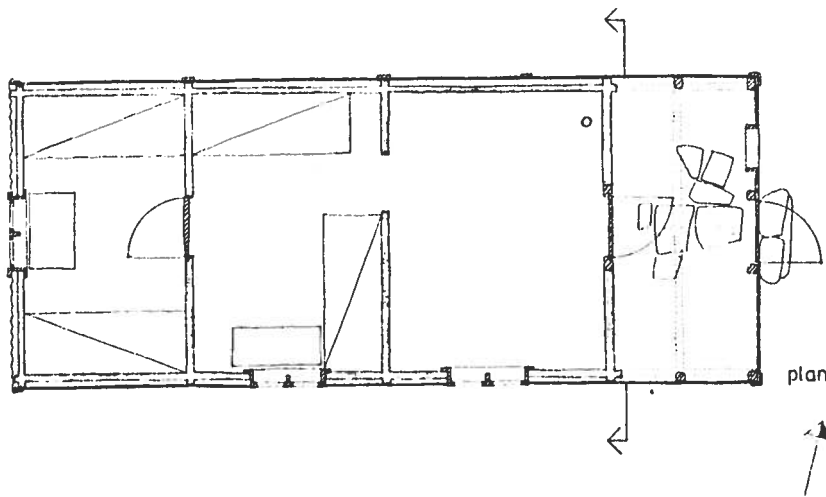
BYGGEÅR: (?)

EIGAR: JON DYRDAL
Ortnevik
Gnr. 2, bnr. 3

Selet har mura veggjar og åstak tekt med torv. Skiljeveggen mellom innset og skot er av stein. Veggane i innselet er sementpussa. Det er lagt tregolv i rommet, og det er plass til vedomn her. I vestveggen er det eit attfylt vindauga. Det tilbygde skuret har vore nytta som ved- og torvlager.

1 Solrenningane

7 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: T. SANDE, A. ØVERÅS
Ortnevik
Gnr. 3, bnr. 1, 2

Dette selet skal vera samansett av to to-roms sel. Dei midtre romma var inn-sel, dei to enderomma var skot. Skotet mot aust er bygd i stenderverkskonstruksjon, elles er selet lafta. Taket har sperrer og mønsås. Det er torvtekt. Vestveggen er utvendes kledd med bølgeblekkplater, elles er bygningen panelt.

8 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ANDERS BREKKE
Ortnevik
Gnr. 2, bnr. 5

Dette er grunnmurane etter eit sel i stenderverkskonstruksjon.

9 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: INGVAR TUNE
Ortnevik
Gnr. 3, bnr. 1

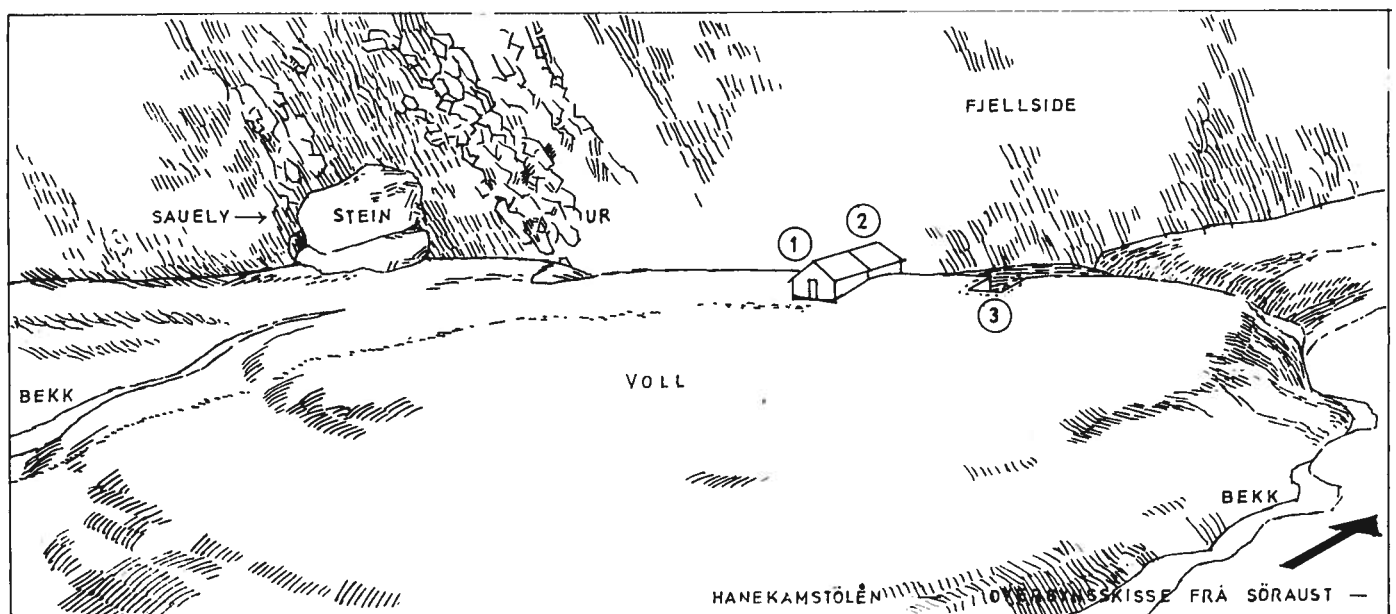
Tufta inneheld grunnmurrestar etter eit sel.

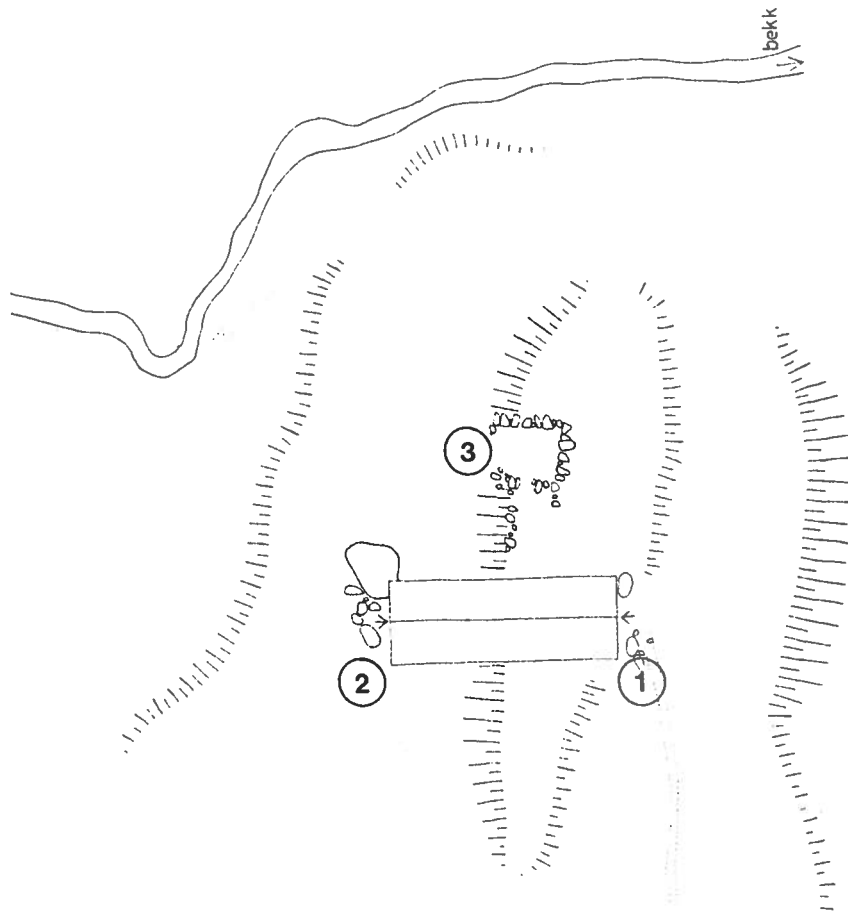

Hanekamstølen ligg i snaufjellsona. Stølsvollen ligg romsleg på eit flatt platå oppe i ei austvendt fjellside. Det er vidt utsyn over ein stor elvedal. Denne elvedalen er kupert, men oversiktleg. På kvar side av plataet renn bekkar. Terrenget er tørreldnt. Ein kan sjå over til Dunevollen. Til Alrekstølen er det omlag tre kvarter å gå. Det er to sel her i dag, og

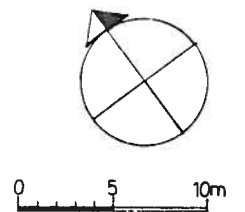
ruinar av eit tredje. Dei to er mura opp av stein og har åstak. Dei er samanbygde i kortendane slik at innsele vert liggjande vegg i vegg, og skota i kvar sin ende av den lange bygningen. Like ved, under ein stor stein, er det innretta eit enkelt ly for sauene. Dei som stølte her var frå garden Hanekam.

Hanekamstølen omlag 780 m.o.h.

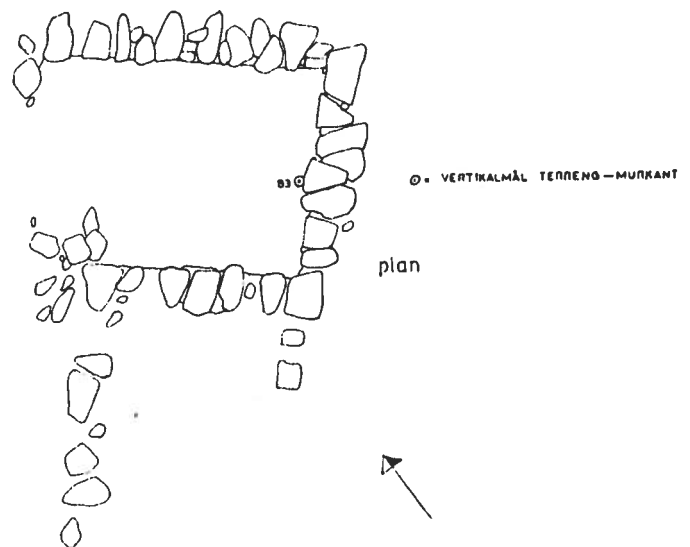
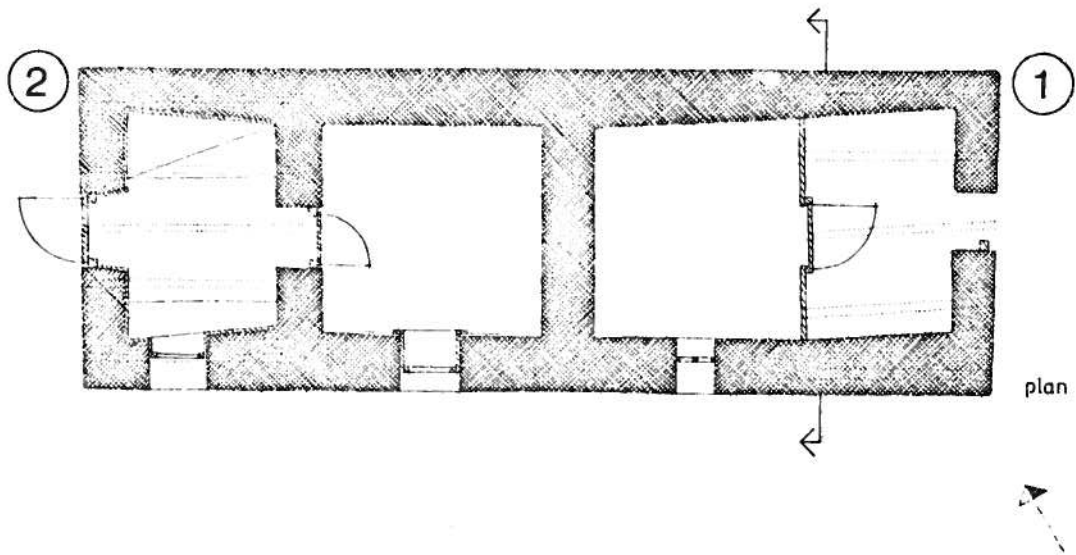
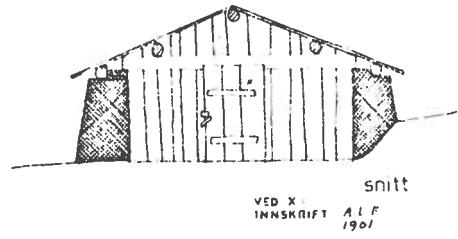

situasjon – hus nr. ① – ③

2 Hanekamstølen

0 1 2m

1 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ENDRE HANEKAM
Hanekam, Vik i Sogn
Gnr. 72, bnr. 1

Selet har mura veggjar og åstak kledd med bølgeblekkplater. Den innvendige delevæggen mellom innsel og skot er ein bordvegg. Selet er samanbygd med sel nr. 2.

2 sel

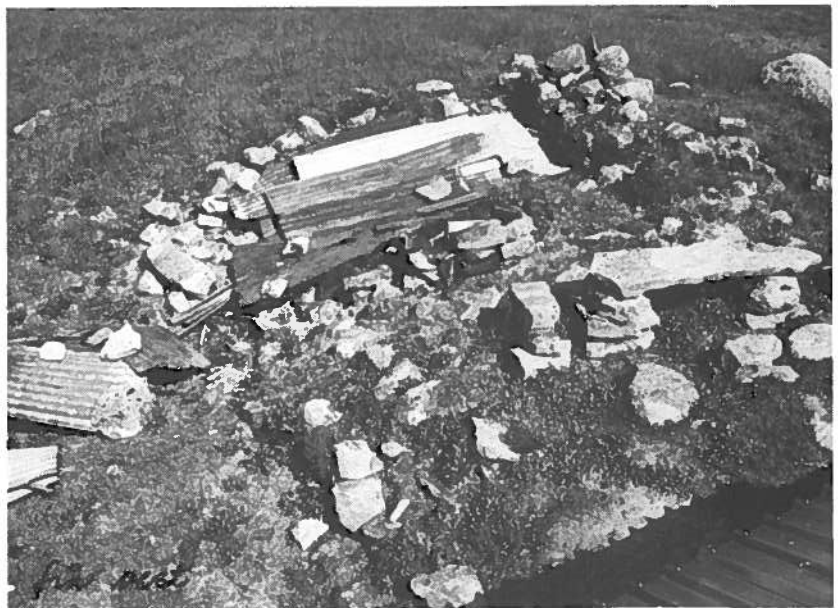
BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ERNST BJØRKVIK
Østenstad
Gnr. 72, bnr. 2

Selet er samanbygd med sel nr. 1. Det har mura veggjar og åstak tekt med grøne korrugerte aluminiumsplater. Skiljevæggen mellom innsel og skot er mura. Selet er kledd med panel inne, og det er lagt tregolv i båe romma. Selet vart vølt i 1975.

3 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ANDERS BJØRKVIK
Sylvarnes, Vik i Sogn
Gnr. 72, bnr. 2, 3

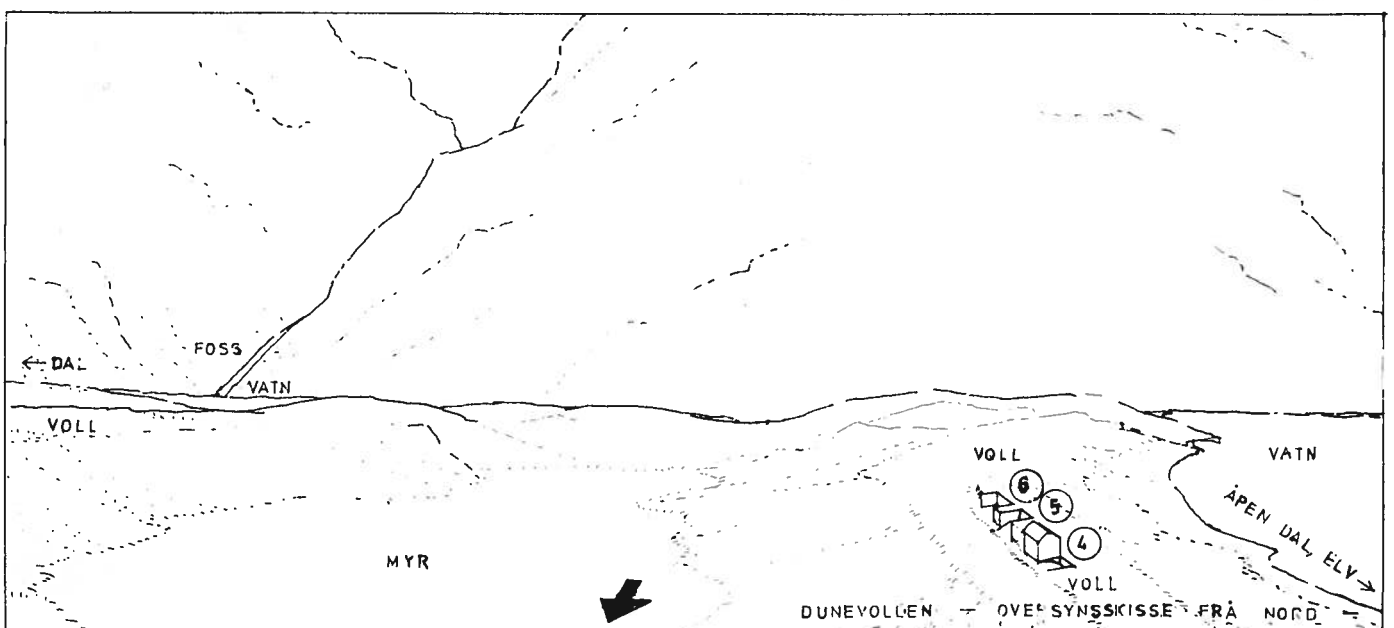
Dette er restane etter ein bygning som har vore bygd i stein.

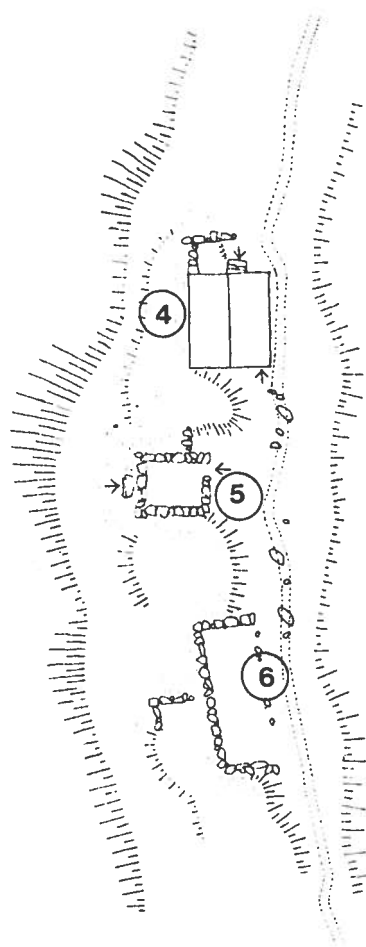

Stølen Dunevollen ligg der dalen frå Budeievatnet og Hanekamstølen i nordvest møter den bratte dalen ned mot Fidnabotn i nordaust. Her nede i svingen har ein eit storslege utsyn i både retningar. Skog er her ikkje, berre graskledde haugar mellom myrlendte søkk. Terrenget er kupert, men likevel ope. Det er prega av fleire karakteristiske grusryggar som danner grasvollar. Husa ligg på ein lang

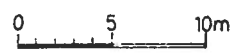
grusrygg som går i retninga nordvest-søraust. Dei er delvis gravne inn i bakken på austsida av ryggen. Det er tre husa her. Av desse har to berre grunnmurane att. Det tredje selet er eit tømmerhus med åstak og kjellarrom. Dunevollen høyrer til Nese i Arnafjord. Folket frå Finden i Fidnafjorden leigde stølsrett her frå 1909 til 1939.

Dunevollen 802 m.o.h.

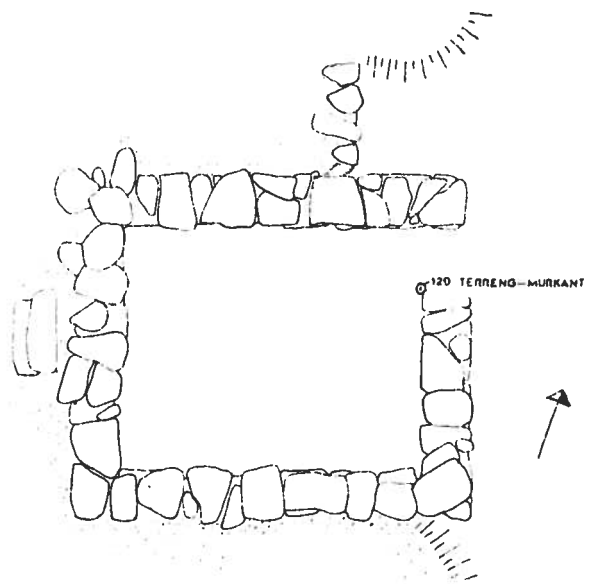
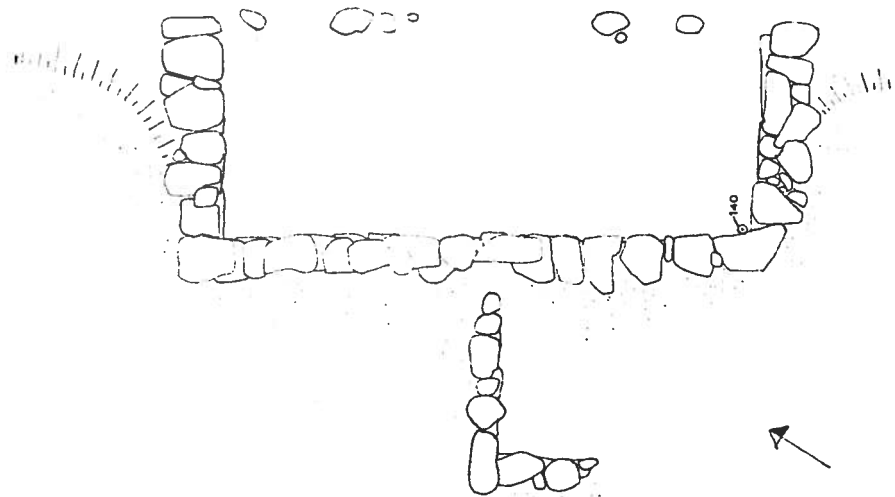
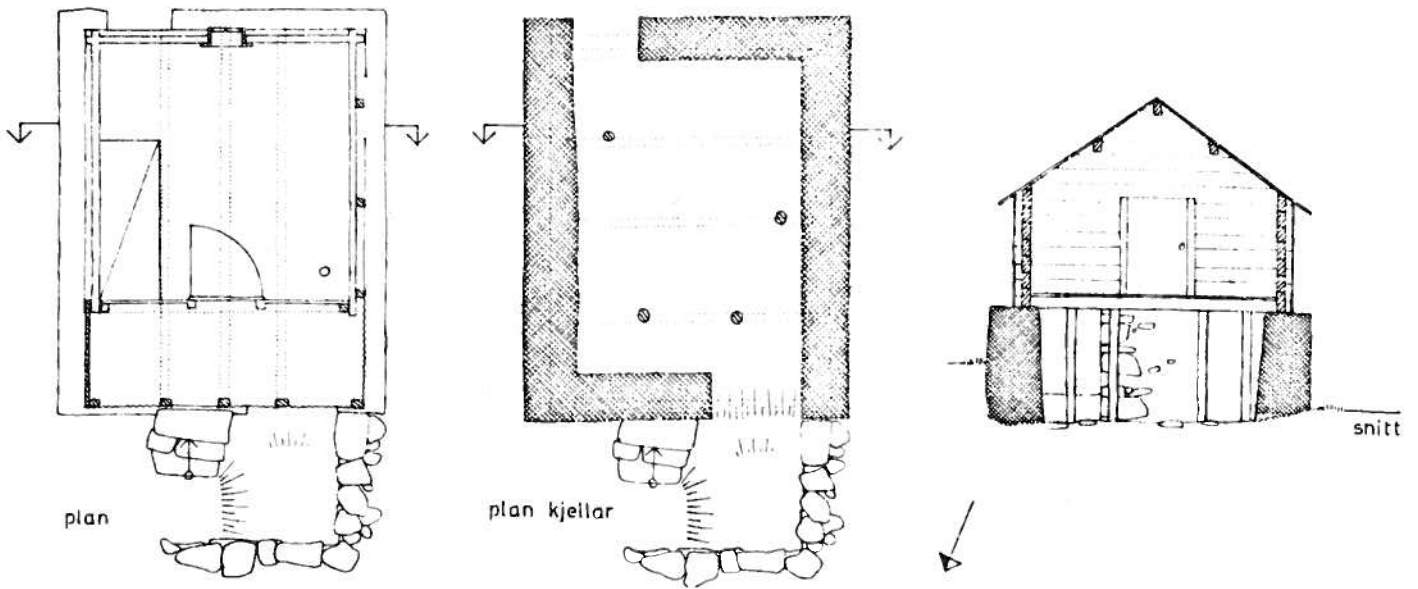

situasjon - hus nr. ④ - ⑥

3 Dunevollen

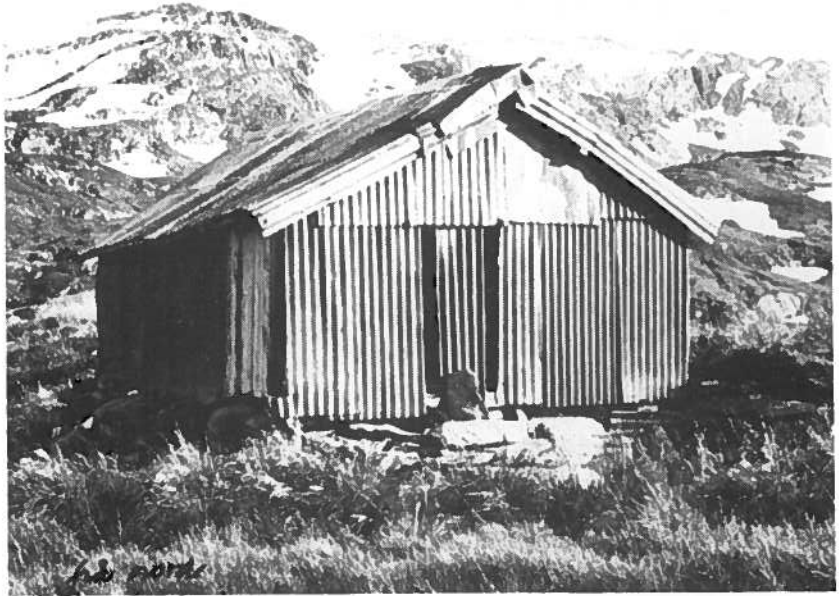
0 1 2m

4 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: BOTOLV FINDEN
Fidnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 68, bnr. 2

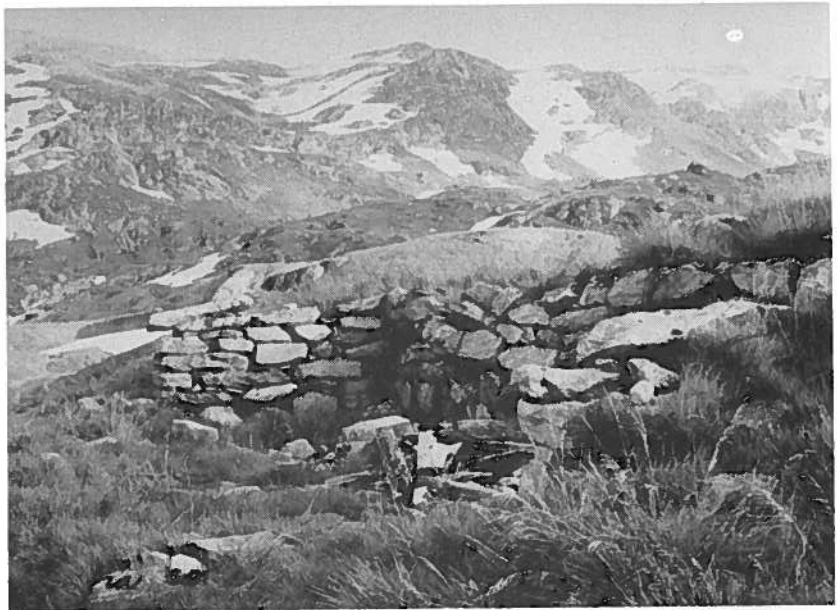
Selet har innsel og eit lite skot. Innsellet har lafta veggjar med ytterkledning av bølgeblekkplater. Taket har åsar, og det er tekt med same slags plater som veggane. Det er lagt tregolv i både romma. Kjellarmurane er delvis gravne inn i bakken.

5 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: INGVALD RØYRVIK
Vik i Sogn
Gnr. 68, bnr. 3

Desse murane er gravne inn i bakken. Steinane på vestsida kan ha vore dørhelle.

6 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ODD NUMEDAL
Fredrikstad
Gnr. 68, bnr. 1

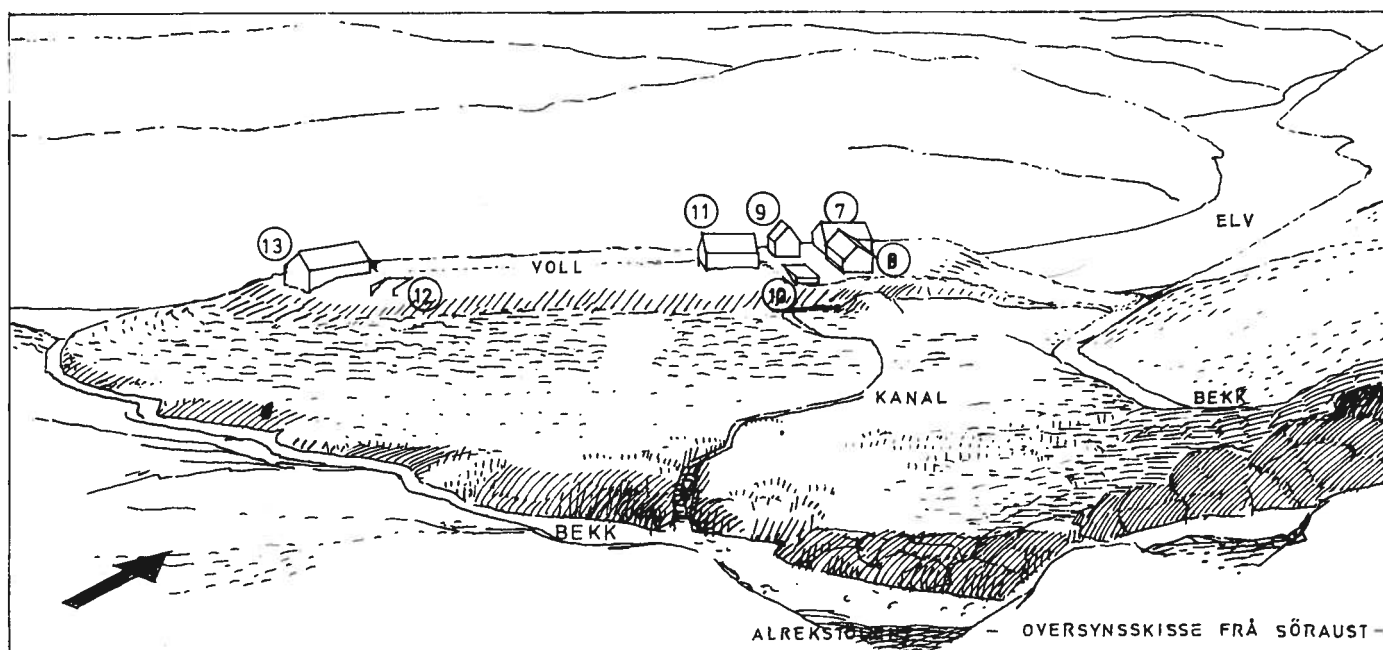
Desse murane som er gravne inn i bakken, er restane etter eit fjøs. I veggjen finn ein feste for tjoring.

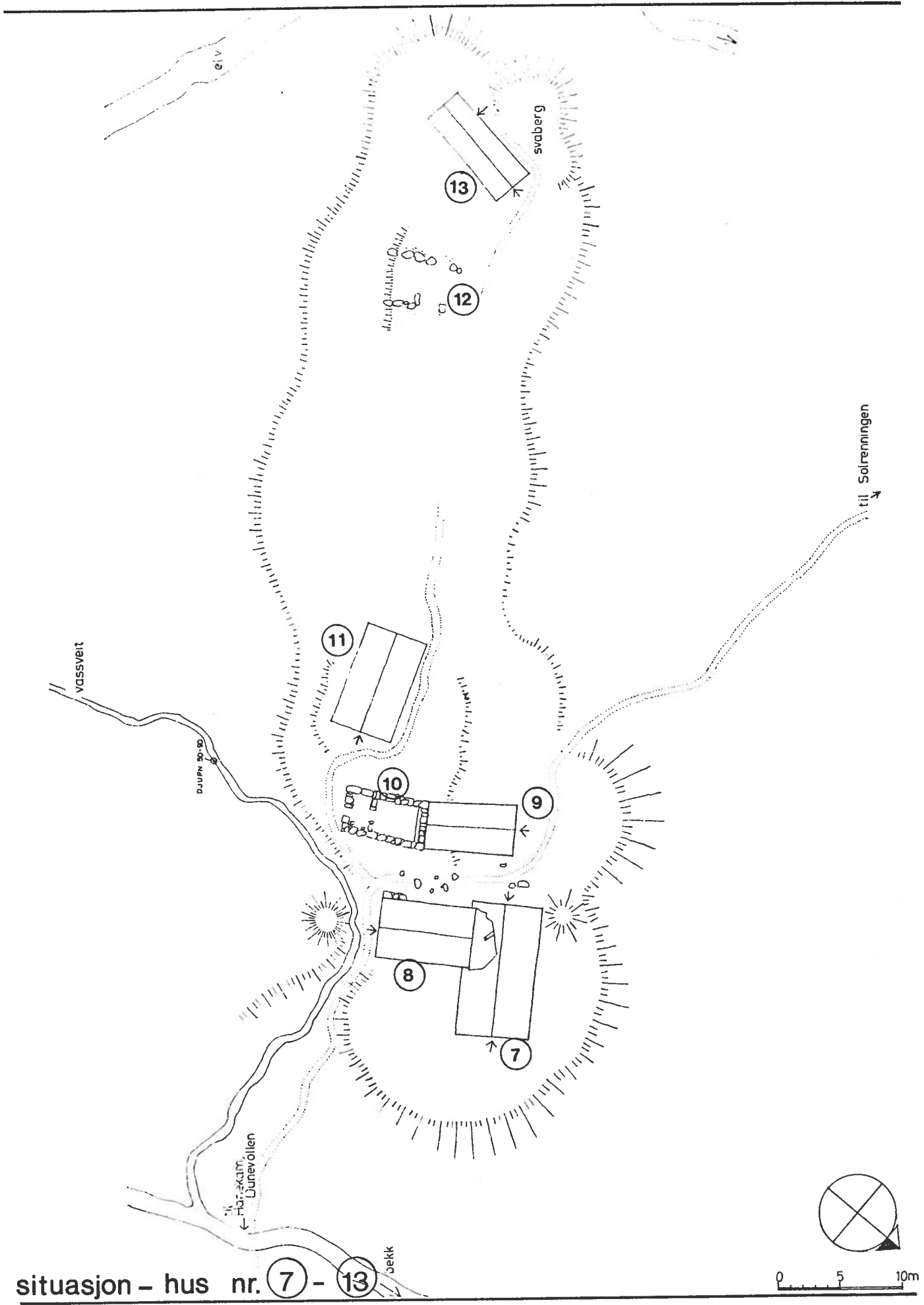

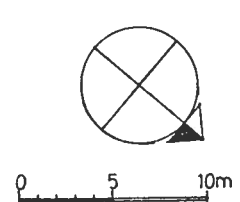
På veg mot Solrenningsvatnet renn Alrekkelva forbi ein terrasse i ein vid dalbotn. Her ligg dei sju husa som høyrer til Alrekstølen. Det er utsyn både oppover og nedover dalen. På kvar side av stølsvollen renn det ein bekk frå fjellsida og ned i elva. Stølen ligg omlag i skoggrensa. Terrenget er litt kupert, men ope. Det er stutt veg til fleire fiskevatn. Husa ligg langsetter ein liten, tørr rygg på stølsvollen. Alle er bygde i stein, og dei har åstak. Den

staselege fjøsbygningen (nr. 7) er samanbygd med eit sel. Det har ein uvanleg takkonstruksjon. Denne bygningen gjev stølen eit særpreg. Det same gjeld kanalen som er graven for vassforsyninga. Vassveita går frå den eine fjellbekken, over stølsvollen og like ned forbi selsdørene. Det var brukarane på garden Alrek innanfor Ortnevik som stølte her.
 Alrekstølen – omlag 700 m.o.h.

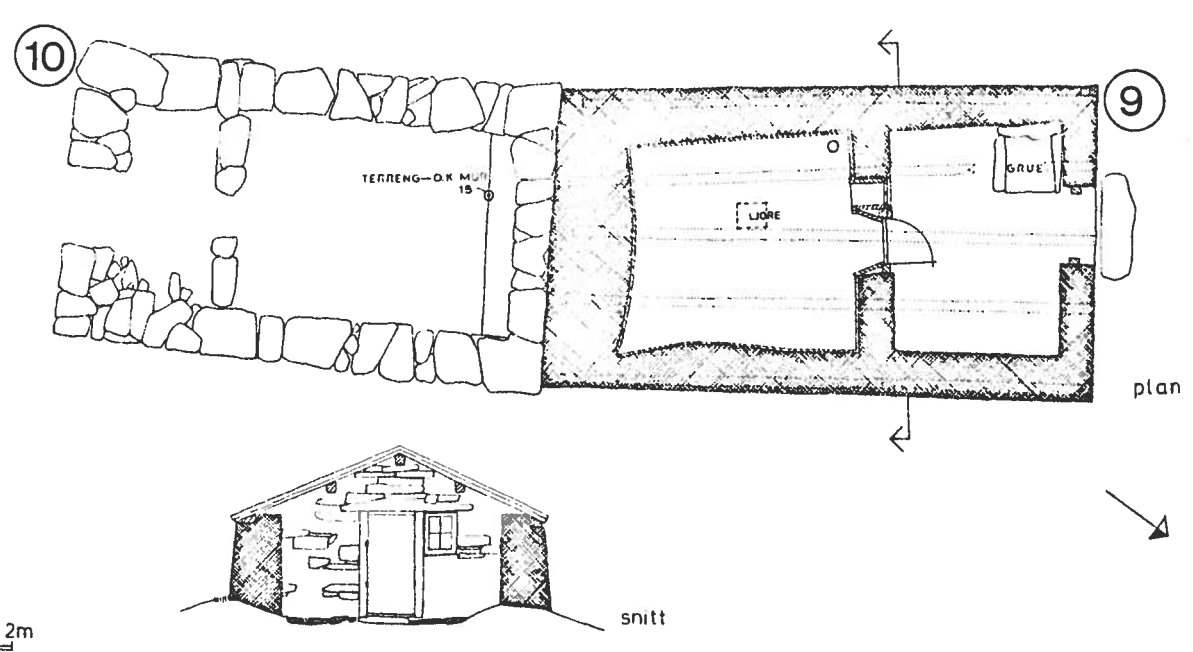
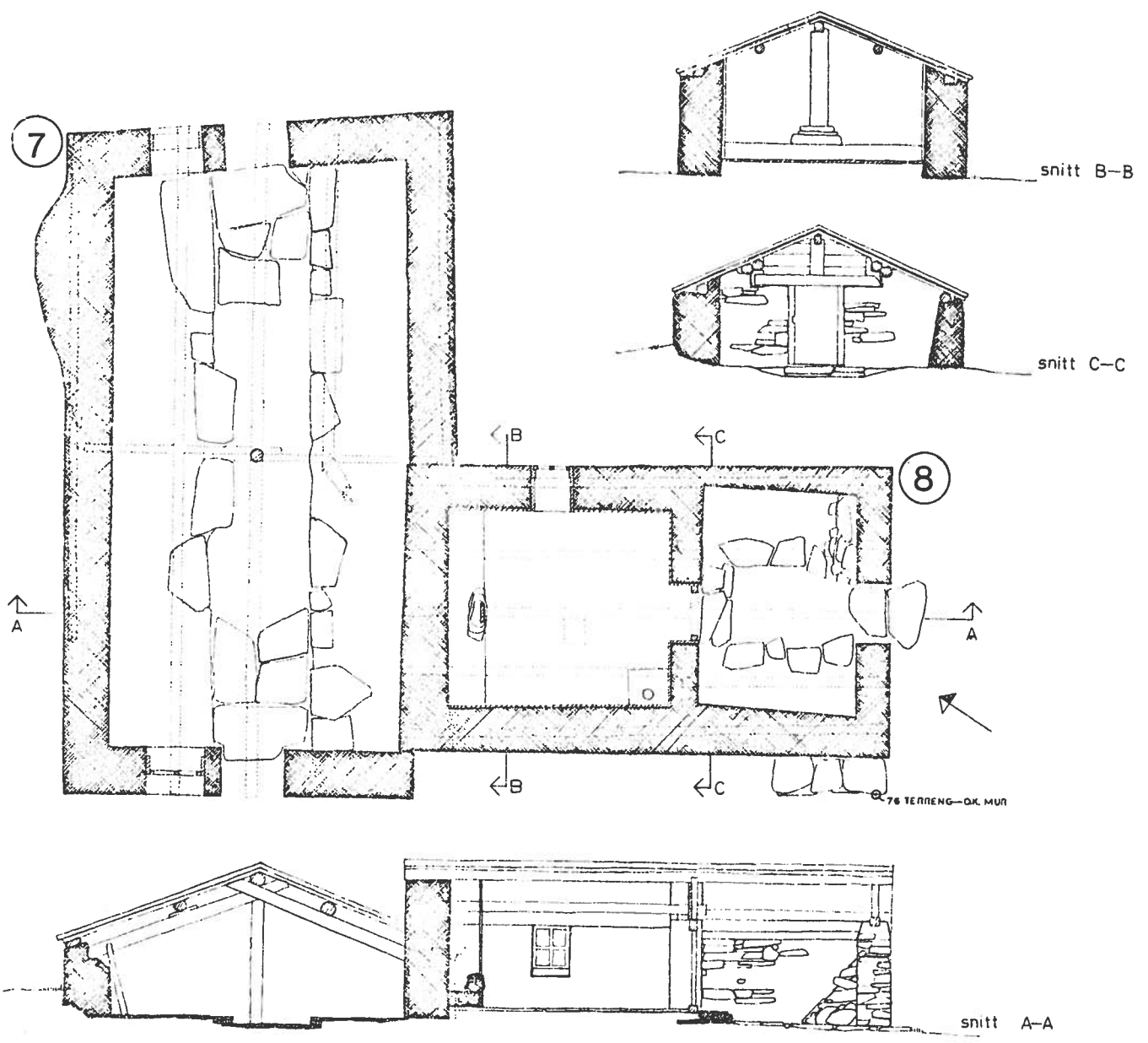

situasjon - hus nr. 7 - 13

4 Alrekstølen

7 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: GUSTAV ALREK
JON KLEPPE (?)
Gnr. 75, bnr.

Veggane er mura av gråstein. Fjøset har åstak med midtberinga på reiste bjelkar i staden for på ein delevegg i mur slik det oftast vert gjort. Samanlikn med nr. 13 og nr. 23. Taket er tekt med bølgeblekkplater. Det er ein hellelagd platning på kvar side av møkarena.

8 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: JON KLEPPE(?)
Gnr. 75, bnr.

Selet har mura veggjar og åstak med bølgeblekkplater. Skiljevæggen mellom innsel og skot er av stein. I skotet er det opning i røstet. Innsellet har tregolv, det er panelt, og ein har vedomn her. Langs gavlenden er ein låg benk. Det er ljore i taket i innsellet.

9 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: GUSTAV ALREK(?)
Gnr. 75, bnr.

Selet er mura av gråstein og har innsel og skot. Den innvendige skiljevæggen er av stein. Taket har åsar og er tekt med bølgeblekkplater. Innsellet har tregolv, det er panelt og i taket er ein ljore. Skotet har grue og opning i røstet over inngangen.

10 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: SVERRE ALREK
Alrek, Vik i Sogn
Gnr. 75, bnr.

Dette er murar etter eit sel som har vore delt i to rom.

11 sel

BYGGEÅR: Omlag 1925
EIGAR: SVERRE ALREK
Alrek, Vik i Sogn
Gnr. 75, bnr. 2

Selet er delt i innsel og skot. Innsellet har mura veggjar, skotet er bygd i stenderverk. Taket har åsar som er tekt med torv over innsellet og bølgeblekkplater over skotet. Dei låge murane i skotet vert brukte som hyller.

12 tuft

BYGGEÅR: (?)
EIGAR: (?)
Gnr. 75, bnr.

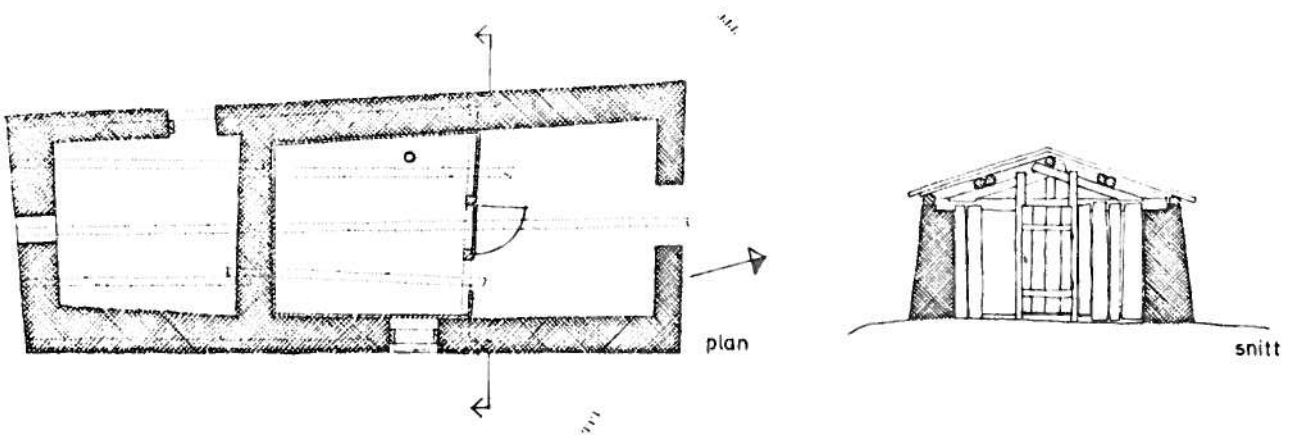
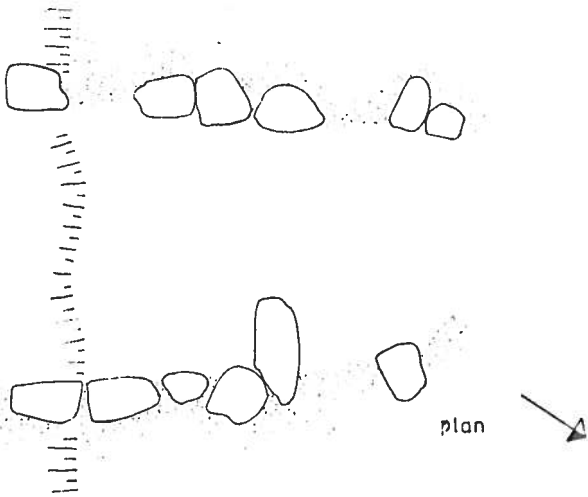
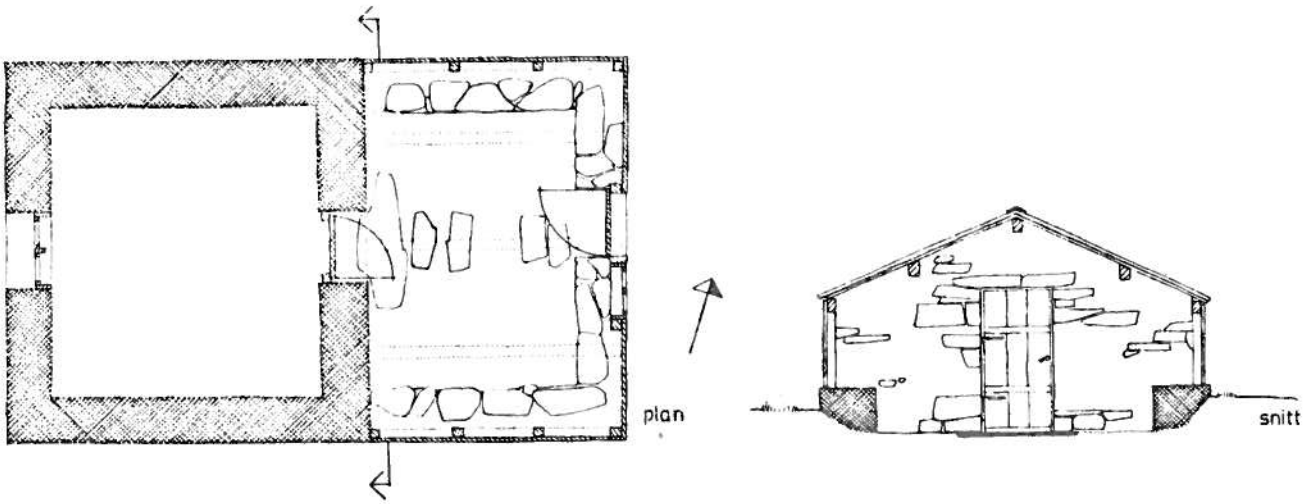
Denne tufta inneheld mest berre steinar i bakkenivå.

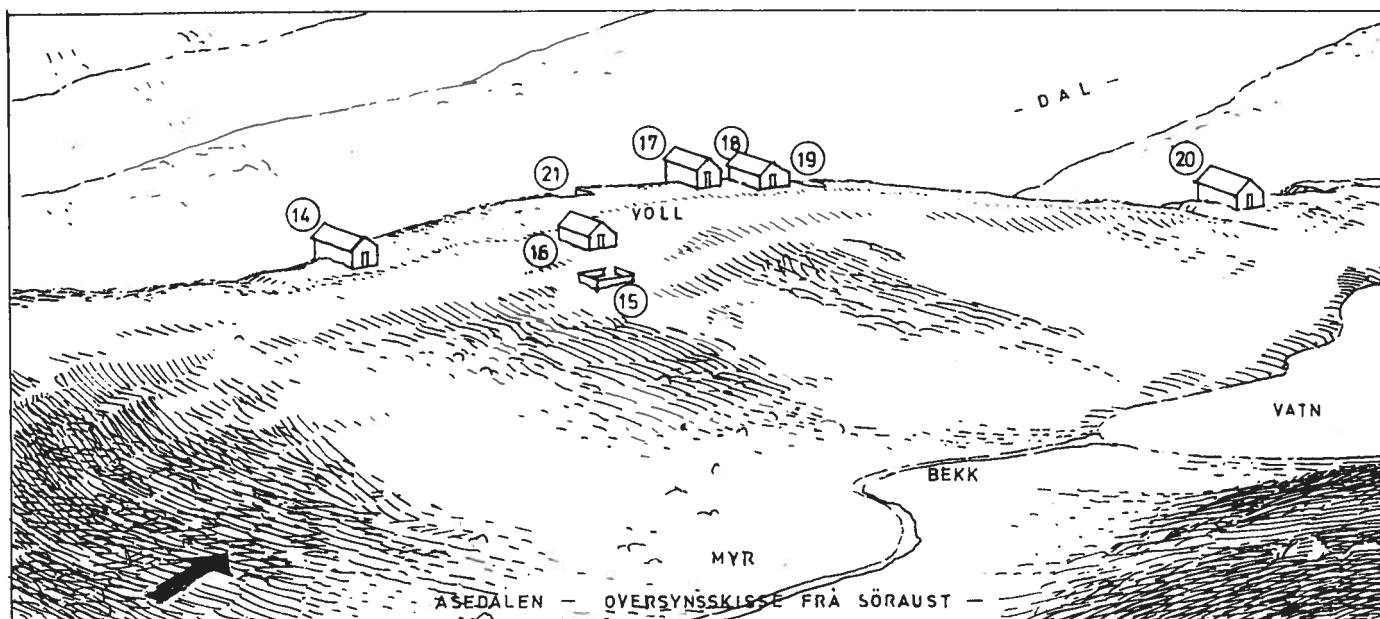

13 sel

BYGGEÅR: (?)
EIGAR: GUSTAV ALREK(?)
Gnr. 75, bnr.

Bygningen har mura veggjar og åstak med midtbering på reiste bjelkar. Samanlikn med nr. 7 og nr. 23. Det søre rommet er truleg eit fjøs, dei to andre er innsel og skot. Innsellet er panelt, det er lagt tregolv, og det har vedovn.

Stølen Åsedalen ligg langs kanten av eit flatt platå oppe i ei vestvendt fjellside. Nede i dalbotn renn ei elv. Nokre hundre meter frå stølen, nede ved elva, ligg ei turisthytte til Bergen Turlag. Fleire turruter møtest her.

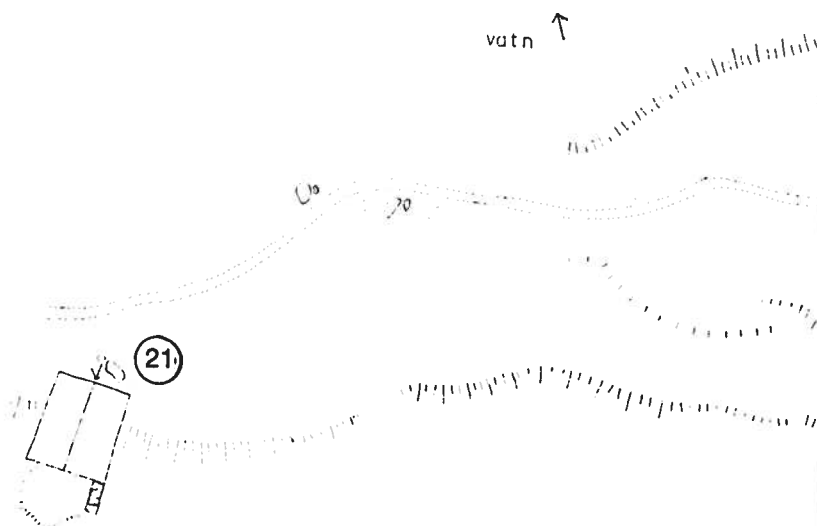
Terrenget er ope, tørt og lett å gå i. Utsynet er vidt over heile dalføret – vi er i snaufjellsona. Frå stølen har det vore lett å halde oppsyn med buskapen. Ein

fjellbekk renn ut i eit mindre vatn i bakkant av platået.

I alt høyrer åtte hus til stølen, av desse ligg tre i ruinar. Av dei fem som står, er to i tømmer med sperretak, og tre er steinhus med åstak.

Åsedalen høyrer til bruka på Åse i Indrefjord.

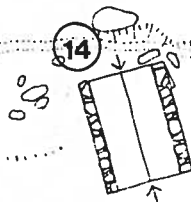
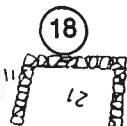
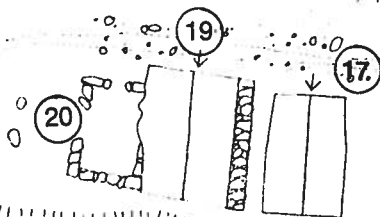
Åsedalen 854 m.o.h.

situasjon – hus nr. (14) – (21)

↑ myr, bekk

dal

0 5 10m

14 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: TRYGVE ÅSE, ARNE ÅSE
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 60, bnr. 1

Selet har innsel, skot, og eit kjellarrom mellom murar som er inngravne i bakken. Innsellet er tømra, skotet er bordkledd stenderverkskonstruksjon. Utvendig er selet panelt med unnatak av nordveggen. Det har sperretak med torv over innsellet og bølgeblekkplater over skotet.

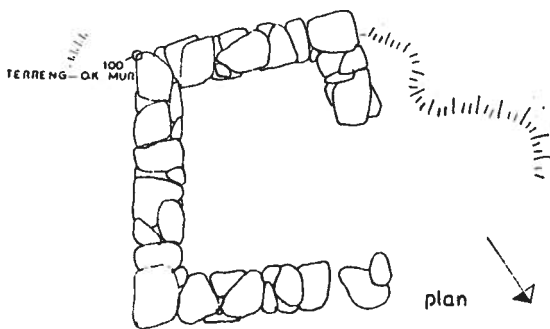
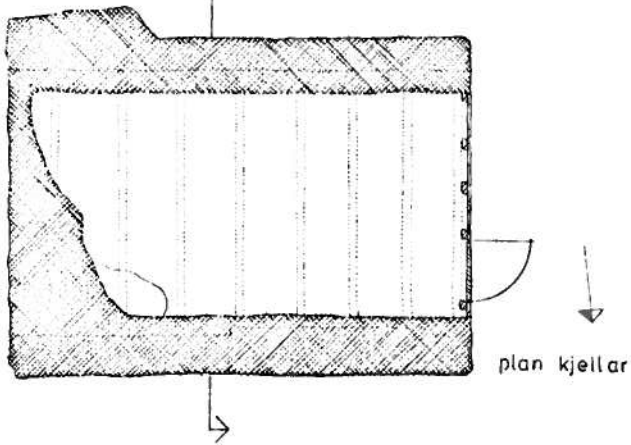
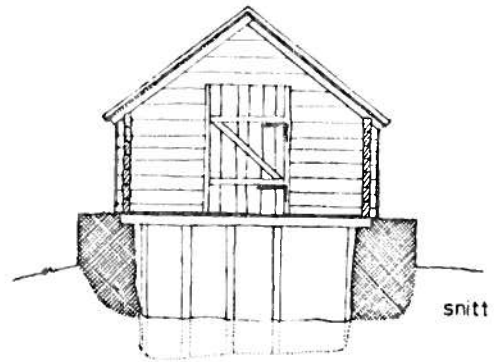
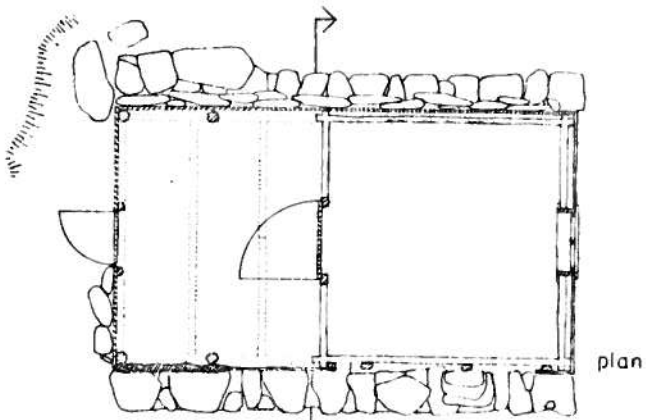
15 tuft

BYGGEÅR: (?)

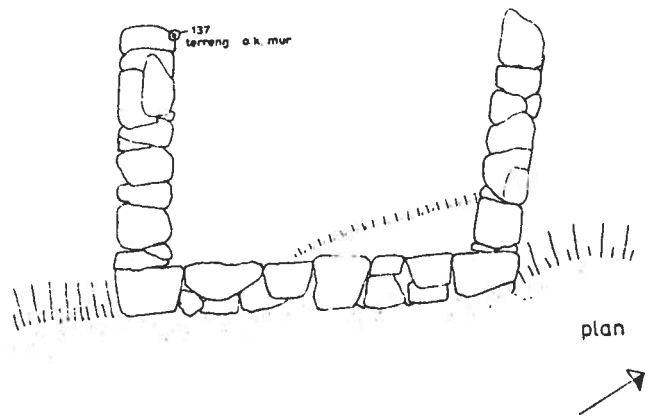
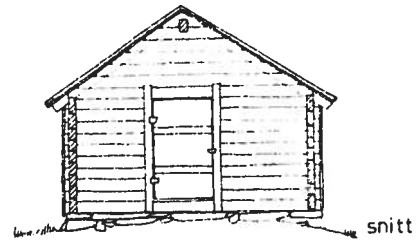
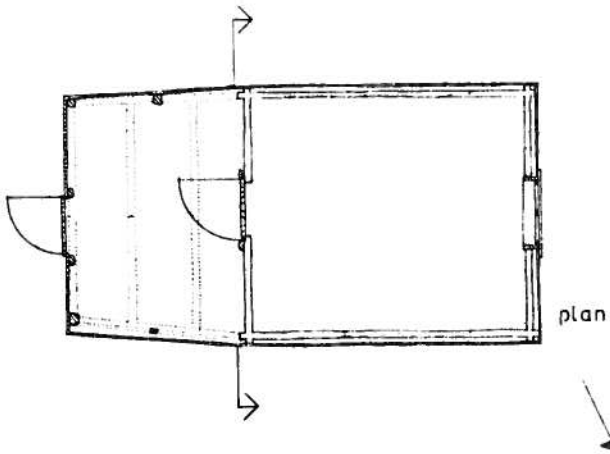
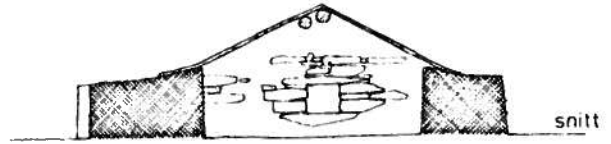
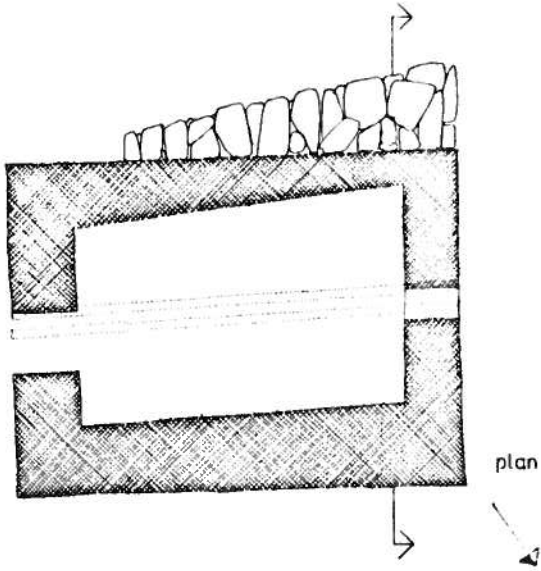
EIGAR: (?)
Gnr. , bnr.

Tufta inneheld restar etter murar.

5 Åsedalen

0 1 2m

16 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: TRYGVE ÅSE, ARNE ÅSE
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 60, bnr. 1

Dette fjøset er mura av gråstein. Det har åstak som er tekt med bølgeblekkplater.

17 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: PER TENNEFOSS
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 60, bnr. 5

Selet har innsel og skot. Innsellet er ei lafta kjerne, skotet har stenderverkskonstruksjon. Utvendes er selet panelt, delvis òg kledd med bølgeblekkplater. Taket er sperretak med bølgeblekkplater.

18 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)
Gnr. , bnr.

Murane er truleg restar etter ein kjellar under ein lafta bygning.

19 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: PER TENNEFOSS
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 60, bnr. 1

Fjøset har mura veggjar og åstak med midtbering på tresøyler. Oppå åsane er det lagt bølgeblekkplater.

20 tuft

BYGGEÅR:

EIGAR:

Tufta inneheld restane etter ein mur som er bygd inntil Fjøset nr. 18.

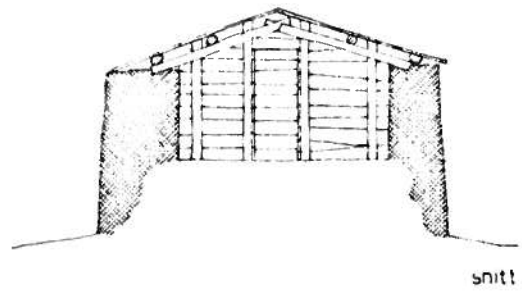
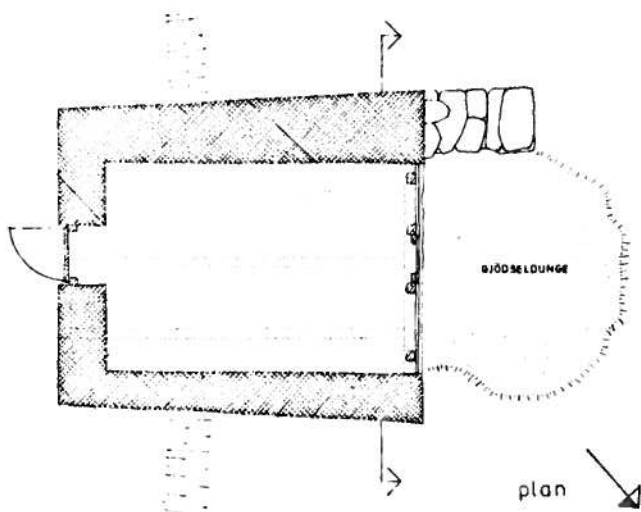
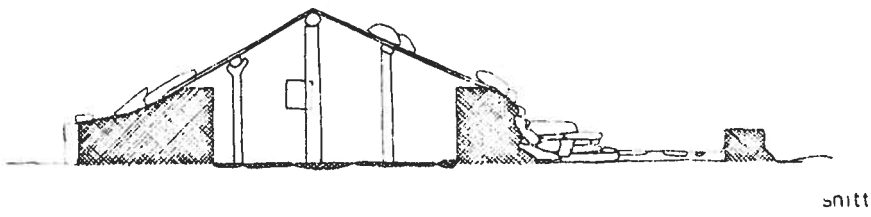
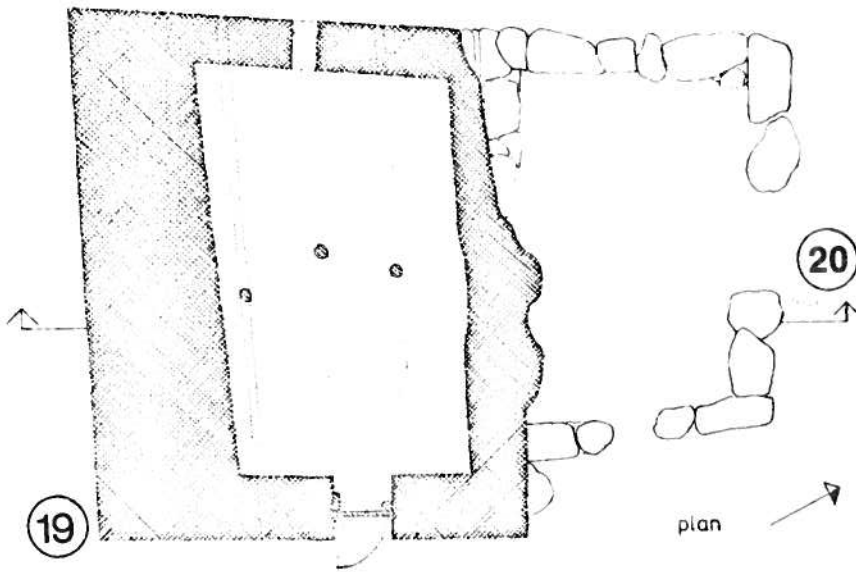

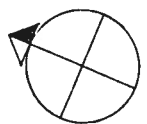
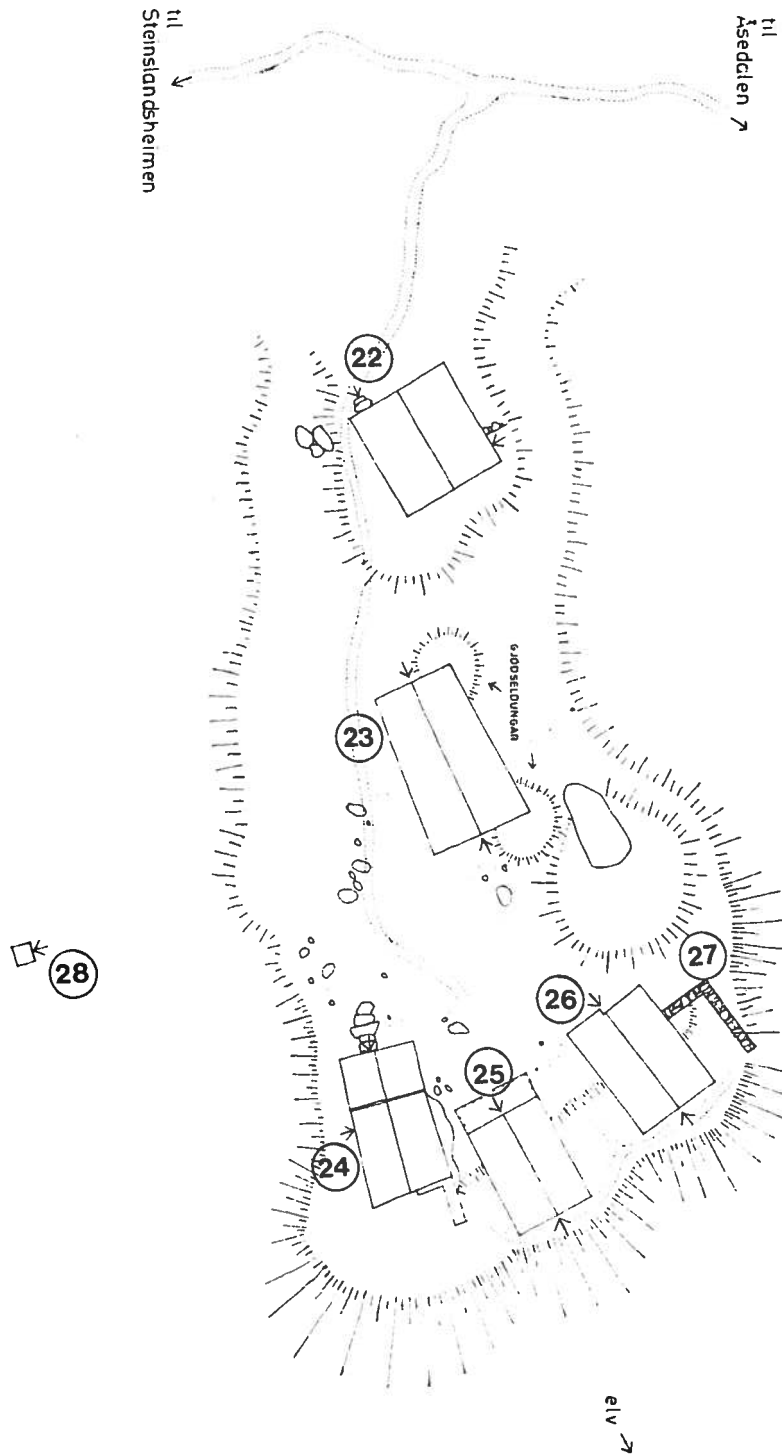
21 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: JON I. HALSET
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 61, bnr. 2

Fjøset har mura veggjar og åstak tekt med bølgeblekkplater. Det er lagt grovt hellegolv i rommct.

0 5 10m

situasjon - hus nr. 22 - 28

Halsetstølen ligg ved vestenden av Halsetvatnet. Husa ligg på ein haug i terrenget like ved elveutlaupet til Stordalen. Her er ialt seks bygningar, dei fleste er bygde ut mot ein bakkekant. Tre av husa er tømmerhus, to er steinhus med åstak, eitt er berre att som grunnmur. Fjøset med møkadungar ved

kvar inngangsdør er særmerkt. Eitt av husa, nr. 22, er av nokså ny dato. Eit anna tømmerhus, nr. 25, var den gamle hytta til Bergen Turlag. Halsetstølen høyrer til Halsetgardane i Indrefjord.

Halsetstølen omlag 780 m.o.h.

22 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)

Gnr. , bnr.

Dette huset har 1½ høgd og kjellar.

23 fjøs

BYGGEÅR: (?)

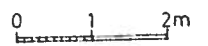
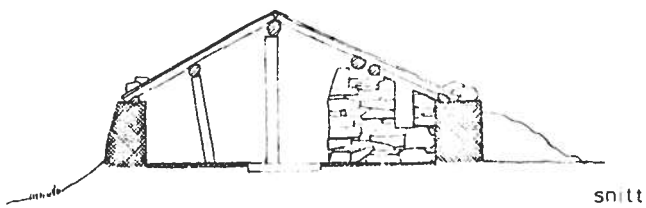
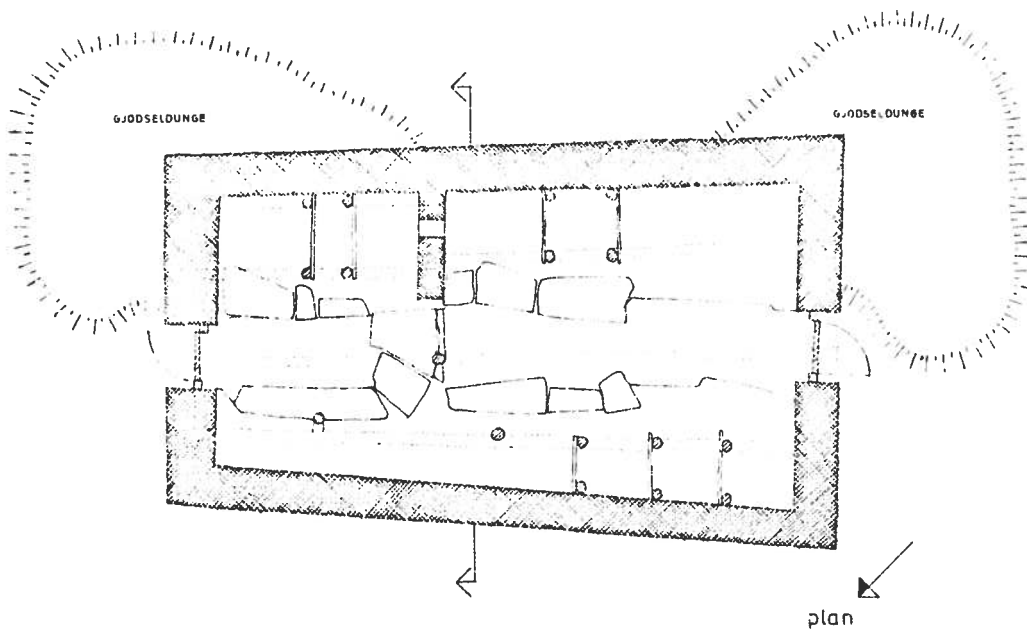
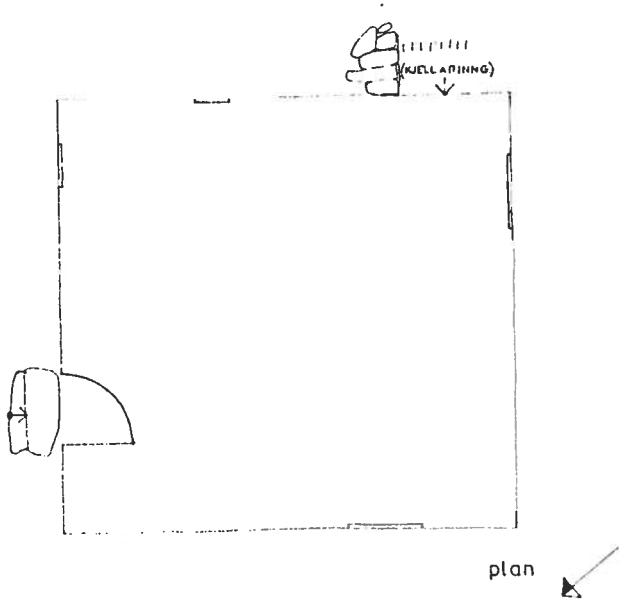
EIGAR: KÅRE HØNSI

Indrefjord, Vik i Sogn

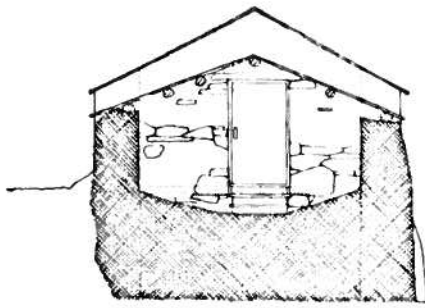
Gnr. 61, bnr. 1

Fjøset har mura veggjar og åstak som er tekt med torv og delvis med bølgjeblekk. Rommet har hellelagt golv og hellelagde pallar langs langveggane. Det er utgang i kvar ende av huset. Utanfor dørene er møkadungar.

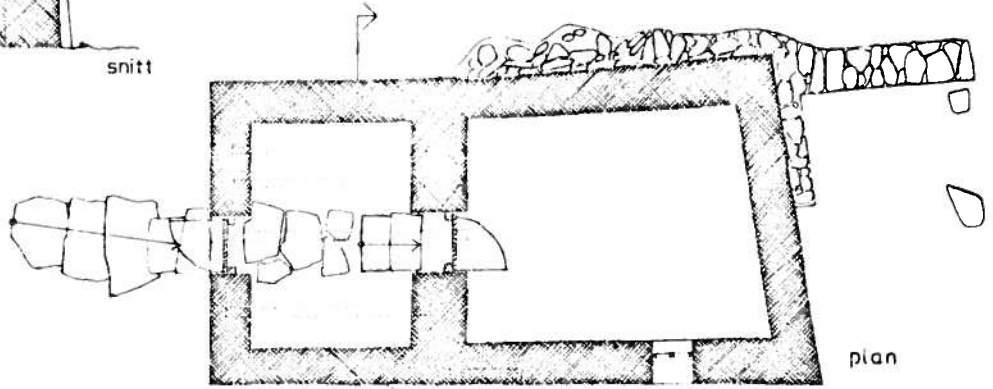

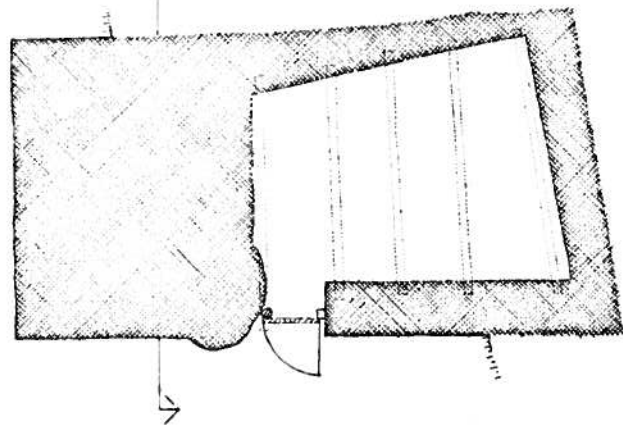
6 Halsetstølen

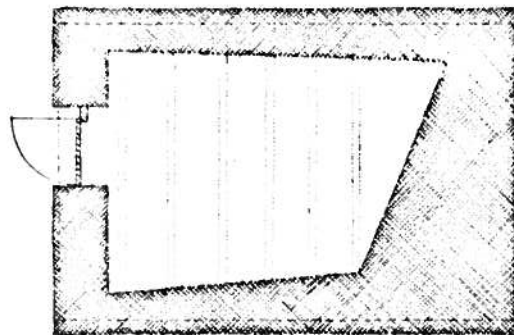
snitt

plan

plan kjellar

plan kjellar

0 1 2m

24 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: JON O. HALSET
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 61, bnr. 4

Dette selet har innsel, skot og kjellar med fjøs som delvis inngraven i bakken under innsellet. Veggane er mura av gråstein, taket har åsar med bølgeblekk over innsellet, torv over skotet. Innsellet og skotet har ulike takhøgder.

25 sel

BYGGEÅR:

EIGAR: JON I. HALSET
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 61, bnr. 2

Dette er ei eldre hytta til Bergen Turlag. Trebygningen er oppført på ein mur som er inngraven i bakken.

26 sel

BYGGEÅR:

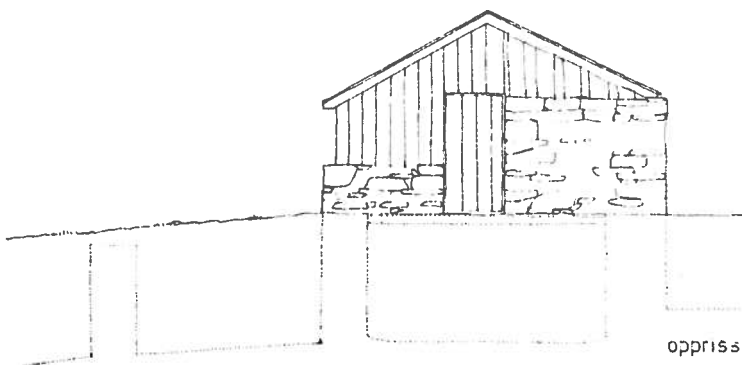
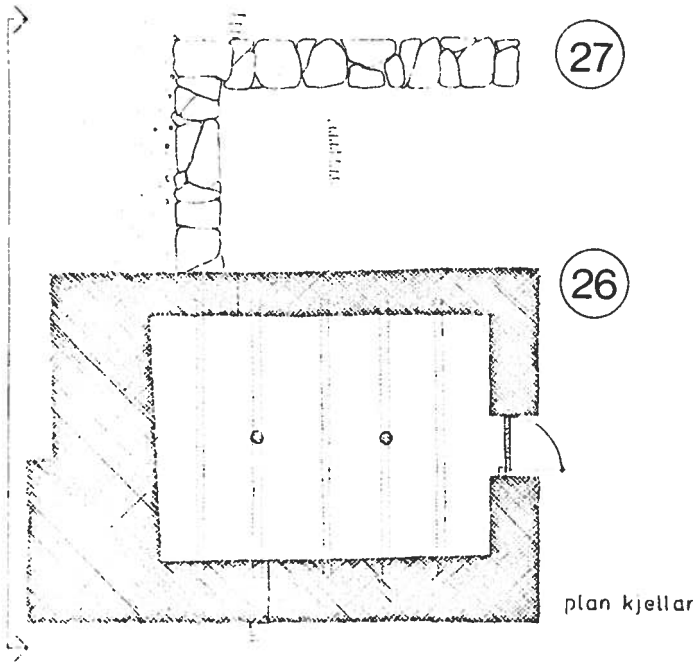
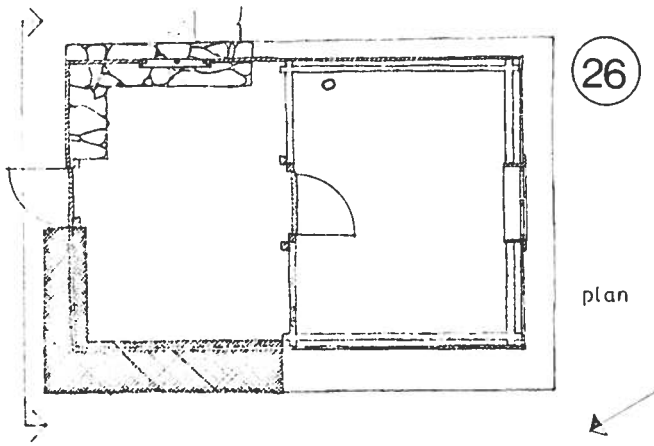
EIGAR: JOHANNES BALEVIK
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 61, bnr. 3

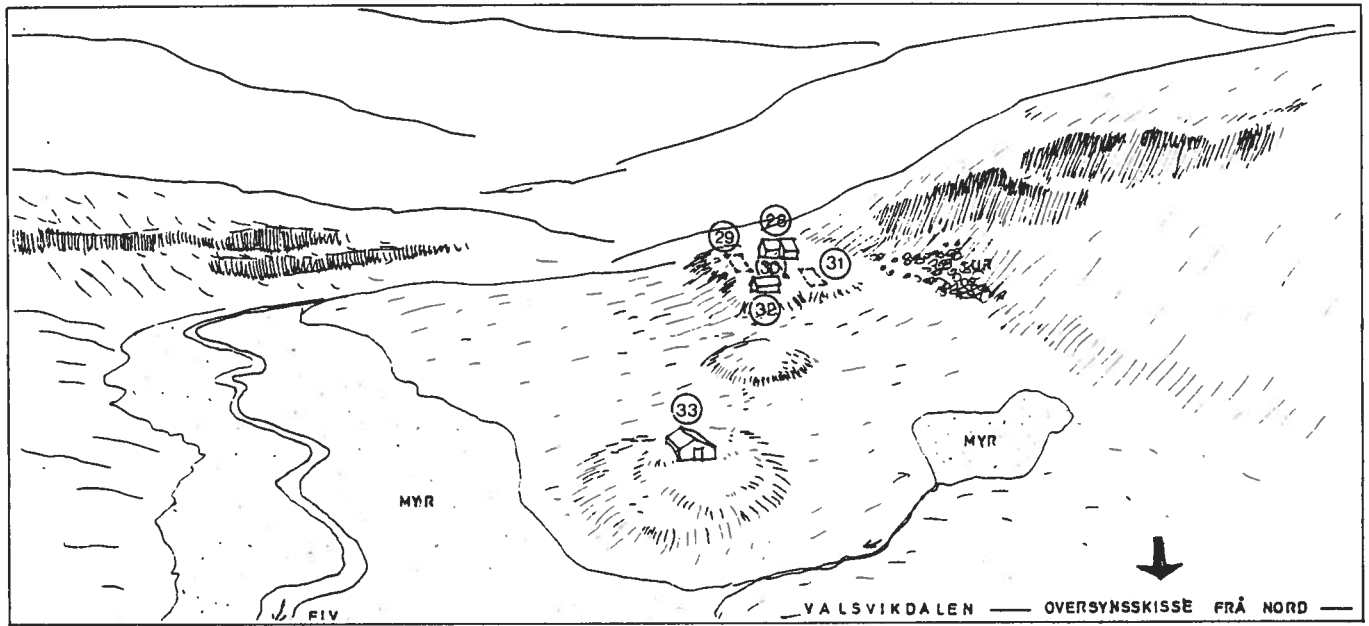
Selet har innsel, skot og kjellarrom mellom murar som er delvis inngravne i bakken. Innsellet er ein lafta bygning, skotet er delvis mura, delvis bygd i stenderverk. Utvendes er huset panelt. Taket har bølgeblekkplater over skotet, torv over innsellet.

27 tuft

Denne muren er bygd inntil selet nr. 26. Det er reist steinheller ved muren.

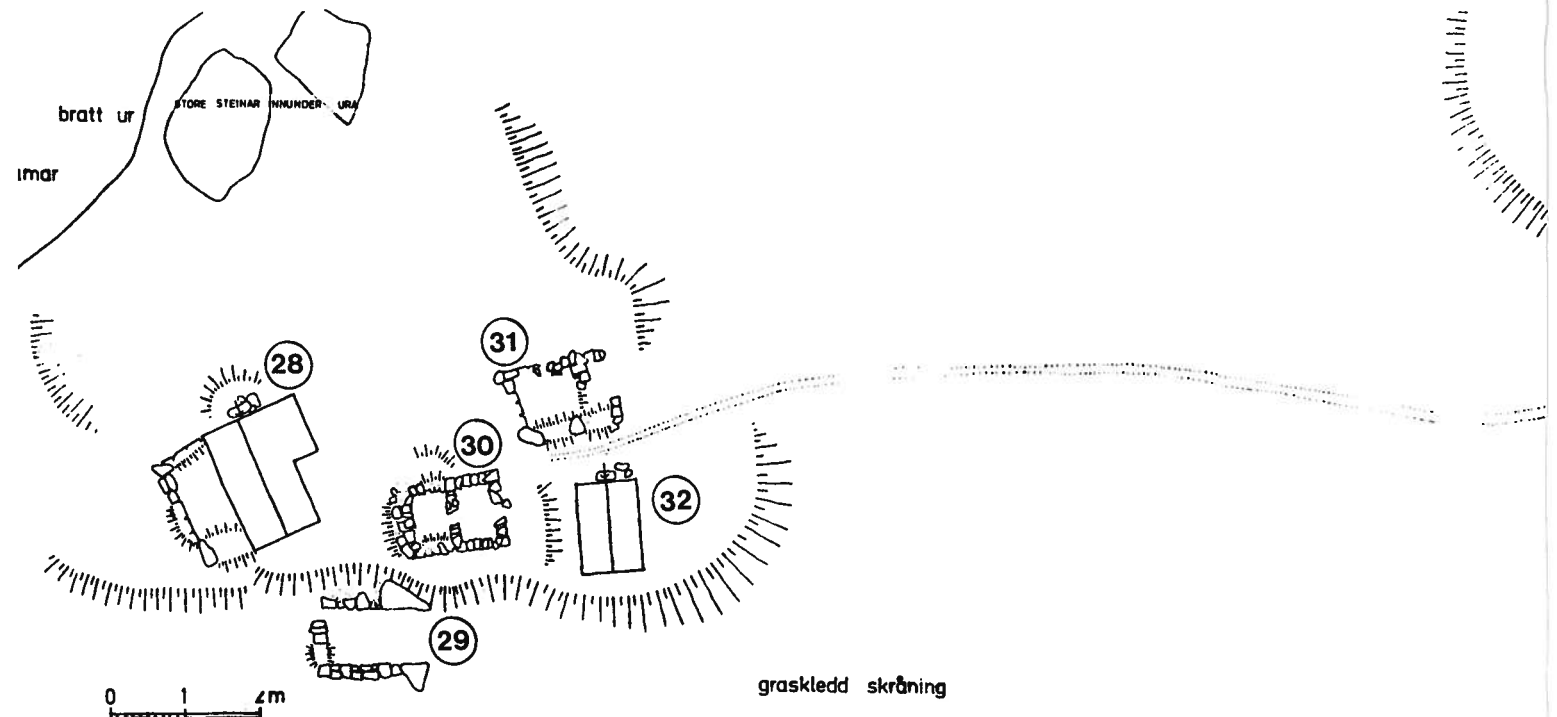

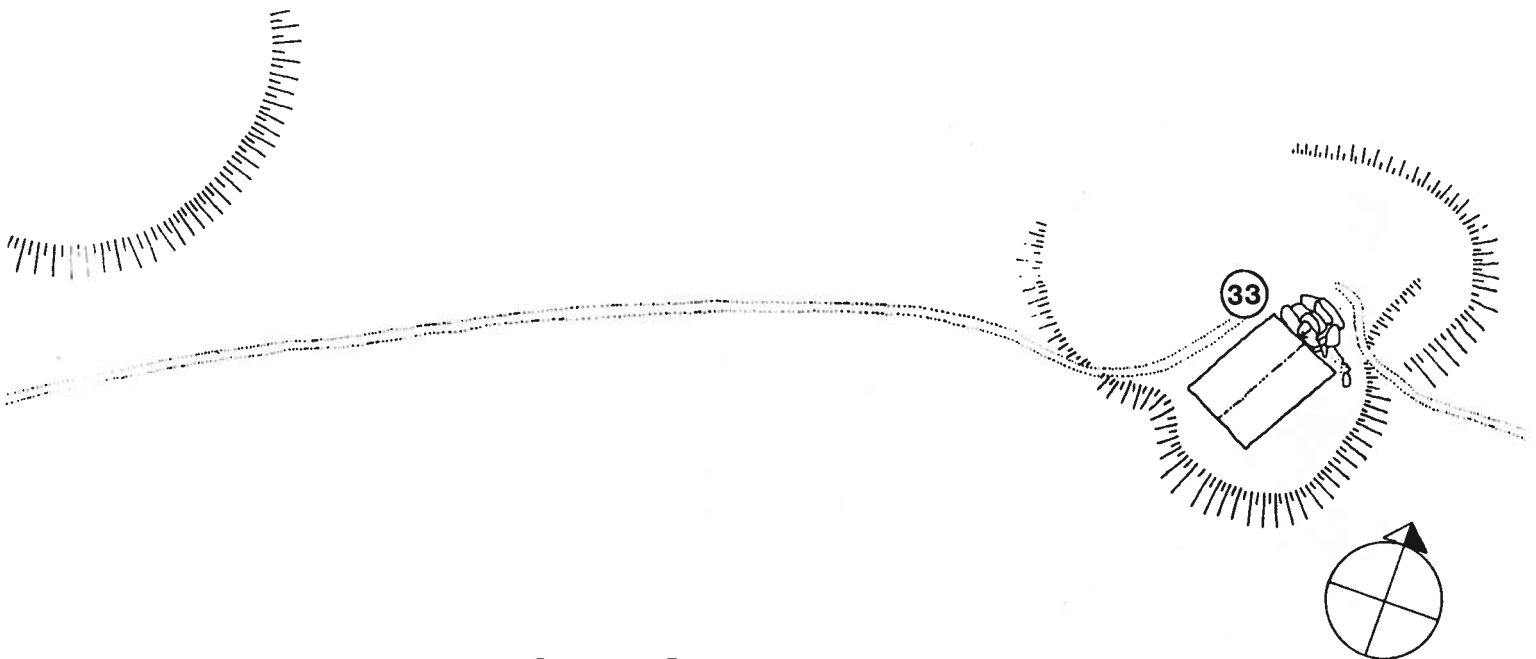
Stølen ligg i ein vid nord-sørgåande fjelldal ned mot Selhamarsvatnet. Stølsbusa ligg mot ein fjellhamar i vest. I aust fører lia opp til Kvilesteinsvatnet som er oppdemd og avstengd med store steinfyllingar. I nord har ein utsyn mot Bjørnshaugen og det karakteristiske Raudberget. Det er berre lyng og grasvokster i området. Ein bekk renn nede i dalbotn, han gjev rikeleg med vatn. Verste verdraget kjem frå sør og søraust, inngangen til husa vender bort frå dette veret. Fjellhamaren skjermar noko for sola på den søre delen av vollen. Den nye anleggsvegen frå Voss-Vik-vegen er ført fram til omlag 500 meter frå

stølen. Det står tre hus i Valsvikdalen, eit mura sel med åsar og to lafta sel med sperretak. Det eine av desse er ombygd og påbygd slik at karakteren av å ha vore eit sel er endra mykje. I tillegg finn ein tre tufter.

Valsvikdalen er fjellstøl til Valsvikgardane i Framfjord. Desse gardane har heimstøl på Valsvikstølen rett opp frå Hellane. Stølsvegen kom opp frå bygda framom Valsvikstølen, Bjergane og langs vestbreidda av Kvilesteinsvatnet til Valsvikdalen.

Valsvikdalen 883 m.o.h.

situasjon – hus nr. 28 – 33

0 5 10m

28 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: OLAV VALSVIK
Framfjord, Vik i Sogn
Gnr. 59, bnr. 3

Selet er ombygd og påbygd til hytte (frå sel med innsel og skot til hytte med stove, soverom, kjøken, gang og kott). Det gamle innsellet er ei tømra kjerne, resten er bygd til i stenderverkskonstruksjon. Utvendes er det kledd med liggjande panel. Taket er tekt med bølgeblekkplater. Vest for huset er det restar etter ein mur.

29 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)
Gnr. , bnr.

Tufta inneheld restar etter ein mur som er bygd inntil knausar i terrenget.

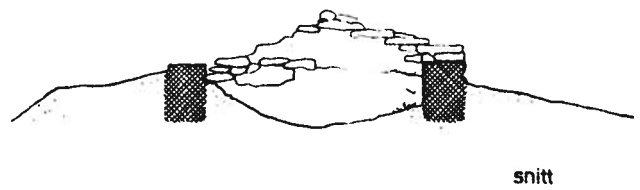
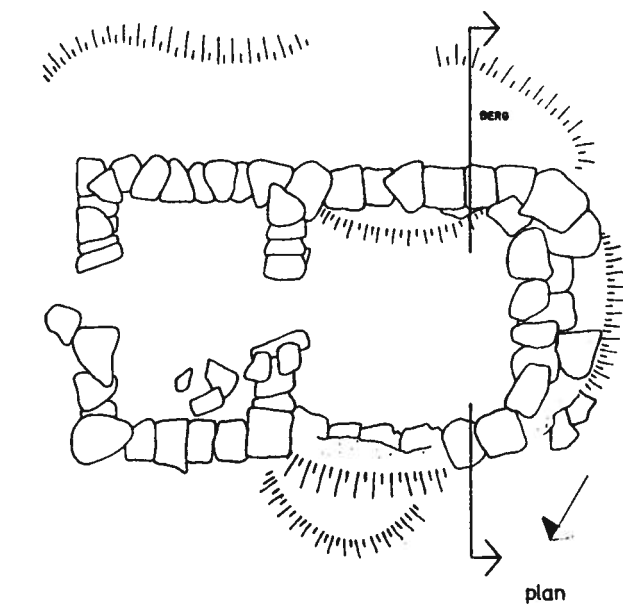
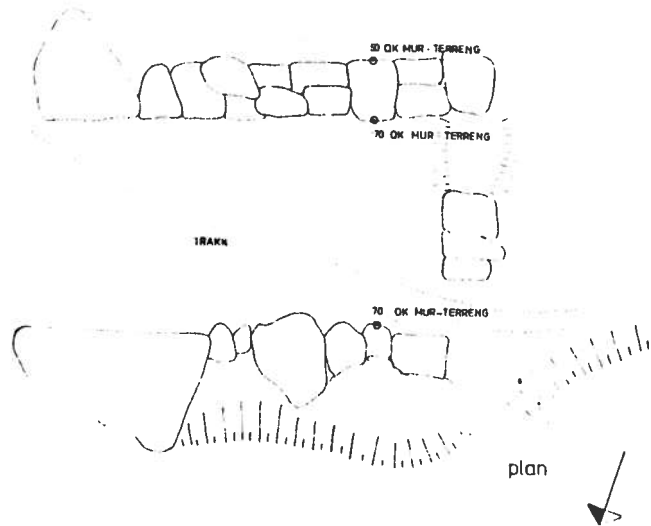
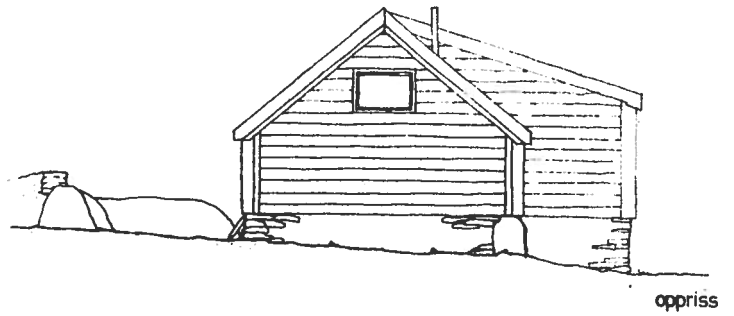
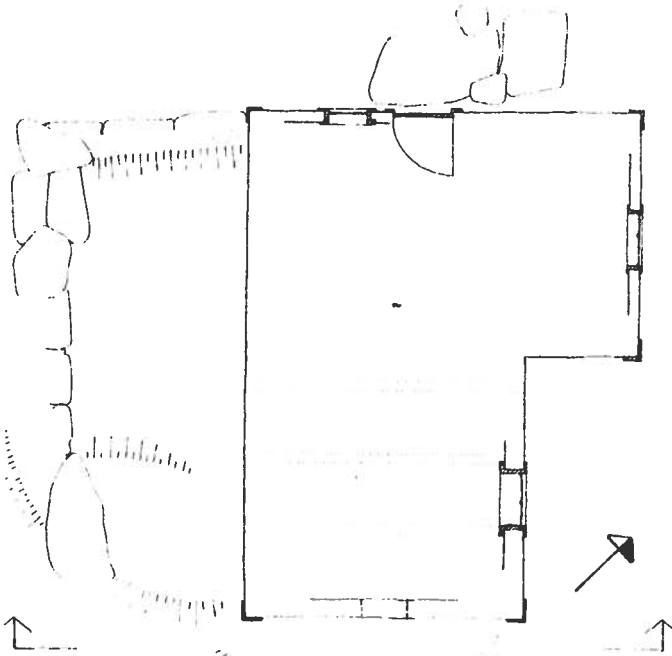

30 tuft

BYGGEÅR: (?)

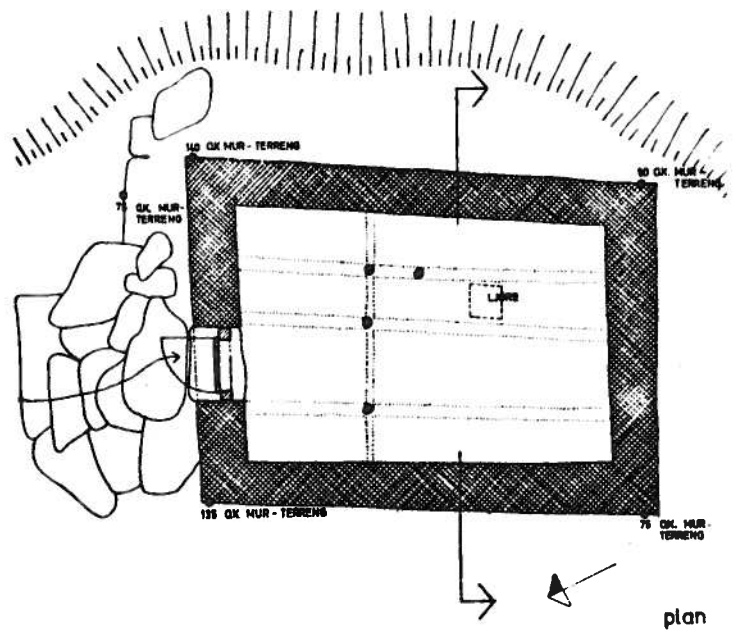
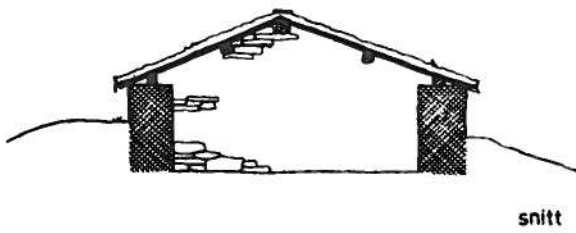
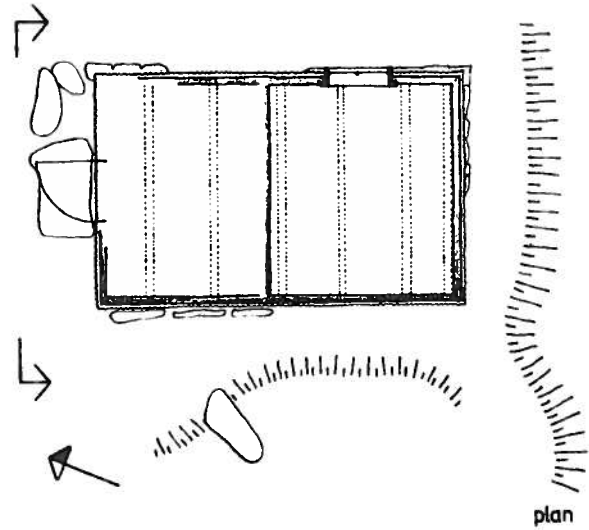
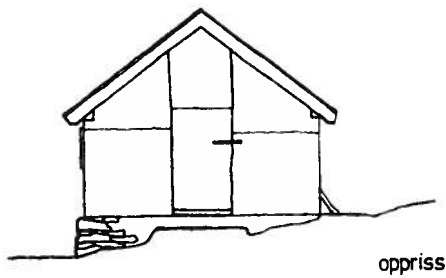
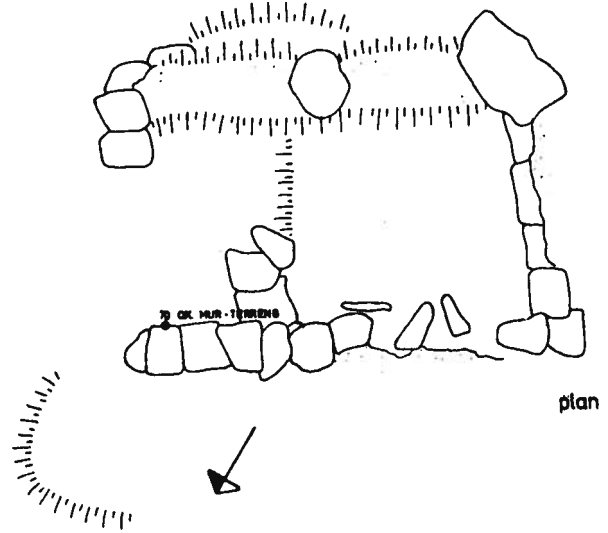
EIGAR: (?)
Gnr. , bnr.

Tufta viser restar etter ein mura bygning som truleg har vore eit steinsel. Det har vore delt i to rom med ein mura skiljevegg. Murane er delvis nedgravne i terrenget.

0 1 2m

7 Valsvikdalen

0 1 2m

31 tuft

BYGGEÅR: (?)
 EIGAR: (?)
 Gnr. , bnr.

Tufta inneheld murrestar etter ein bygning som har hatt to rom. Den innvendige skiljeveggen er av mura gråstein.

32 sel

BYGGEÅR: (?)
 EIGAR: MAGNUS DALE
 Framfjord, Vik i Sogn
 Gnr. 59, bnr.

Selet har to rom, – innsel og skot. Innsellet er lafta, og det har sperretak. Taket, veggane og døra er utvendes kledde med nye, irrgroene bølgeblekkplater.

33 sel

BYGGEÅR: (?) Innskr. på nordgavl: 1869.
 EIGAR: MAGNUS DALE
 Framfjord, Vik i Sogn
 Gnr. 59, bnr.

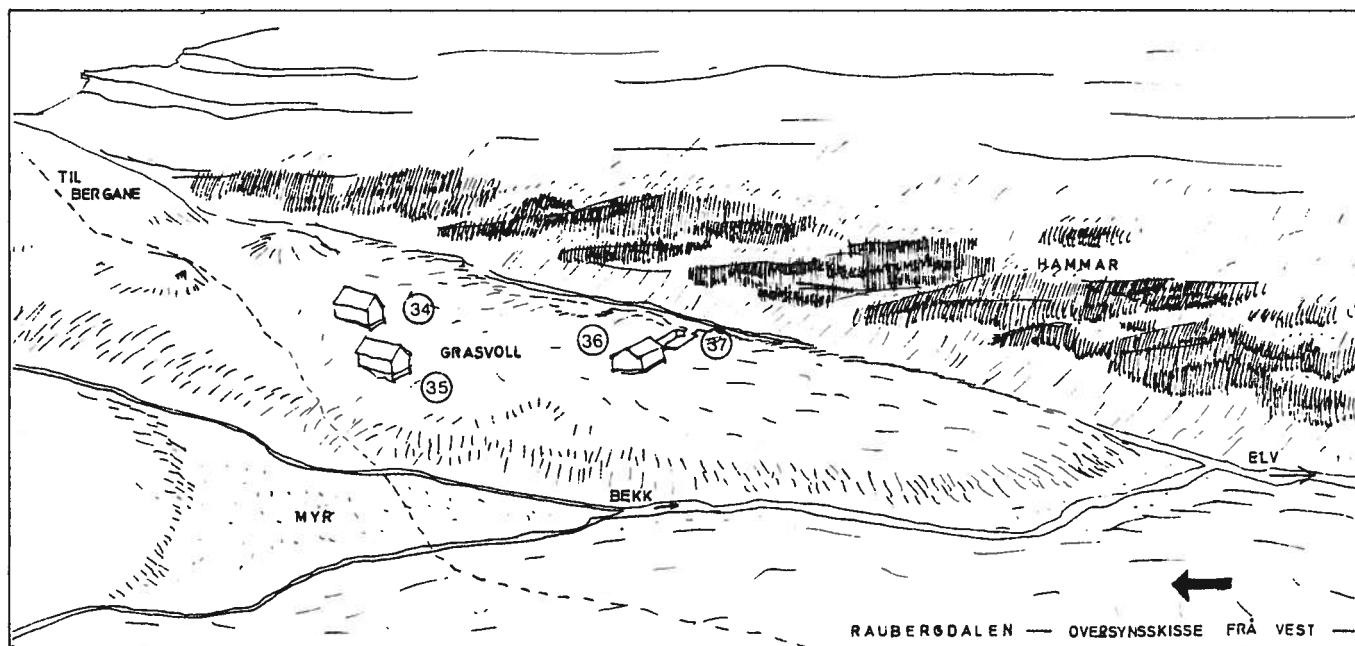
Selet har veggjar av gråstein og nylagt åstak som er tekt med torv. Murane er delvis inngravne i bakken. Selet har ljore i taket i den indre delen av rommet. Det skal setjast inn ein skiljevegg av tre. Selet vert istandsett sommaren 1977.

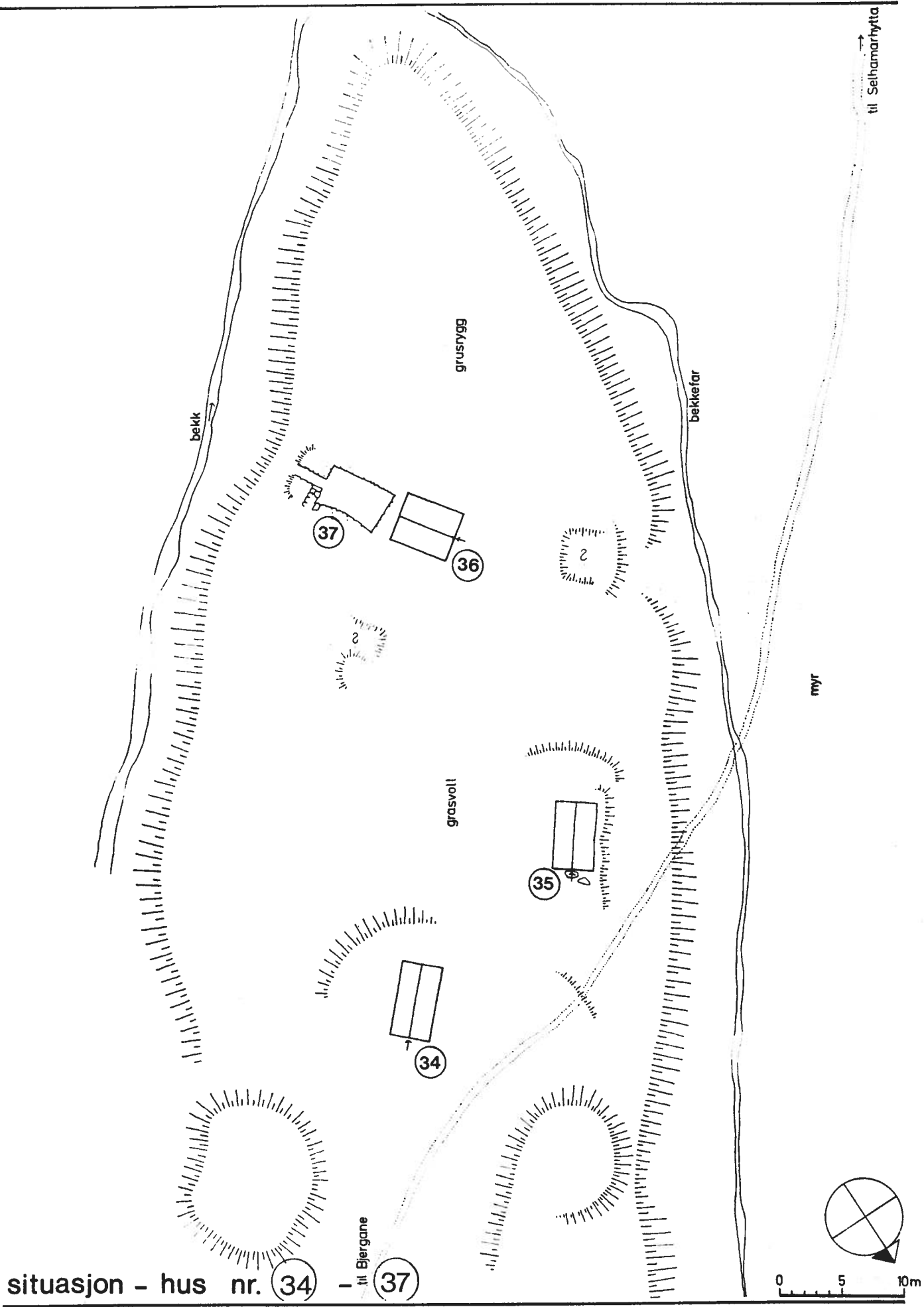

Stølen ligg i ein nord-sørgåande fjelldal som fører frå Selhamarsvatnet og oppover mot Bjergane mellom Bjørnshaugen i aust og Raudberget i vest. Dalen har eit karakteristisk tverrsnitt for denne delen av Stølsheimen: bratte og skifrige vestfall og slakare fall mot aust. Selsbøen ligg på eit flatare område i dalbotnen. Nedunder hamaren renn ein bekk. Øvst i dalen kan veret stå på hardt, medan det i nedre del av dalen er lunare. Hamaren i aust stengjer for mor-

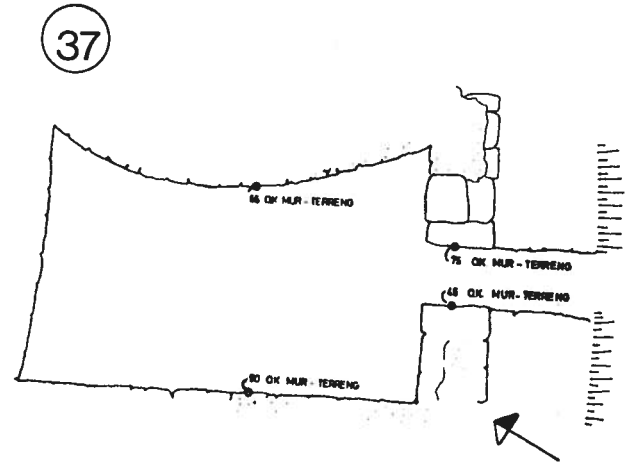
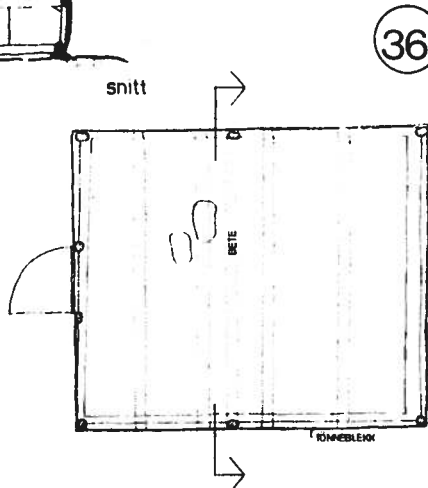
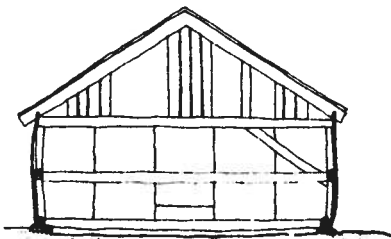
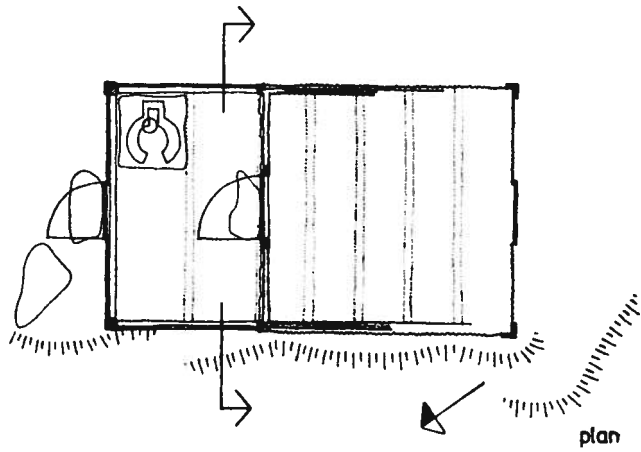
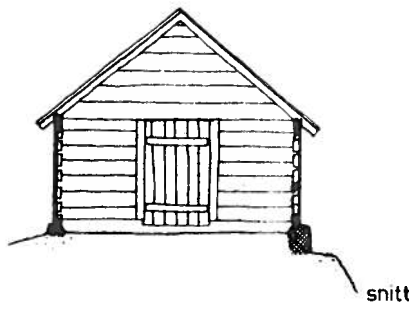
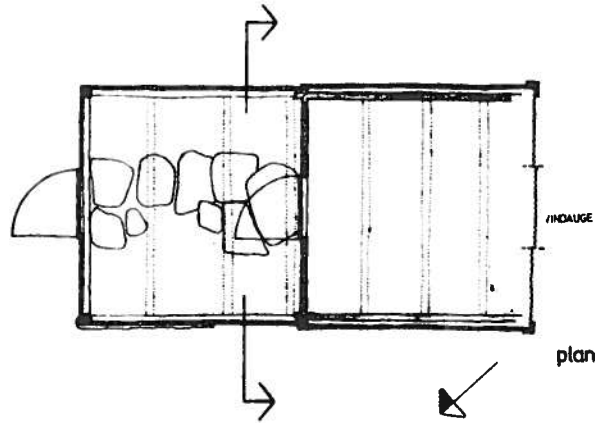
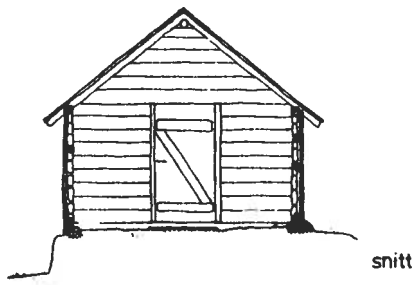
gonsol. Frå sela er det utsyn nedover og oppover dalen. Det står tre hus på stølen, to sel med lafta innsel og skot i stenderverk og eit fjøs i stavbygg. Alle husa har sperretak. Det er og teke med ei tuft. Raudbergdalen er fjellstøl og høyrer til Hellegardane i Framfjord. Tidlegare låg stølen lengre fram i dalen mot Selhamarsvatnet. Det skal finnast tufter etter den gamle stølen.

Raudbergdalen 973 m.o.h.

situasjon - hus nr. (34) - til Bjergane (37)

34 sel

BYGGEÅR: (?) Innsk. på innsel-
vegg: 1943.

EIGAR: OLAV HELLE
Framfjord, Vik i Sogn
Gnr. 58, bnr. 3(?)

Selet har lafta innsel og skot i stender-
verk. Taket har sperrekonstruksjon, og
det er tekt med torv over innsel
og bølgeblekkplater i skotet. Utvendes
er huset kledd med bølgeblekkplater på
verveggen, elles er det panelt. Skotet
har jordgolv med steinheller.

35 sel

BYGGEÅR: Omlag 1930.

EIGAR: MAGNUS FOSSE
Framfjord, Vik i Sogn
Gnr. 58, bnr. 1

Huset har lafta innsel og skot i stender-
verk. Taket har sperrekonstruksjon, og
taktekkjring er bølgeblekkplater. Ut-
vendes er veggane i innsel kledd
med bølgeblekkplater, i skotet er veg-
gane panelte. I skotet er det jordgolv
med steinheller, og ein har att restar
etter ei grue her.

36 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)
Gnr. 58, bnr.

Fjøset er bygd i stavbygg og det har
sperretak. Utanpå konstruksjonane er
veggane og taket kledd med rusta pla-
ter frå uthamra jerntømmer. I sør-
austveggen er ei luke, – ein opening for
å skyfla ut møkk. Fjøset har jordgolv.

37 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)
Gnr. 58, bnr.

Tufta inneheld restar etter ein grå-
steinsmur som er inngraven i vollen.

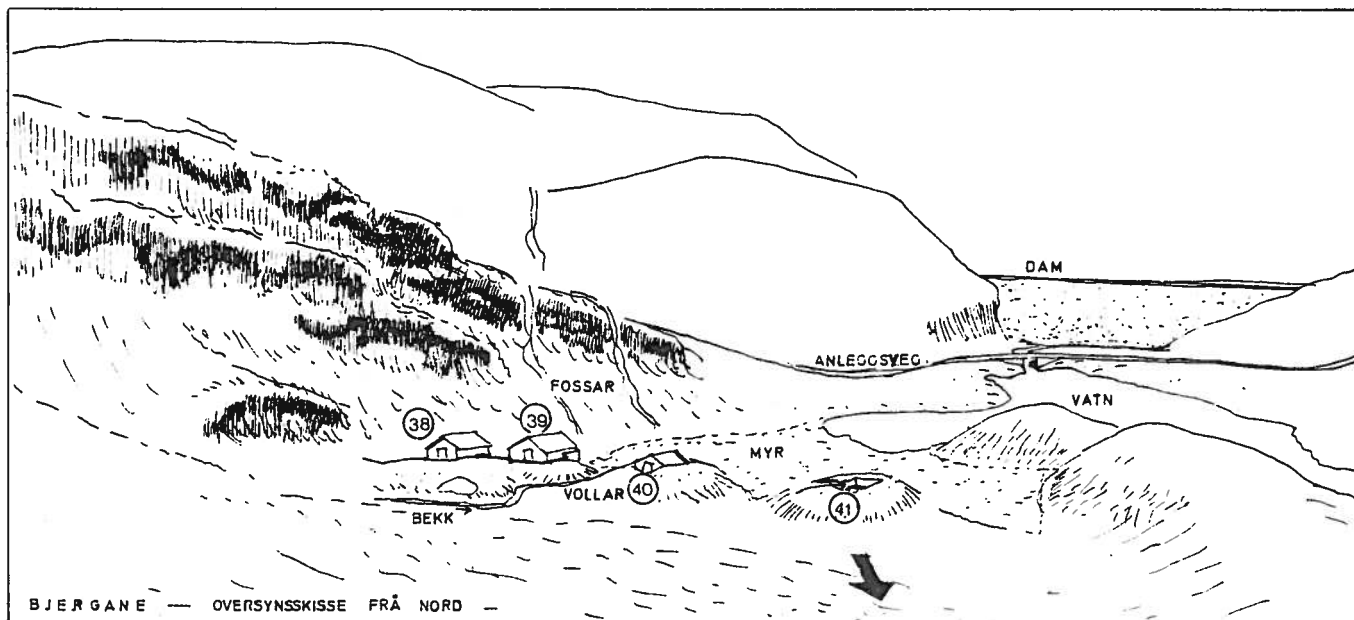
Stølen ligg i ein vid nord-sørgåande fjelldal. I aust ruver ein bratt fjellhamar, medan landskapet opnar seg mot nord og vest. I øst ligg demninga for Kvilesteinsvatnet, og den nye anleggsvegen frå Voss. Vik-vegen går framom her. Husa ligg på gras-kledde grushaugar i eit elles ope lende. Dei er noko utsette for veret frå sør. Det renn ein bekk ned mellom husa, og dessutan finn ein ei kjelde som har gjeve kaldt vatn til kjøling.

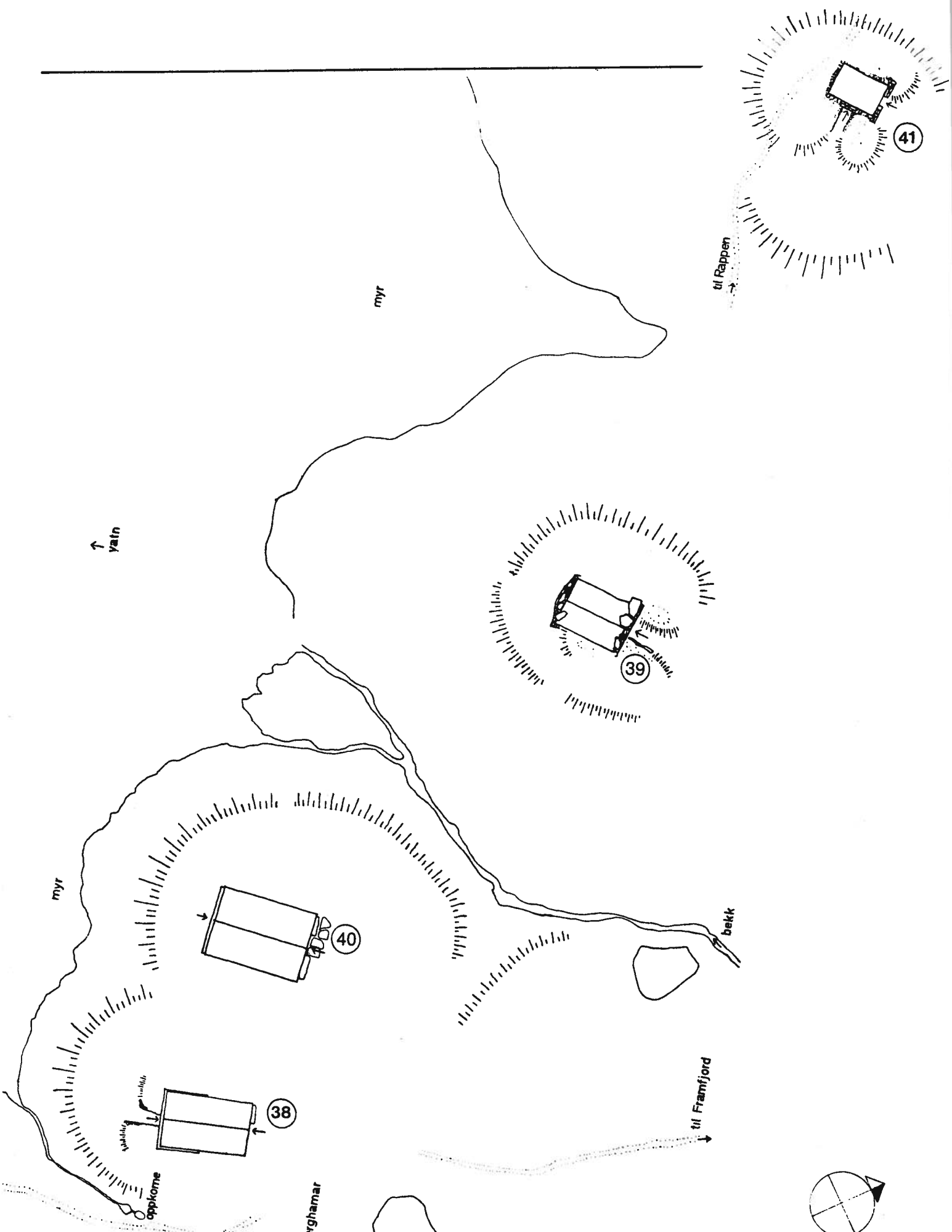
Det er ikkje skog på staden, men det skifrige fjellet tett ved har gjeve godt byggemateriale.

Bjergane skal ha vore den siste stølen med full stølsdrift i Stølsheimen – siste støling var i 1973. Stølen har vore – og er framleis – ein vanleg stoppestad for turgåarar på veg inn i Stølsheimen.

Båe sela som står i dag har fjøs i kjellaren og mura/lafta innsel med sperretak (det eine òg med mønsås). Nr. 41 har truleg vore av omlag same type. Stølen høyrer til gardane Lee i Framfjord. Desse gardane hadde ingen heimestøl.

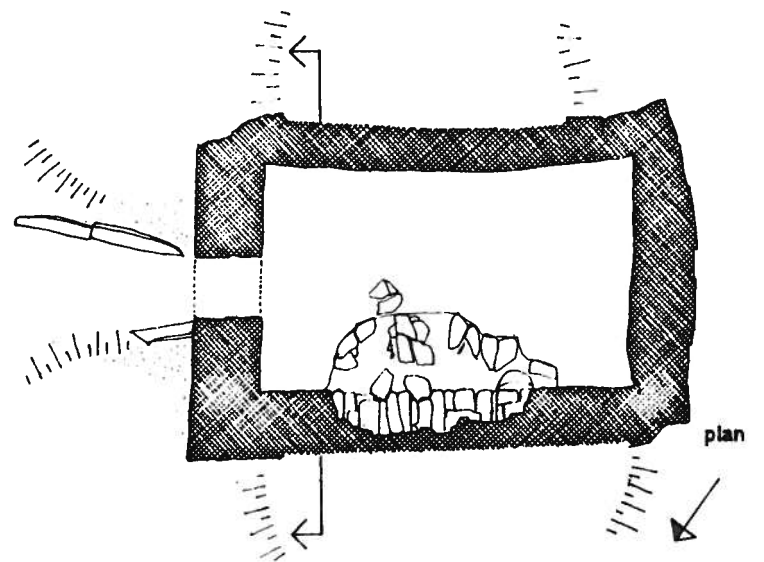
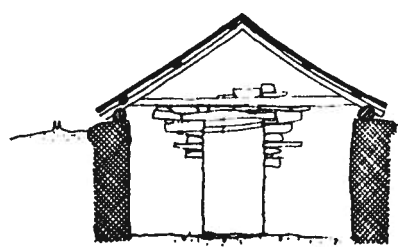
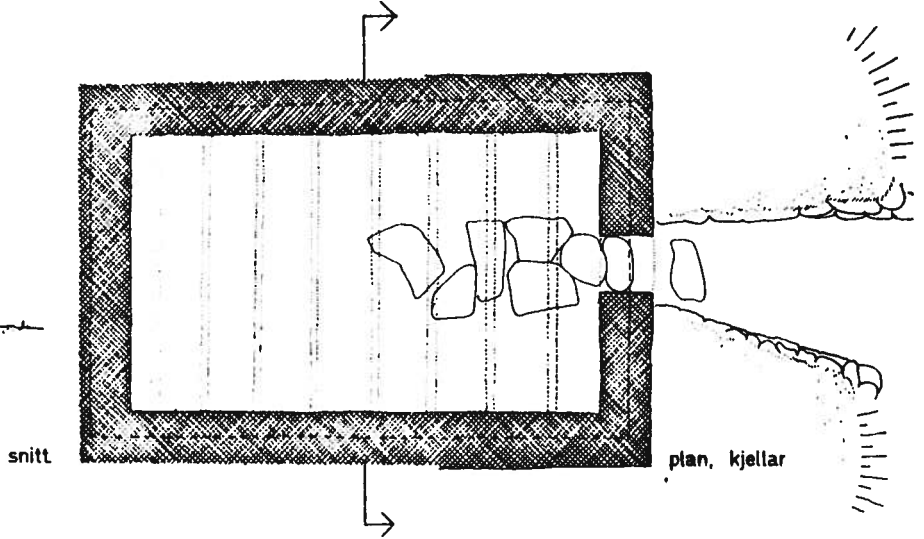
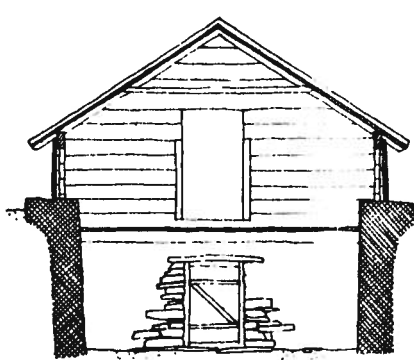
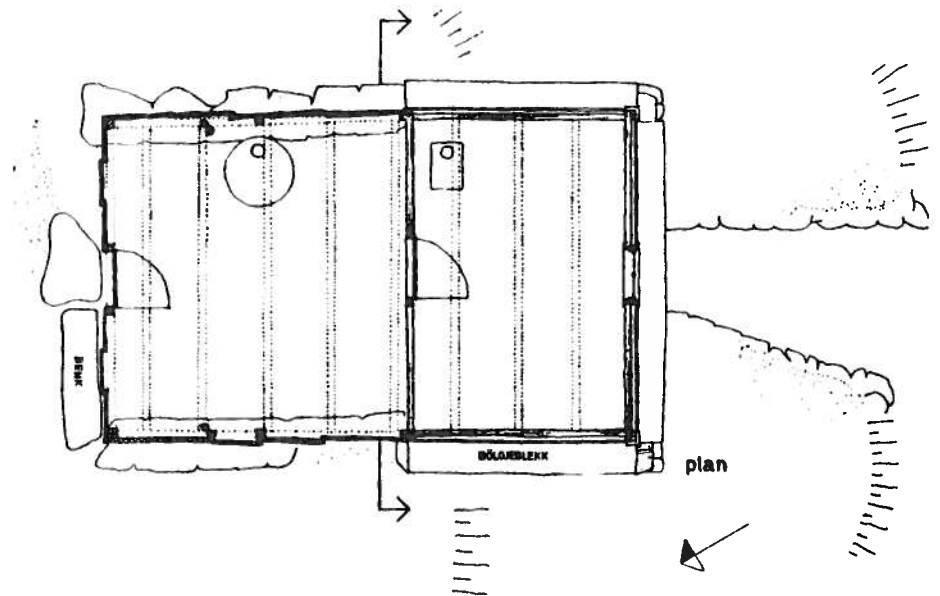
Bjergane 893 m.o.h.

situasjon – hus nr. 38 – 41

0 5 10m

38 sel

«YTRE-LEE-SELET»BYGGEÅR: 1885
 EIGAR: SIGURD LEE
 Framfjord, Vik i Sogn
 Gnr. 54, bnr. 3

Selet har innsel, skot og fjøs i kjellaren. Innsellet har lafta veggjar av plank med utvendes liggjande panel. Skotet er bygd i stenderverk, og det er kledd med oppreiste steinheller rundt nede ved bakken. Taket har sperrekonstruksjon og hanebjelke. Taktekkjing er bølgeblekkplater over eit eldre torvtak. Selet vart påbygd i lengda i 1915, og det fekk ny paneling og bølgeblekk på taket i 1970 og -76. Til 1915 hadde selet ljøre.

39 fjøs

«TINA-FJOSEN»
 BYGGEÅR: 1870
 EIGAR: BERTINA LEE
 Framfjord, Vik i Sogn
 Gnr. 54, bnr. 4

Dette huset var opphaveleg eit sel, men det har seinare vore brukt til fjøs. Gråsteinsmurane er delvis nedgravne i bakken. Taket har sperrekonstruksjon med bølgeblekkplater og steinheller i nordre ende.

40 sel

«FREMME-LEE-SELET»

BYGGEÅR: 1918

EIGAR: JOHANNES O. DALE
OG ARNE LEE
Framfjord, Vik i Sogn
Gnr. 54, bnr. 2

Selet har innsel, skot og fjøs i den mura kjellaren. Murane er så høge at dei delvis dannar vegg i innselet. Over denne murkrona har innselet lafta veggjar. Skotet er bygd i stenderverkskonstruksjon. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med bølgeblekkplater. Dette selet vart bygd over grunnmuren til eit eldre sel frå 1819. I 1958 vart huset vølt, og bølgeblekket på taket vart lagt i 1969.

41 tuft

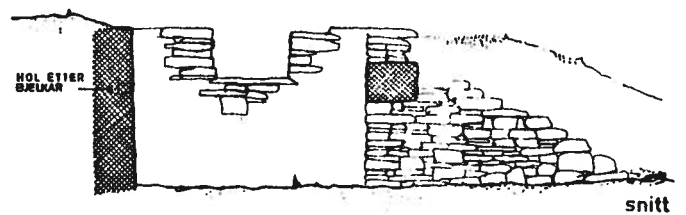
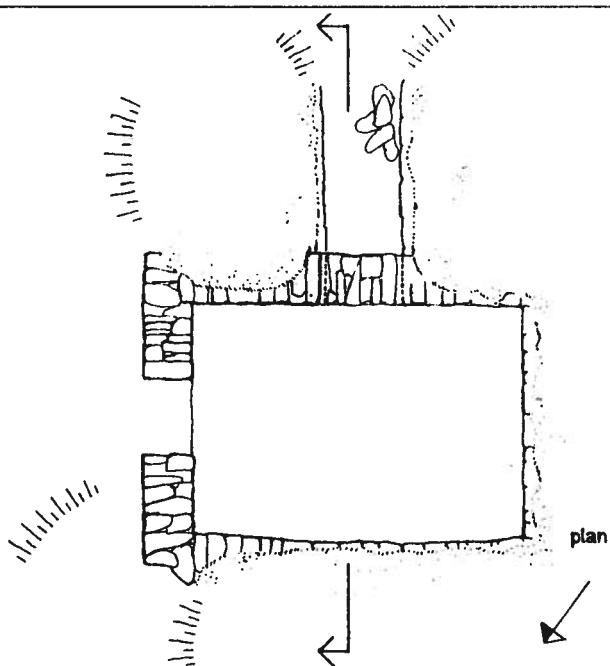
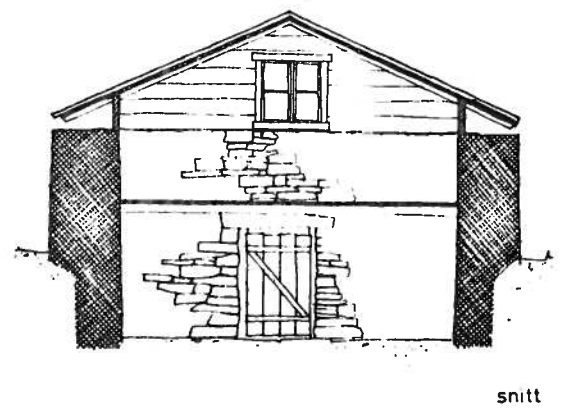
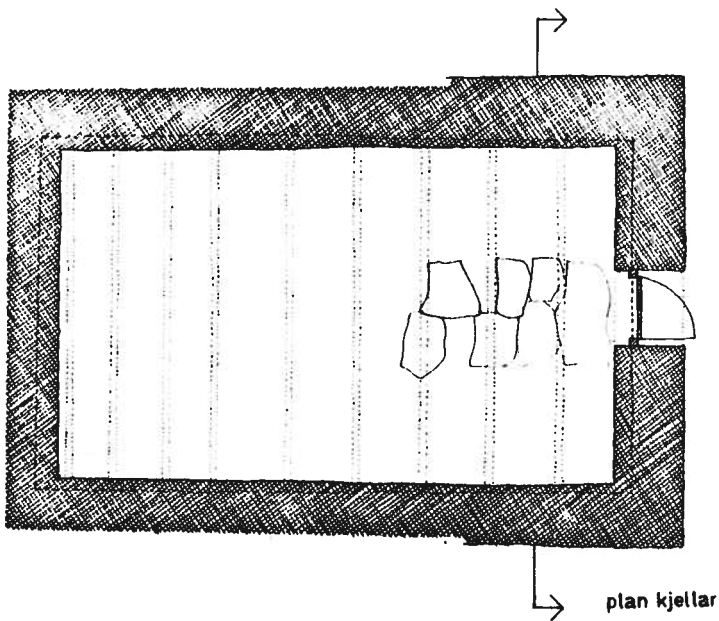
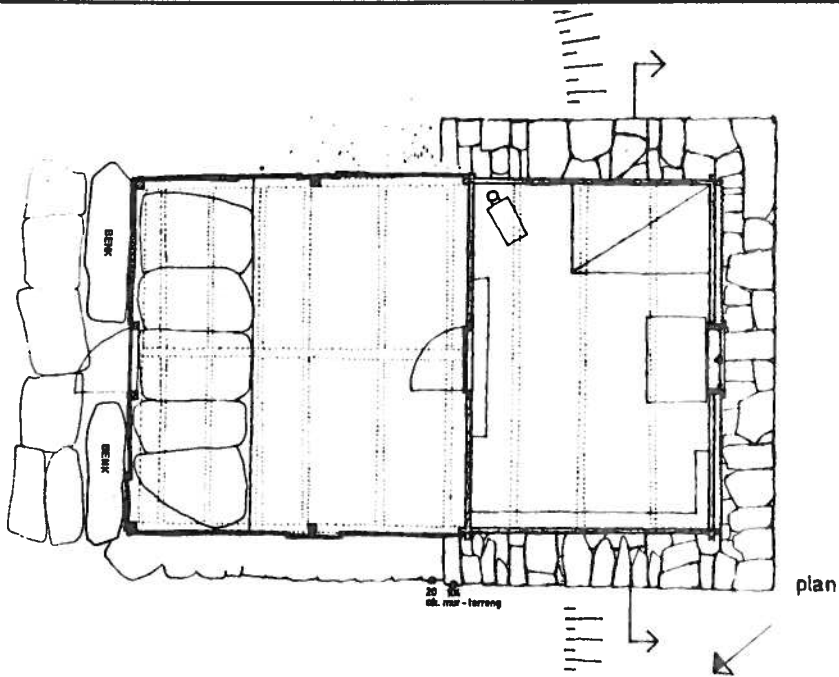
«RUNDEHAUGEN»

BYGGEÅR: Omlag 1880

EIGAR: ARNE LEE
Framfjord, Vik i Sogn
Gnr. 54, bnr. 2

Murane er restar etter eit sel med fjøs i kjellaren slik som bygning nr. 38 og 39. Dette selet fall saman i 1928. Murane er inngravne i jordvollen. Det visest merke etter bjelkelaget omlag ein meter under overkanten av murkrona.

0 1 2m

Landskapet i denne delen av Stølsheimen er prega av kraftige nord-sørgåande drag. Dal- og fjellside- ne, og i særleg mon vestsidene, er bratte. Hellestø- len ligg på ein langstrakt rygg oppunder eit slik markert bratt vestfall. Ryggen står fram som eit tur- rare drag i eit elles noko myrlendt område. Det er god bjørkeskog her. Langs fjellsida renn ein liten bekk, noko lengre ned – innunder ryggen – ei større elv. Frå stølen er det ikkje langt fram til kanten der dalen stuper seg ned mot Indrefjord.

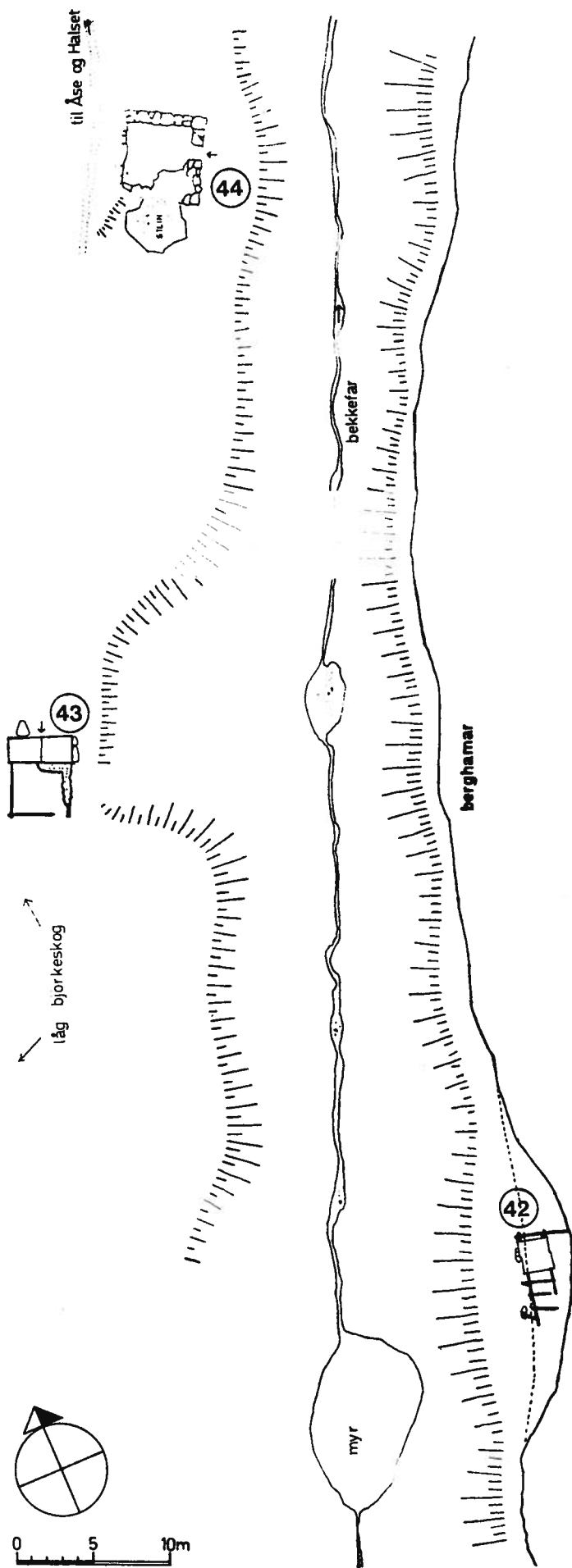
Stølen ligg fritt med utsyn mot nord og vest. Det finst i dag restar etter tre hus på stølen, to sel og eit fjøs innunder hamaren. Tre restar i det eine selet viser at det har hatt lafta innsel og sperretak. Inn- gangen vender nedover langs dalen, vekk frå det verste verdrevet. Hellestølen er ein vår-/hauststøl som høyrer til Halsetgardane i Indrefjord. Fjellstø- len til desse gardane heiter Halsetstølen. Det er ikkje så langt frå gardane og opp til Hellestølen, men vegen er svært bratt og tung. Siste støling på Hellestølen var i 1925.

Hellestølen 882 m.o.h.

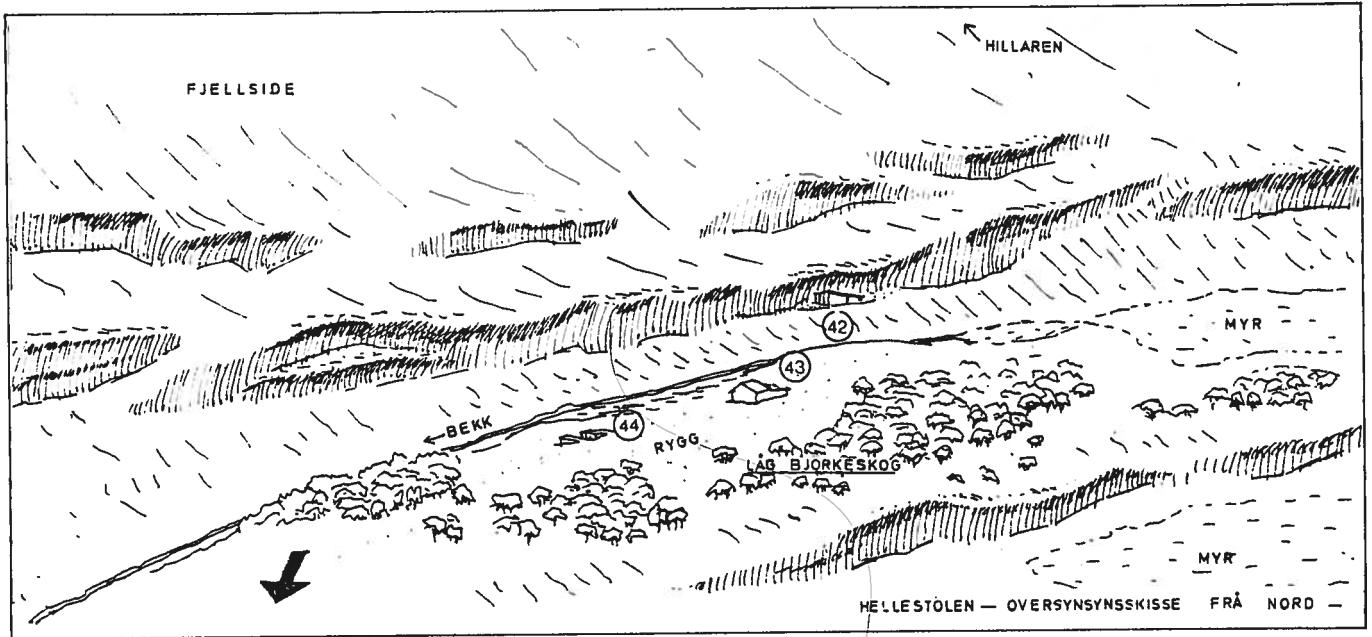
Oppunder ein hellar på ei hylle litt lengre opp i dalen, ligg Hillaren. Her er tre sel og eitt fjøs. Alle husa er verna av det store, overhengjande berget dei ligg innunder.

Denne stølen høyrer til Åsegardane i Indrefjord. Sis- te støling var i 1942. Åsedalen er fjellstøl til desse gardane.

Husa på denne stølen er ikkje oppmålt. Jmfr. foto neste side.

situasjon – hus nr. (42) – (44)

42 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KÅRE NØNSI,
JON I. HALSET,
JON O. HALSET
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 61, bnr. 1, 2, 4

Dette skuret tente som ly for dyra i uver. Det er bygd oppunder ein hellar, og er gjort i stavbygg med bølgeblekk på taket.

43 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KÅRE HØNSI, JON I.
HALSET, JON O. HALSET
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 61, bnr. 1, 2, 4

Selet har to rom. Innselet er lafta, skotet er oppført i stavbygg. Utvendes er skotet kledd med oppreiste steinheller. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med torv og bølgeblekkplater.

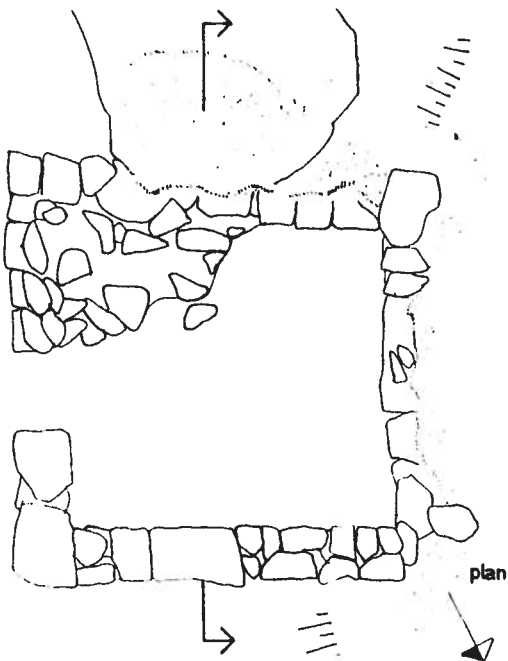
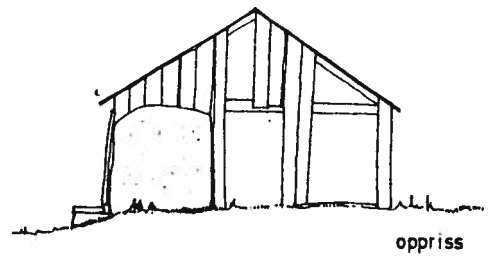
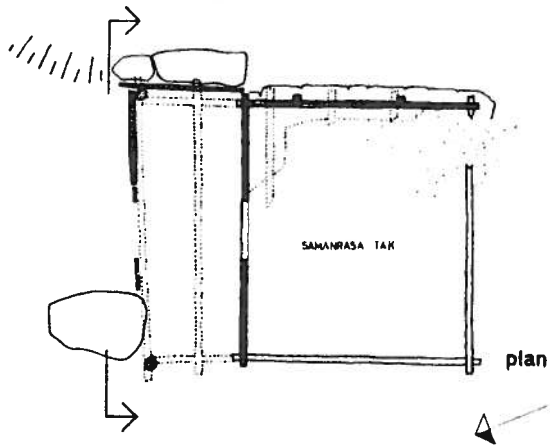
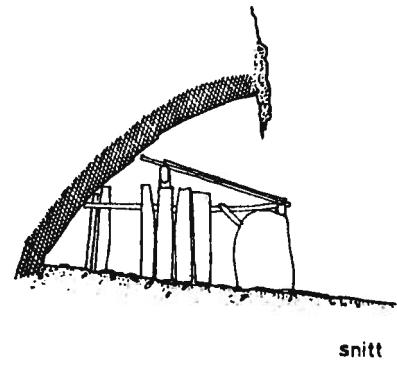
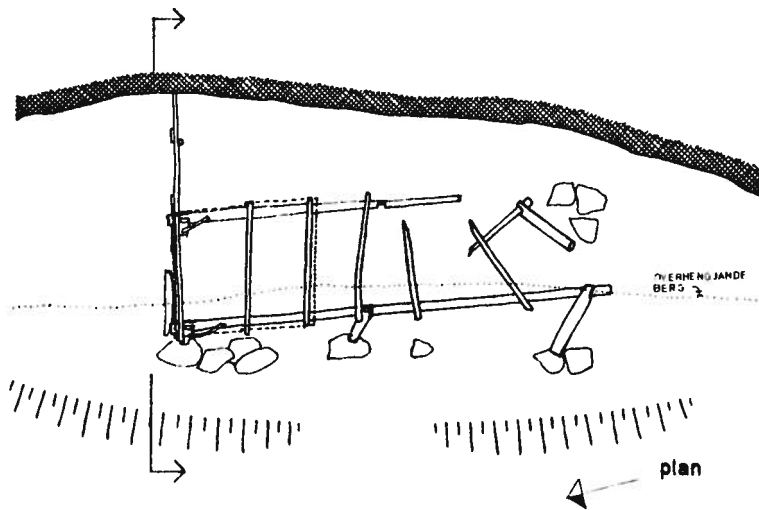

44 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: JOHANNES BALEVIK
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 61, bnr. 3

Murane er restar etter ein kjellar som truleg har vore fjøs. På desse murane har det vore reist ein lafta bygning, eit sel.

11 Rappen

Vik kommune

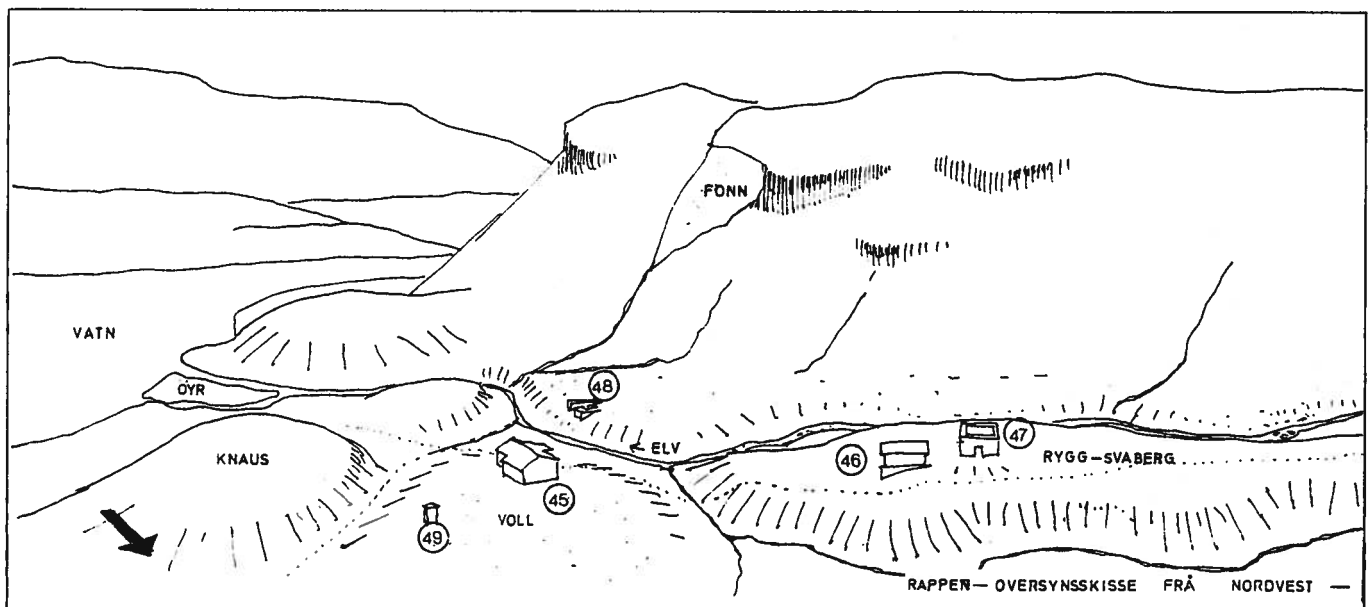

Rappen ligg nedst i ein elvedal ned mot vetle Rappavatn. Elva slyngjer seg nedetter mellom berg- og grushaugar, og rundt på desse ligg stølshusa. Selsvollen har frodig grasvokster. Det er ikkje skog kring i området. I vest ligg høge fjell (Killingdalseggi) som stengjer noko for ettermiddagssol. Frå stølen har ein fint utsyn sør- og austetter og over Rappavatnet. Dei to Rappavatna har vore kjende som gode fiskevatn. Det står i dag to hus på stølen. Ein finn dessutan murane etter to andre. Det eine selet

er påbygd/ombygd og vert nytta til sjølvbetjeningshytte av Bergen Turlag. Det andre selet har to rom, eit lafta innsel og skot i stenderverk, mura kjellar og sperretak. Nr. 47 har truleg vore eit steinsel. Rappen er fjellstøl og høyrer til gardane Kjølven og Fretheim i Indrefjord. Negardstølen er heimstøl til desse gardane. På Rappen vart det støl til 1966.

Rappen 946 m.o.h.

45 sel

BYGGEÅR: Etter utskifting i
1870–80 åra

EIGAR: OLAV FRETHEIM
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 63, bnr. 1, 2

Selet har to rom og fjøs i ein kjellar mura av gråstein. Innelet er lafta og delvis kledd med liggjande panel utvendes. Skotet er bygd i stenderverk, og det har kledning av oppreiste steinheller og panel. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med torv og dels bølgeblekkplater.

46 tuft

BYGGEÅR: Før utskifting i
1860–70 åra

EIGAR: OLAV FRETHEIM
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 63, bnr. 1, 2

Dette er murar etter eit sel av gråstein. Det har hatt kjellar som har vore nytta som fjøs. Ein finn merke etter bjelkela-
get i murane.

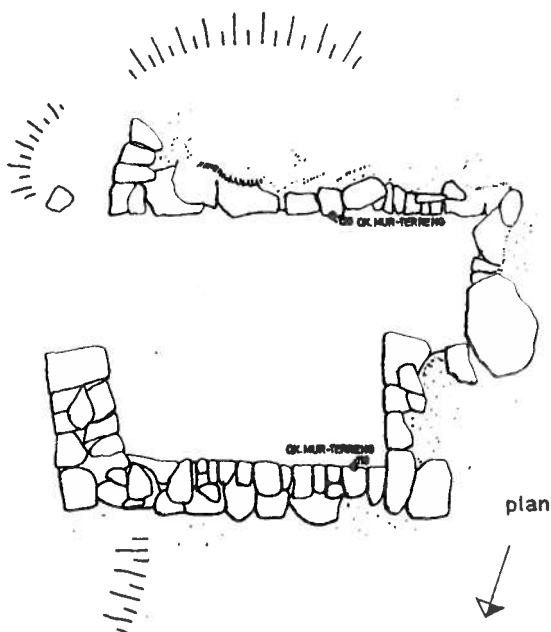
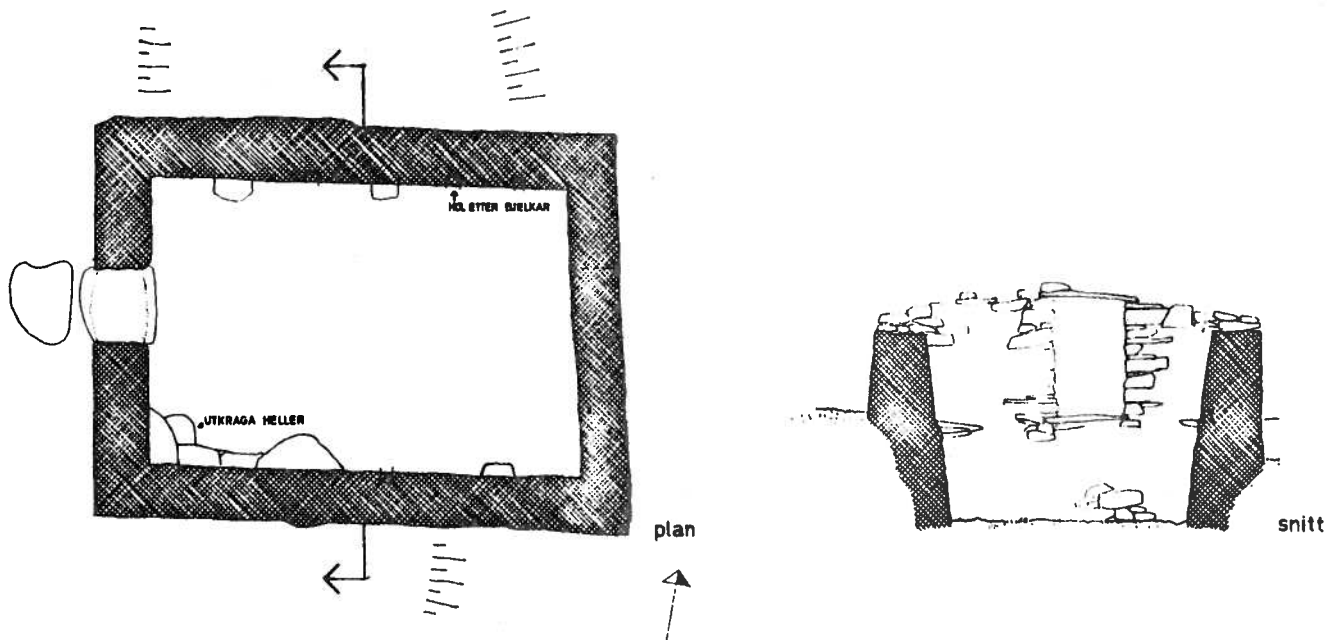
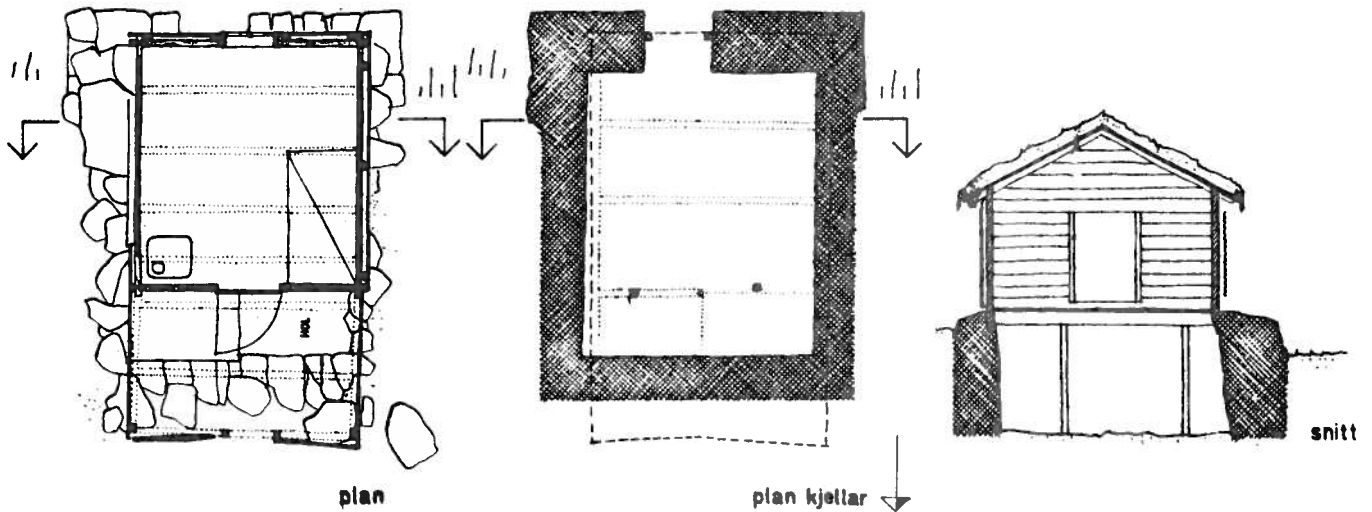

47 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KJELL KJELVEN
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 62, bnr. 1

Tufta inneheld murrestar etter eit sel. Murane er gravne inn i bakken.

48 turlagshytte

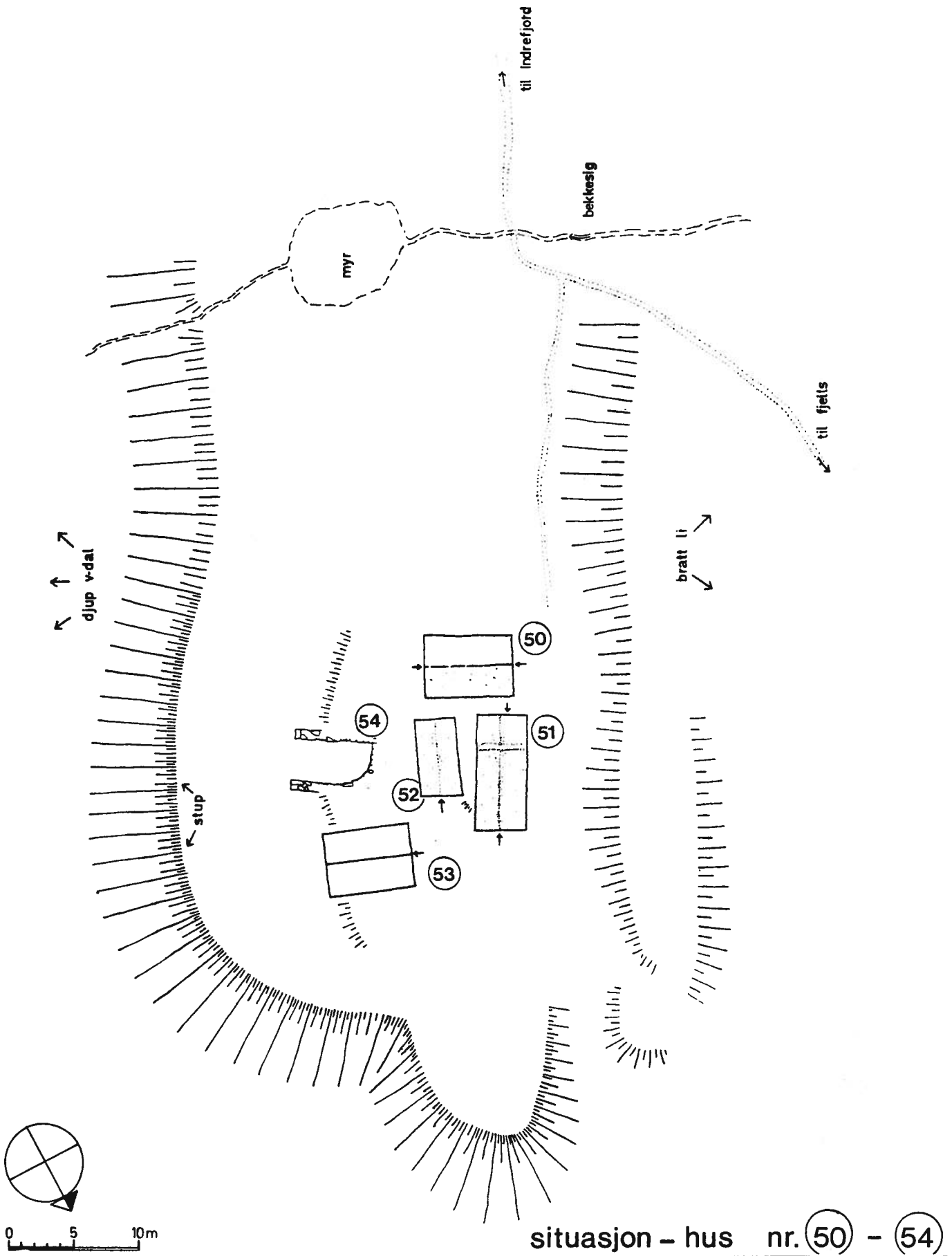
BYGGEÅR: (?), Tilbygg i 1953

EIGAR: KJELL KJELVEN

Indrefjord, Vik i Sogn

Gnr. 62, bnr. 1

Denne hytta var opphavelig eit sel med fjøs i kjellaren. I 1953 vart selet påbygd og ombygd til turlagshytte for Bergen Turlag. Hytta har 20–25 sengeplassar. Det gamle innselet er lafta, og tilbygget er i stenderverkskonstruksjon. Hytta har sperretak med bølgeblekkplater. Bygning nr. 49 er do til denne hytta.

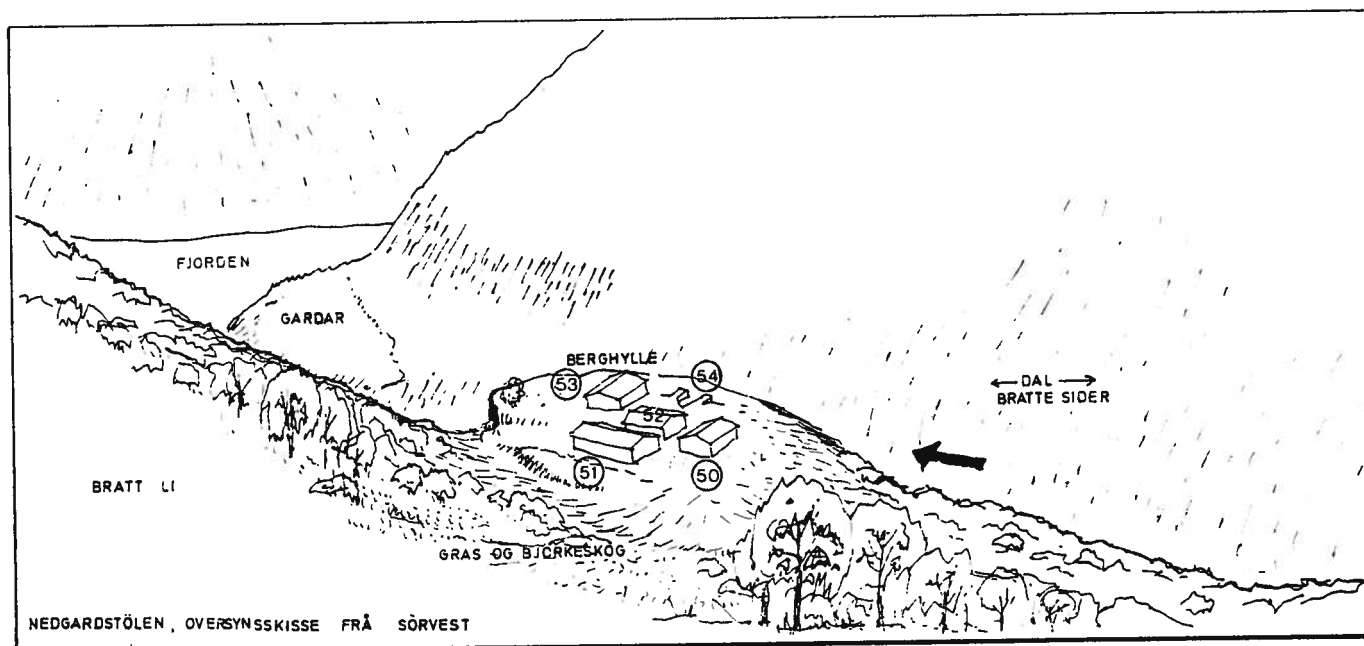
Negardstølen ligg på ei markert berghylla i ei bratt dalside. Ned frå denne hylla har ein eit bratt og høgt stup. Stølen ligg i bjørkebeltet godt nedanfor skogsgrensa, men det er rydda rundt sjølve stølen og litt opp i lia. Det er eit godt stykke til skikkeleg vasskjelde. Frå stølen har ein fint utsyn ned til bygda og fjorden.

Stølen skal ha lege høgare oppe før (Øvstestølen). På Negardstølen er det fem bygningar i alt – tett samanstuva på den heller trange hylla. To av husa er sel med lafta innsel, skot i stavbygg og sperretak.

Det eine har ei eldre lafta stove bygd inntil. Ingen av sela har vindaug, men ein finn restar etter ljore i taket i det eine. To av husa er stavbygde fjøs, medan det femte berre er murrestar. Inngangen til husa er vende inn mot dalsida eller utover/nedover langs dalen.

Negardstølen er heimestøl for gardane Kjelven og Fretheim i Indrefjord. Desse gardane har fjellstøl på Rappen.

Negardstølen 660 m.o.h.

50 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KJELL KJELVEN
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 62, bnr. 1

Fjøset er gjort i stavbygg med tre grinder. Nordveggen er utvendes kledd med jernplater frå tønner, elles er det panelt. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med torv på nordsida og jernplater på sørsida. Fjøset har jordgolv, og det har hatt bås plass for 14–16 kyr.

51 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KJELL KJELVEN
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 62, bnr. 1

Dette selet har tre rom: skot og innsel som i sør er bygde inntil ein eldre lafta bygning av øksa tømmer. Denne sør delen vert i dag nytta som vedskott. Innselet er lafta av plank, og skotet er bygd i stavbygg. Utvendes er selet kledd med liggjande panel. Taket har sperrekonstruksjon, i innselet òg med mønsås. Det er torvtekt. Innselet har tregolv.

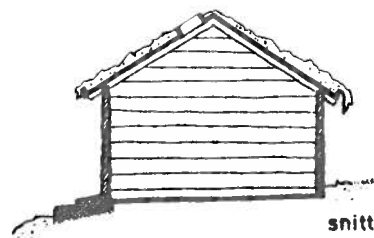
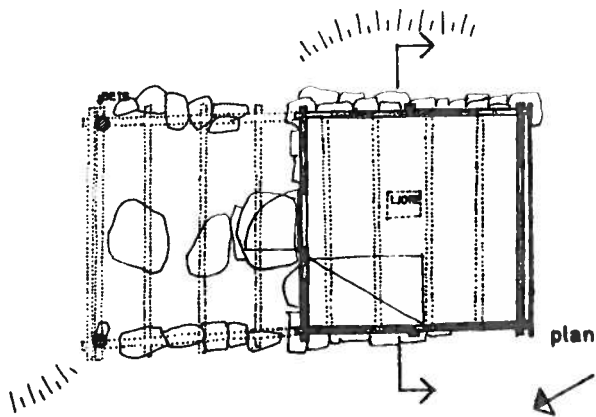
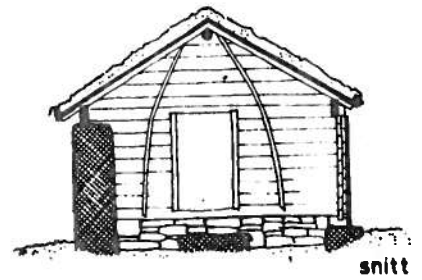
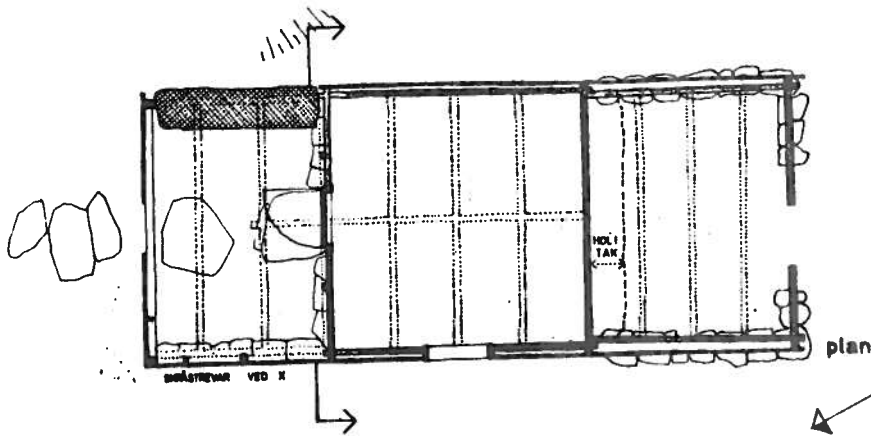
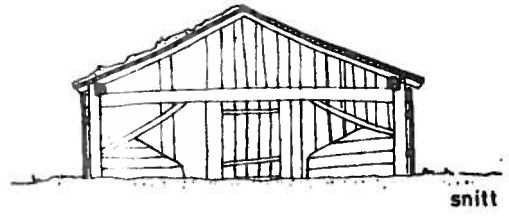
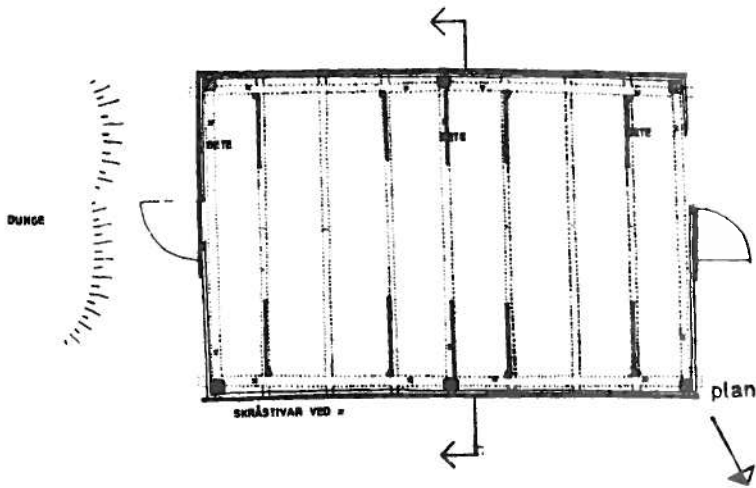

52 sel

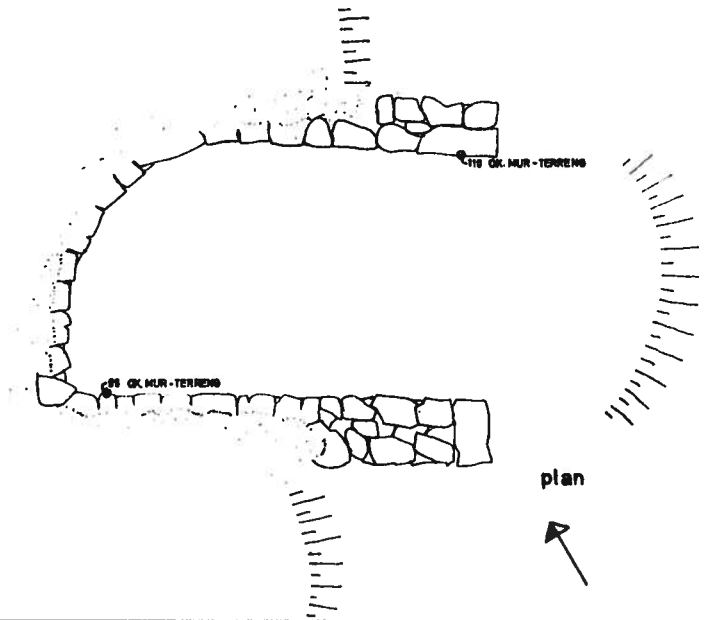
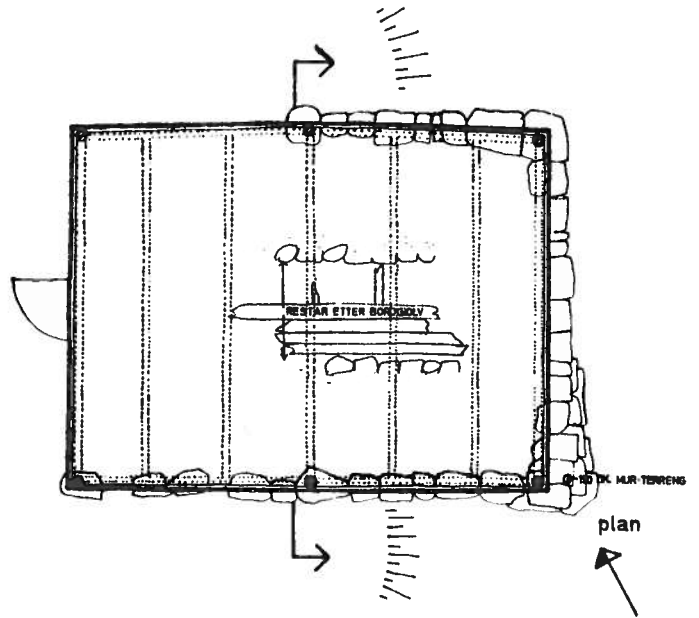
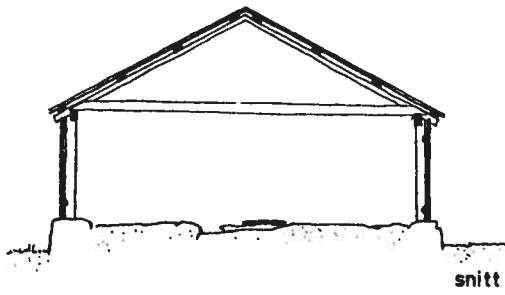
BYGGEÅR: Etter utskifting i
1870–80 åra

EIGAR: OLAV FRETHEIM
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 63, bnr. 2

Selet har lafta innsel og skot i stavbygg. Skotet er ope i røstet. Sørveggen er panelt utvendes. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med torv. Innselet har bordgolv. Det er ikkje vindaugeopning i selet, men i innselet er det ljore.

12 Negardstølen

0 1 2m

12 Negardstølen

53 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: OLAV FRETHEIM
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 63, bnr. 2

Fjøset er bygd i stavbygg, og det har tre grinder slik som hus nr. 50, men dette er tydeleg nyare og i betre stand. Det er kledd med ståande panel. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med bølgeblekkplater. I fjøset finn ein restar etter båsar og ein midtgang.

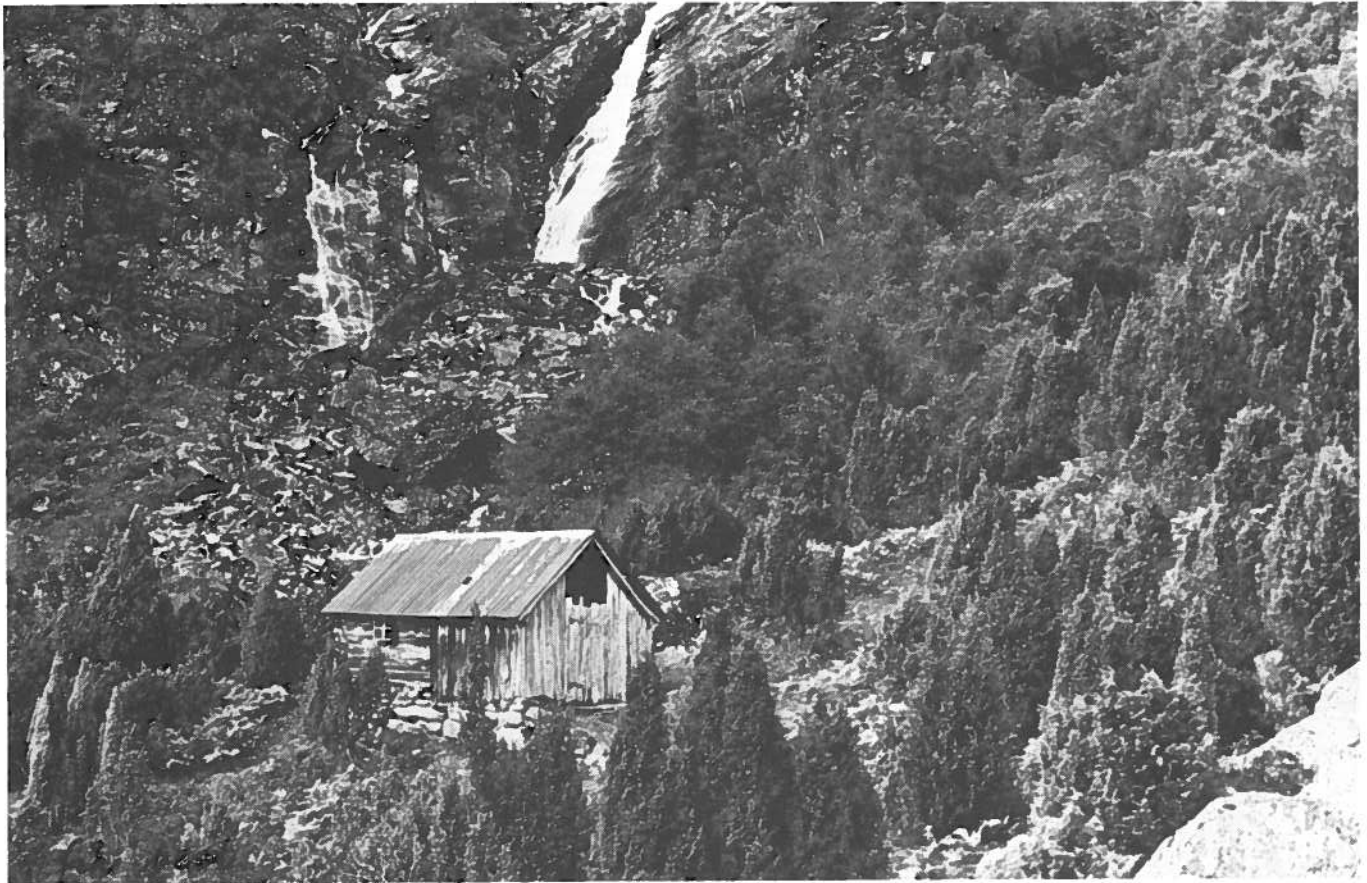
54 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: OLAV FRETHEIM
Indrefjord, Vik i Sogn
Gnr. 63, bnr. 1

Gråsteinsmurane er restar etter eit sel. Dei er gravne inn i bakken, og nedanfor opninga er ein gjødseldunge. Det kan tyda på at selet har hatt fjøs i kjellaren.

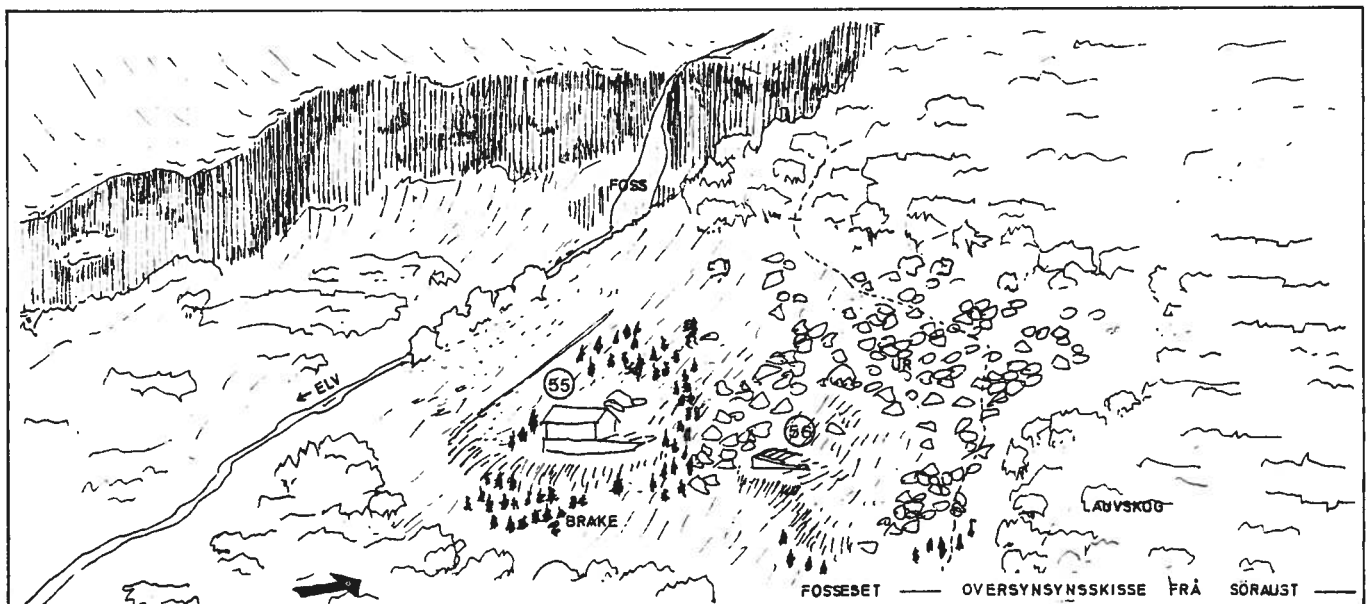

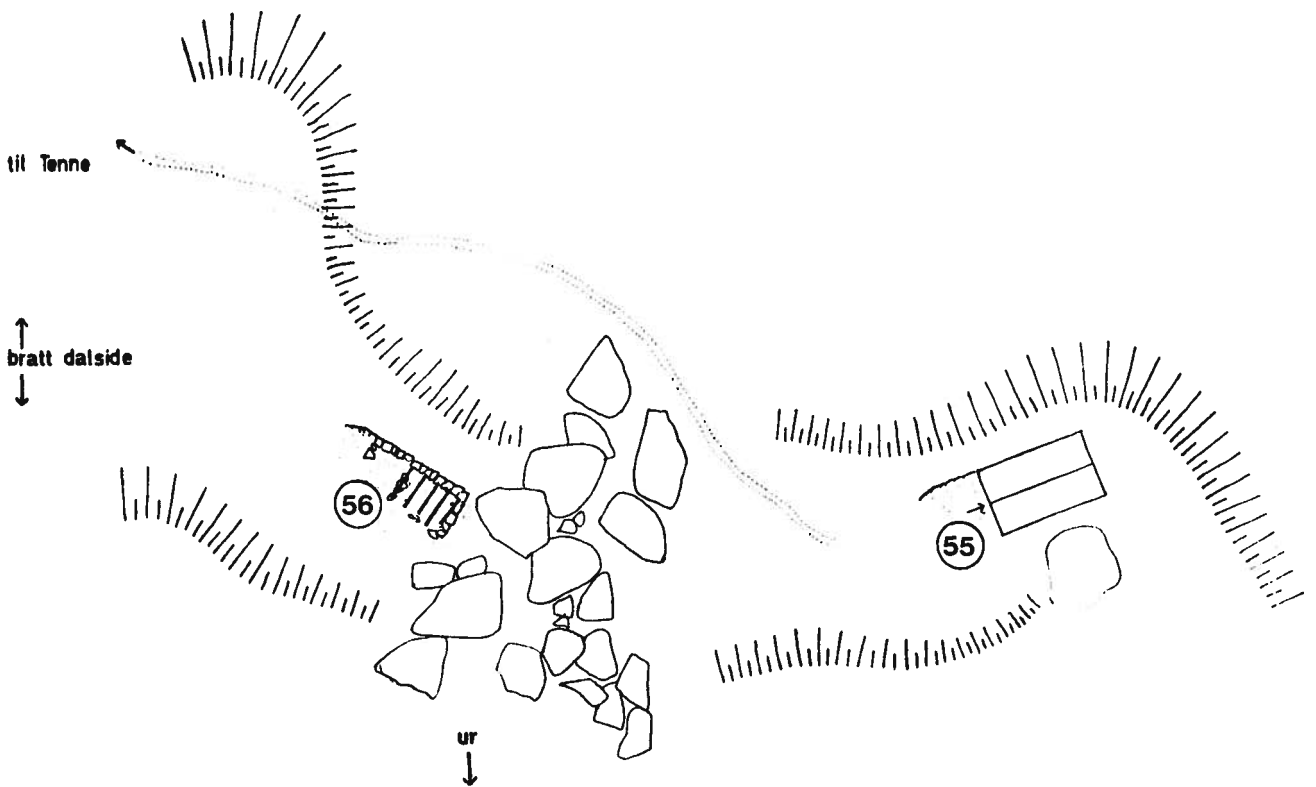
Stølen ligg i eit slakare parti midtvegs i lia opp frå Tenne ved Indrefjord. Ovafor stølen reiser ein berg-hamar seg, og ura frå denne kjem heilt ned mellom husa. Litt lengre borti lia stuper Breifossen seg ut over ein hamar. Beitelandet ligg vesentleg nedanfor stølshusa. Lia er søraustvendt og har tett og kraftig lauvtrevegetasjon. Stølsvollen er i ferd med å veksa til med brake. Frå stølen har ein utsyn ned til Indrefjord. Det har berre stått to hus på Fosseset. Kring 1920 vart baa tekne av skred. Berre det eine

vart bygd opp att med det same (nr. 56). Dette er seinare flytta ned til bygda. Selet som står på Fosseset no, vart bygd i 1930. Det har lafta innsel, skot i stavbygg og sperretak.

Fosseset er mellomstøl (liastøl) til dei Nese gardane i Arnafjord som hadde fjellstøl på Hest. Heimestølen til desse gardane ligg på Tenne heilt nede ved fjorden. Vegen vidare framom Fosseset går til Hest og Vatnane.

Fosseset 379 m.o.h.

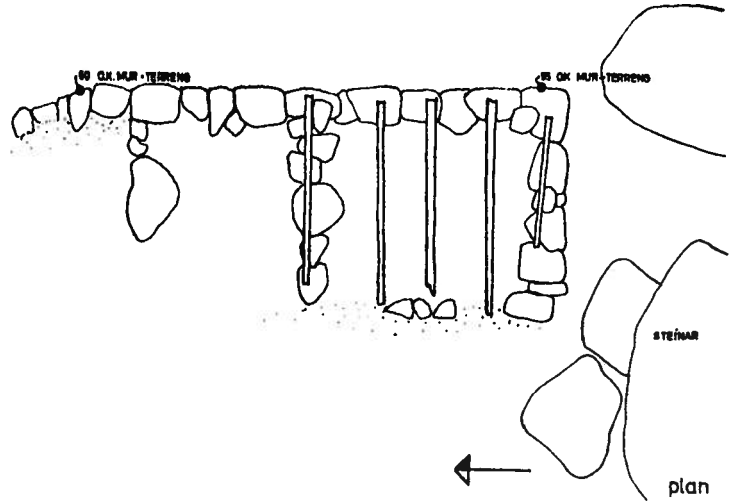
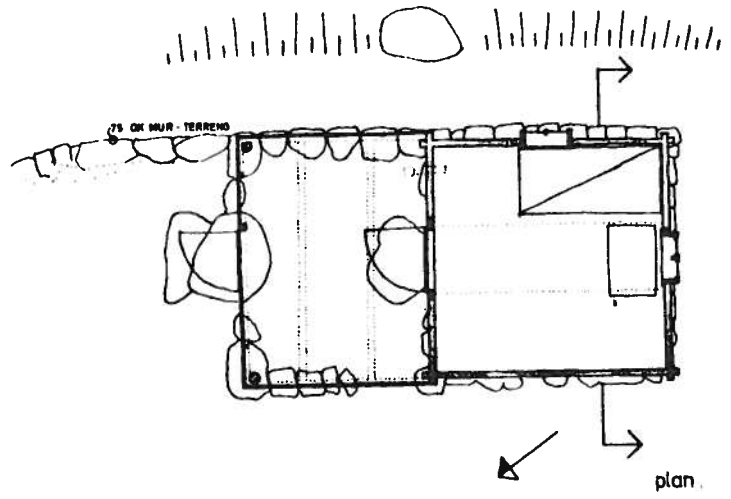
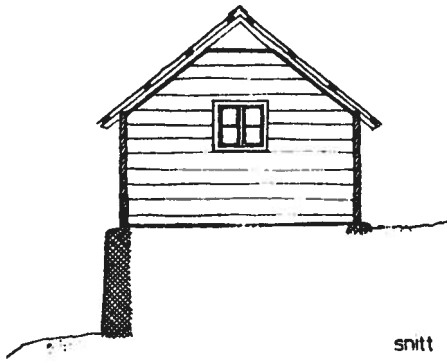

situasjon – hus nr. (55) – (56)

0 5 10m

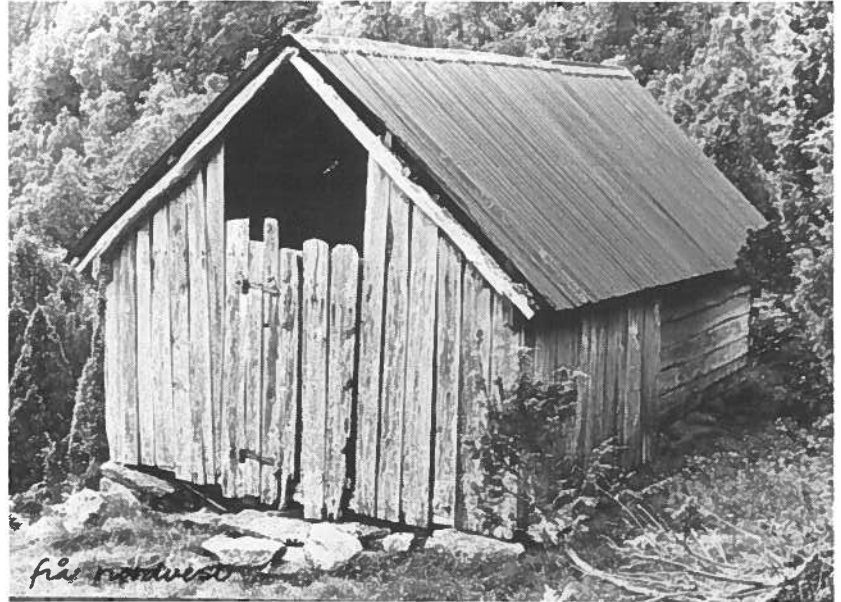

0 1 2m

55 sel

BYGGEÅR: Omlag 1930
 EIGAR: JON M. NESE
 Arnafjord, Vik i Sogn
 Gnr. 64, bnr. 5

Innselet er lafta av maskinskore tømmer, og skotet er bygd til i stavbygg. Skotet har opning i røstet over døra. Utvendes er skotet kledd med ståande panel. Taket har sperrekonstruksjon og bølgeblekkplater. I innselet er det lagt bordgolv og himling.

56 tuft

BYGGEÅR: Omlag 1920,
 Nedteke i 1971
 EIGAR: KARI OG MONS NESE
 Arnafjord, Vik i Sogn
 Gnr. 64, bnr. 8

Tufta inneheld grunnmurrestar etter eit sel som vart bygd etter at dei gamle sela vart tekne av eit snøskred kring 1920. Fyrst var dette fellessel for bruk 5 og 8, seinare fekk bruk 5 eit eige sel (nr. 55). I 1971 vart selet teke ned og sett opp att som hytte nede i bygda.

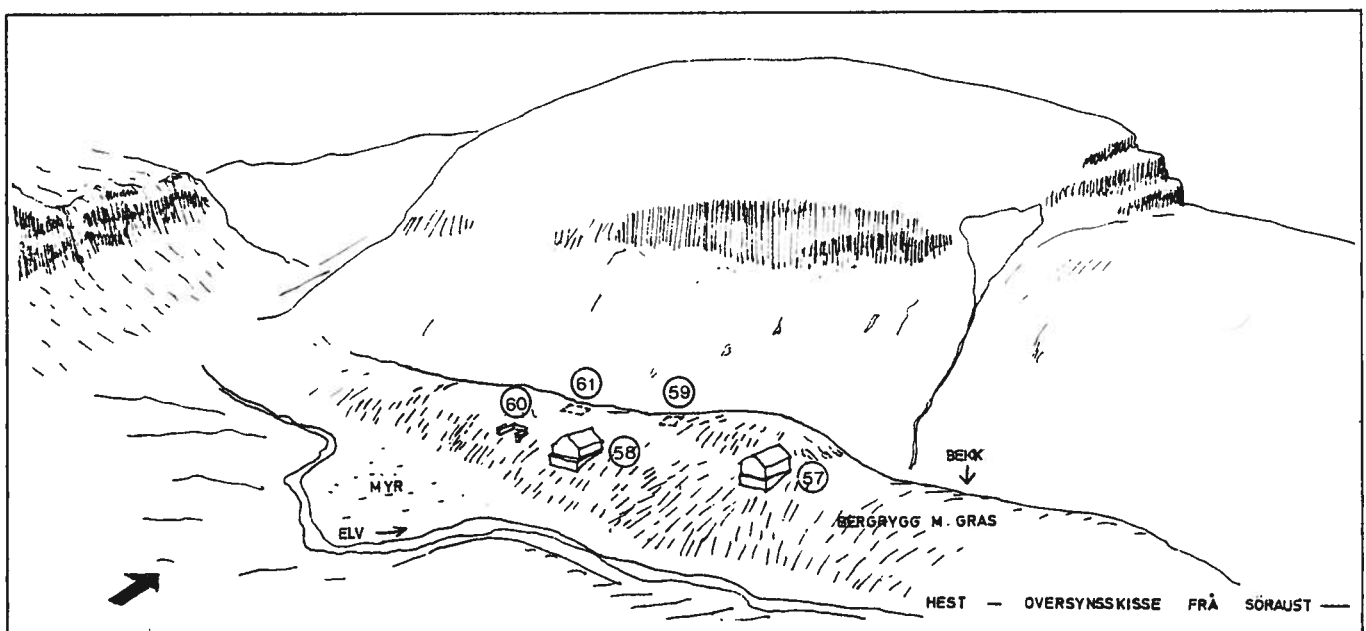

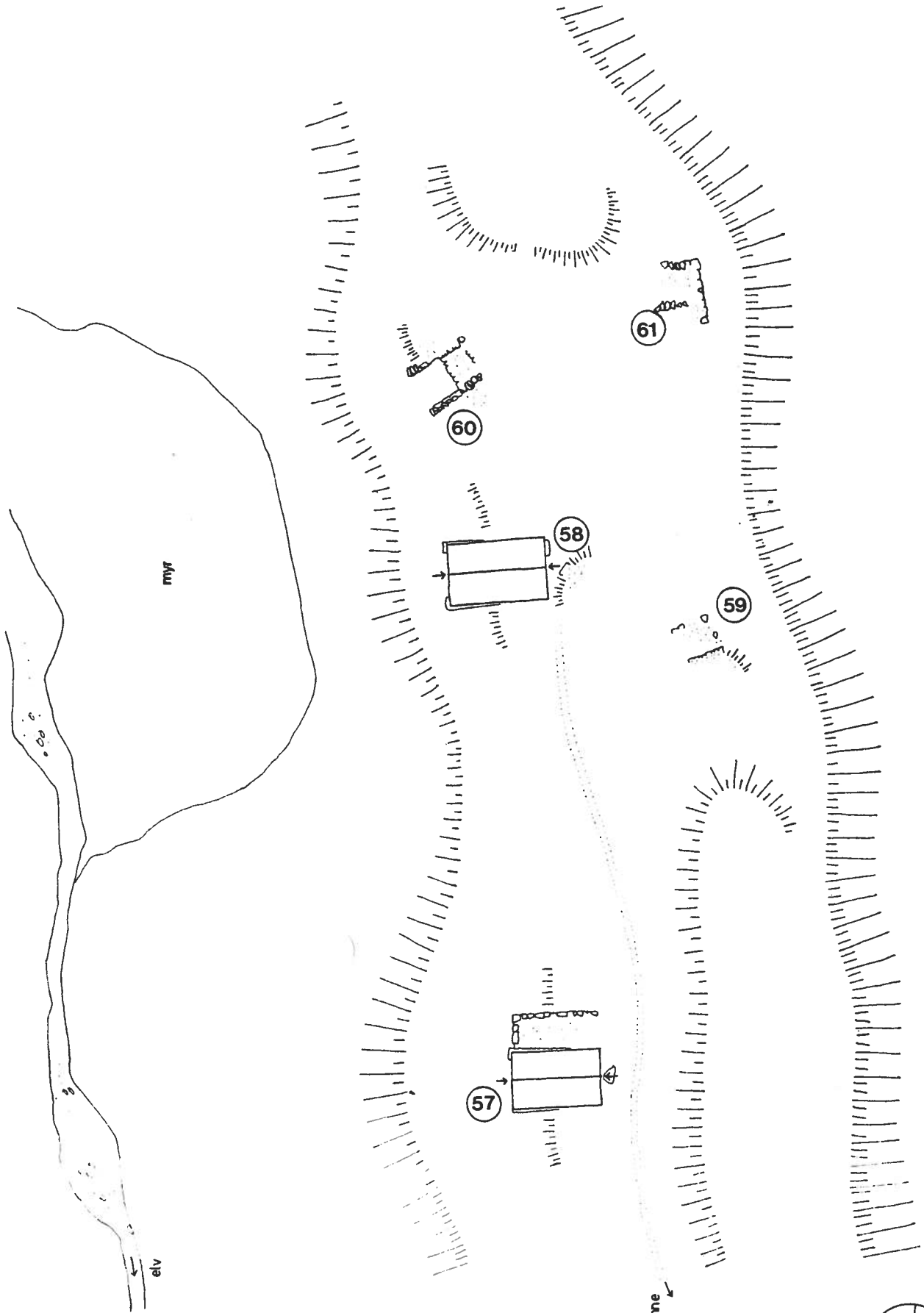
Stølen ligg i ein aust-vestgåande fjelldal som strekkjer seg fram og ned mot Indrefjord. Til båe sider av dalen har ein bratte fjell. Husa ligg i sørskråninga av ein langstrakt bergrygg midt etter dalen. På sørsida av ryggen renn elva (den same som stuper seg i fossefall ved Fosseset), og på nordsida av ryggen har ein eit bekkefar. Det er myrlendt nede på flata. Ein må litt ned i lia for å finna skog. Frå ryggen har ein god oversikt både innover og utetter dalen. Litt lengre framme mot kammen ser ein ut over fjorden. Tre av husa ligg i sørskråninga av ryggen og har fjøs inngravne i bakken. Inngangen til sela ligg på oppsida, mot nord. To av desse har lafta innsel med

sperretak og skot i bindingsverkkonstruksjon. Berre kjellarmurane står att etter det tredje. Ein finn dessutan to tufter på vollen. Stølen høyrer til dei same Nesegardane som har mellomstøl på Fosseset. Alle gardane hadde heimestøl på Tenne ved fjorden. Eit anna bruk hadde òg sel på Hest. Det vert fortalt at stølen skal ha lege lengre inne i dalen før.

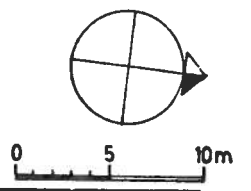
På stølen HESTFJELL (903 m.o.h.) som ligg nær ved, skal det vera to sel som står.

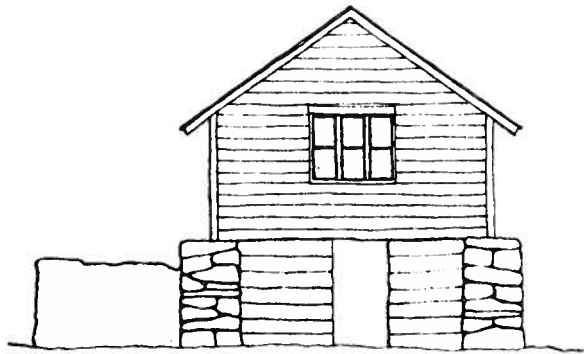
Hest 764 m.o.h.

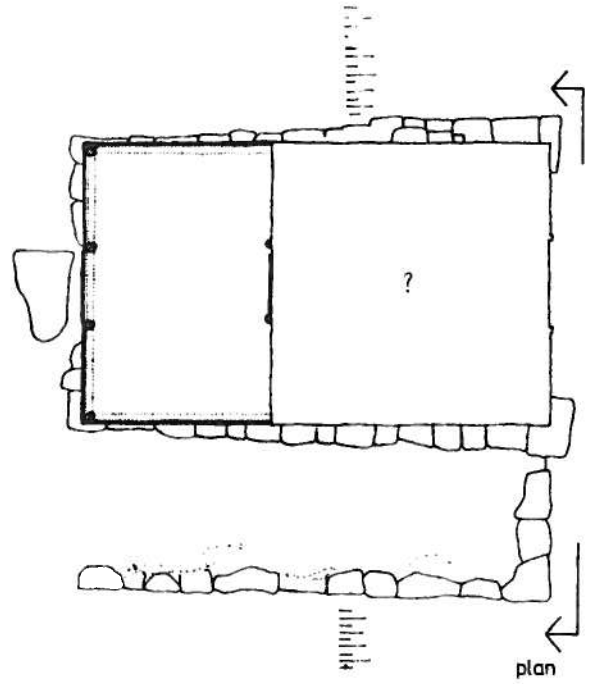

situasjon – hus nr. (57) – (61)

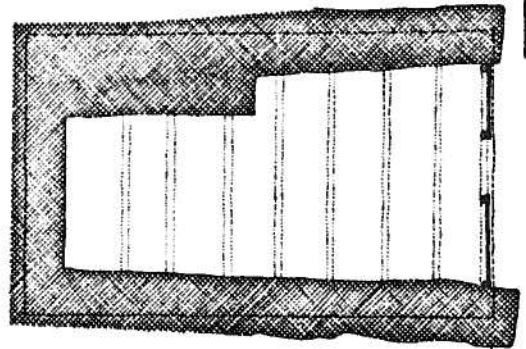

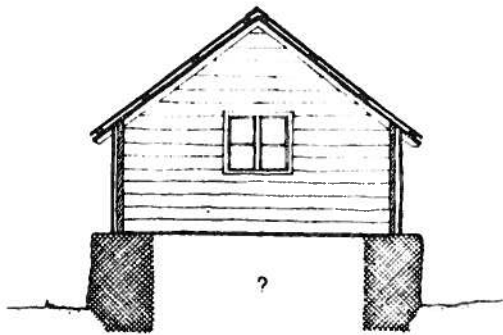
oppriss

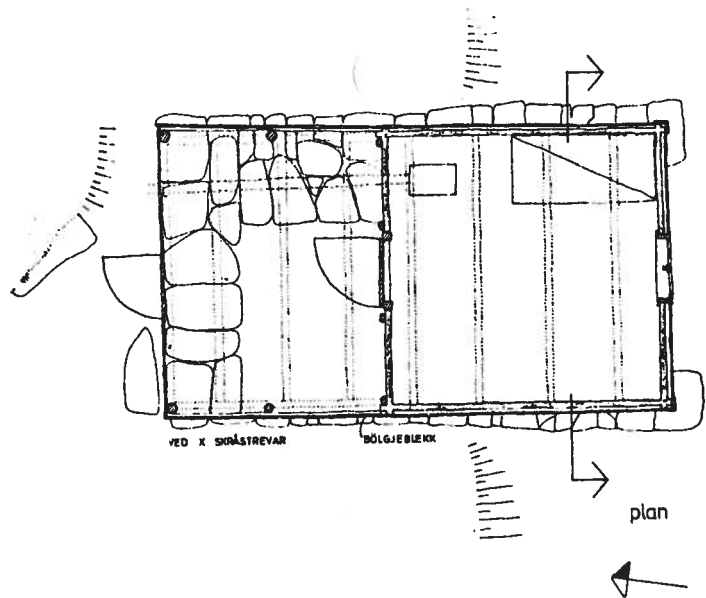
plan

plan kjellar

snitt

plan

0 1 2m

57 sel

BYGGEÅR: Sist i 1920 åra

EIGAR: JON M. NESE

Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 5

Dette selet har innsel, skot, og fjøs i kjellaren som er inngraven i terrenget. Innsellet er lafta, skotet er bygd i stenderverkskonstruksjon. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med bøl-gjebblekkplater. Også vestveggen er kledd med slike plater, elles er selet panelt utvendes.

58 sel

BYGGEÅR: 1919

EIGAR: KARI OG MONS NESE

Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 8

Selet er lafta innsel, skot i stenderverkskonstruksjon, og fjøs i kjellaren som har gråsteinsmurar inngravne i bakken. Utvendes er selet kledd med panel. Taket har sperrekonstruksjon og bøl-gjebblekkplater. Selet er sett opp på ei eldre tuft.

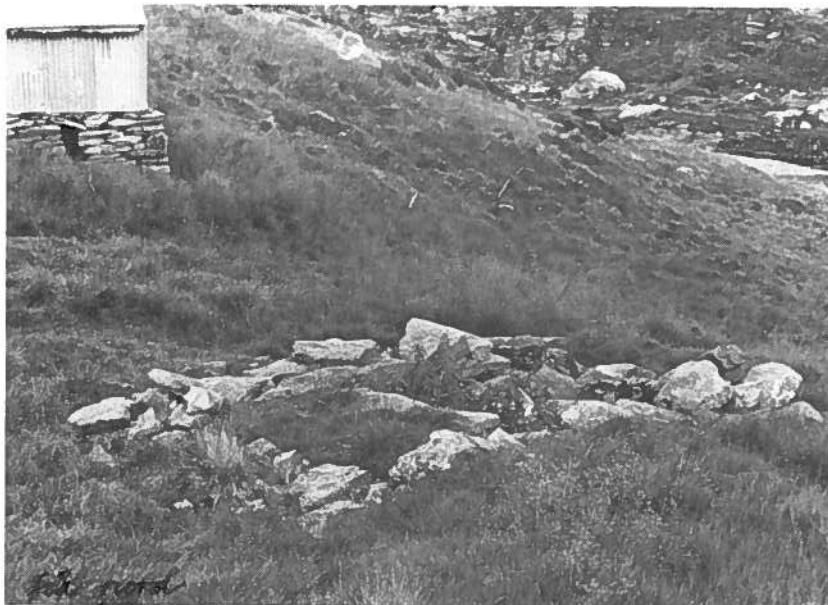

59 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: GUNNAR ENGUM
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr.

Desse murrestane heitest å vera restar etter eit sel.

60 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)
Gnr. , bnr.

Tufta inneheld restane etter eit sel som truleg hadde fjøs i ein mura kjellar.

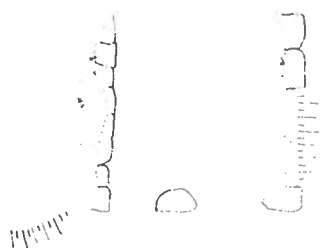

61 tuft

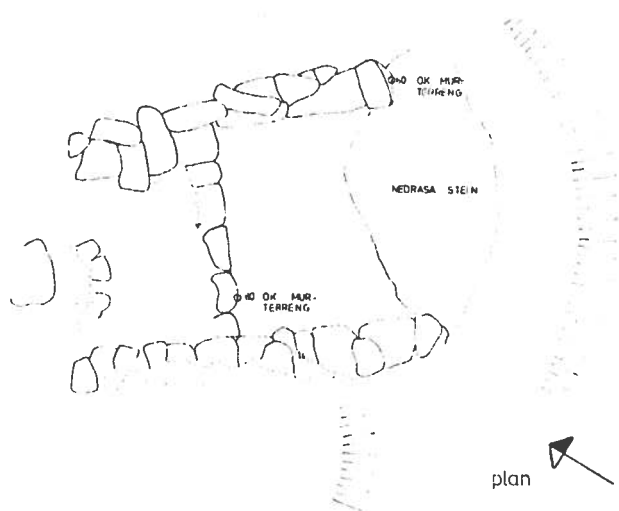
BYGGEÅR: (?)

EIGAR: JON M. NESE
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 5

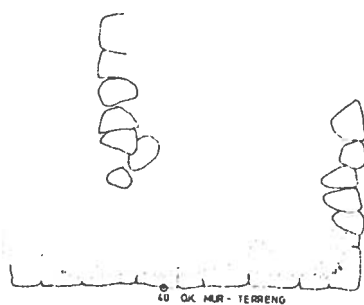
Desse murrestane heitest å vera restane etter eit sel.

plan

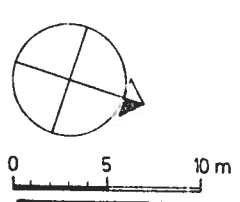
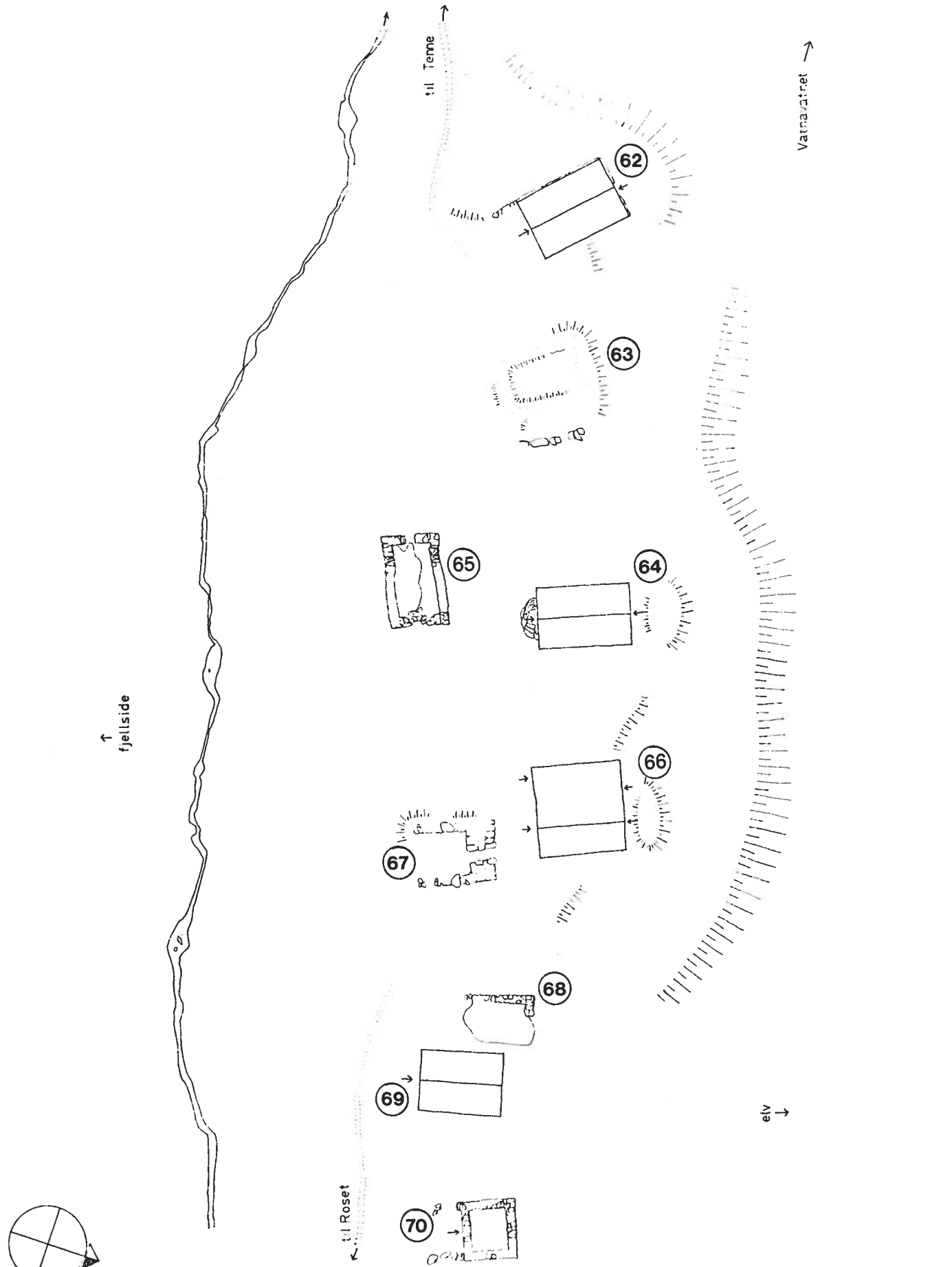

plan

plan

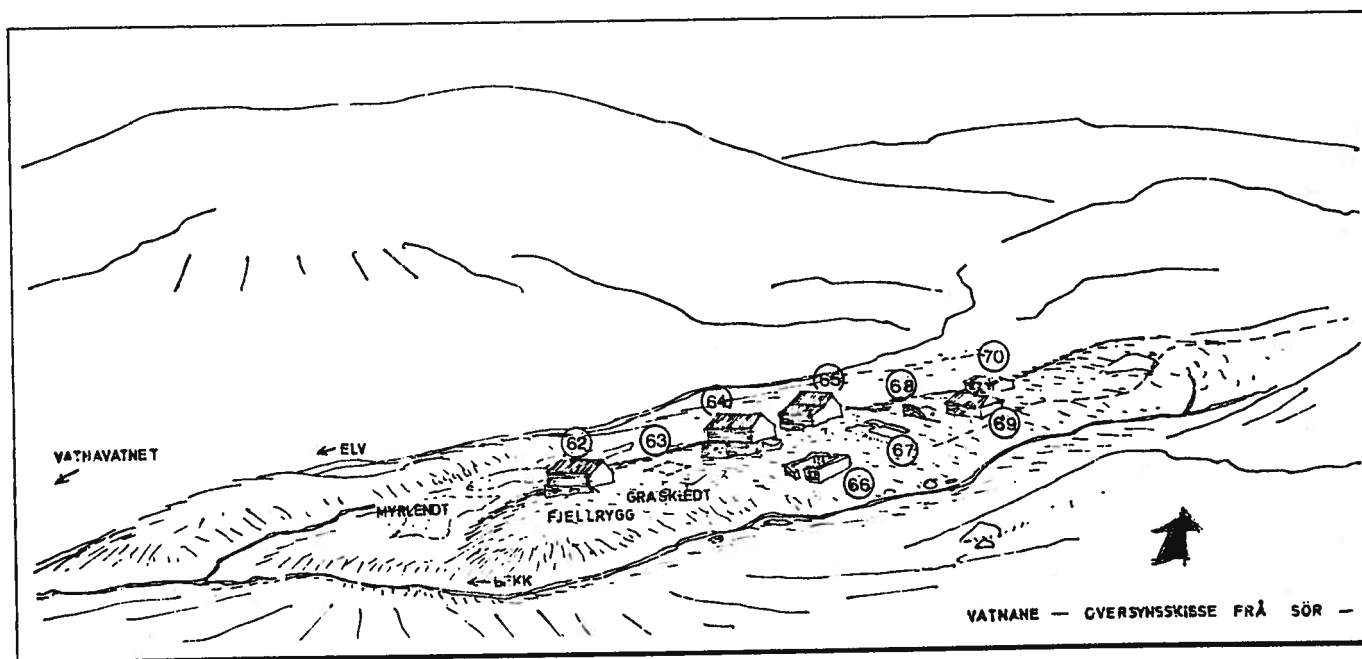

situasjon – hus nr. (62) – (70)

Stølen ligg i ein vid fjelldal som strekkjer seg sørvest-
over ned mot Vatnavatnet. Stølsvollen ligg på ein
flat rygg oppe i sørsida av dalen og ned mot elva
som renn lengre ned i botnen. Ovanfor langs ryggen
renn ein bekk som oftast ga nok drikkevatn. Stølen
ligg fritt til med vidt utsyn både nedover mot vatnet
og innerter dalen. Lendet er ope og lett å gå i. Beita
skal vera særst gode. Det vart sett ut fisk i Vatnavat-
net før, og det vart dreve ein del fiske. I alt er det ni
bygningar eller restar etter bygningar å finna på
Vatnane. Fire to-roms sel med tak står att, eitt av

desse er nyleg vølt. Tre av sela har lafta innsel, skot i
bindingsverkskonstruksjon, fjøs i mura kjellar og
åstak. Eitt er steinsel med åstak. Fire av dei andre
tuftene er restar etter eldre sel, det siste etter eit fjøs
(67). Inngangen til sela er på innsida mot fjellsida
vendt bort frå dalen. Vatnane er fjellstøl og høyrer til
dei Arnafjord-gardane som hadde mellomstøl på
Roset. Alle gardane i Arnafjord hadde heimstøl på
Tenne. Bufersdsvegen gjekk rett opp lia frå Arna-
fjord, til Roset og Vatnane.
Vatnane omlag 900 m.o.h.

62 sel

BYGGEÅR: Omlag 1925
EIGAR: BJARNE VALSVIK
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 1

Selet har innsel, skot, og fjøs i ein mura kjellar som er inngraven i bakken. Innsellet har lafta veggjar, og skotet er bygd til i stendervekskonstruksjon. Taket har åsar, og det er tekt med brennlakkerte aluminiumsplater. Utvendes er selet kledd med trepanel.

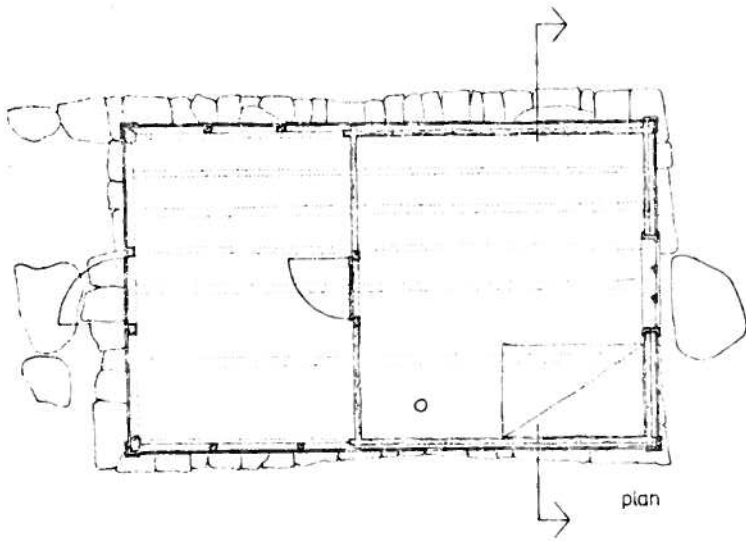

63 tuft

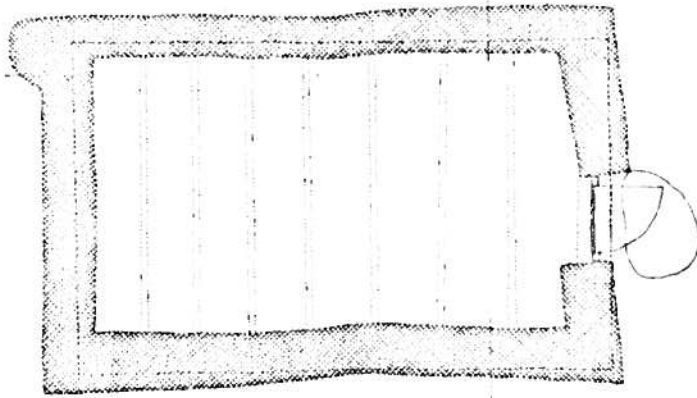
BYGGEÅR: (?)
EIGAR: BJARNE VALSVIK
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 1

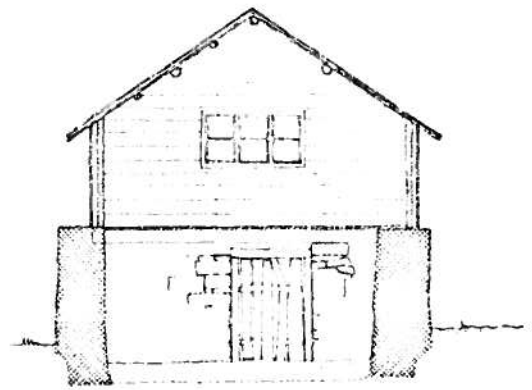
Tufta inneheld murrestar etter eit sel. Selet til bruk nr. 1 stod på desse murene før. Kring 1925 vart det sett opp nytt sel til bruket litt lengre vest på stølsvollen (nr. 62).

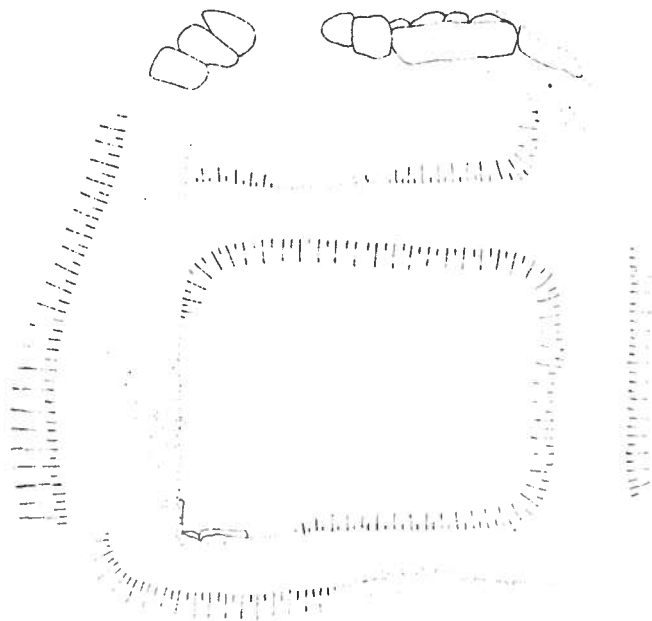
plan

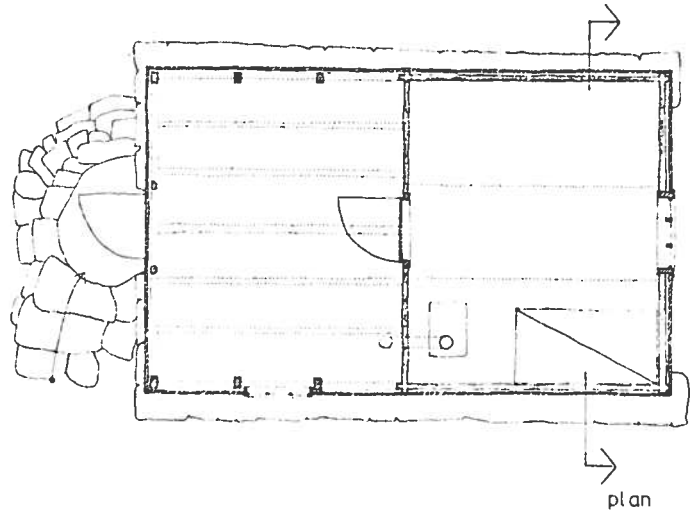
plan kjellar

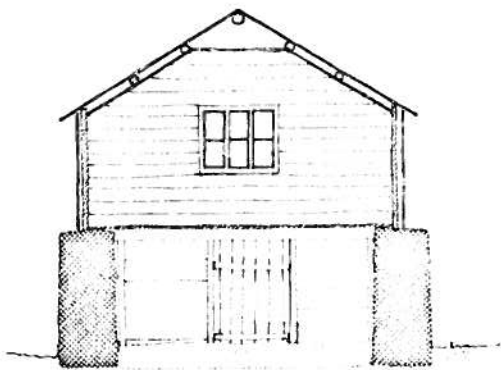
snitt

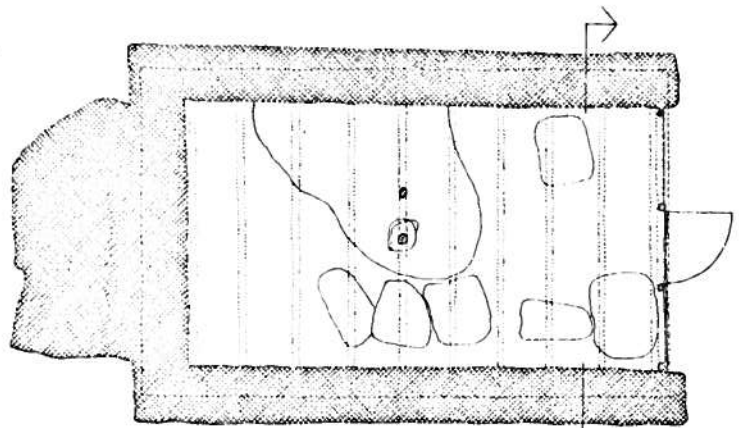
0 1 2m
Elevations scale

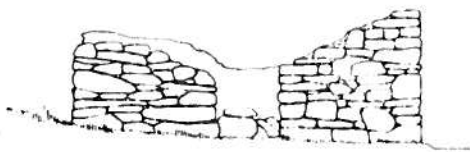
plan

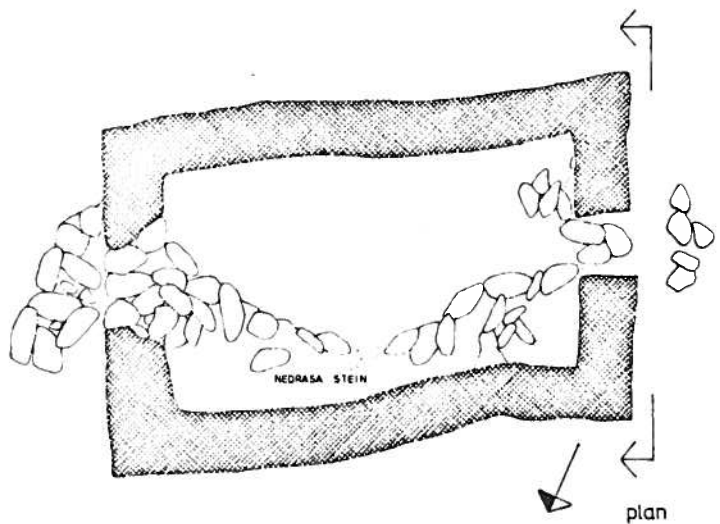
snitt

plan kjellar

snitt

plan

0 1 2m

64 sel

BYGGEÅR: 1931

EIGAR: OLA FINNEBOTN
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 2

Selet har innsel, skot, og fjøs i den mura kjellaren. Innselet er lafta, skotet er bygd i stenderverkskonstruksjon. Utvendes er huset panelt. Selet har åstak, og det er tekt med bølgeblekkplater. I innselet er det lagt himling.

65 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KRISTIAN OTTERSKRED
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 12

Tufta inneheld grunnmurane for eit sel. Trekonstruksjonane vart nedtekne i 1952 og nytta i tilbygget til hus nr. 65.

66 sel

BYGGEÅR: 1922, tilbygg i 1952
EIGAR: MONS NESE
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 3

Selet har lafta innsel, skot i stenderverkskonstruksjon, og eit tilbygg med ei lafta stove. Fjøset i kjellaren har solide gråsteinsmurar som er lagde inn i bakken. Selet har åstak og bølgeblekkplater over torv som tekkjing. Utvendes er selet panelt. Tømmeret i tilbygget kjem frå selet som stod på grunnmurane i tuft nr. 66.

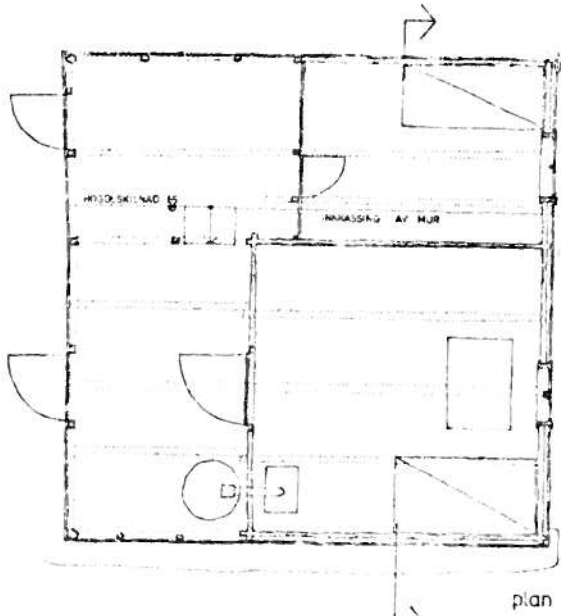

67 tuft

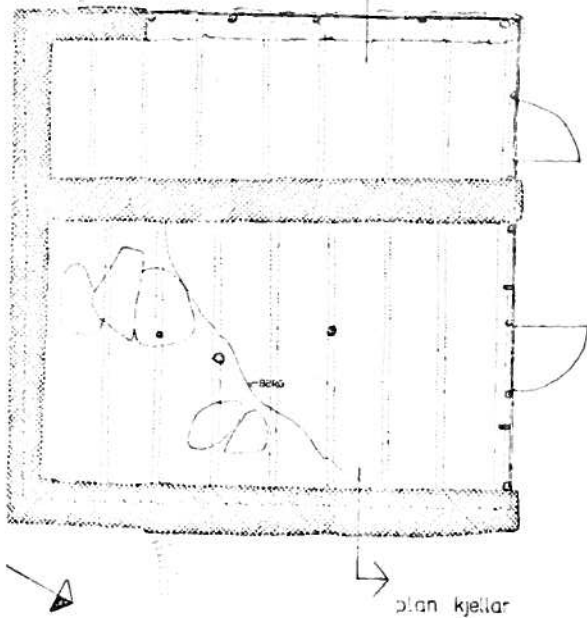
BYGGEÅR: Omlag 1870,
Nedteke i 1922
EIGAR: MONS NESE
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 3

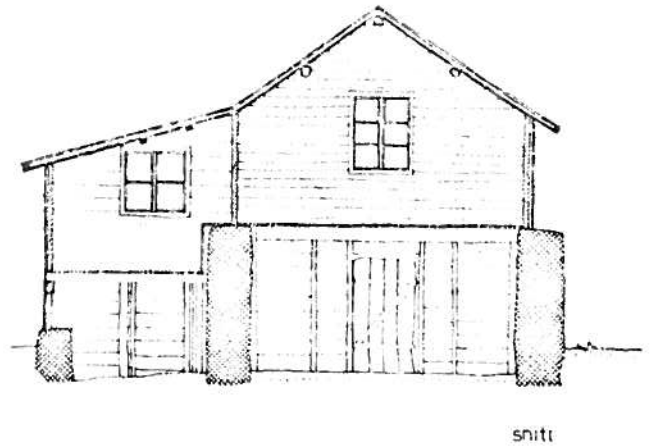
Dette er murrestar etter eit fjøs. Mykje av steinen er nytta i murane til hus nr. 65. Det er laga til kløvjarplass i muren.

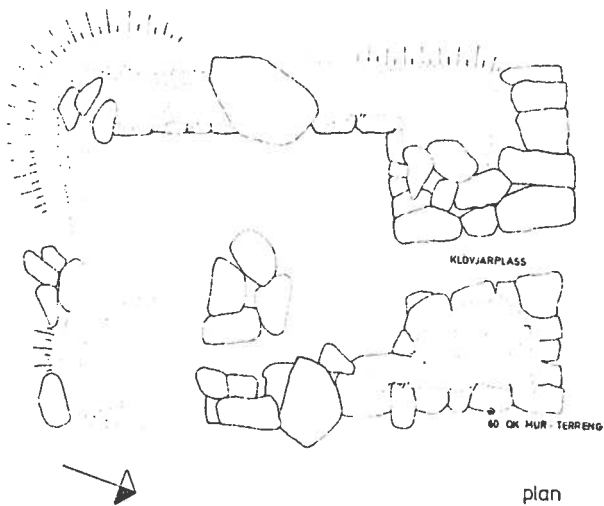
plan

plan kjellar

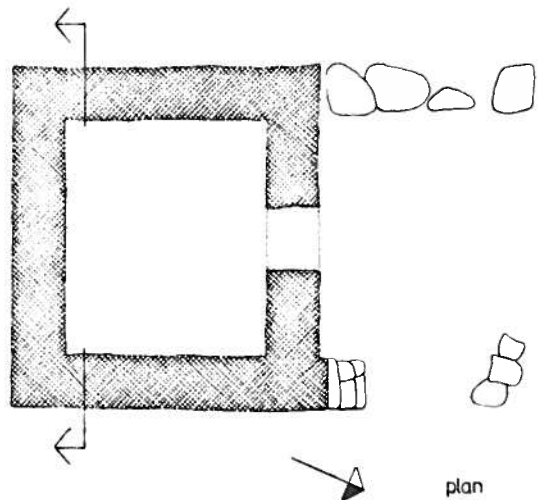
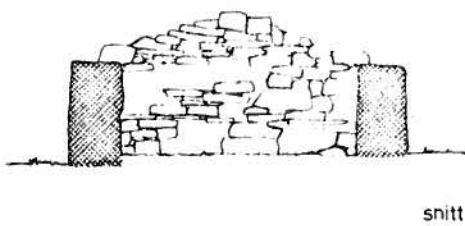
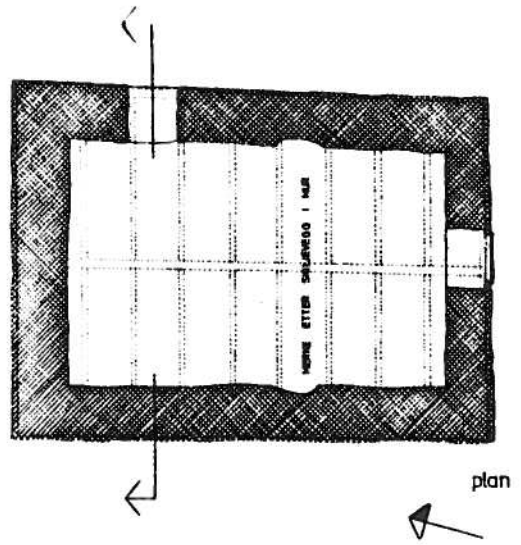
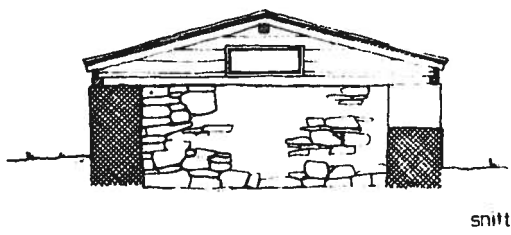
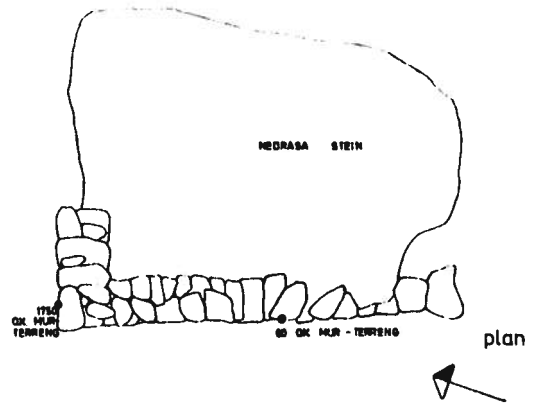

snitt

plan

0 1 2m

68 tuft

BYGGEÅR: (4), Nedteke i 1906
 EIGAR: OLA ENGUM
 Arnafjord, vik i Sogn
 Gnr. 64, bnr. 10, 11

Tufta inneheld murrestar etter eit sel.

69 sel

BYGGEÅR: Omlag 1905
 EIGAR: OLA E. NESE
 Arnafjord, Vik i Sogn
 Gnr. 64, bnr. 4

Selet har mura veggjar av gråstein. Det har sperretak med mønsås, og var tidlegare tekt med torv. Det er nå lagt nye aluminiumsplater på taket. Innvendes skal selet kleast med trepanel, det skal delast av i to rom og leggjast bordgolv. Ein finn merke etter mura skiljevegg. Istandsetjinga pågår sommaren 1977.

70 tuft

BYGGEÅR: Omlag 1850
 EIGAR: OLA E. NESE
 Arnafjord, Vik i Sogn
 Gnr. 64, bnr. 2

Desse gråsteinsmurane står att etter eit innsel. Skotet som var bygd til, var reist i trekonstruksjon. Huset vart nytta som fjøs etter at sel nr. 69 var oppbygd.

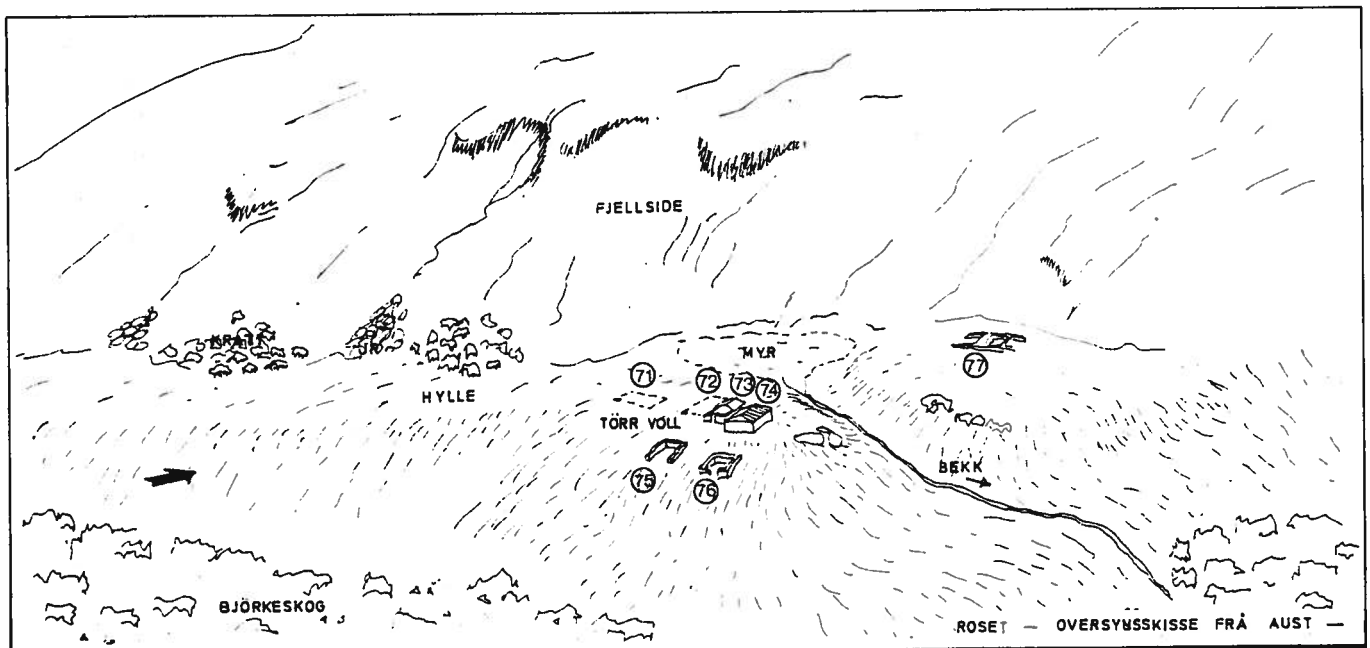
Roset ligg på ei berghylle øvst i bjørkebeltet rett opp frå Arnafjord. Stølsvollen er ein graskledd bergrygg som ligg noko høgare enn ei myr innanfor. Den einaste vasskjelda er eit bekkesig frå denne myra. Stølen ligg sørvendt og ope til for sol. Frå stølen har ein flott utsyn ned til fjorden og austover mot Jotunheimen. Vestre delen av vollen ligg noko utsett til for skred. Bjørkekrattet kryp stendig høgare og lengre innover stølsvollen.

Roset var mellomstøl, berre i bruk to veker om våren

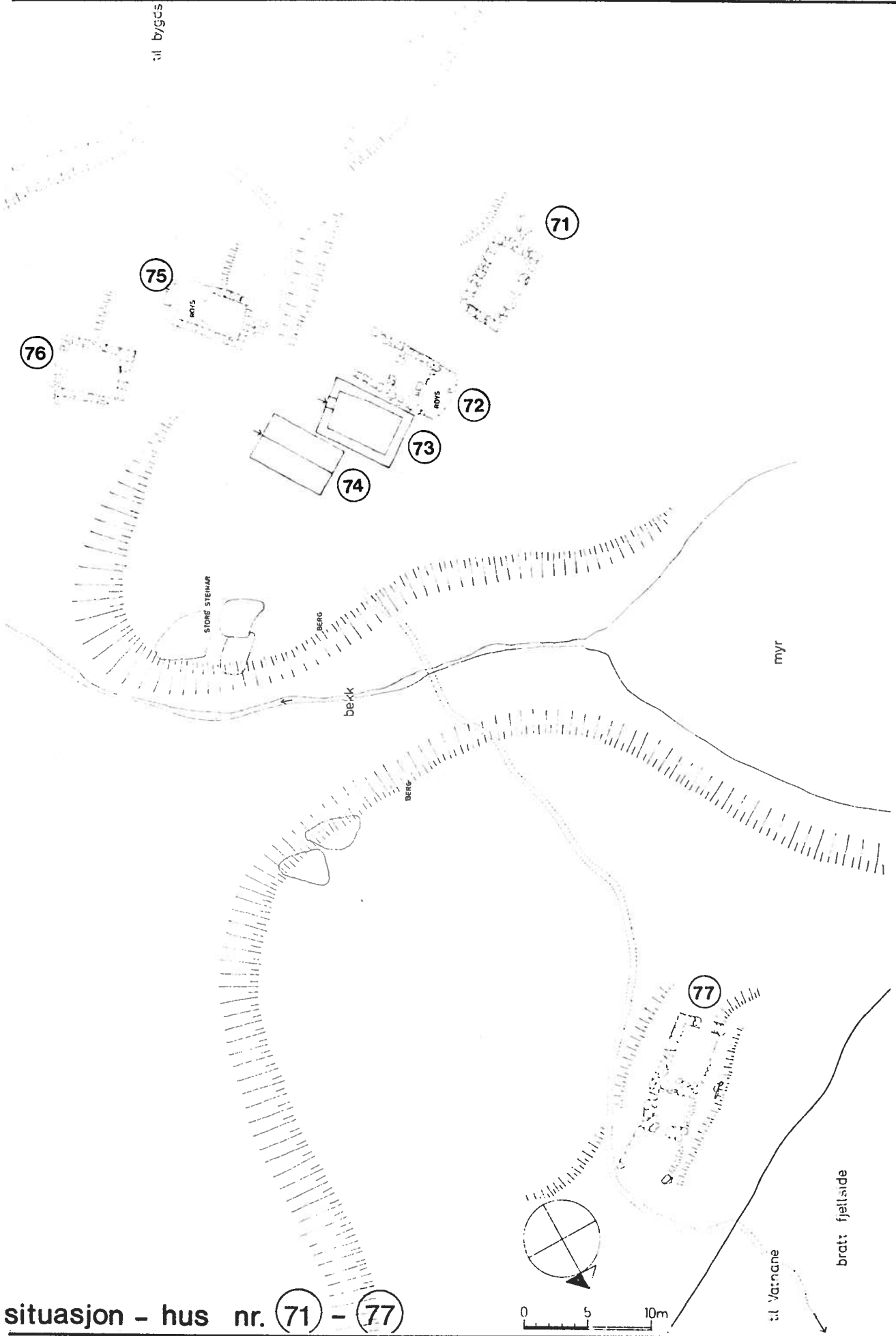
og ei veke om hausten. Alle husa på stølen var mura sel, ein finn ikkje restar etter fjøs. Det er berre eitt av desse som står i dag. Det har to rom, innvendig skiljevegg av tre og åstak. Inngangane er vende utover mot dalen. Nr. 77 viser restar etter ein bygning med tre rom.

Roset var mellomstøl for dei same gardane i Arnafjord som stølte på Vatnane. Heimestølen låg på Tenne.

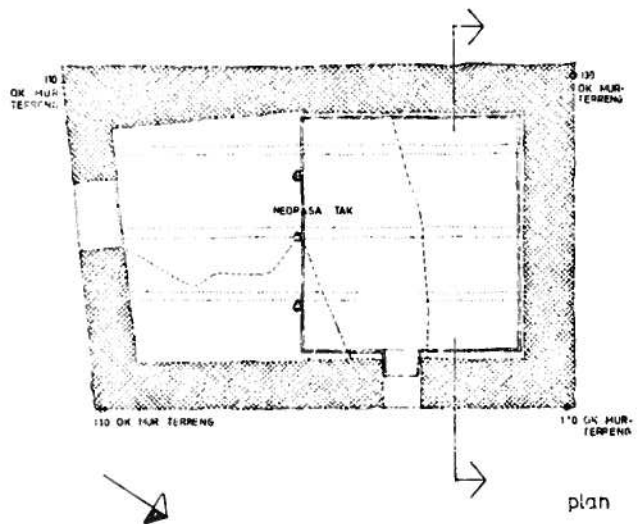
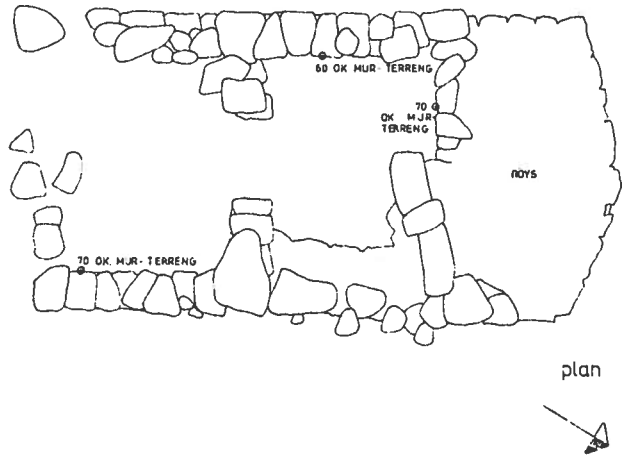
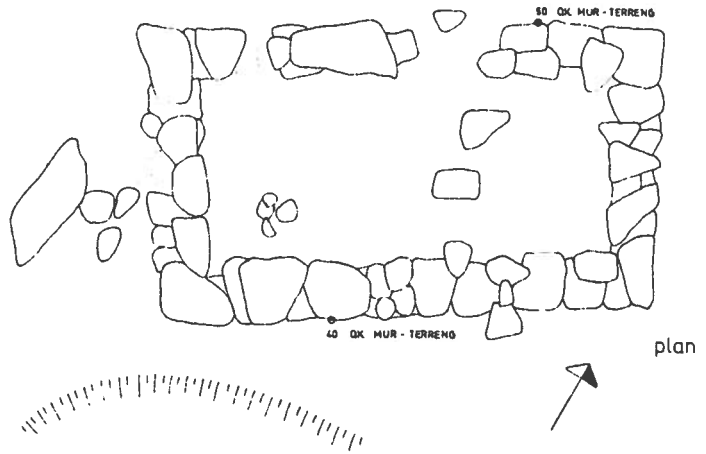
Roset 769 m.o.h.

til bygds

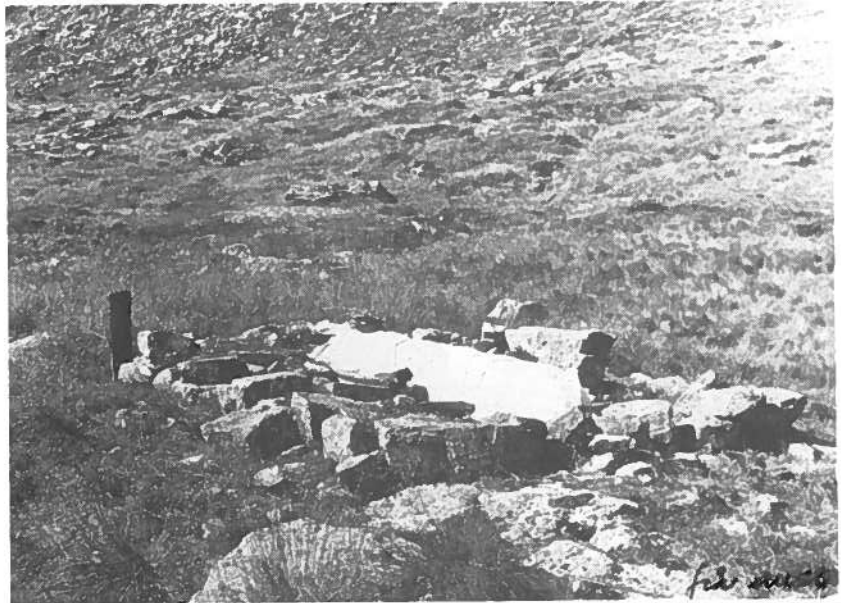
situasjon - hus nr. (71) - (77)

0 1 2m

71 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: MONS NESE
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 3

Tufta er etter eit sel. Denne staden var svært utsett for snøskred, og selet vart seinare flytta til den plassen der sel nr. 73 står i dag.

72 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)
Gnr. bnr.

Murane er etter eit sel. Det har vore delt av i to rom med ein skiljevegg av gråstein.

73 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: MONS NESE
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 3

Selet har mura ytterveggar av gråstein og åstak med torvtekkjing. Innvendes er det panelt, og deleveggen mellom innselet og skotet er av tre. Selet er flytta frå selstuft nr. 71.

74 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: OLA ENGUM
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 10, 11

Selet har mura gråsteinsveggar og åstak. Det er delt av i innsel og skot med ein skiljevegg av tre. Innvendes er selet kledd med trepanel. Det er lagt tregolv i innselet, i skotet er det lagt steinheller. Istandsetjing og innreiingsarbeid vert gjort sommaren 1977.

75 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: BJARNE VALSVIK
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 1

Gråsteinsmurane er restar etter eit sel.

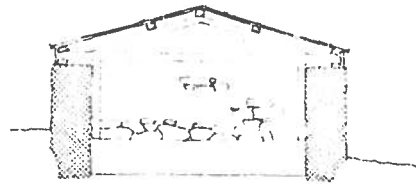
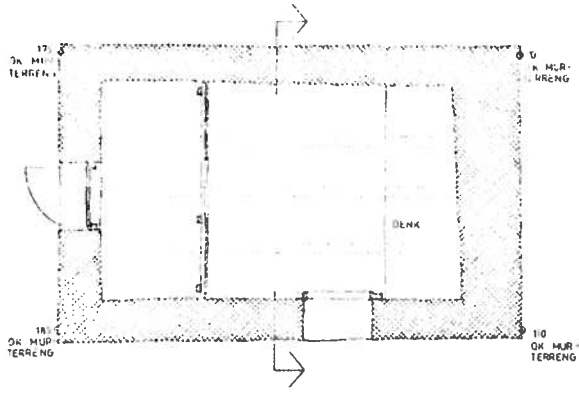

76 tuft

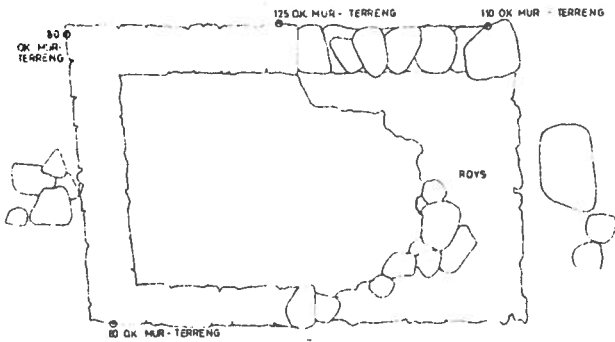
BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KRISTIAN OTTERSKRED
Arnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 64, bnr. 12

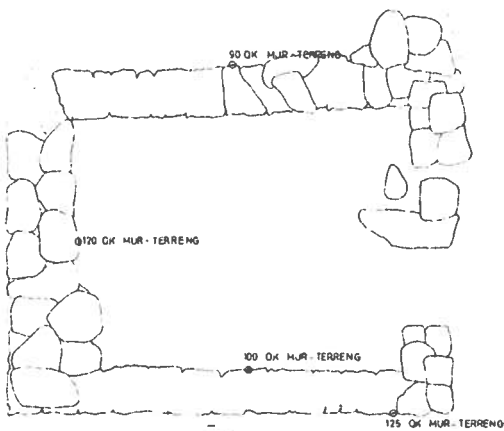
Gråsteinsmurane er restar etter eit sel.

plan

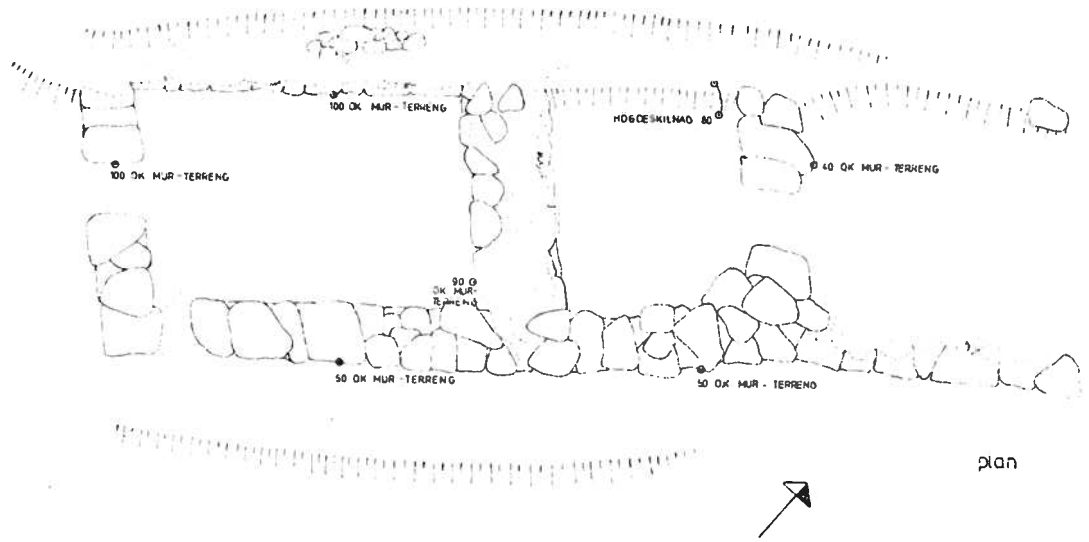
plan

plan

0 1 2m

0 1 2m

77 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)

Gnr. bnr.

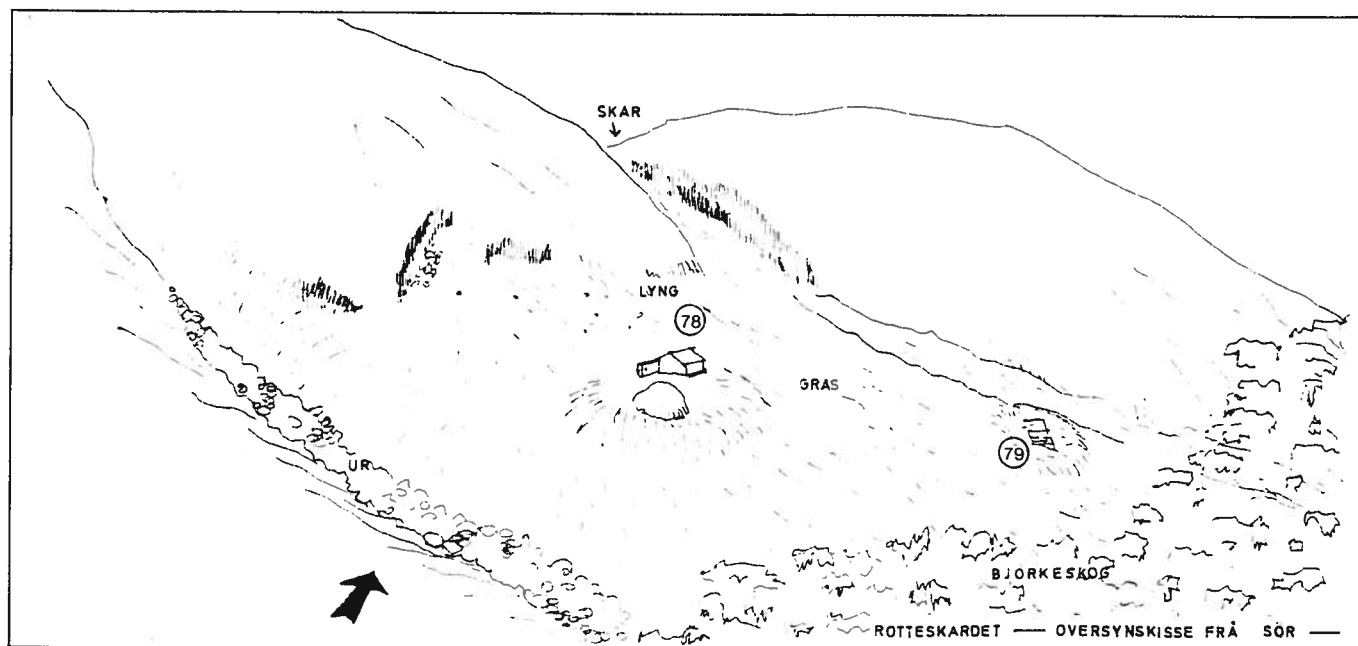
Murane viser restar etter ein langstrakt bygning som truleg har vore delt i tre rom.

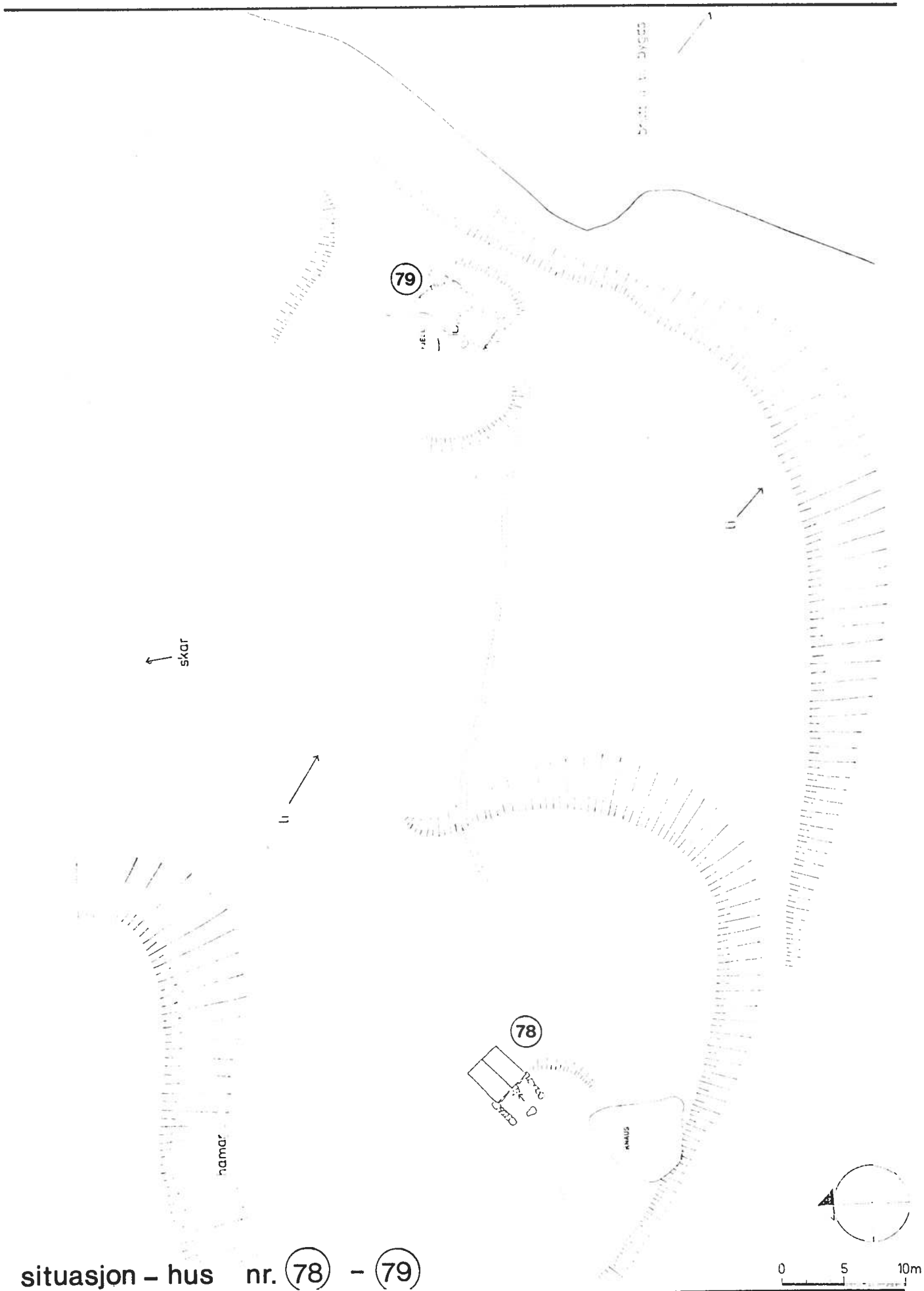

Stølen ligg i bjørkebrynet i fjellsida rett opp for Otterskredgardane ved Arnafjorden. Husa ligg på to avsatsar i ei bratt graskledd skråning. Stølsvollen er elles avgrensa av steinurer og eit skar i nord. Frå stølen har ein fint utsyn over Arnafjorden. Det er vanskeleg med drikkevatt her. Stølen ligg under bratte fjellsider som gjer at sola glar tidleg. Ein finn restar etter to sel her. Det eine har lafta inn sel og sperretak. Etter skotet visest berre murar.

Det andre huset er det att berre murar av. Siste støling på denne stølen var i 1946. Då vart stølen flytta til Johalsen litt lengre ned og innover i fjorden. På Johalsen vart det berre stølt i eitt år. Frå Johalsen var det betre tilgang på skog. Rotteskardet er heimstøl for Otterskredgardane. Desse gardane har fjellstøl på Hestfjell.

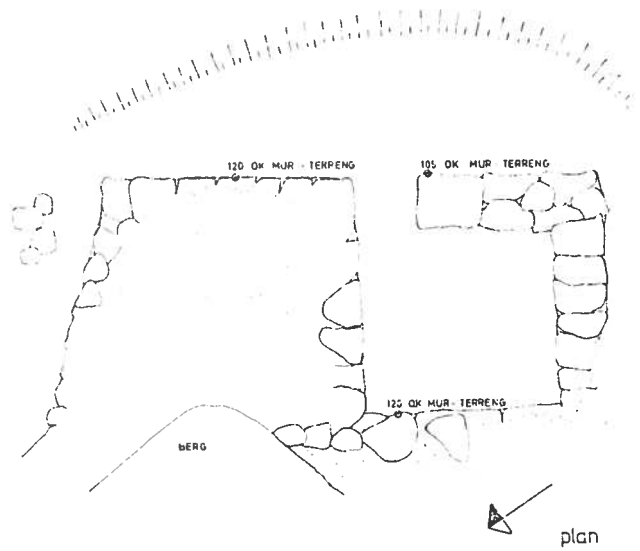
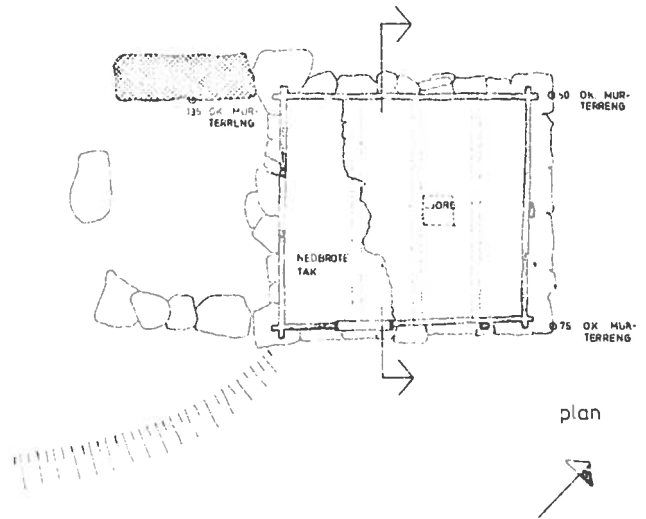
Rotteskardet 702 m.o.h.

situasjon – hus nr. (78) – (79)

17 Rotteskardet

0 1 2m

78 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: HARALD OTTERSKRED,
 PETRA OTTERSKRED(?)
 Arnafjord, Vik i Sogn
 Gnr. 65, bnr. 1, 2

Selet har hatt innsel og skot. Innselet er lafta, og det har tregolv og sperretak med bølgeblekkplater. Berre ein gråsteinsmur står att etter skotet. I innselet finn ein restar av ein ljøre.

79 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: KRISTIAN OTTERSKRED
 Arnafjord, Vik i Sogn
 Gnr. 65, bnr. 3

Dette er murane etter eit sel som i 1946 vart flytta til ein ny støl, Johalsen, som ligg noko lenger ned og innover i fjorden. Selet har hatt fjøs i kjellaren som delvis er inngraven i bakken.

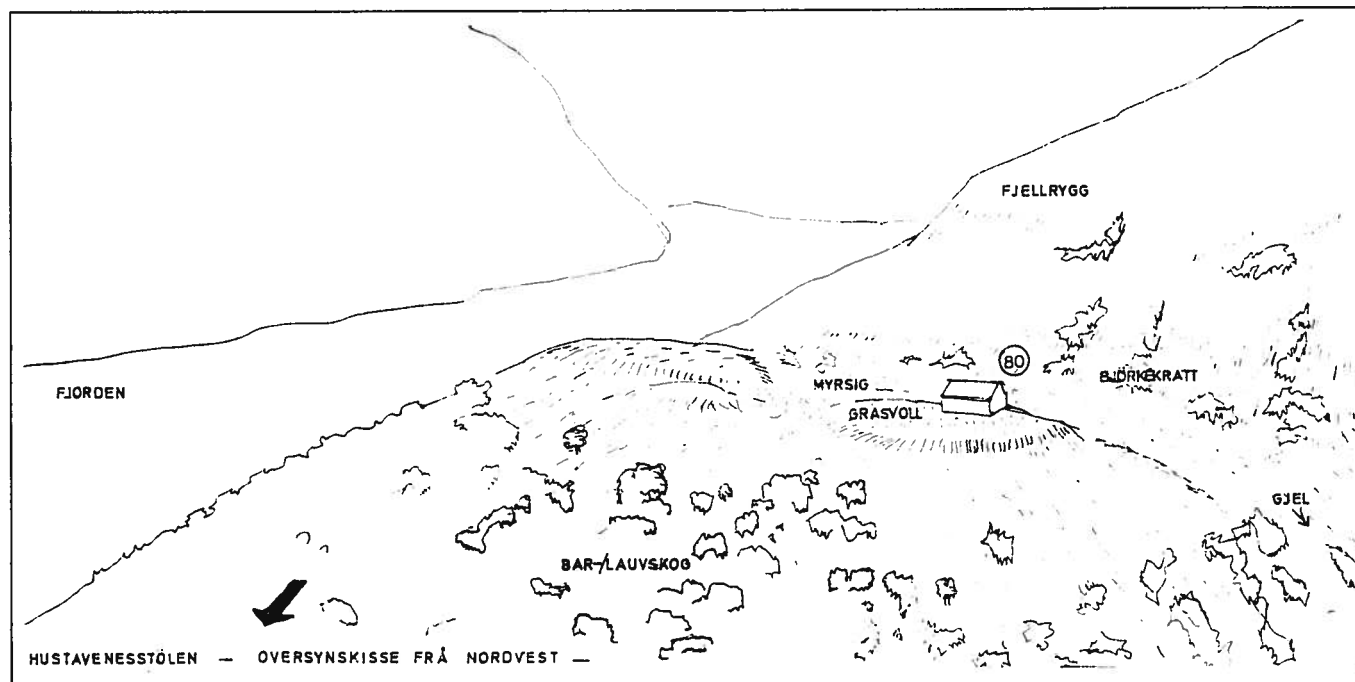

Ein markert rygg stikk fram i fjorden rett opp for Hustavenes. På ein avsats av denne øvst i bjørkebeltet ligg Hustavenesstølen. Sjølve avsatsen er open og har godt beiteland, medan lia nedanfor er attvakse med bjørkeskog. I vest stuper lia seg ned i eit djupt gjel.

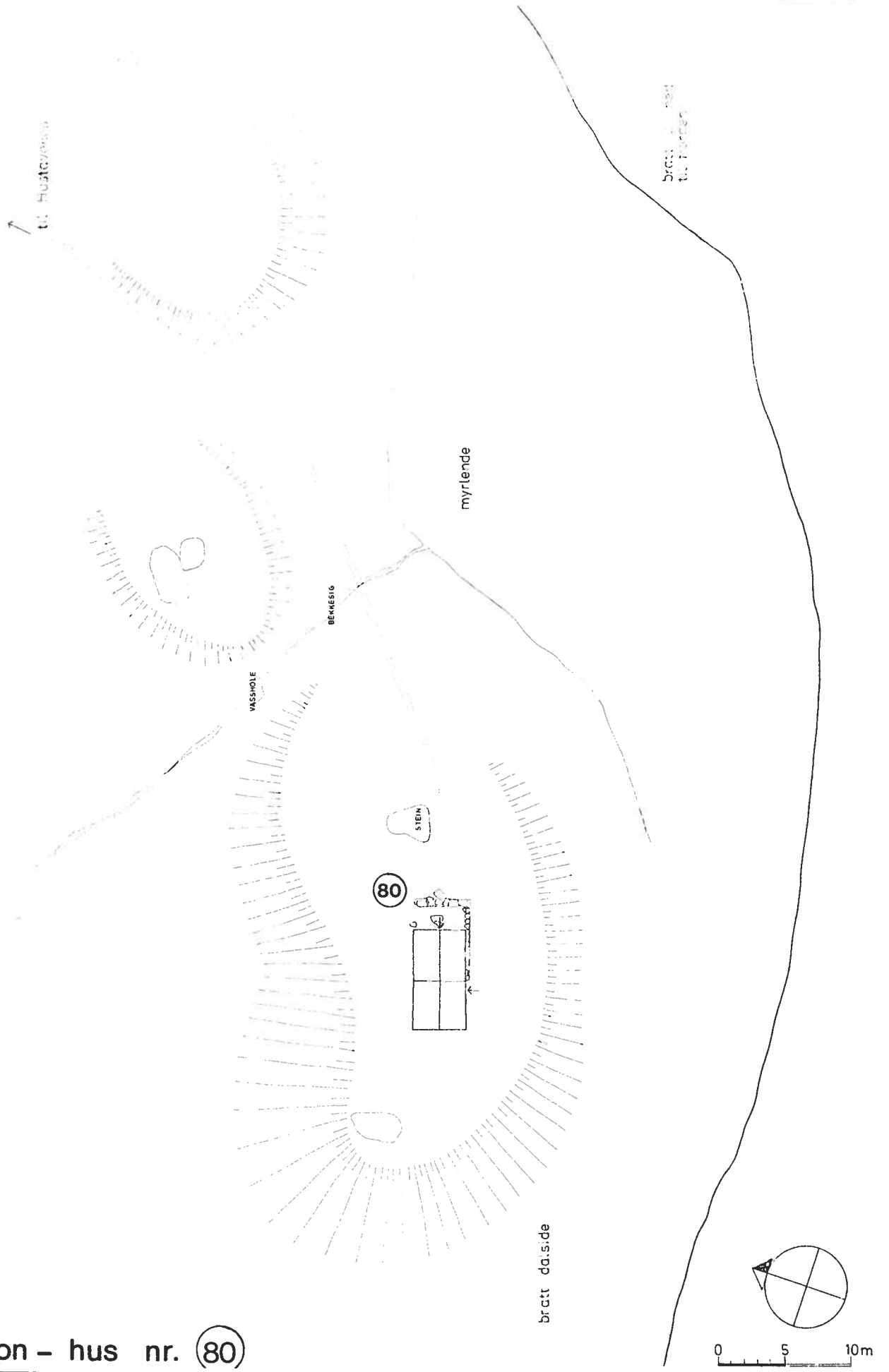
Inst inne på avsatsen har ein eit myrsig, medan selet står på ein tørrare grasvoll. Det er dårleg med drik-

kevatn her. Hustavenesstølen er ein solrik stad, og stølen ligg så langt fram at ein har flott utsyn både austover og vestover Sognefjorden. Det står berre eitt hus på stølen. Det inneheld både sel og fjøs. Selet er lafta og har sperretak, fjøset er bygd i stenderverk.

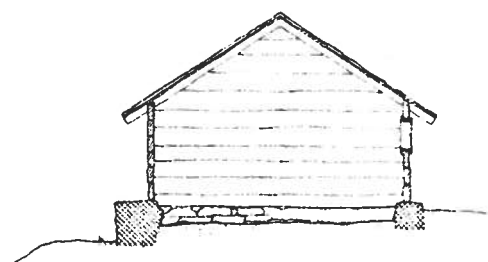
Hustavenesstølen 552 m.o.h.

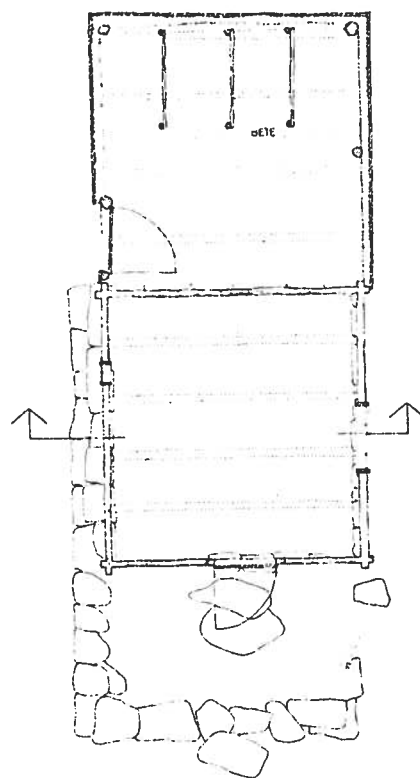
situasjon – hus nr. (80)

18 Hustavenesstølen

snitt

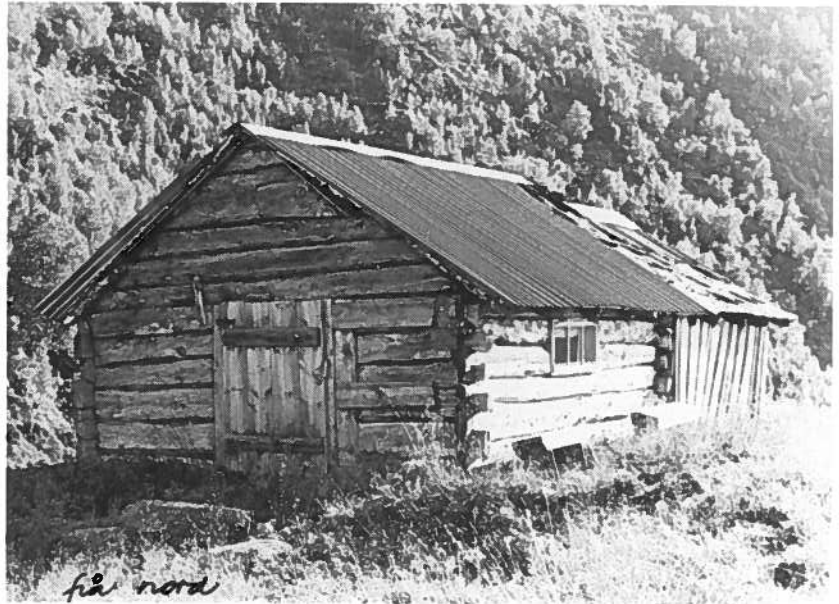
plan

80 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: BJØRN SALBU
Hustavenes, Vik i Sogn
Gnr. 66, bnr. 2

Selet er bygd inntil eit fjøs. Selet har lafta veggjar og sperretak med brennlakkerte aluminiumsplater. Fjøset er bygd i stenderverkskonstruksjon med ståande panel utvendes. Det har sperretak som er tekt med bølgjeblekkplater og uthamra jærntønneplater. Både selet og fjøset har jordgolv.

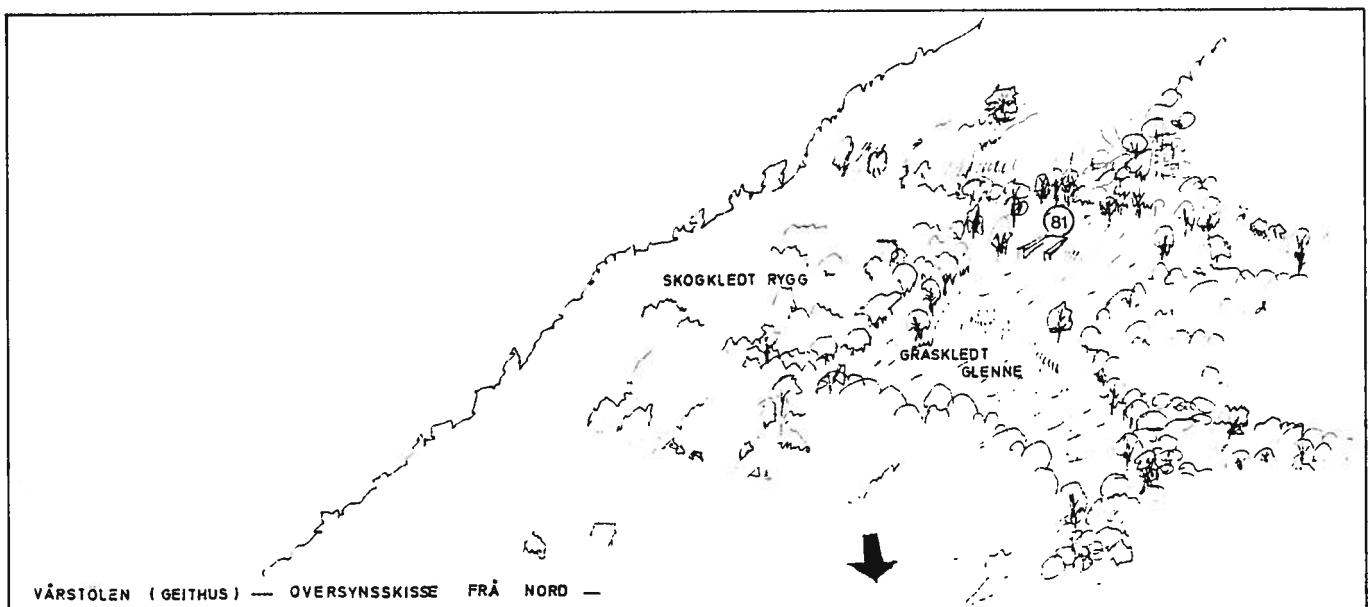
Vårstølen til Geithus ligg øvst i ei grasglenne i den skogkledde ryggen rett opp frå gardane. I dag står skogen tett kring stølsvollen, og skogen skjermar både for sol og utsikt. Det har vakse til mykje den siste mannsalderen. Det vart dreve slått i liene her, m.a. her på Vårstølen. Kring stølsvollen finn ein opprøysa stein etter rydding.

Selet som ein berre finn utydelege murrestar av i dag, stod til omlag 1930. Slåttedrifta vart dreven også etter den tid. Stølen er vårstøl til Geithusgardane. Desse gardane har sommarstøl på Ytstestø-

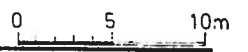
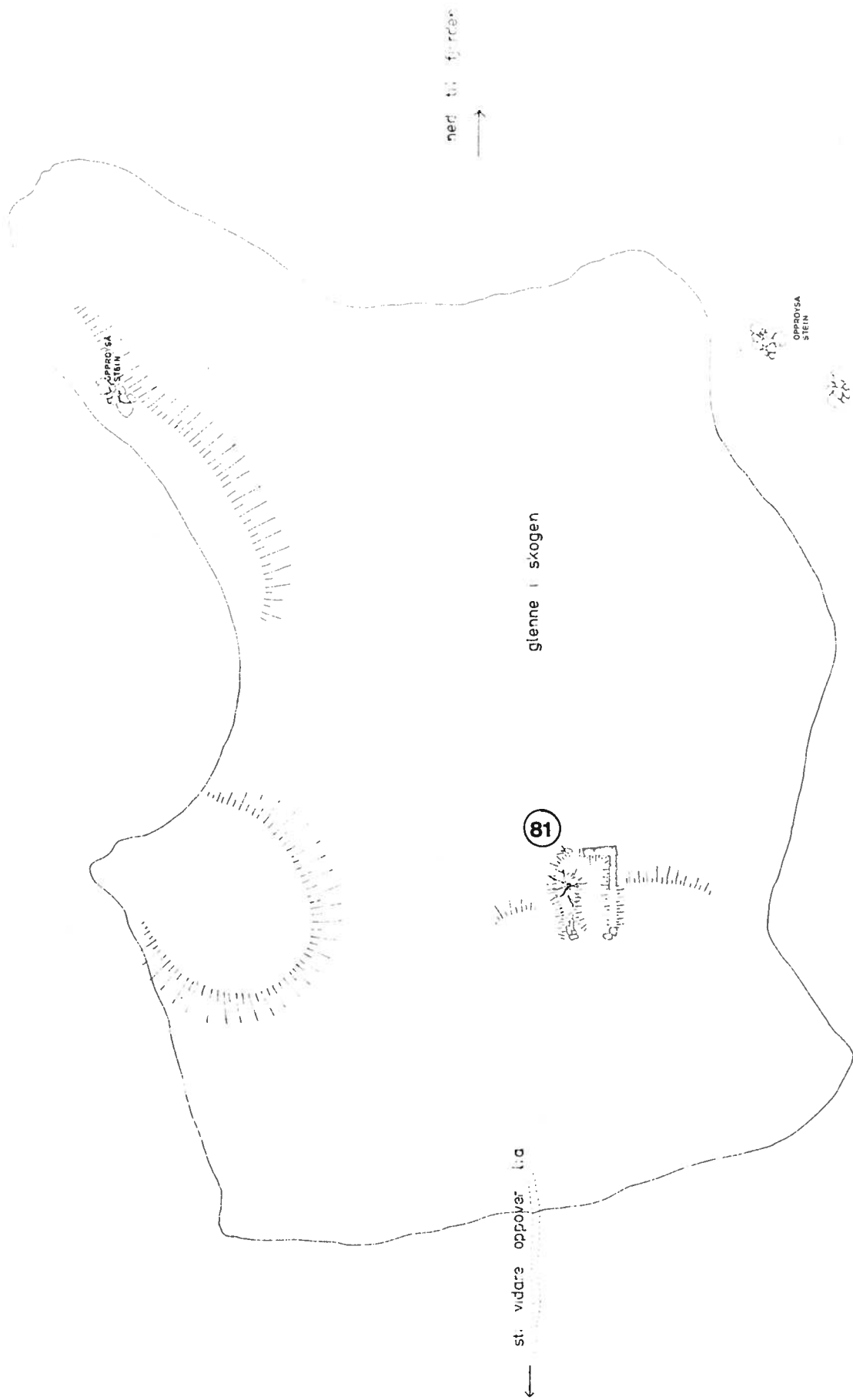
len noko lengre vest. Fyrst vart buskapen dreven opp til Vårstølen, så ned att til fjorden og opp att til Ytstestølen. Gjela mellom stølane er for stygge til at ein kunne driva buskapen fram i lia.

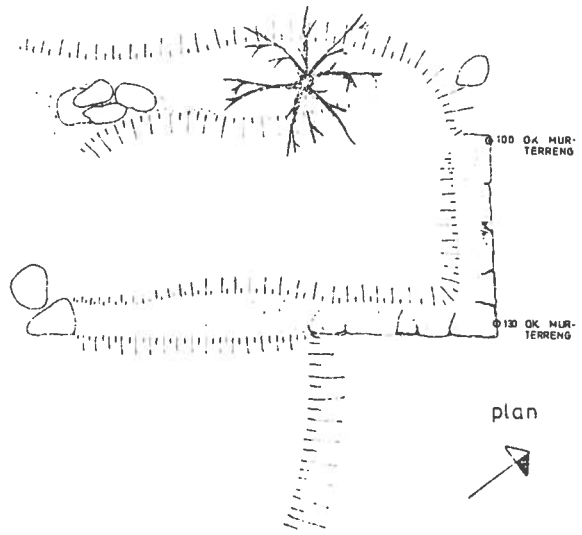
Det seiest at Geithusgardane eingong hadde fjellstøl i Tolleknivbotn – ein hengedal til Finden. Vegen dit var vanskeleg, buskapen måtte førast over Einebærfjellet (1213 m.o.h.) eller med båt til Finden. Det visest ikkje merke etter noko der i dag.

Vårstølen omlag 400 m.o.h.

situasjon – hus nr. (81)

0 1 2m

81 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: OLAV GEITHUS,
BJARNE GEITHUS
Geithus, Vik i Sogn
Gnr. 66, bnr. 1, 3

Murrestane er etter eit sel. Huset stod
til omlag 1930.

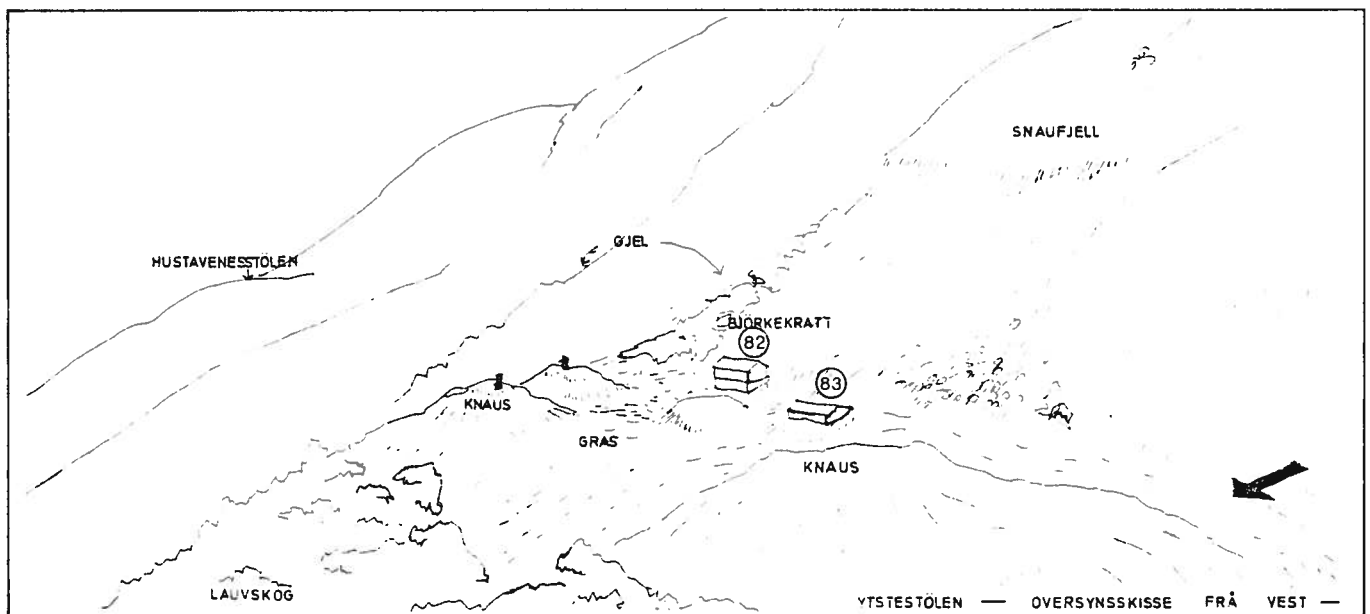
fra somrasi

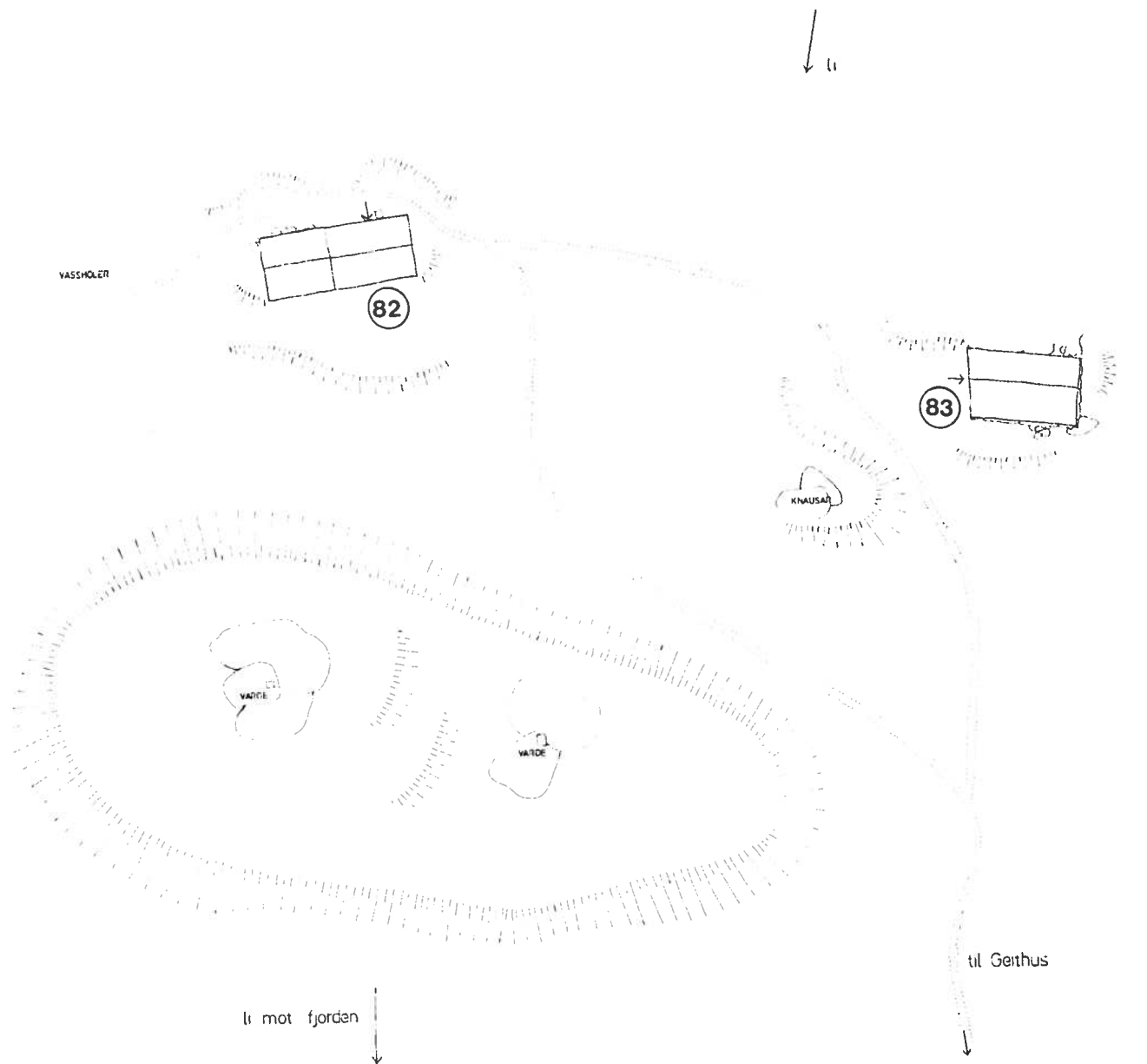

Stølen ligg på ei hylle øvst i den bratte lia opp frå Sognefjorden. Den frodige stølsvollen er kransa av nokre knausar, og bak desse stuper lia bratt ned i fjorden både i nord og vest. Ovanfor vollen går det bratt til fjells. Skoggrensa gjekk før rett nedom stølen, men no gror det til meir og meir med bjørkekratt høgare opp i lia. Geitene heldt det snault før. Det er sær s fin utsikt både austetter inn mot fjellheimen og mot vest utover fjorden. I lia mellom gardane og stølen har ein to stygge gjel der det går årvisse,

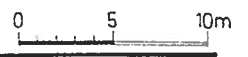
stygge snøskred. Vatn tek ein i eit par kjelder. I turre somrar kunne det vera snault med vatn. Det står i dag to hus på stølen. Det er eit lafta sel med skog og fjøs i kjellaren, og eit steinfjøs med åstak. Stølen høyrer til dei to Geithusgardane. Plassfolket på Geithus skulle i si tid òg ha hatt sel på stølen. Geithus hadde heimestøl på Vårstølen. Stølsdrifta på Ytstestølen vart halde oppe fram mot 1970.

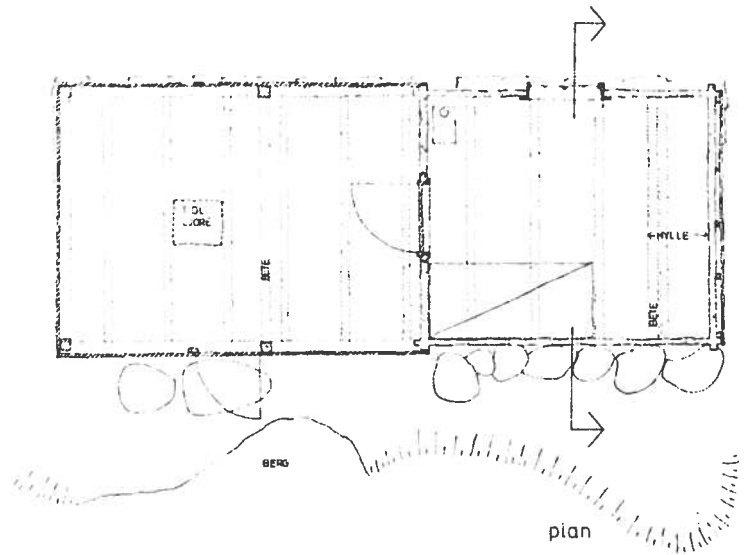
Ytstestølen 578 m.o.h.

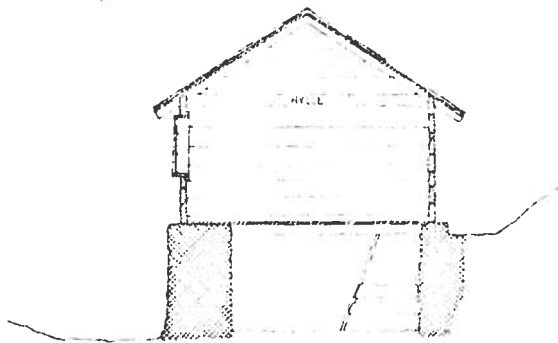

situasjon – hus nr. (82) – (83)

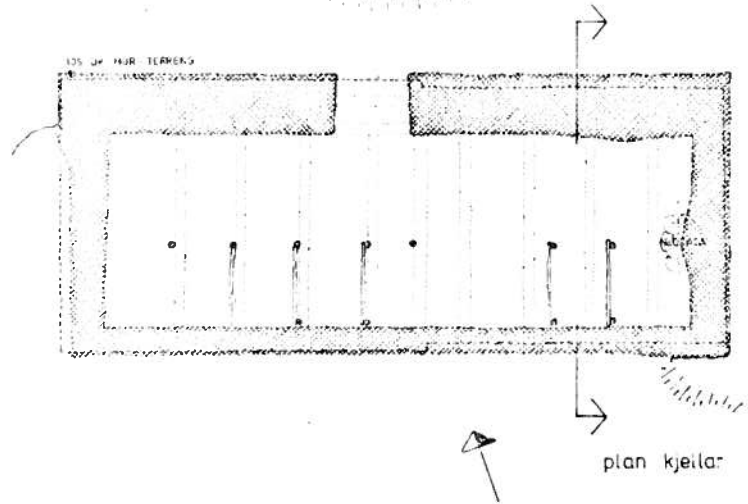

plan

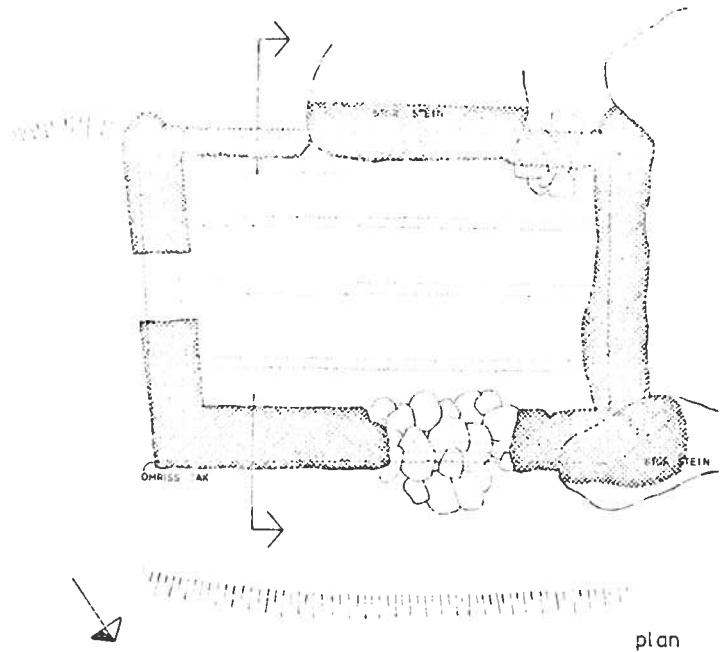
snitt

plan kjeilar

snitt

plan

0 1 2m

82 sel

BYGGEÅR: 1886

EIGAR: OLAV GEITHUS,
BJARNE GEITHUS
Geithus, Vik i Sogn
Gnr. 66, bnr. 1, 3

Selet har innsel, eit stort skot, og fjøs i den mura kjellaren. Innselet har lafta veggjar og det er kledd utvendes på søraustveggen. Skotet er bygd i stavbygg og det har ståande panel utvendes. Taket har sperrekonstruksjon og er tekt med bølgeblekkplater. Skotet har ljøre, og i innselet er det laga ei hylle langs gavlveggen. Selet skal ha vore flytta frå ein annan stad på selsbøen i 1886.

83 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: OLAV GEITHUS,
BJARNE GEITHUS
Geithus, Vik i Sogn
Gnr. 66, bnr. 1, 3

Fjøset har låge mura veggjar og åstak med bølgeblekkplater. Det var opphaleleg fjøs for kyr då det gamle selet ikkje hadde kjellar. Seinare har det tent som geitefjøs fram til omlag 1970.

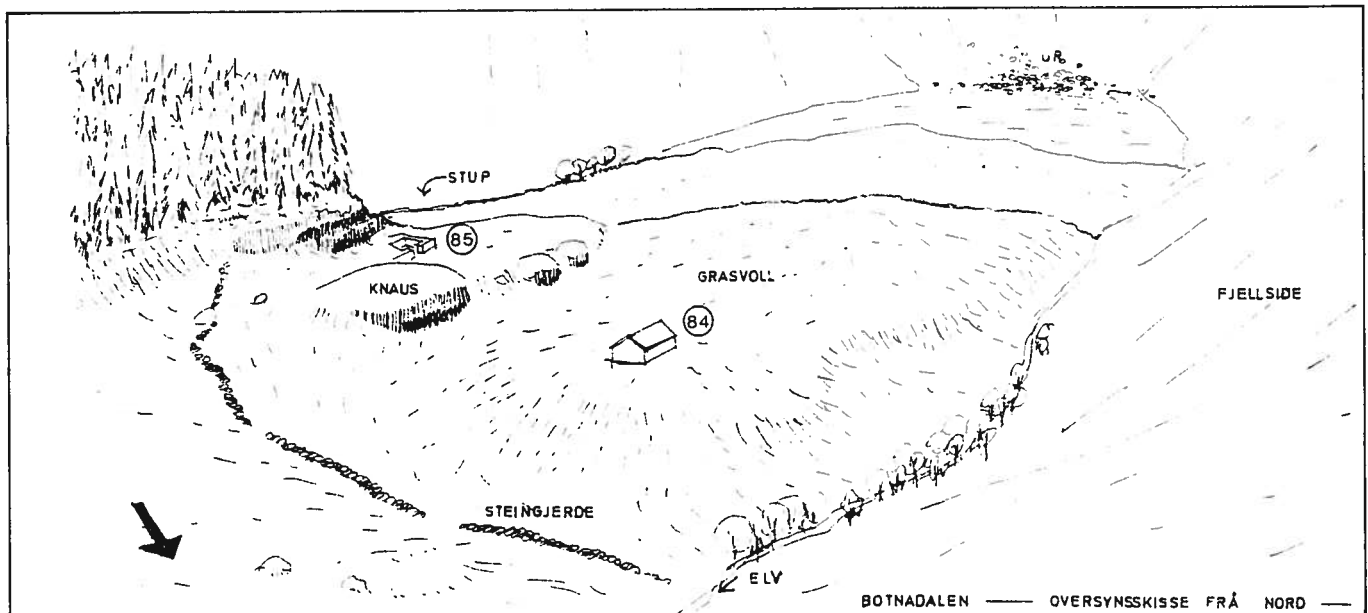

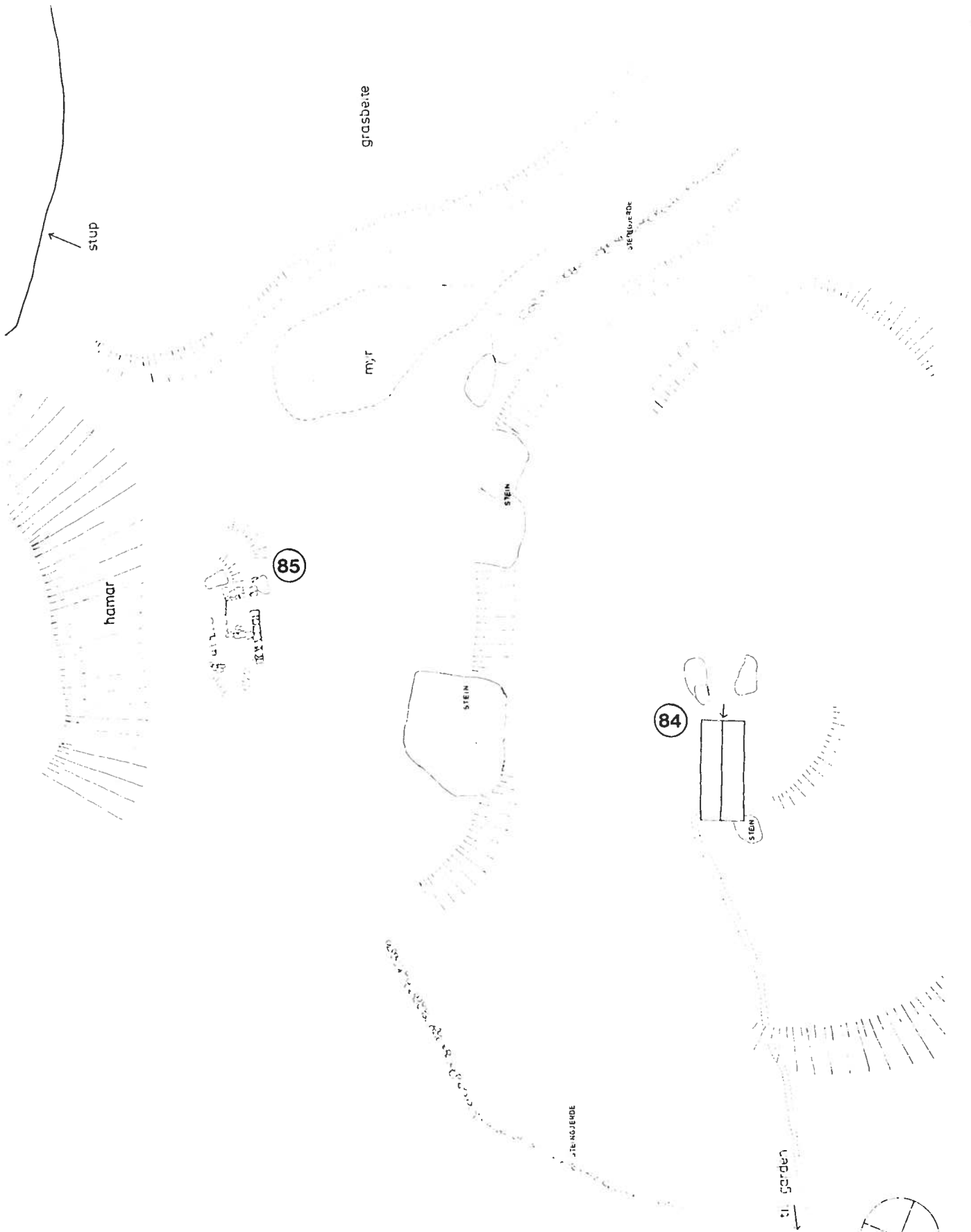

Fidnabotn er kjend for vill natur. Bratte fjellsider stuper seg ned i fjorden. Nett her gjer fjorden ein krok, slik at ein er omkransa av fjell på alle kantar. Stølen ligg fremst i Botnadal, ikkje langt frå dei nedlagde gardane Fidnabotn ved fjorden. Stølsvol- len er graskledde sletter bak ein berghamar inn- kranza av høge fjell. Dei skjermar for sola. Vidare innover dalen går beitemarka over i ei svær ur. Langs vollen har det vore lagt opp ein steingard. Ei elv renn framom. Det står berre eitt hus i Botnadal

i dag. Det er eit lafta sel med skot i stavbygg og med åstak. Ein finn dessutan murar etter eit anna hus. Botnadal var heimstøl for gardane i Fidnabotn. Desse gardane er nedlagde, men husa vert haldne vedlike og brukte som feriehus. Stølen vart dreven fram til omlag 1965. Dei siste åra vart han leigt bort og dreven som geitestøl. Fidnabotngardane har fjellstøl ved det hiterste Fagerdalsvatnet. Stien dit går vidare opp lia.

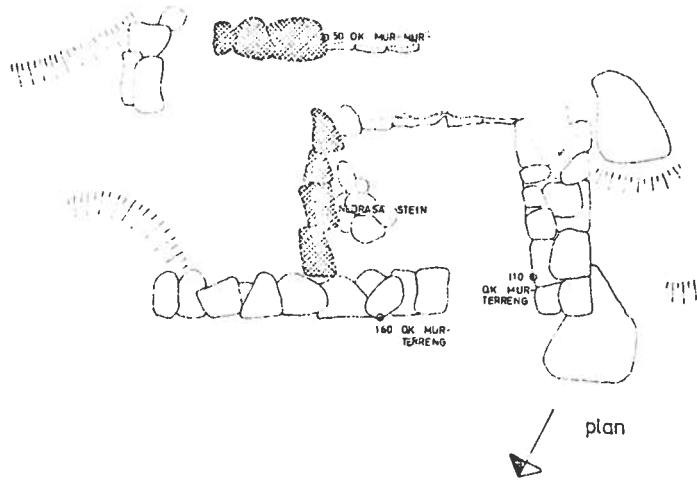
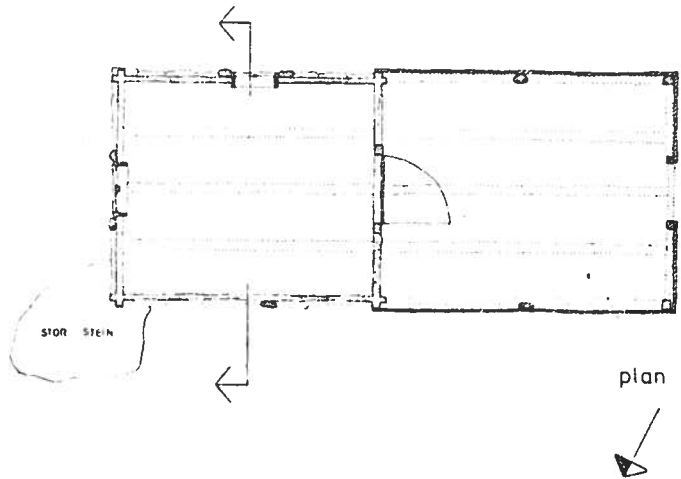
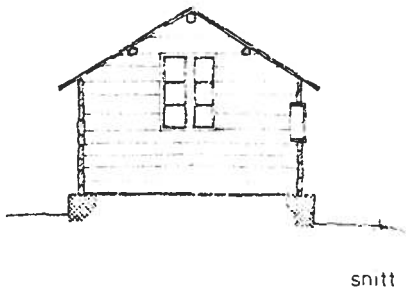
Botnadal omlag 200 m.o.h.

situasjon - hus nr. (84) - (85)

0 5 10 m

0 1 2m

84 sel

BYGGEÅR: 1948/49

EIGAR: ANDREAS RØYRVIK,
Flesberg,
BORGHILD RØYRVIK,
Holmestrand
Gnr. 67, bnr. 1,2

Selet har innsel og eit stort skot. Innsellet er lafta, og skotet er bygd til i stavbygg. Det har åstak som er tekt med bølgeblekkplater.

85 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ANDREAS RØYRVIK,
Flesberg,
BORHILD RØYRVIK,
Holmestrand
Gnr. 67, bnr. 1, 2

Gråsteinsmurane er truleg etter eit sel som har hatt kjellar.

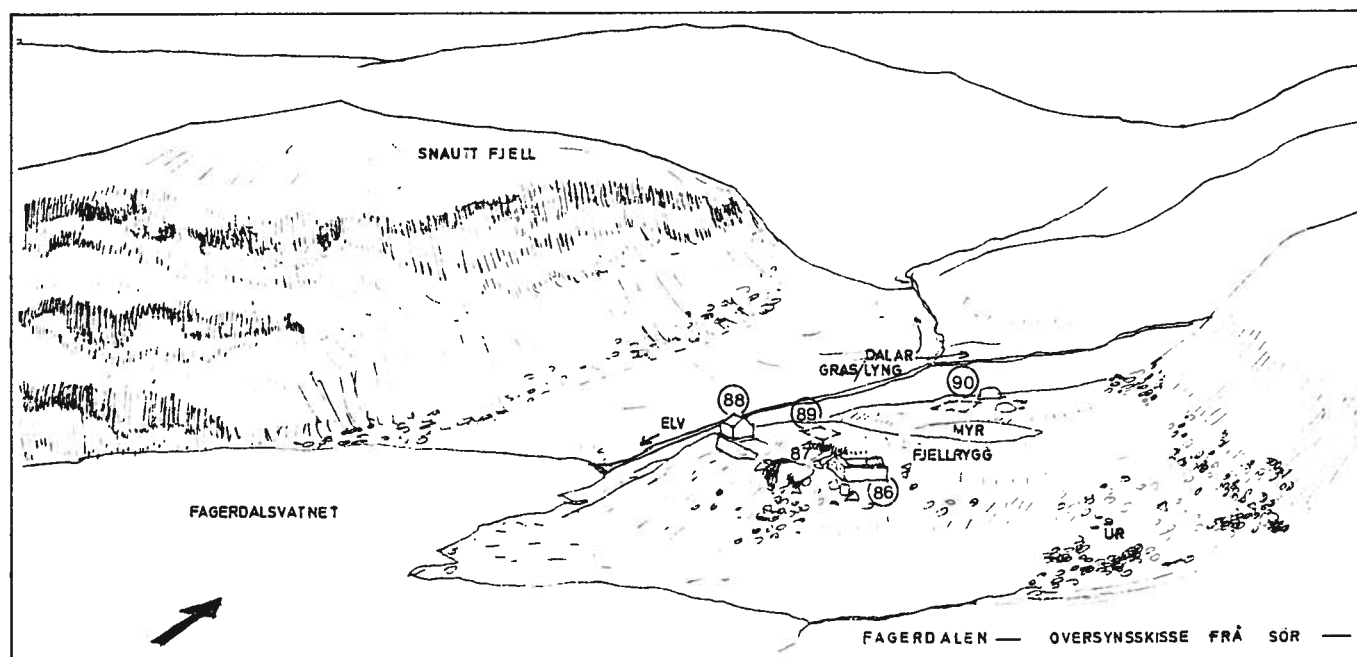

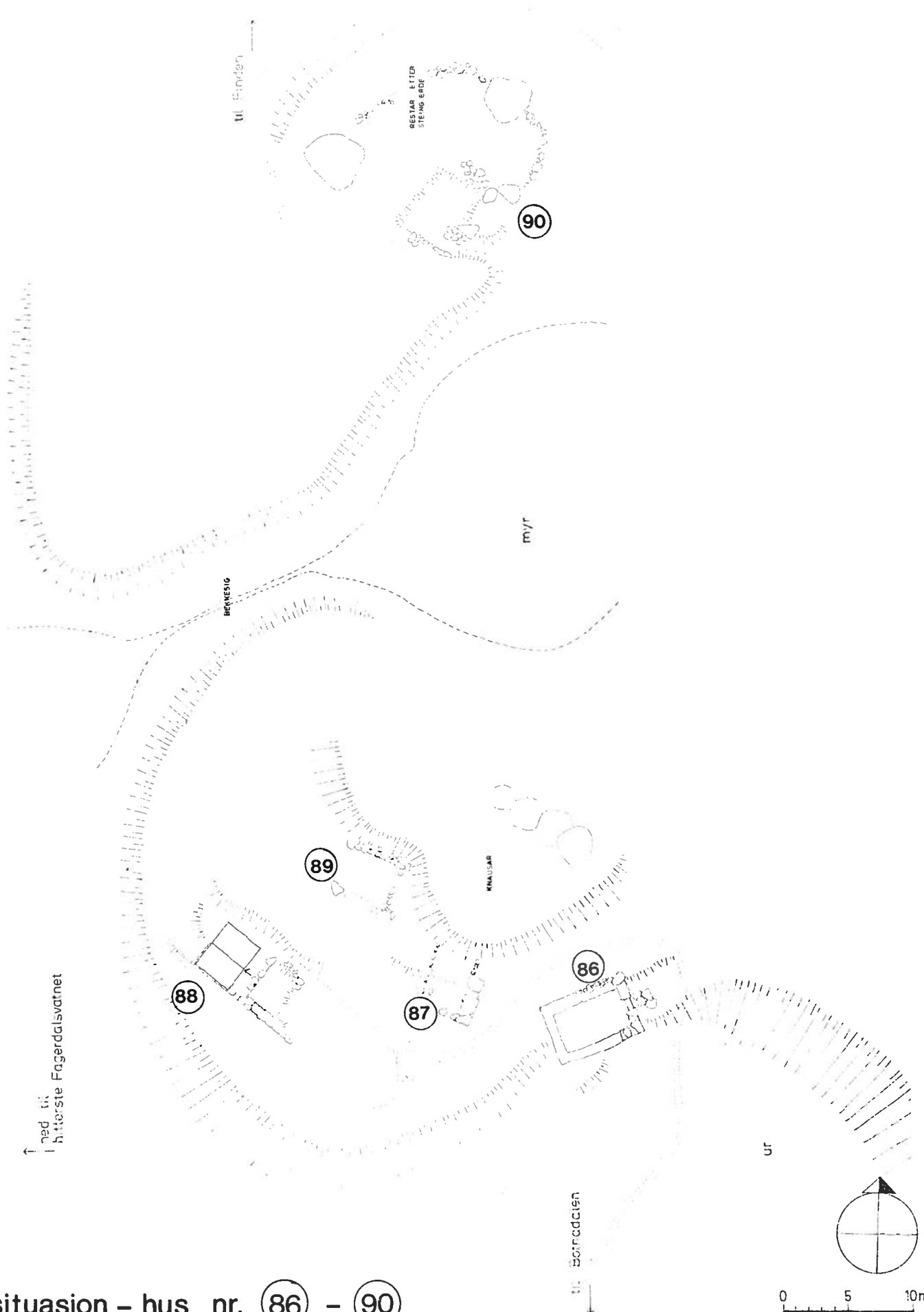
Fagerdalstølen ligg på ein rygg frampå eit nes i det hiterste Fagerdalsvatnet. Stølshusa ligg frampå kanten ned mot vatnet. På desse fremste rabbane blæs snøen av. Lengre inne på ryggen har ein myrlende. Nord- og austover fører frodige dalar, i vest reiser det seg høge og snaue fjell. Det einaste huset som er i bruk, er eit lite lafta sel som vart oppattbygd i 1976. Ein finn elles svært gode murar etter eit steinsel. I tillegg legg ein merke til tre hustufter som alle er usikre og utydelege.

Fagerdalstølen høyrer til dei to gardane i Fidnabotn. Fagerdalen er fjellstøl. Frå heimestølen Botnadalen går stølsvegen til fjells opp ei svært bratt og tung li.

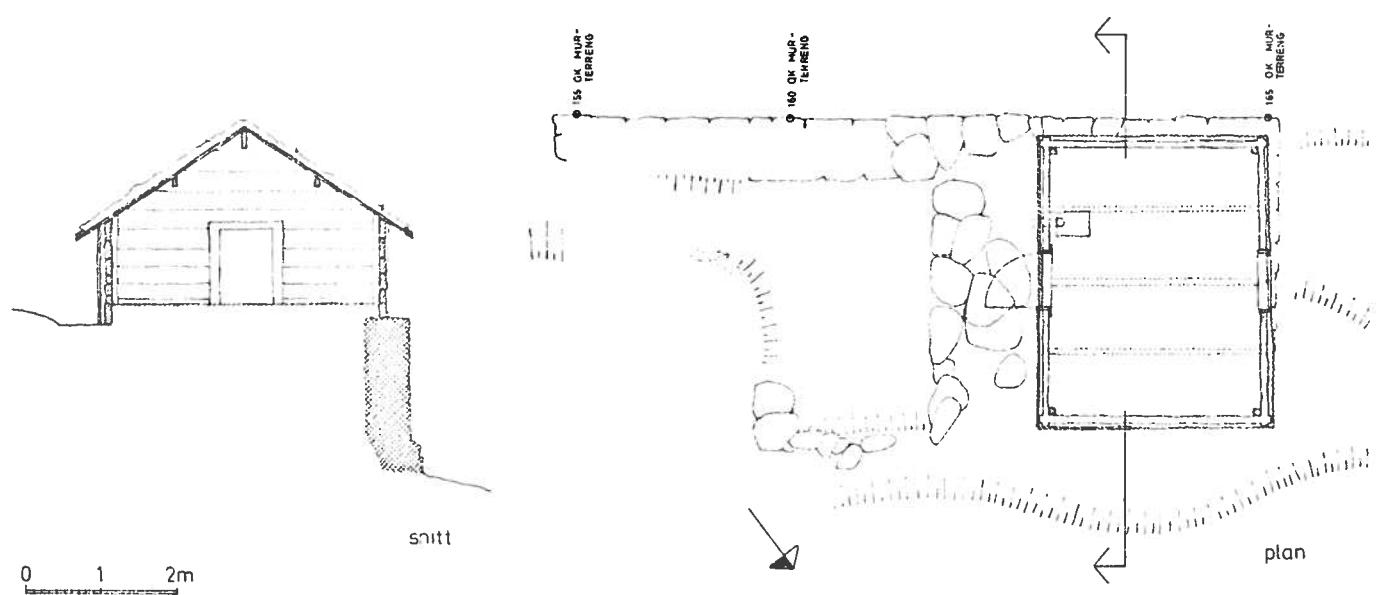
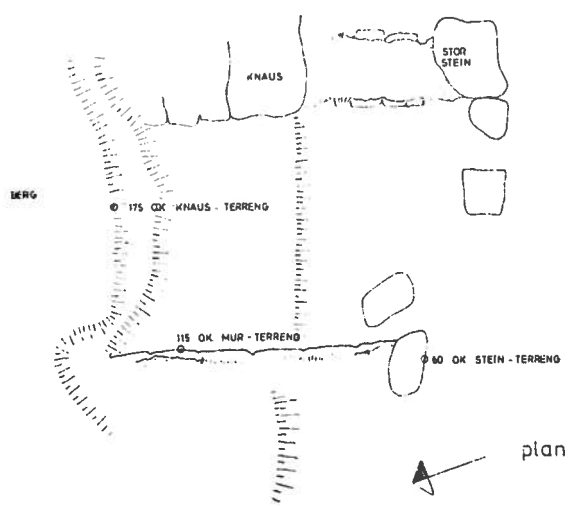
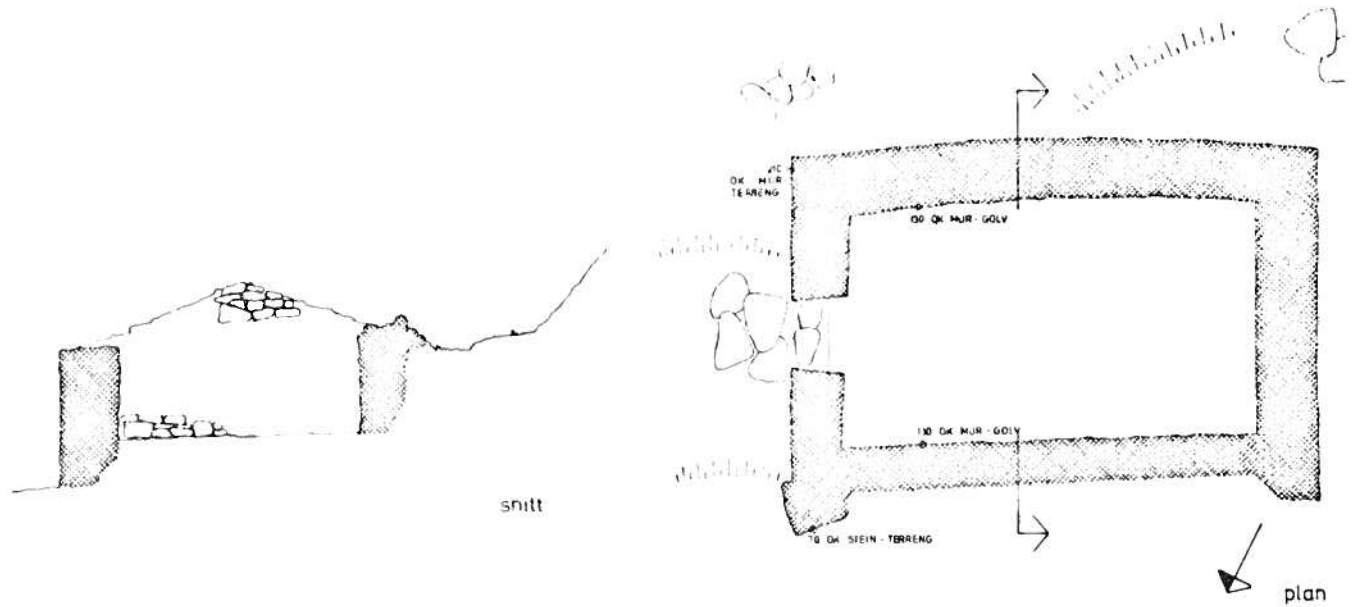
I nyare tid kom stølen i drift i 1927 eller -28. Steinselet vart bygd då. Snøen braut det ned alt neste vinter, og tømmerselet vart bygd opp lengre frampå haugen året etter. Men det vart stølt her berre ein sommar etter dette.

Fagerdalen 875 m.o.h.

situasjon – hus nr. (86) – (90)

86 tuft

BYGGEÅR: 1927 eller -28

EIGAR: ANDREAS RØYRVIK,
Flesberg,
BORGHILD RØYRVIK,
Holmestrand
Gnr. 67, bnr. 1, 2

Desse gråsteinsmurane som er særst fint mura, står att etter eit sel. Det var i bruk berre eitt år før snøen braut ned taket og eit nytt sel vart bygd opp att på ein mindre snørik stad (nr. 88).

87 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ANDREAS RØYRVIK,
Flesberg,
BORGHILD RØYRVIK,
Holmestrand
Gnr. 67, bnr. 1, 2

Tufta inneheld restar etter ein mur som er bygd inntil ein knaus.

88 selBYGGEÅR: 1928 eller -29
ombygd i 1976EIGAR: ANDREAS RØYRVIK,
Flesberg
BORGHILD RØYRVIK,
Holmestrand
Gnr. 67, bnr. 1, 2

Selet har i dag eit lafta rom, men det var større før ombyggjing, og det hadde då innsel og skot. Selet har åstak som er tekt med torv. Veggane er utvendes kledde med bølgeplater og dels med trepanel. Det er bordgolv i selet, dette er lagt oppå det gamle.

89 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ANDREAS RØYRVIK,
Flesberg,
BORHILD RØYRVIK,
Holmestrand
Gnr. 67, bnr. 1, 2

Tufta inneheld murrestar.

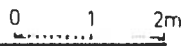
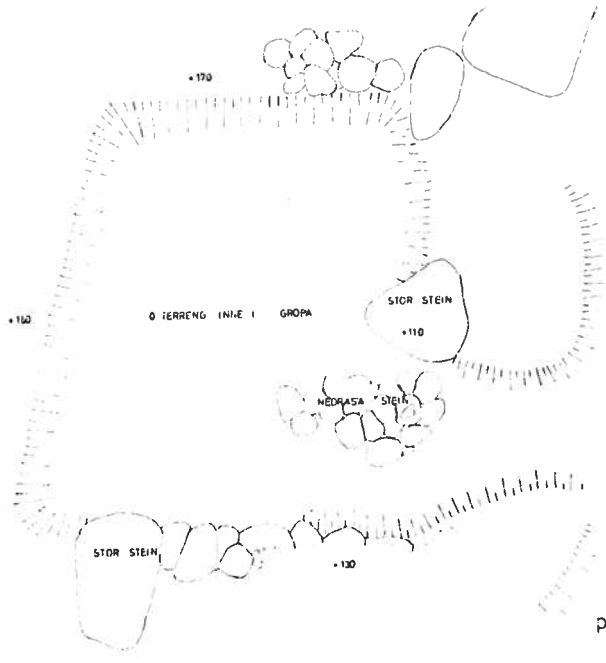
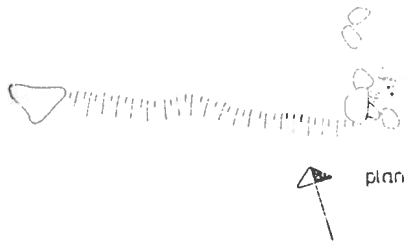
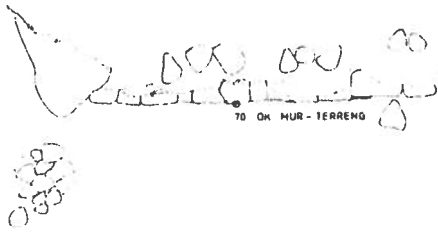

90 tuft

BYGGEÅR: (?)

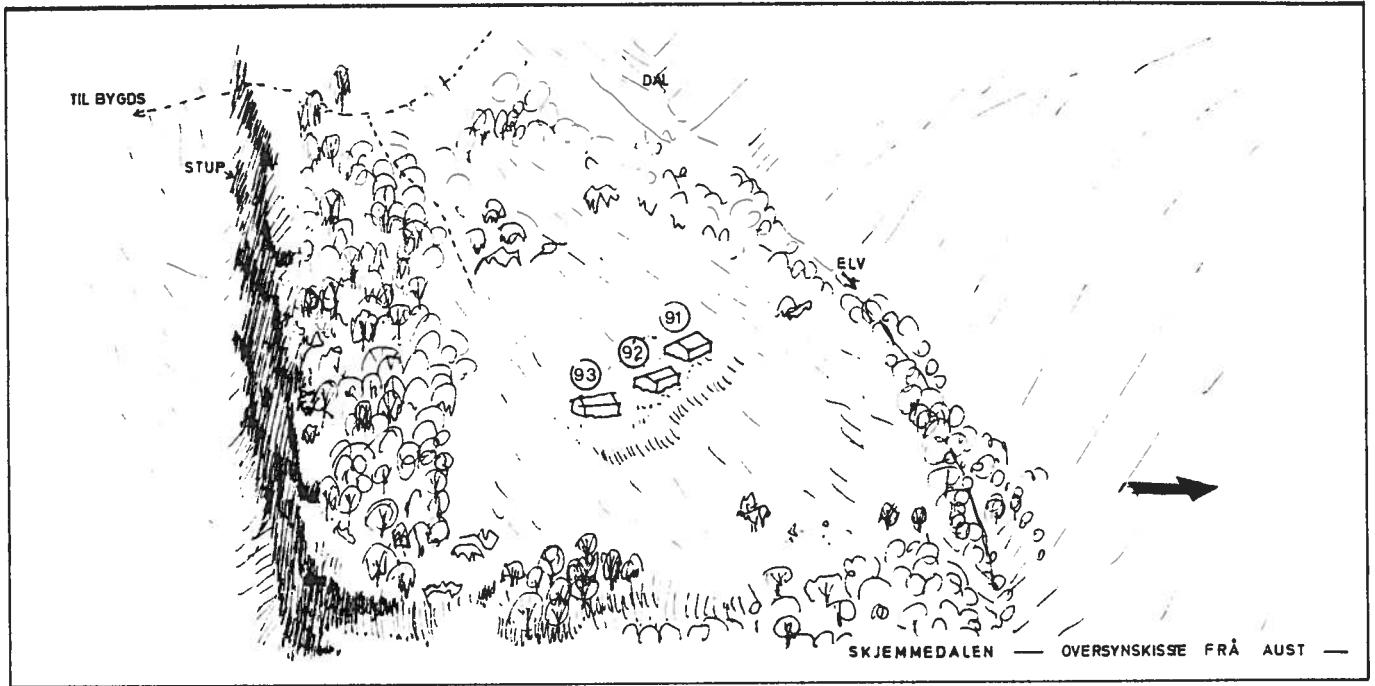
EIGAR: ANDREAS RØYRVIK,
Flesberg,
BORHILD RØYRVIK,
Holmestrand
Gnr. 67, bnr. 1, 2

Tufta inneheld murrestar, og ho visest
øg som ei markert grop i terrenget.
Murrestane ligg inntil eit steingjerde.

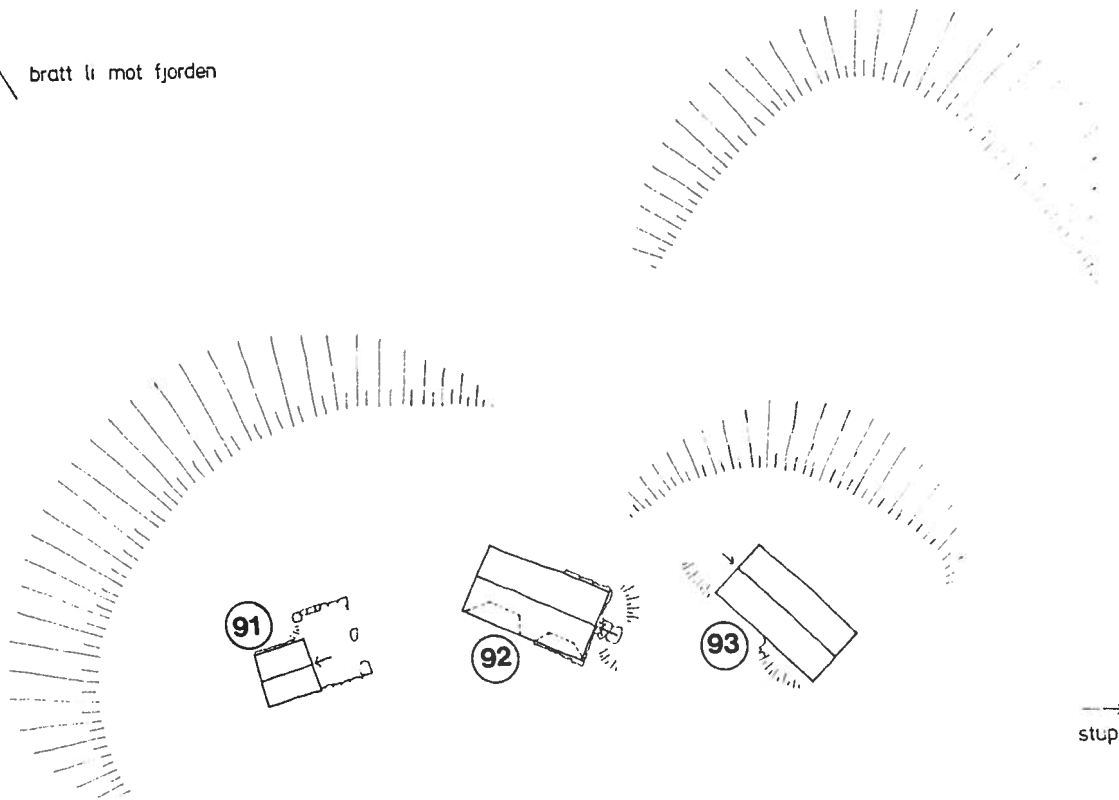

23 Skjemmedalen

Vik kommune

↙ bratt li mot fjorden

↙ elv

0 5 10m

↙ bratt li

situasjon – hus nr. (91) – (93)

Stølen ligg fremst i Skjemmedalen, rett før denne kastar seg i bratte stup ned mot Fidnafjorden. Dalen er ein V-dal med bratte og skogkledd sider. Stølen ligg i ein opnare og flatare del av lia ned mot elva. Stølsvollen er no attgrodd med bringebærkjerr og brennesle. På oppsida, mot sør og søraust vert dalsida avgrensa av stupbratte hamrar. For å koma til bygd frå stølen må ein fyrst litt høgare opp i lia for å koma forbi eit av desse stupa. Frå stølen har ein utsikt utover fjorden. Det står tre lafta sel her no, alle er svært øydelagde av rote. Stølen vart teken opp mellom 1900 og 1919, og alle husa stammar frå den tida.

Stølen høyrer til gardane i Finden. Dette var heime-

stølen deira, seinare òg den einaste stølen. Fjellstølen til gardane var Dunevollen der dei leigde stølsrett frå 1909 til 1939. Gardane i Finden hadde sel på Smørklepp òg der dei hadde rett til beite i tre veker om sommaren.

På Skjemmedalen vart det stølt til 1953. Då husa i Skjemmedalen vart bygd, vart materialane frakta opp med løpepestreng frå garden (300 meter høgdeskilnad). Likeiens var det då selet på Dunevollen vart bygd: Fyrst med løpepestreng til Skjemmedalen, deretter vart materialane bore og køyrt innover fjellet.

Skjemmedalen 339 m.o.h.

91 sel

BYGGEÅR: Omlag 1910
EIGAR: ODD NUMEDAL
Fredrikstad
Gnr. 68, bnr. 1

Selet har hatt innsel og skot, men det er berre innselet ein finn att restar av over grunnmuren. Dette innselet er lafta, og det er utvendes kledd med liggjande panel på vestveggen. Ein vegg i skotet har vore mura.

92 sel

BYGGEÅR: Omlag 1910
EIGAR: BOTOLV FINDEN
Fidnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 68, bnr. 2, 4

Selet har innsel og skot. Innselet er lafta, skotet er oppført i stavbygg og har ein mura vegg. Takkonstruksjonen er sperretak, og det er tekt med torv. Nord- og austveggen er utvendes kledd med liggjande panel.

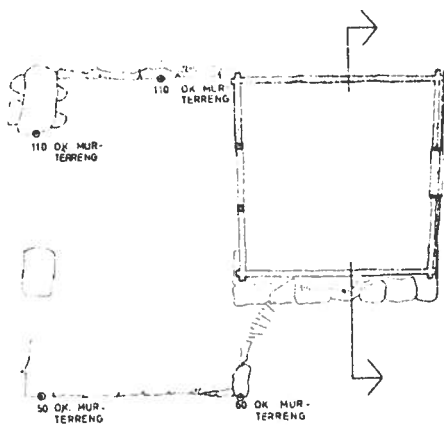

93 sel

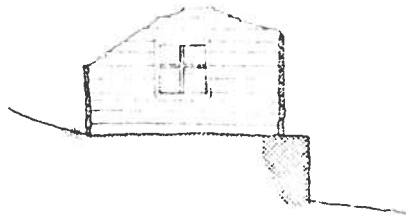
BYGGEÅR: Omlag 1910
EIGAR: INGVALD RØYRVIK
Vik i Sogn
Gnr. 68, bnr. 3

Selet har innsel og eit stort skot. Innselet er lafta, skotet er i stavbygg og har ein mura vegg. Selet har åstak og er tekt med torv. Skotet har ståande panel utvendes.

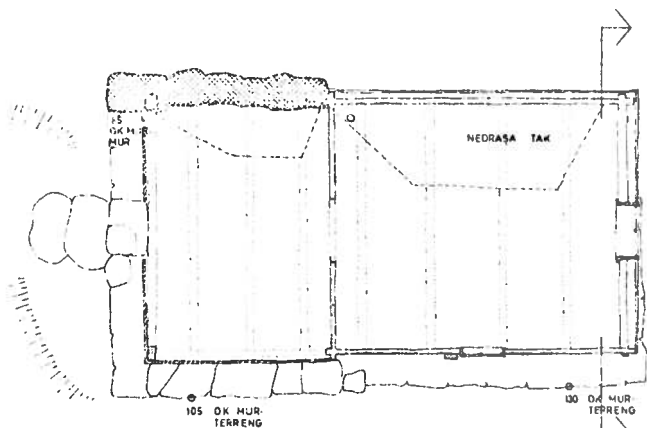
23 Skjemmedalen

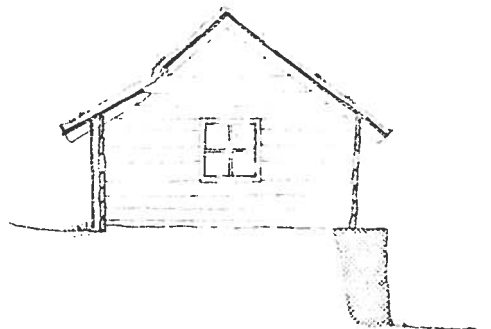
plan

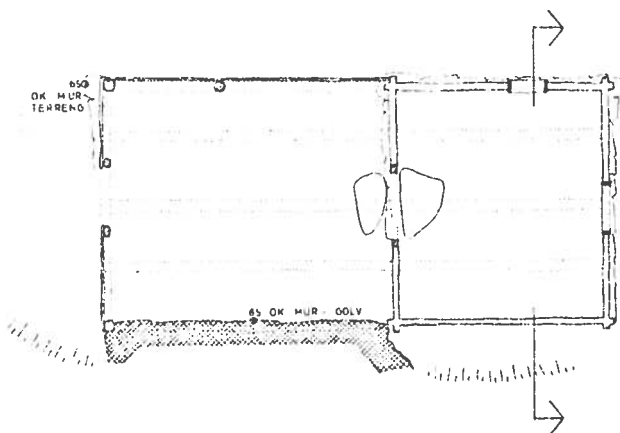
snitt

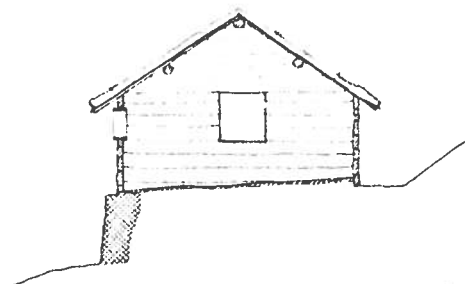
plan

snitt

plan

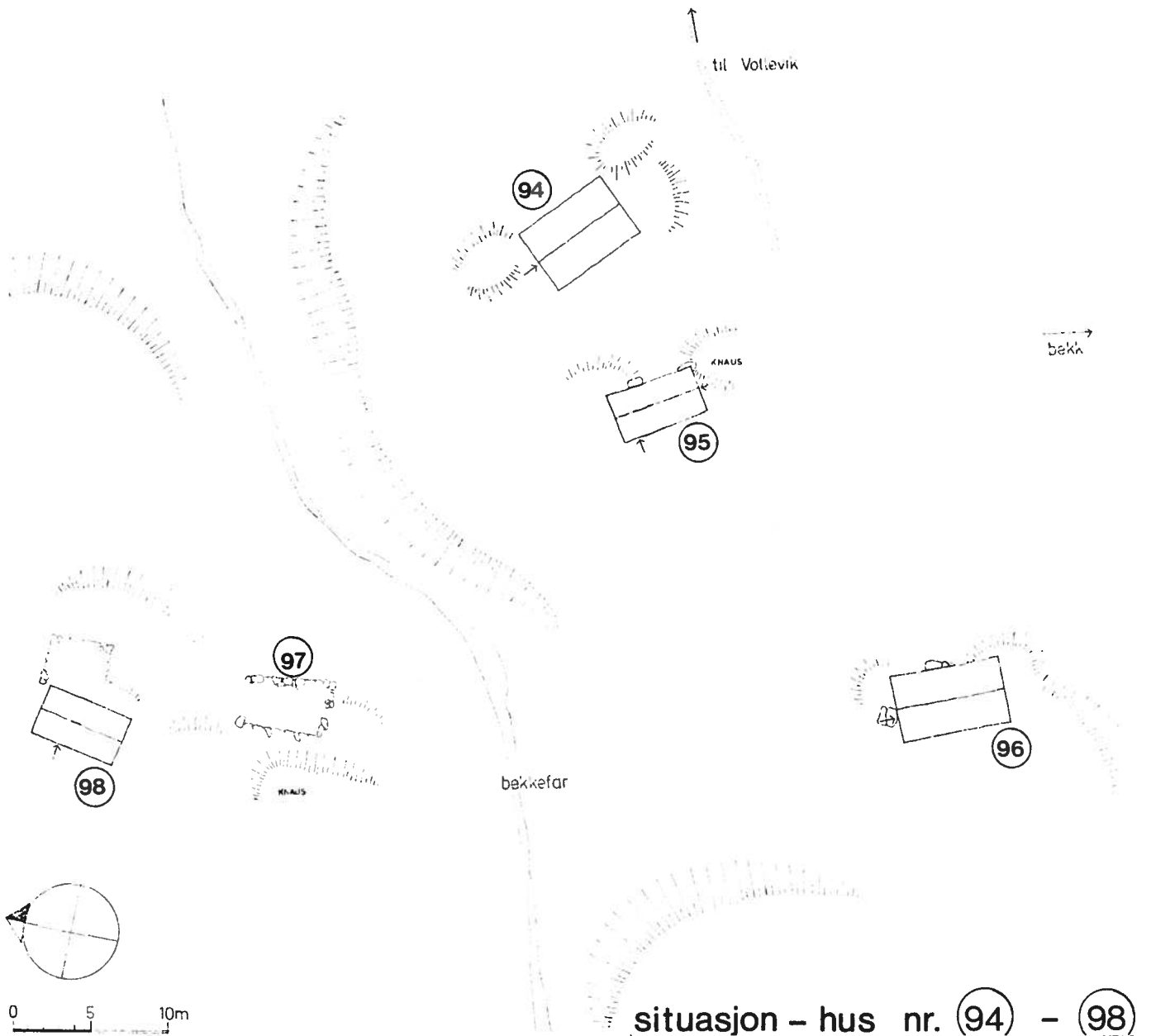
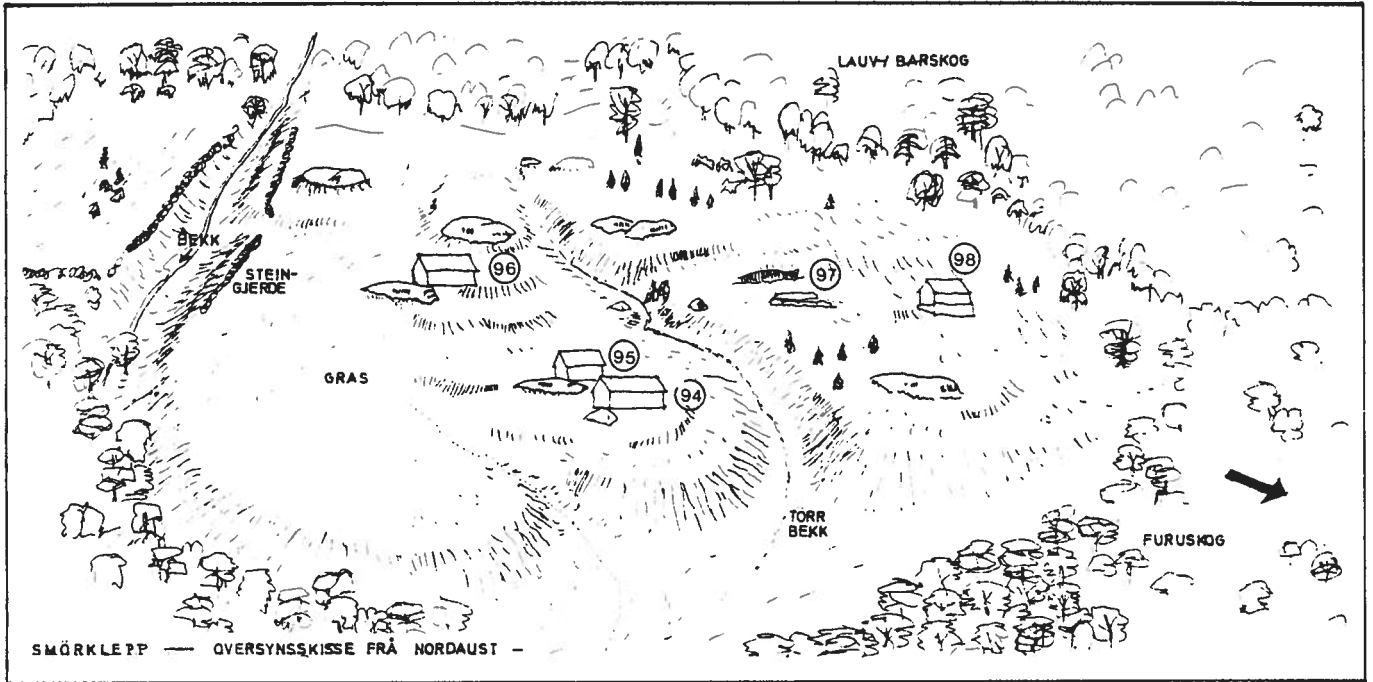

snitt

0 1 2m

24 Smørklepp

Vik kommune

Smørklepp ligg i bjørkebeltet i lia opp frå Vollevik. Furuskogen nedom er stor og gamal, noko som òg visest på stølshusa. Dei er lafta av kraftig, telja tømmer. Stølsvollen er stor og open og strekkjer seg over fleire avsatsar med knausar og berg inne iblant. I skogen krig er det fint beite. Stølen er kjend for det fine beitelandet, det fortel namnet òg. Det er ope og gode soltilhøve, og fint utsyn over Sognefjorden. Ein liten bekk renn forbi, men det kunne vera knapt med vatn i turre somrar. Stølstida var lang.

På stølen har ein i dag to lafta sel med skot i stenderverk, eitt lafta fjøs, og eitt lafta hus som i dag vert nytta som vedskott. Alle husa har sperretak. Ein finn dessutan ei tuft.

Smørklepp er heimestøl til dei to Vollevikgardane og Kyrkjeteigen. Kyrkjeteigen er nedlagt, men Vollevik brukar stølen ennå. Dei går kvar dag opp til stølen for å mjølka. Mjølka vert boren til gards. Finden hadde òg stølsrett på Smørklepp. Den tradisjonelle stølinga vart dreven fram til omlag 1957. Vollevikgardane hadde fjellstøl på Øvstestølen. Midtvegs mellom Smørklepp og Øvstestølen finn ein gamle hustufter. Det skal vera restane etter Midtselbøen til Vollevik. Denne stølen vart teken av snøskred for lenge sidan, heitest det. Inne i fjellet, øvst i Hanekamdalen, heiter det Vollevikskardet. Det er mogeleg at Vollevik eingong hadde fjellstøl der.

Smørklepp 380 m.o.h.

94 fjøs

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ARVID VOLLEVIK,
ARNFINN VOLLEVIK
Vollevik, Vik i Sogn
Gnr. 69, bnr. 1, 2

Dette er eit fjøs for kyr. Det er lafta av grovt tømmer og har sperretak med bølgeblekkplater. Bygningen har bjelkelag/betar og ei dør i røstet over inngangsdøra. Fjøset har bås plass for 12 kyr.

95 vedskott

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ARVID VOLLEVIK,
ARNFINN VOLLEVIK
Vollevik, Vik i Sogn
Gnr. 69, bnr. 1, 2

Huset har to rom. Den delen som i dag vert nytta som vedskott, er lafta av grovt tømmer. Tilbygget er reist i stenderverk. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med bølgeblekkplater. I det lafta rommet er det lagt bordgolv. Røstet over inngangen er open.

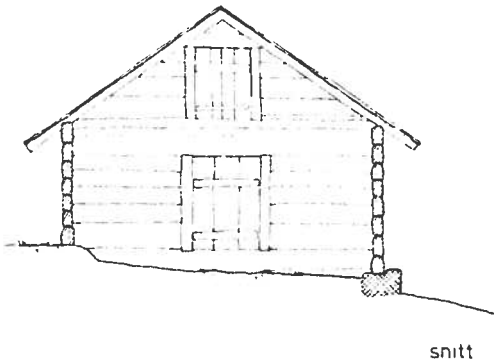
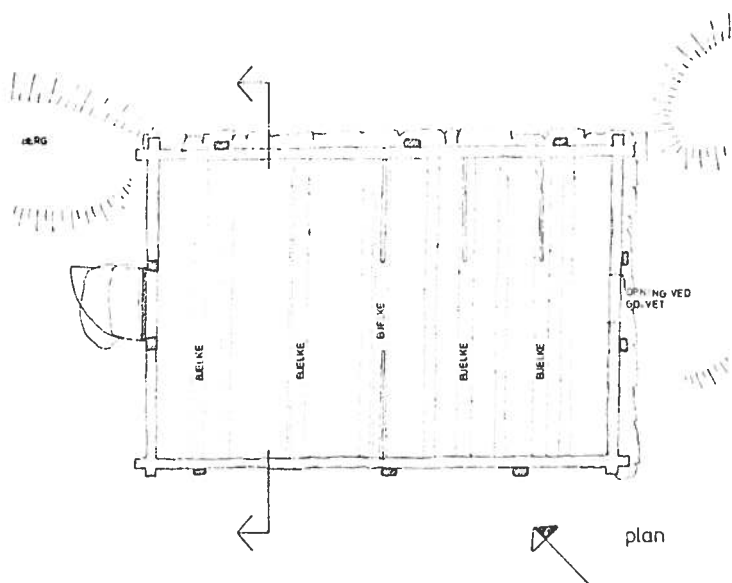

96 sel

BYGGEÅR: (?)

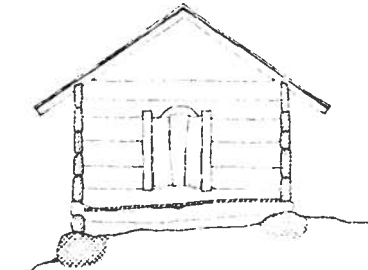
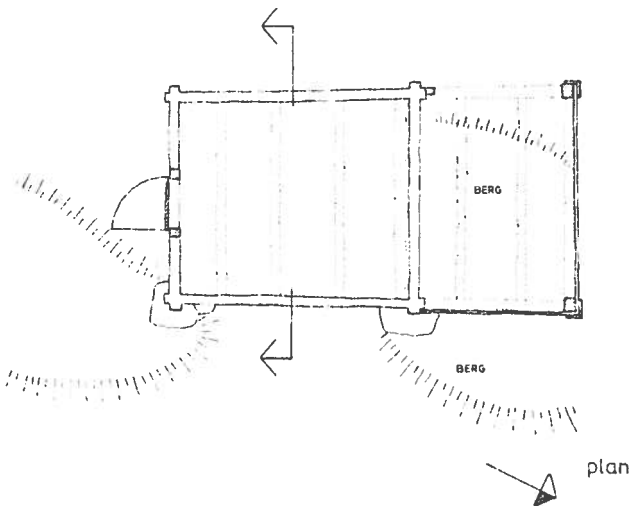
EIGAR: ARVID VOLLEVIK,
ARNFINN VOLLEVIK
Vollevik, Vik i Sogn
Gnr. 69, bnr. 1, 2

Innselet er lafta, og skotet er bygd til i stenderverk. Taket har sperrekonstruksjon og bølgeblekkplater som tekkjng. Sørveggen er panelt både på utsida og innsida. Vestveggen er utvendt kledd med jernplater. I innselet er det lagt bordgolv, skotet har jordgolv med steinheller. Langs gavlveggen i innselet er ein fast benk. Det er to dører mellom dei to romma.

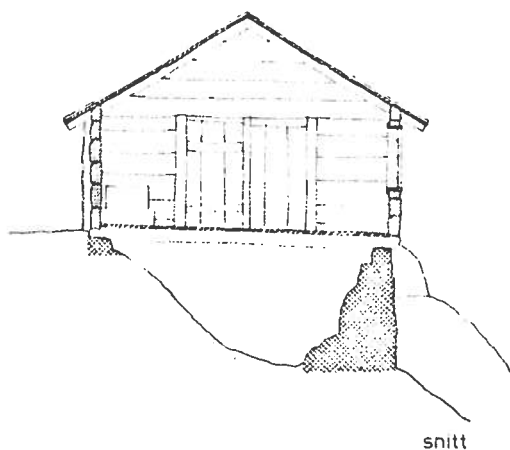
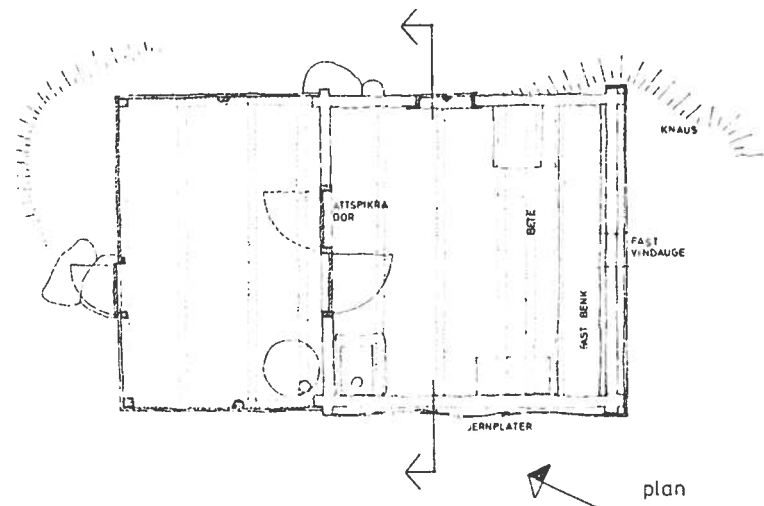
plan

snitt

plan

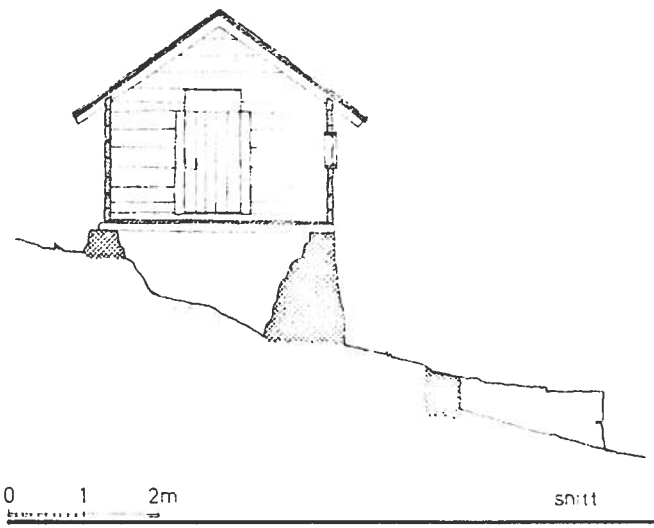
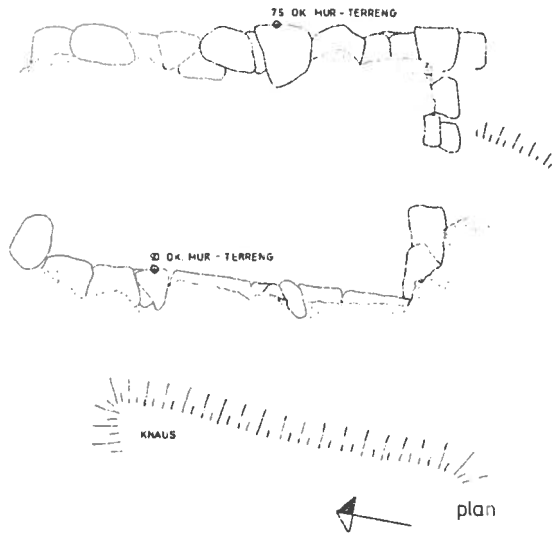
snitt

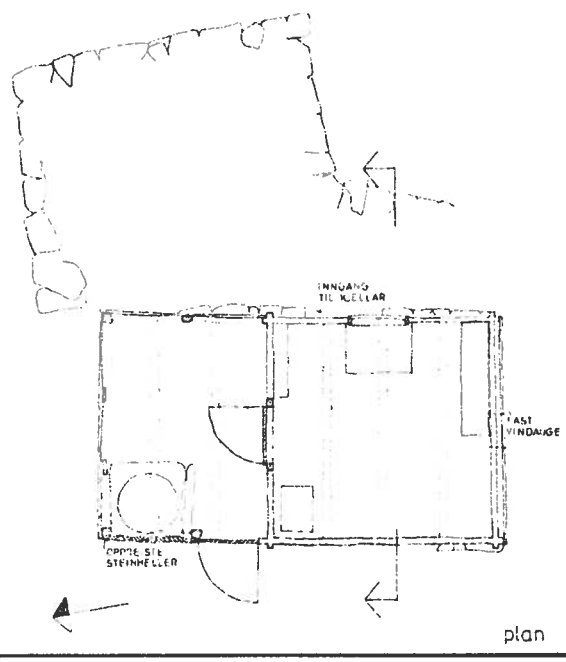
plan

snitt

0 1 2m

97 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: BOTOLV FINDEN
Fidnafjord, Vik i Sogn
Gnr. 68, bnr. 2, 4

Tufta inneheld restar etter murar som er lagde langs terrenget.

98 sel

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: GJERTRUD OG AGNAR
ORVEDAG
Vik i Sogn
Gnr. bnr.

Selet har innsel og skot der innselet er lafta og skotet bygd i stavbygg. Taket har sperrekonstruksjon og bølgjeblekkplater. Under selet er ein «halvkjellar» som vert nytta til materiallager. Sørveggen er panelt utvendes. I skotet er det grue, og røstet er ope. Nedanfor selet er ein mura platting.

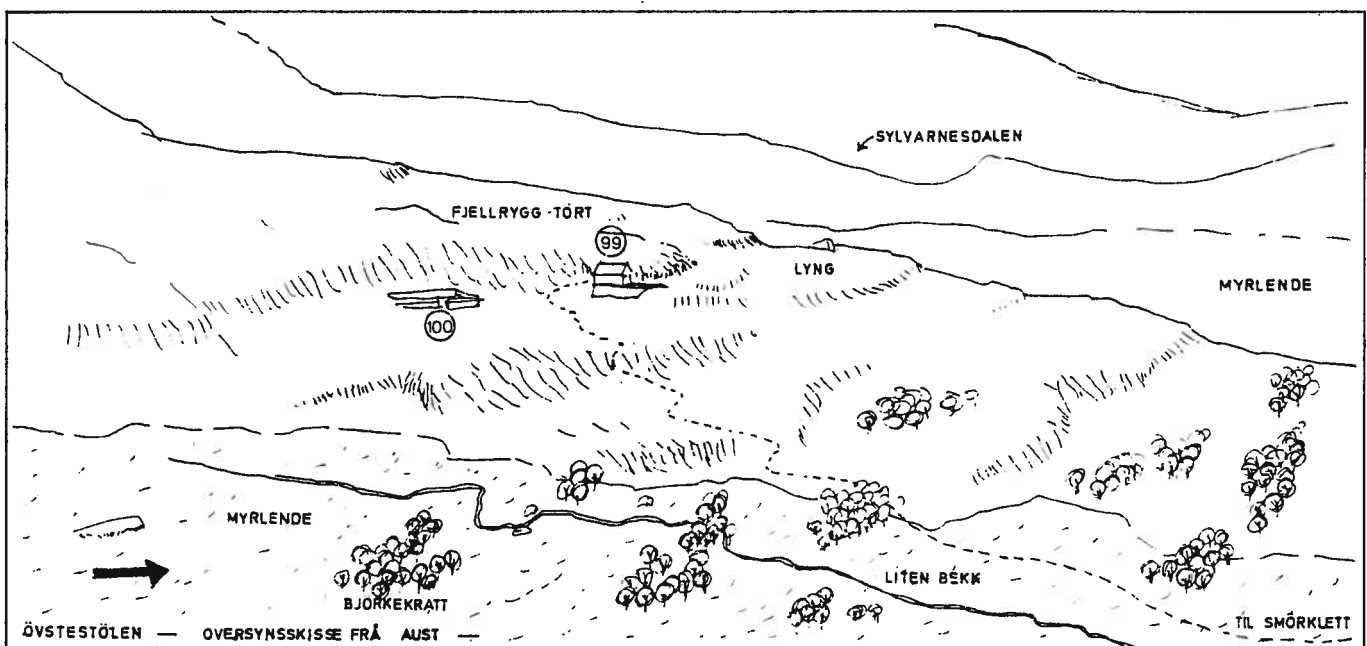

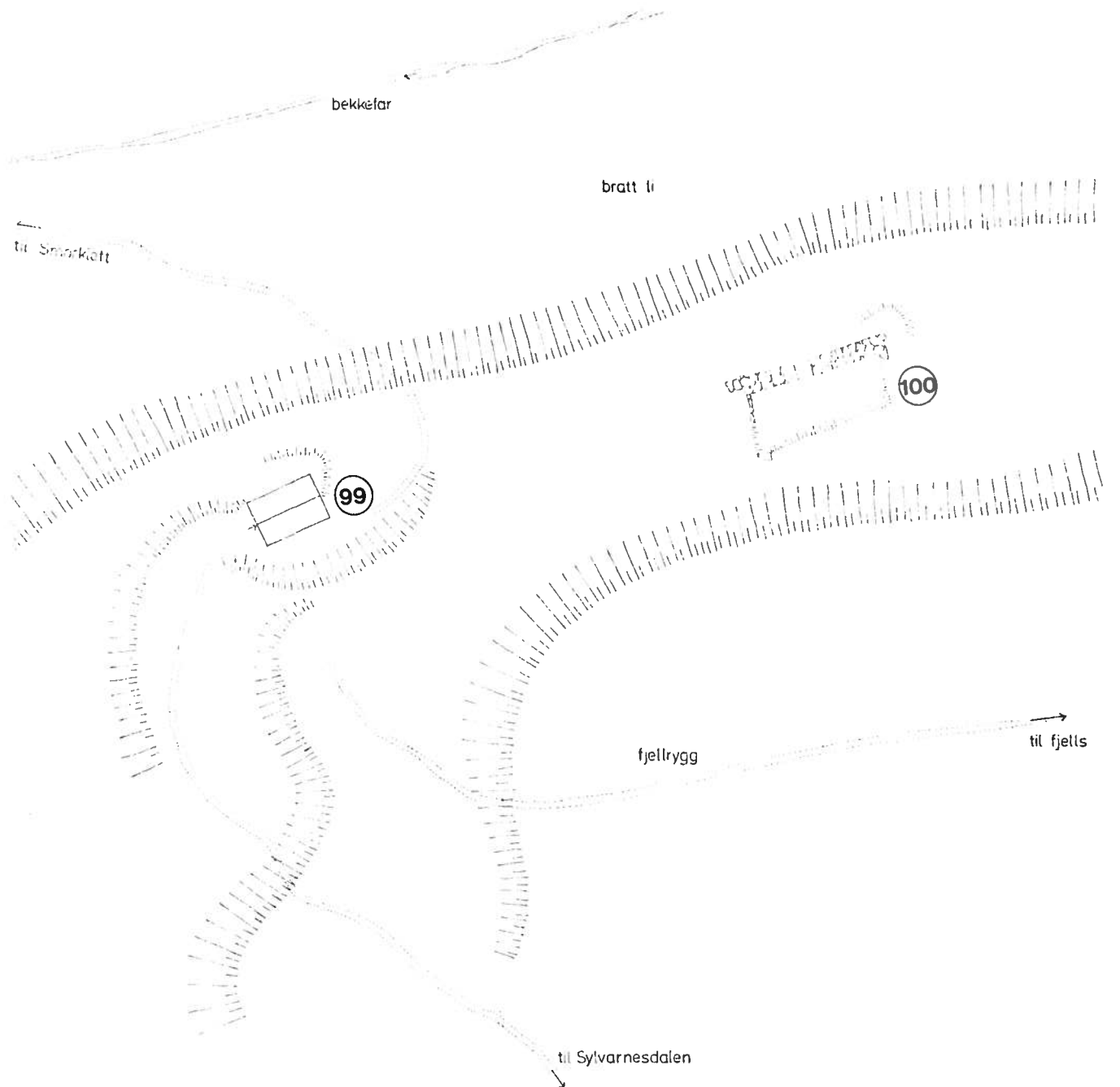
Øvstestølen ligg på ein fjellrygg i lia opp frå Vollevik, omlag 250 meter høgare enn Smørklepp. Stølen ligg ovanfor skoggrensa. Langs ryggen er det tørt lende, nede i daldraga langs ryggen på båe sider er det meir myrlendt. Det er oppe og fritt her med flott utsyn nedover mot Smørklepp og utetter og innover fjorden. I dalen og vidare langs stien har ein eit bekkefar. Det kunne vera knapt med vatn om somrane. Veret kan stå på i den opne lia ved Øvstestølen, særleg frå sør og søraust. Det står eitt sel på Øvstestølen. Det vart oppsett i 1976, men bygd på

den gamle grunnmuren og av tømmeret av selet som stod her før. Det er lafta og har sperretak. Dessutan finn ein ei tuft rett under eit berg. Det kan vera etter gamleselet som vart nedbrote av snø og flytta.

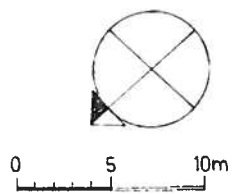
Øvstestølen høyrer til Volleviksgardane. Kyrkje-teigen fekk støla her og, men bruket hadde eigentleg ikkje stølsrett på Øvstestølen. Heimestølen til Vollevik er Smørklepp.

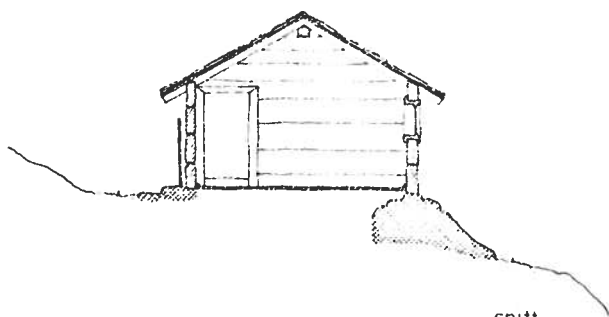
Øvstestølen omlag 650 m.o.h.

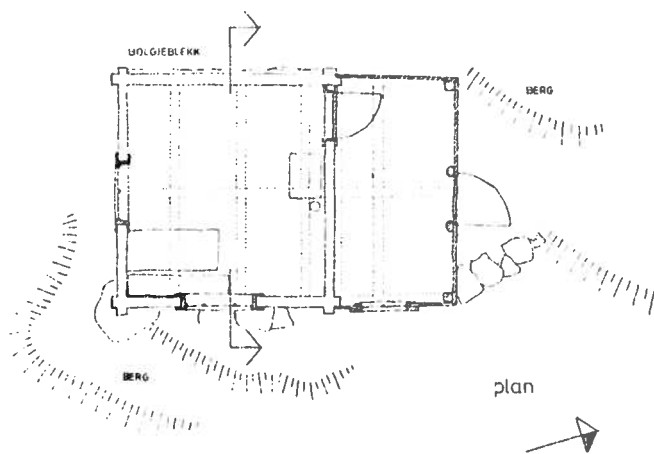

situasjon – hus nr. (99) – (100)

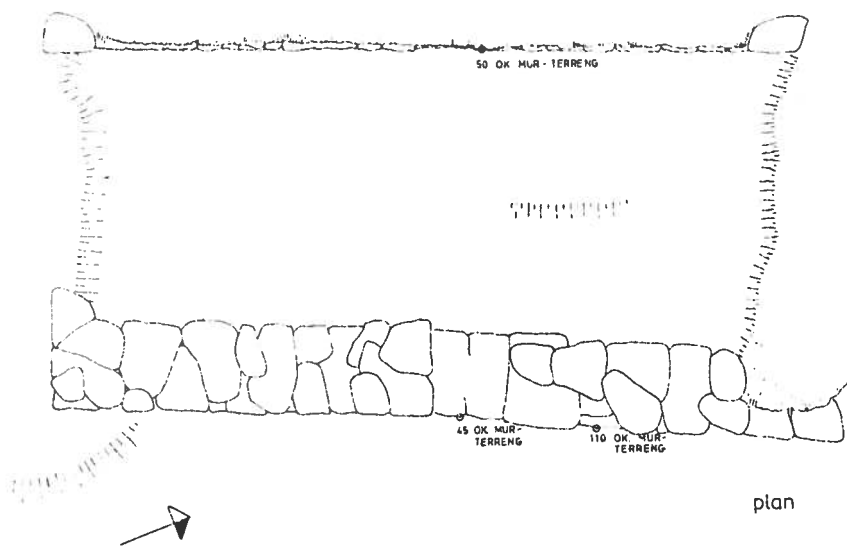

snitt

plan

plan

0 1 2m

99 sel

BYGGEÅR: 1904 eller -05
ombygd i 1976

EIGAR: ARVID VOLLEVIK,
ARNFINN VOLLEVIK
Vollevik, Vik i Sogn
Gnr. 69, bnr. 1, 2

Selet har innsel og eit lite skot. Innsellet er lafta av grovt, øksa tømmer, skotet er bygd til i stenderverkskonstruksjon. Taket har sperrekonstruksjon, mønsås og bølgjeblekkplater. Sørveggen av innsellet er utvendes oversmurt med glassfiber, og vestveggen er kledd med bølgjeblekkplater. Selet var større før ombygginga i 1976.

100 tuft

BYGGEÅR: (?), nedteke i 1904
eller 05 (?)

EIGAR: ARVID VOLLEVIK,
ARNFINN VOLLEVIK
Vollevik, Vik i Sogn
Gnr. 69, bnr. 1, 2

Murane viser restar etter ein langstrakt bygning.

Sylvarnesdalen ligg i den øvre delen av ein open dal rett inn for Sylvarnesgardane. Dalsidene har bjørkeskog, stølsvollen er vid og open og gjev godt beite. Det renn ei elv forbi rett ved, det er den same elva som renn ut i fjorden ved gardane. Ho fører rikeleg med vatn, sjølv i turre somrar. Det verste verdrevet kjem strykande ned frå fjellet og møter oppsida av husa.

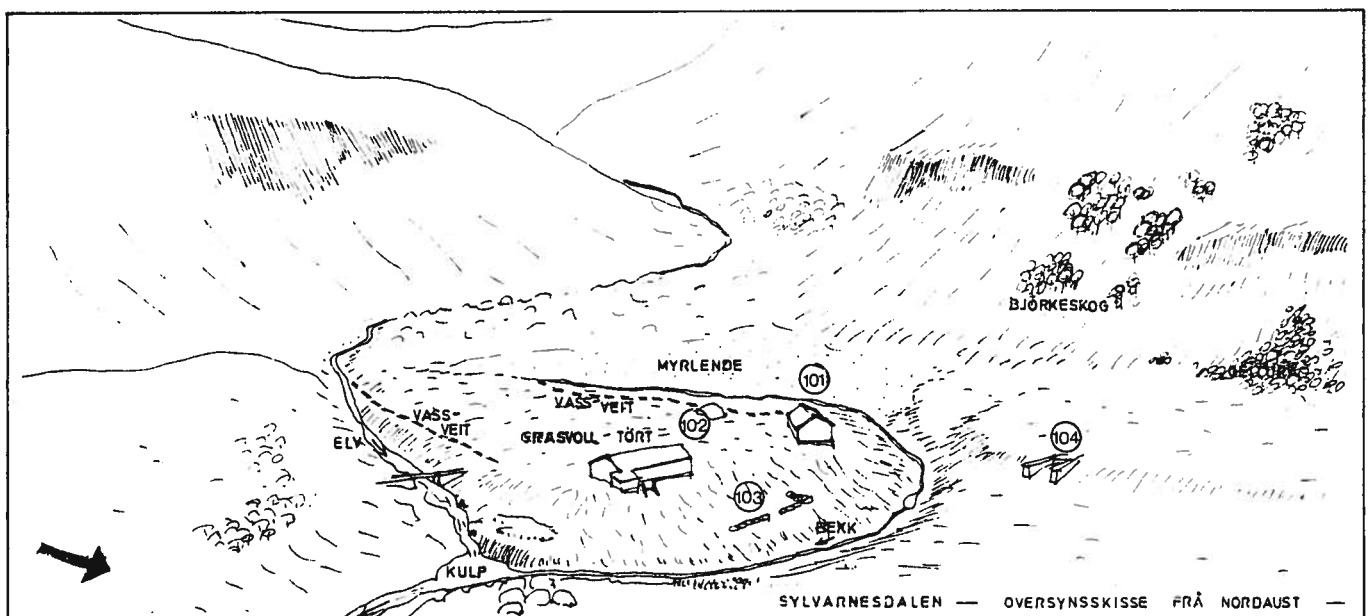
Det står to store hus på Sylvarnesdalen. Dei inneheld skot, innsel, fjøs og vedskott som er bygde saman under eitt tak. Dei har òg fjøs i kjellar under innsalet. Innsalet er lafta av kraftig tømmer som er hogge i området mellom Øvstestølen og Sylvarnesdalen. Dette området er nært skoglaust i dag. Ein finn òg to hustufter, baa etter sel. Til kvart av dei to

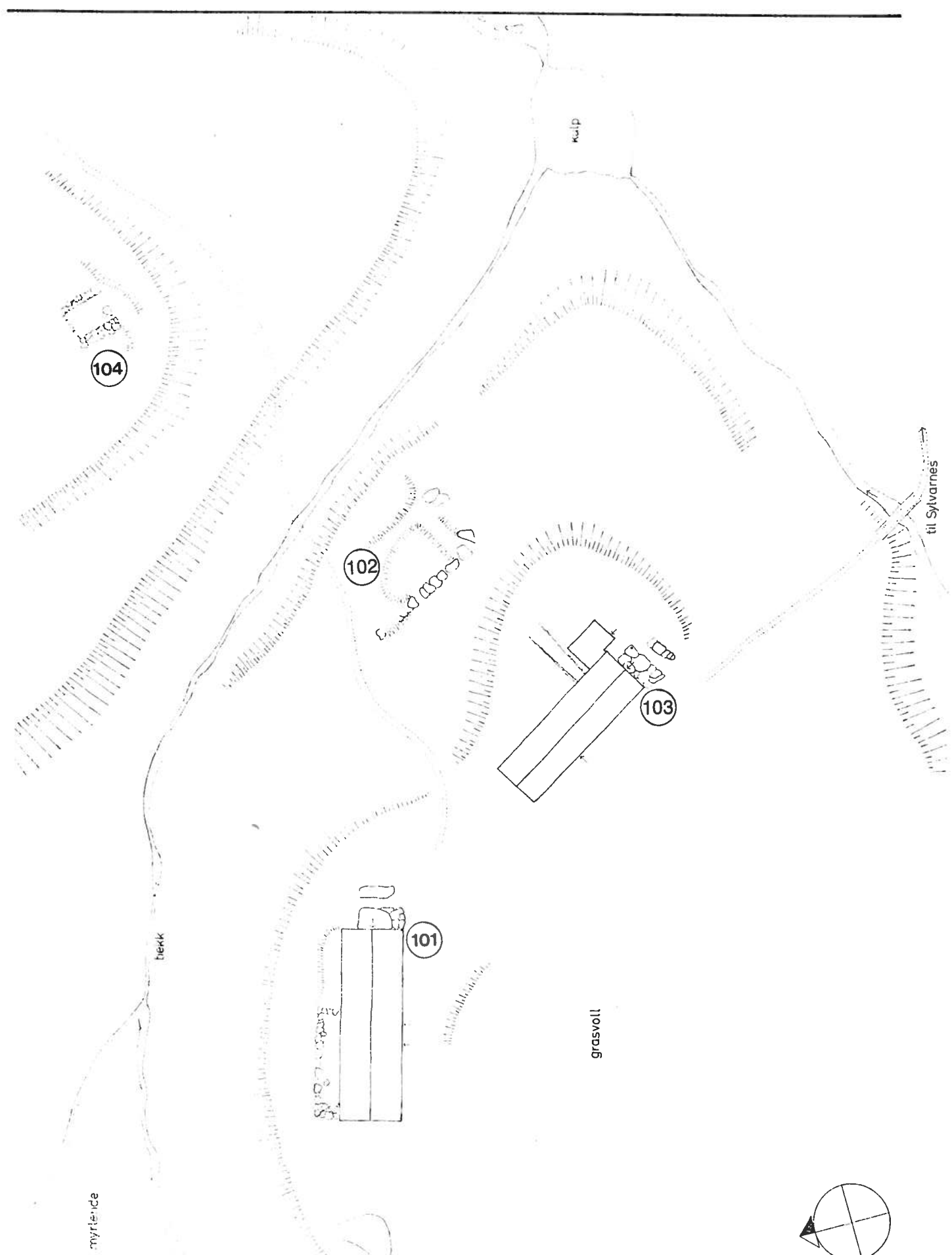
sela fører vassveiter frå elva og bekken. Dette er restar av eit system som vart laga for å nytta vasskrafta til å driva separatoren på stølen.

Stølen høyrer til Sylvarnesgardane. Dette er den einaste stølen til desse gardane. I Sylvarnesdalen var det tilstrekkeleg med beite og vatn heile sommaren gjennom. Husa er store og solide. Bjørkvik hadde òg sel her (tuft 104). På Sylvarnesdalen var det fast støling til byrjinga av 1950-åra. Seinare har det vore periodevis støling.

Litt lengre oppe i Sylvarnesdalen finn ein tufter etter ein eldre fjellstøl. Det skal òg ha vore ein heimestøl til gardane litt lengre ned i dalen.

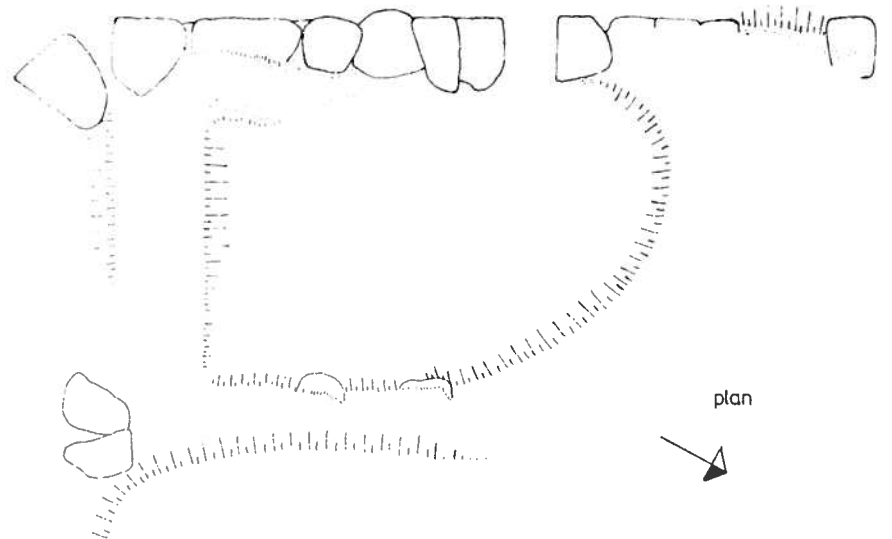
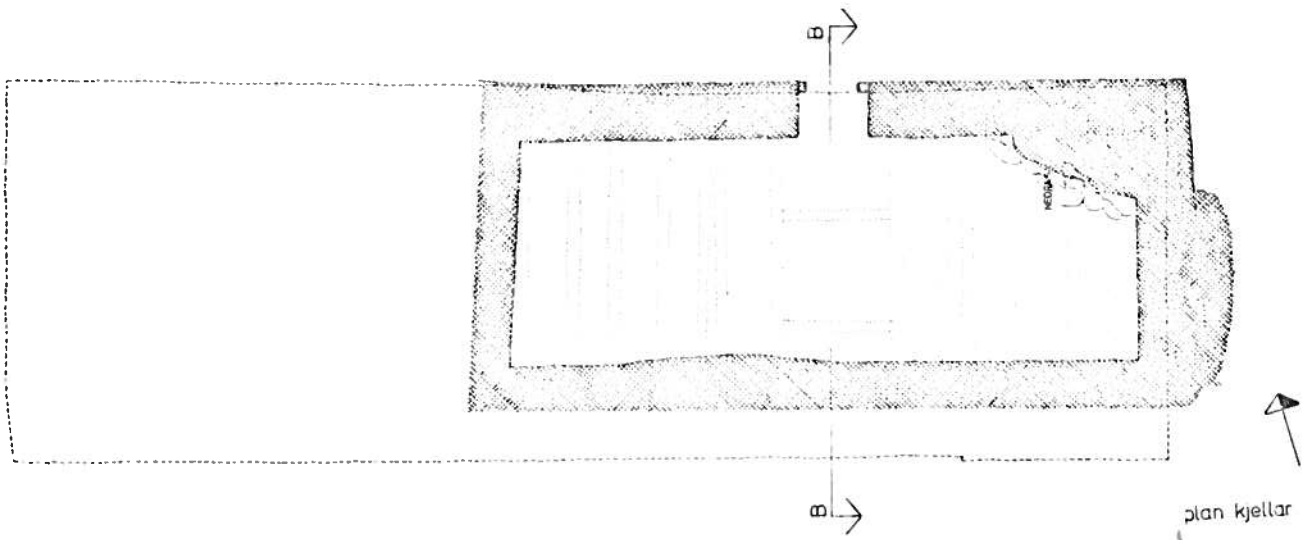
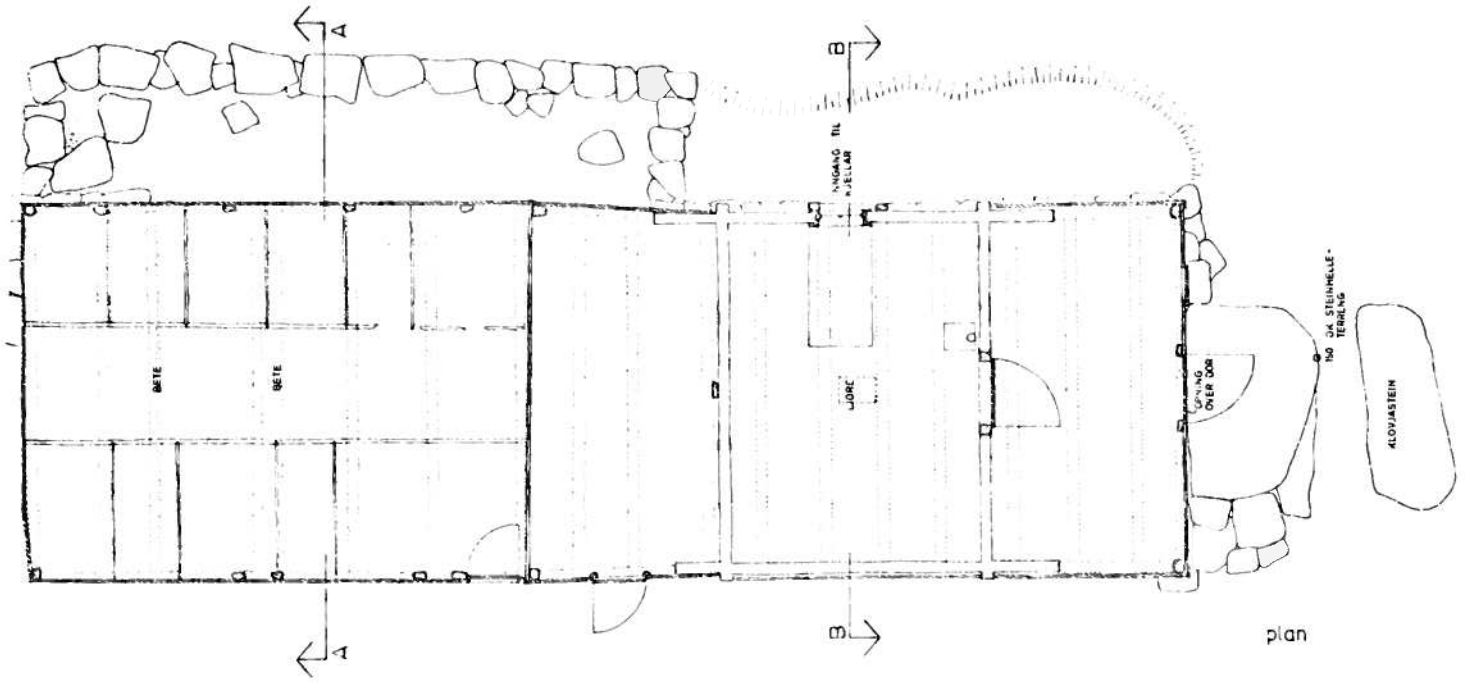
Sylvarnesdalen 570 m.o.h.

situasjon - hus nr. (101) - (104)

0 5 10m

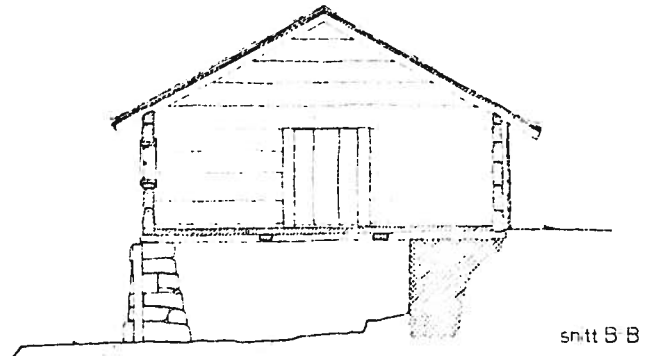
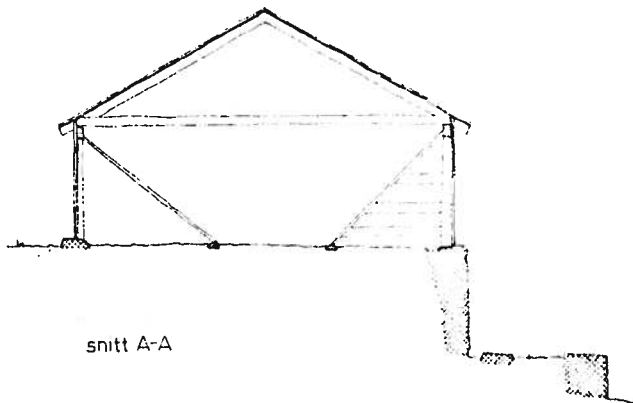
0 1 2m

101 sel

BYGGEÅR: (?) Inskripsjon på vegg i innselet: 1783e
 EIGAR: REIDAR HJORTLAND
 Sylvarnes, Vik i Sogn
 Gnr. 71, bnr. 1

Skot, innselet, vedskot (tidlegare lamme-fjøs) og fjøs for kyr er bygde saman på rekkje under eitt tak. Under innselet og skotet er ein mura kjellar som er bygd inn i bakken. Denne var opphavelig kyrafjøs, men har seinare vore brukt som geitefjøs. Innselet er lafta av grovt tømmer som truleg har vore nytta før. Novendane som stikk ut i skotet har såleis varierende lengde. Dei andre delane er bygde i stavbygg. Taket har sperrekonstruksjon og bølgeblekkplater over det heile. I innselet er det ljore og ein fast benk langs tverrveggen. Utanfor dørhella er det laga til kløvjar-plass.

102 tuft

BYGGEÅR: (?)
 EIGAR: LEIF HJORTLAND
 Sylvarnes, Vik i Sogn
 Gnr. 71, bnr. 2

Murrestane er den gamle selstufta frå før 1872. Selet vart då flytta dit det står i dag (nr. 102), ein stad der snøen ikkje samlar seg i slike mengder.

103 sel

BYGGEÅR: 1872(?)

Fjøs bygd til i 1930

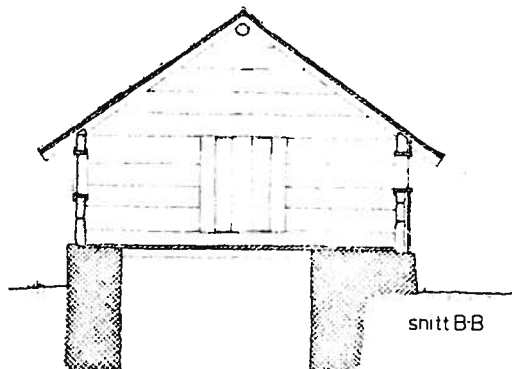
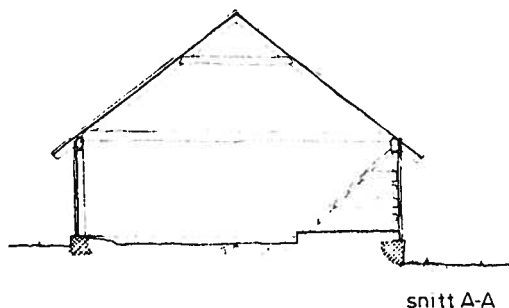
EIGAR:

LEIF HJORTLAND

Sylvarnes, Vik i Sogn

Gnr. 71, bnr. 2

Skot, innsel og fjøs er bygde saman på rekkje under eitt tak. Under innsellet og skotet er kjellar med eit eldre fjøs som var i bruk til 1930. Til skotet er det bygd eit vedskott. Innsellet er lafta av kraftig, øksa tømmer. Resten er bygd i stavbygg. Taket har sperrekonstruksjon, i innsel og skot òg med mønsås, og det er tekt med bølgeblekkplater. Vestveggen av skotet og innsellet er kledd med bølgeblekkplater, sørveggen er kledd med liggjande panel. I innsellet er det ljore og ein fast benk langs tverrveggen. Utanfor dørhella er det laga til ein kløvjarstad.

104 tuft

BYGGEÅR: Omlag 1900

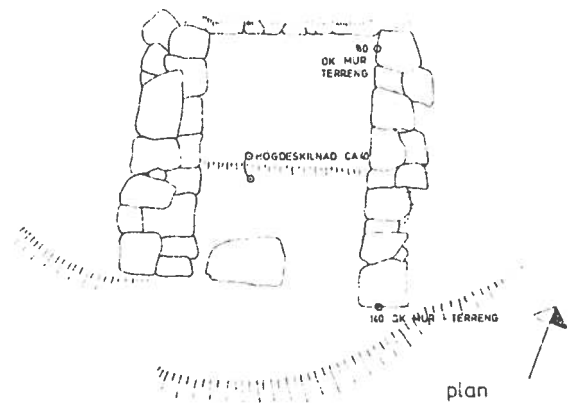
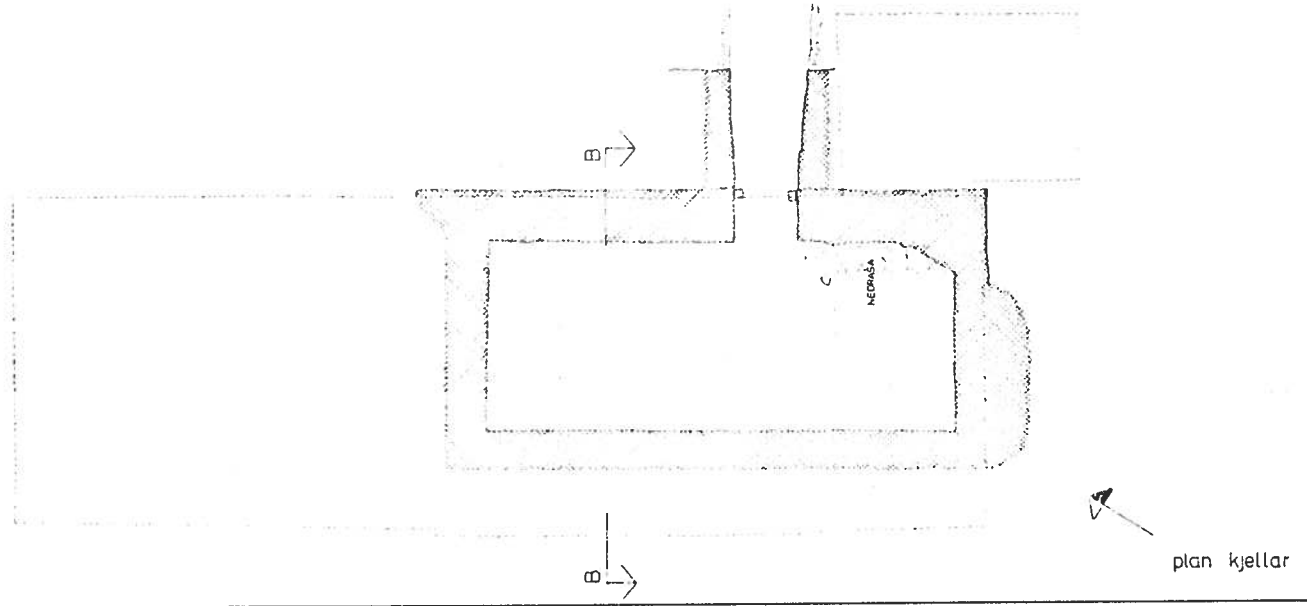
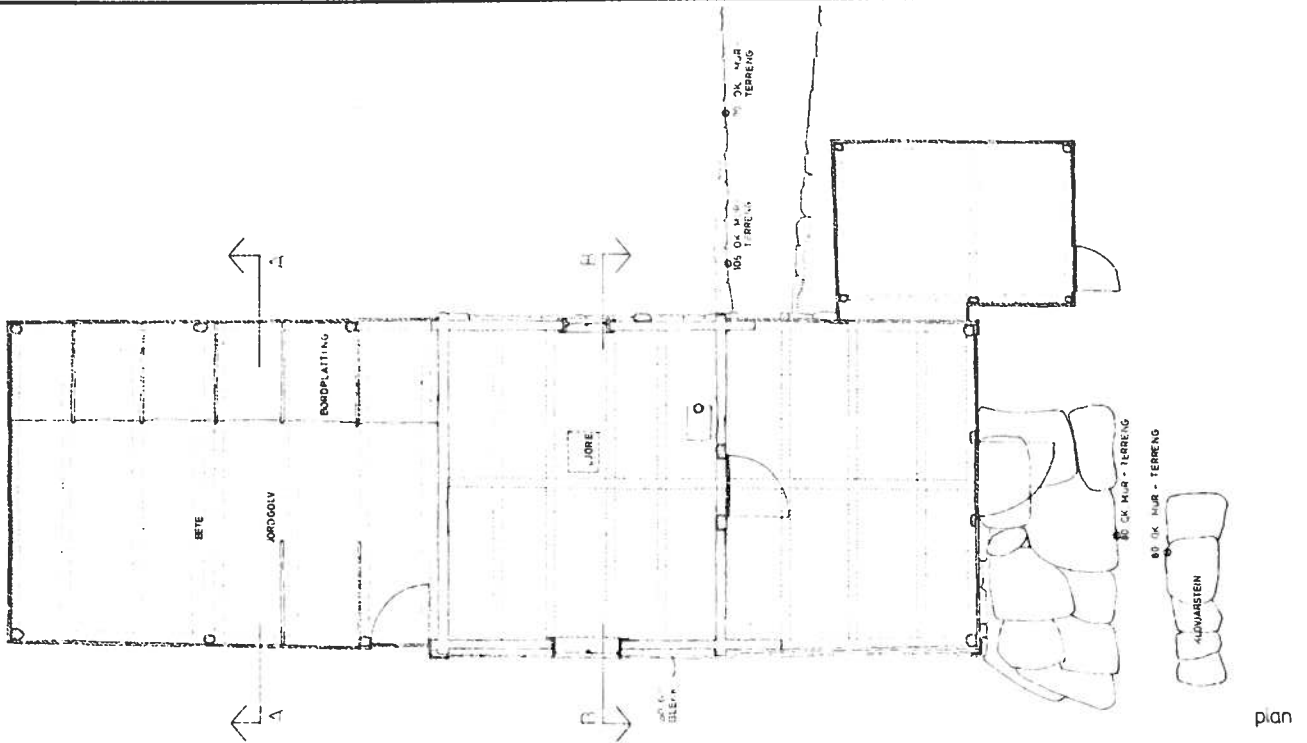
EIGAR:

GUNNHILD KVÅLE

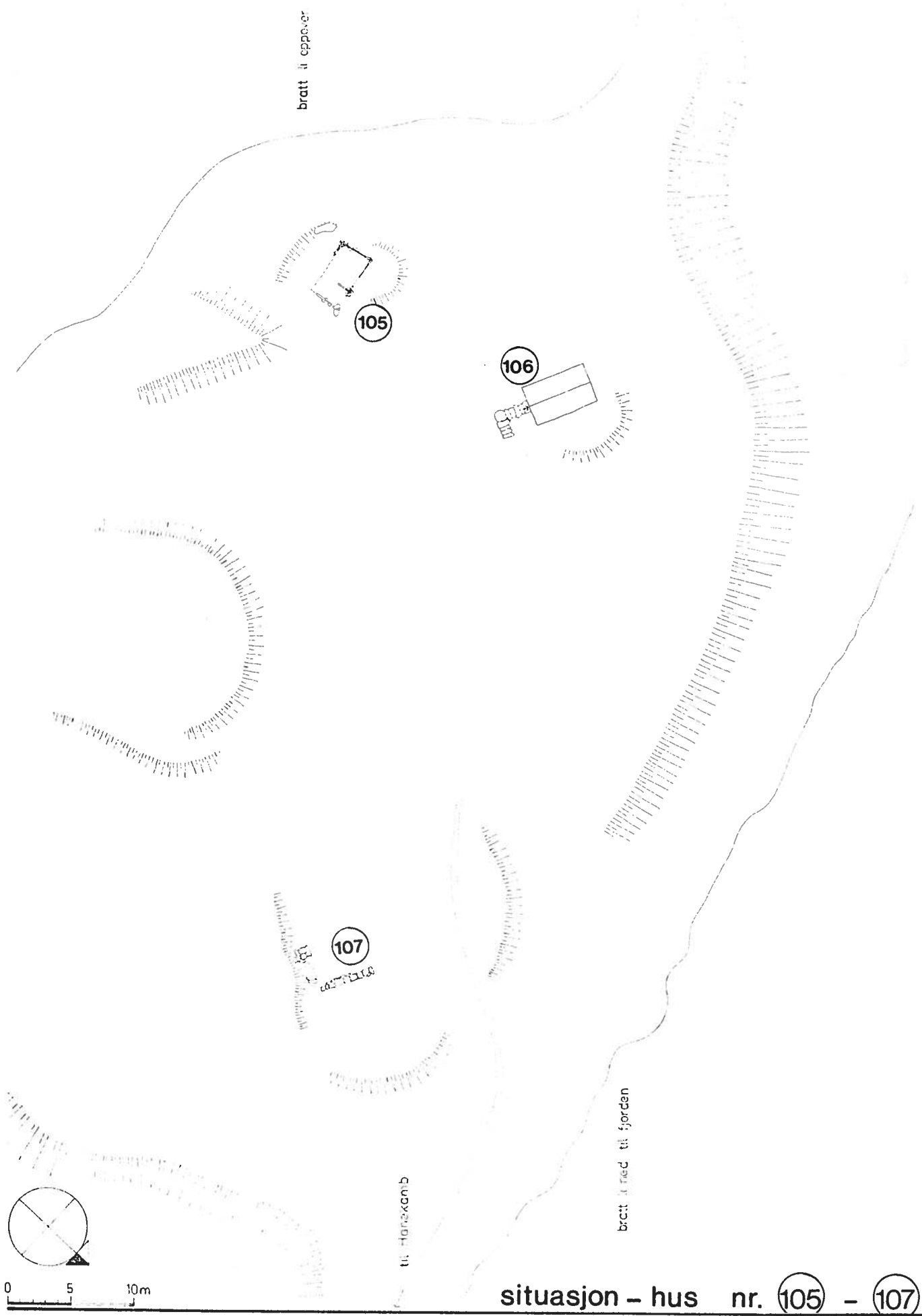
Sylvarnes, Vik i Sogn

Gnr. 71, bnr. 3

Murane er restar etter eit sel. Det har truleg hatt fjøs i den mura kjellaren som er bygd inn i bakken. Trekonstruksjonane fall i røys omlag 1965.

0 1 2m

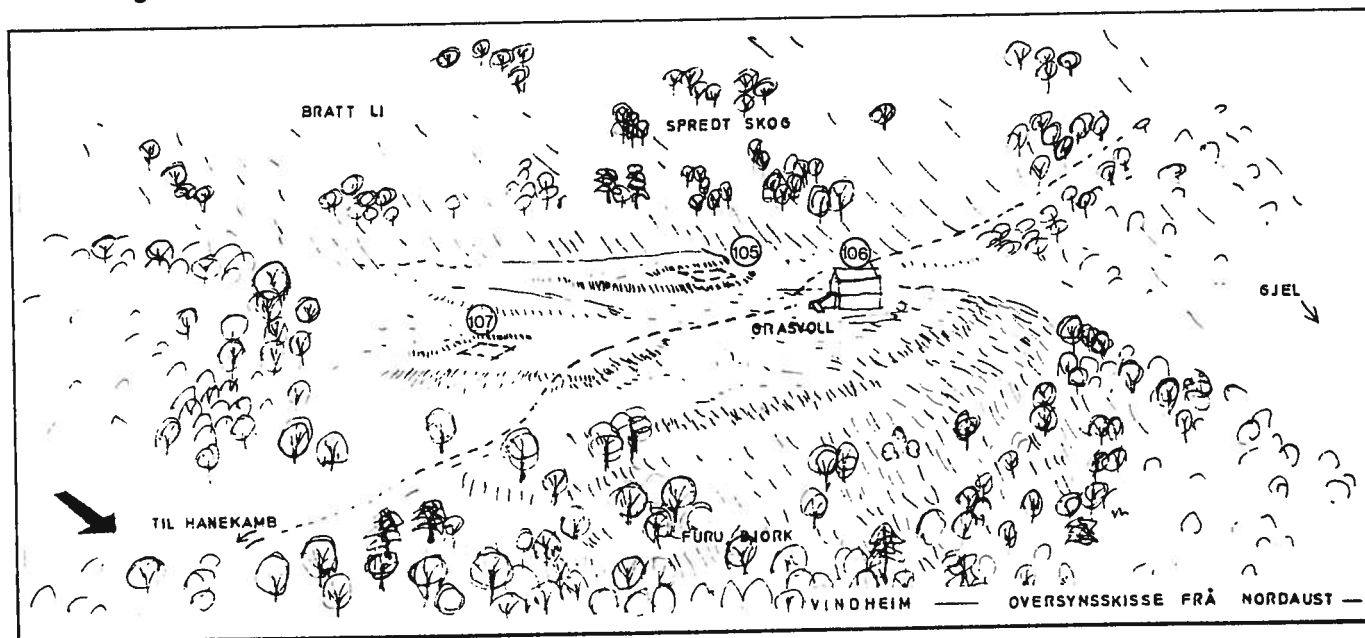
situasjon – hus nr. 105 – 107

Stølen ligg på ei flate i bjørkebeltet like overfor furuskogen i lia opp frå Hanekamb. Det er bratt ned til fjorden frå stølen, og det er og bratt li til fjells frå stølsvollen. I vest skjer eit gjel seg inn i lia. Stølsvollen står fram som ei tydeleg glenne i skogen. Det er lett tilgang på ved her. Beitelandet er bra, men det er heller vanskeleg med vatn. Frå stølen har ein flott utsyn over Sognefjorden mot Nessane, og utetter og innover fjorden. Staden er utsett for vind, særleg frå nord og vest.

Ein finn to tufter og eitt sel på Vindheim. Selet har to høgder med fjøs i fyrste og innsel og skot oppå. Innsellet er lafta, hitt er bygd i lettare konstruksjon. Vindheim er heimestøl og høyrer til Hanekamgardane. Fjellstølen til gardane ligg i Hanekamdalen inne i fjellet. På Vindheim vart stølsdrifta lagt ned på byrjinga av 1950-talet.

Vindheim 443 m.o.h.

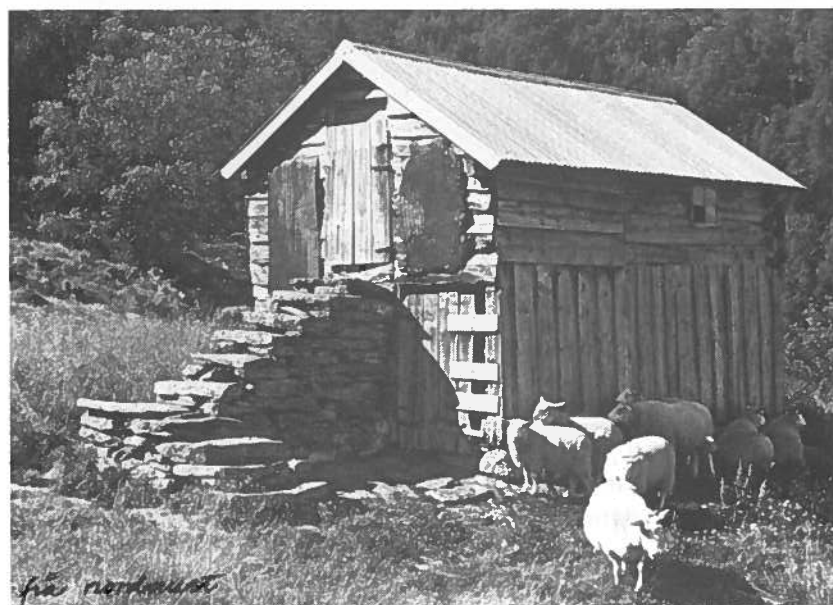

105 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ANDERS BJØRKVIK
Sylvarnes, Vik i Sogn
Gnr. 72, bnr. 2, 3

Murane og haugen av trematerialar er restar etter eit sel.

106 sel

BYGGEÅR: Etter utskiftinga i
1883

EIGAR: ERNST BJØRKVIK
Østenstad
Gnr. 72, bnr. 2

Selet har fjøs i fyrste høgda og innsel og skot i andre høgda. Til andre høgda er det mura ei stor trapp av gråstein. Fjøset er reist i stenderverk og har ståande panel. Innsellet er lafta og panelt utvendes på sør- og vestvegg. Skotet er bygd til i stavbygg. Taket har sperrekonstruksjon og bølgeblekkplater. I skotet er det ei stor mura grue.

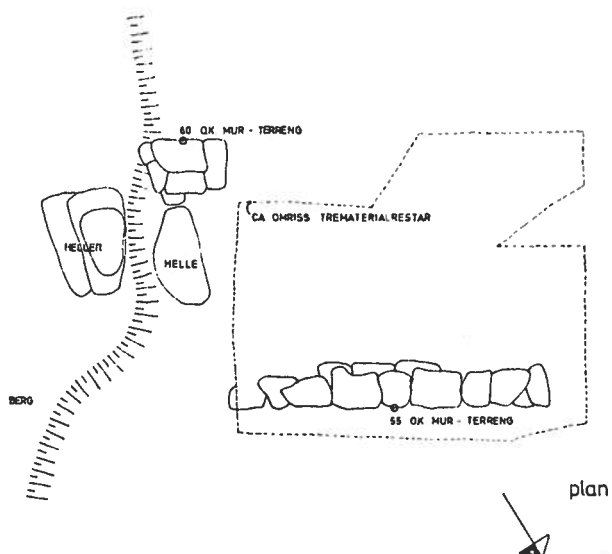
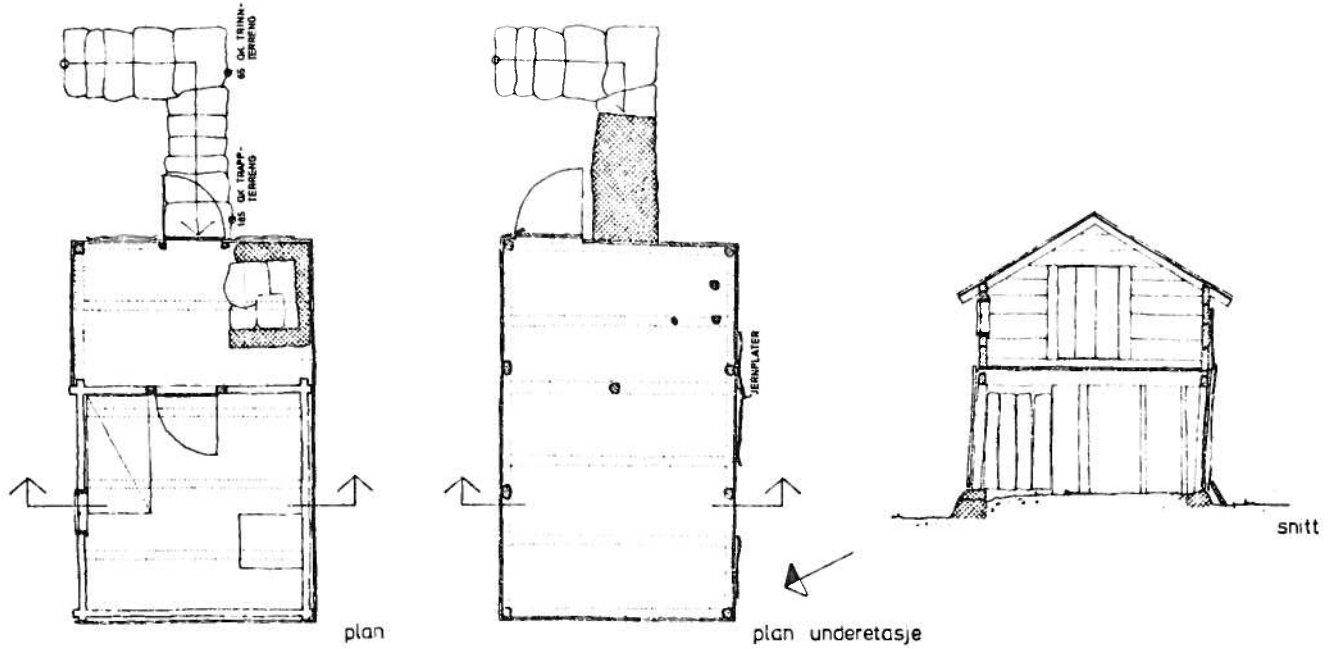
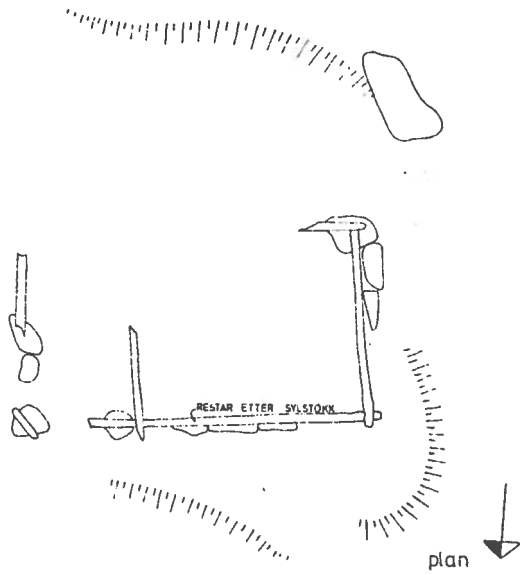

107 tuft

BYGGEÅR: Før utskiftinga i 1883

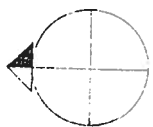
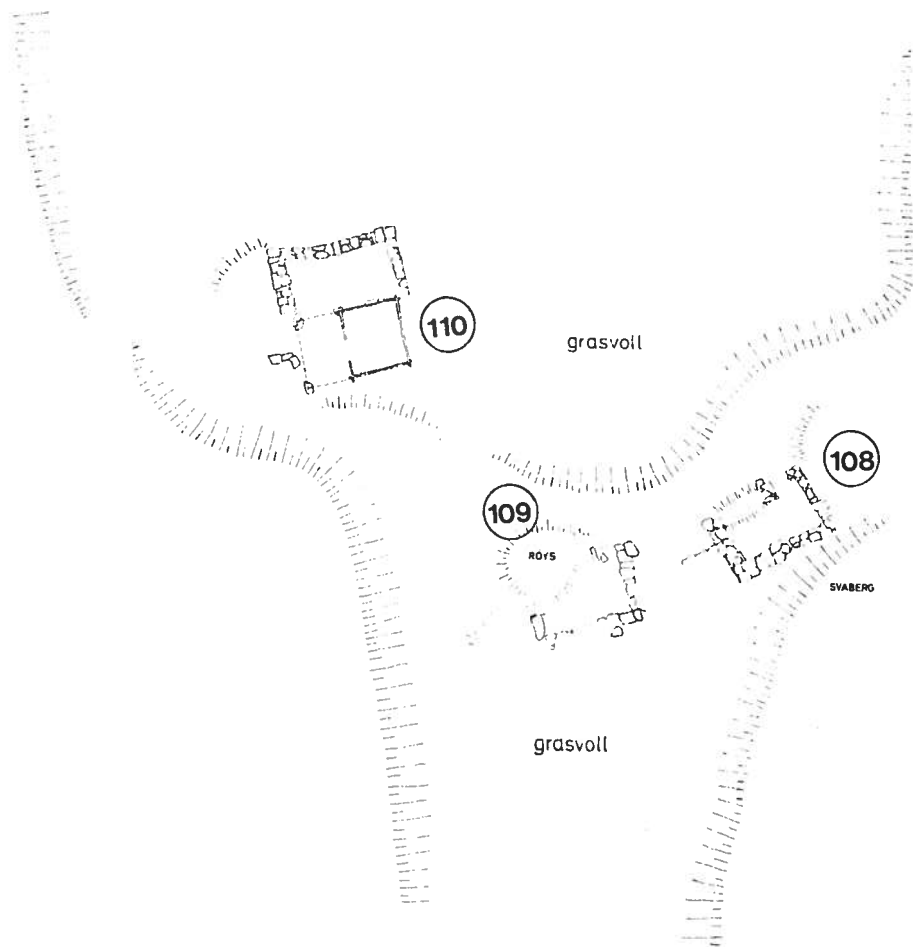
EIGAR: ENDRE HANEKAM
Hanekam, Vik i Sogn
Gnr. 72, bnr. 1

Murane og materialrestane er etter eit sel.

0 1 2m

bratt li ned til fjorden

0 5 10m

situasjon – hus nr. (108) – (110)

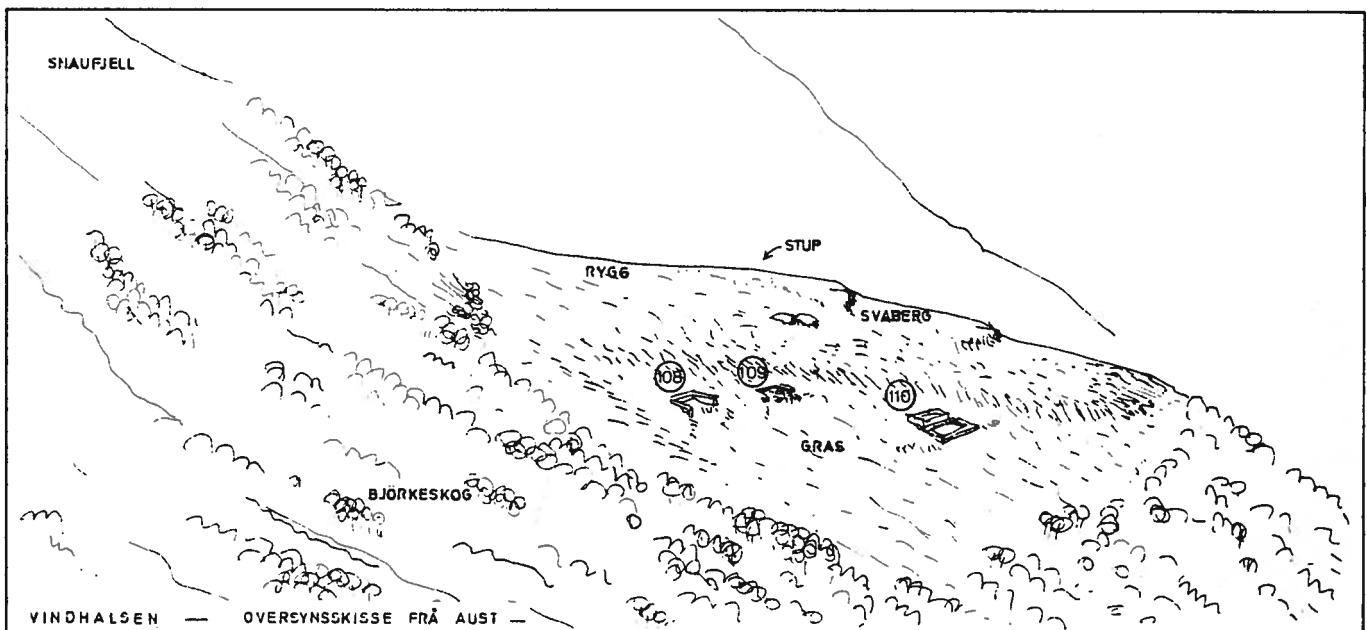
Stølen ligg i eit slakare parti av ein fjellrygg rett opp frå Stavedal. Lia er bratt og tilvaksen med skog. I dag skal det vera vanskeleg å koma fram i lia. Stølen ligg på ein hals nett oppom skoggrensa. I dag veks det til med bjørkekratt over stølsvollen. Mot nord og nordvest er det stup. Det er ope og fritt her med utsyn utetter og innover Sognefjorden. Soltilhøva er gode. Veret kan stå kraftig på frå nord og vest. Stølstuffene ligg under ryggen i le for det verste

veret. Det er vanskeleg med vatn her, men beitelandet er bra.

Ein finn restar etter tre hus. To av desse har truleg vore sel med lafta innsel og fjøs i mura kjellar.

Vindhalsen høyrer til garden Stavedal som er nedlagt i dag. Garden hadde heimestøl på ein annan rygg litt vest og ned i skogen. Stølsvegen frå garden til Vindhalsen gjekk innom heimestølen.

Vindhalsen 557 m.o.h.

108 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: ERLING STAVEDAL
Vik i Sogn
Gnr. 73, bnr.

Gråsteinsmurane er truleg restar etter ein kjellar som har vore fjøs. Ein finn laftestokkar og restar etter torvtak i tufta. Det kan tyda på at det har vore ei lafta høgd, eit sel, på murane. I vestre hjørne inn mot bakken er det reist steinheller.

109 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: (?)
Gnr. 73, bnr.

Tufta inneheld restar etter gråsteinsmurar som er gravne inn i bakken.

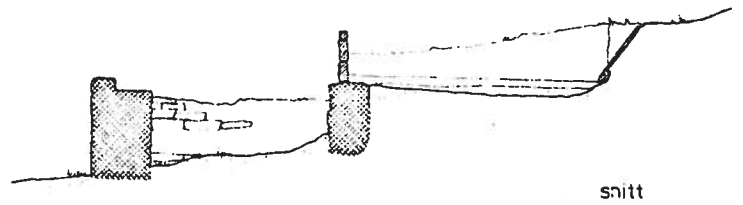
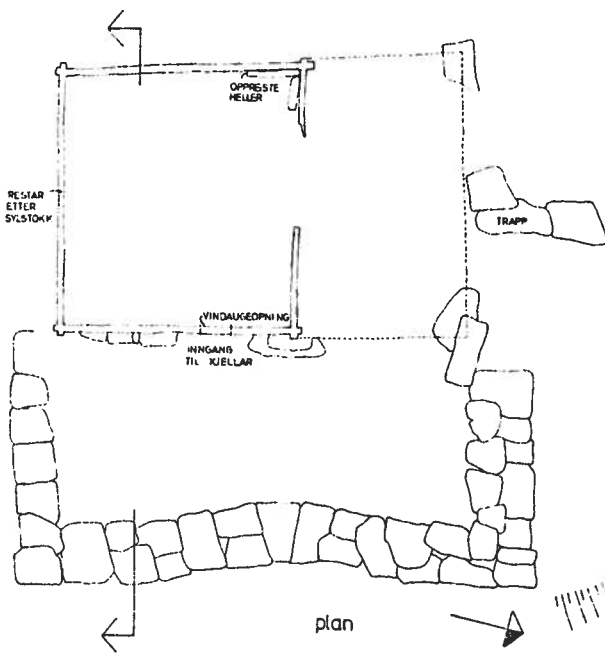
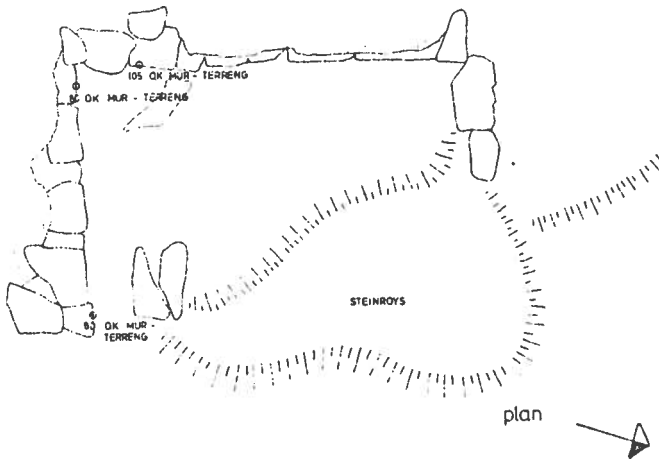
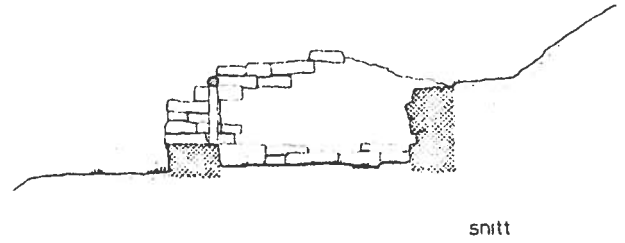
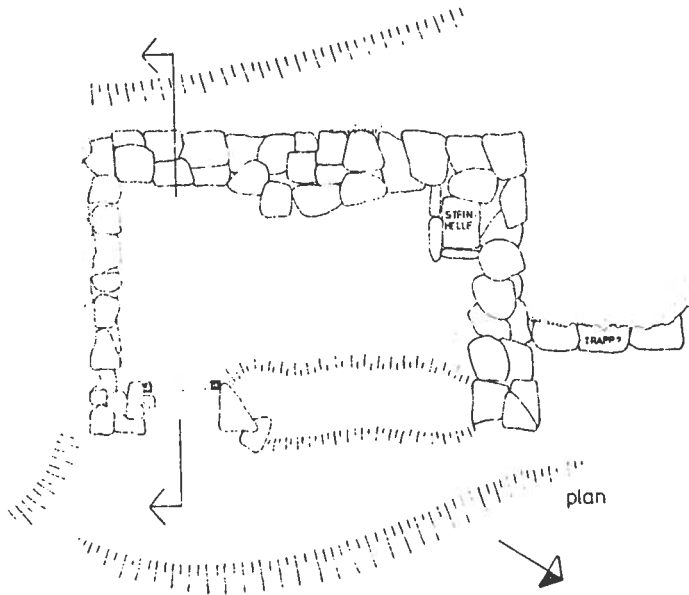

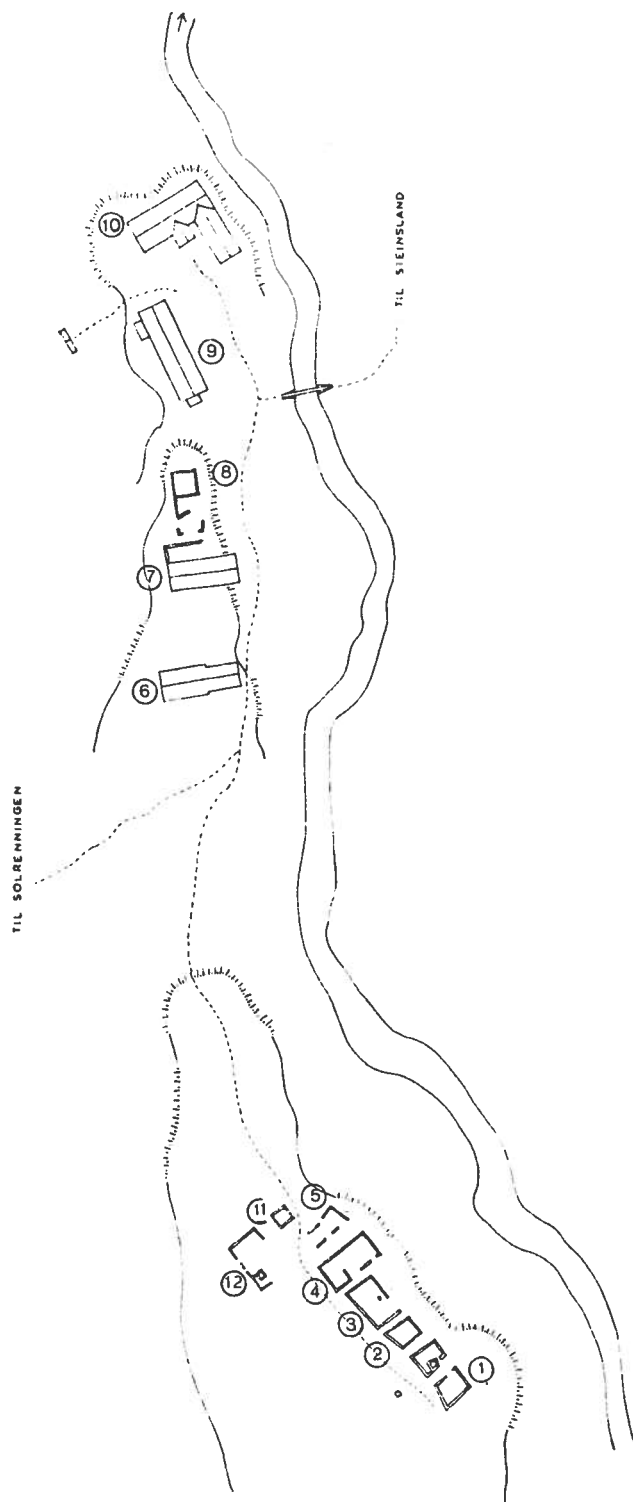
110 tuft

BYGGEÅR: (?)

EIGAR: SIGNE STAVEDAL
Vik i Sogn
Gnr. 73, bnr.

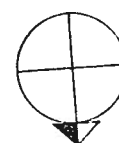
Gråsteinsmurane og dei restane av tre som står att på tufta, er restar etter eit sel med innsel, skot og kjellar. Innsellet er lafta, skotet er bygd til i ein bindingsverkskonstruksjon. Taket har hatt sperrer og torvtekkjing. Nedanfor og inntil dette selet er det murar jamnt med kjellarmuren.

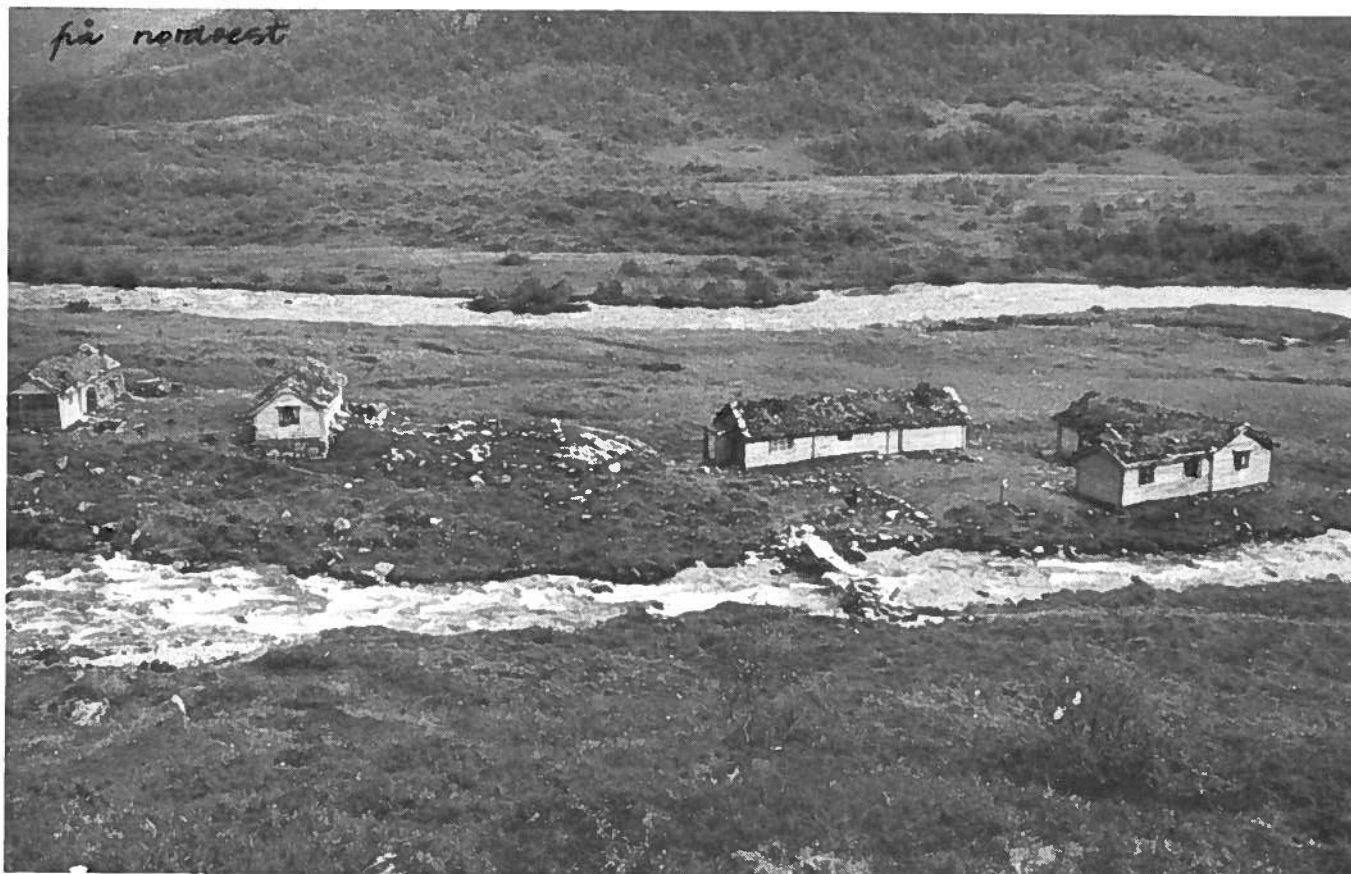

situasjon:

eldre støl - hus nr. (1) - (5) , (11) , (12)
nyare støl - hus nr. (6) - (10)

0 5 10 15 20 25m

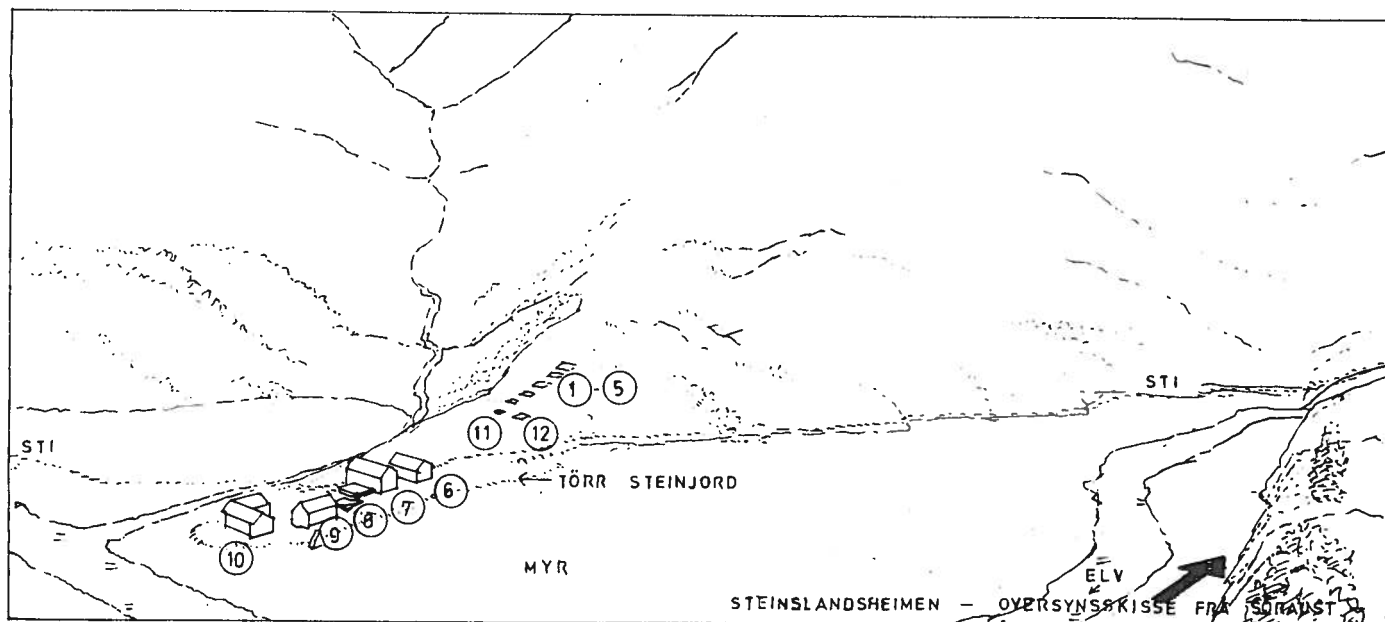

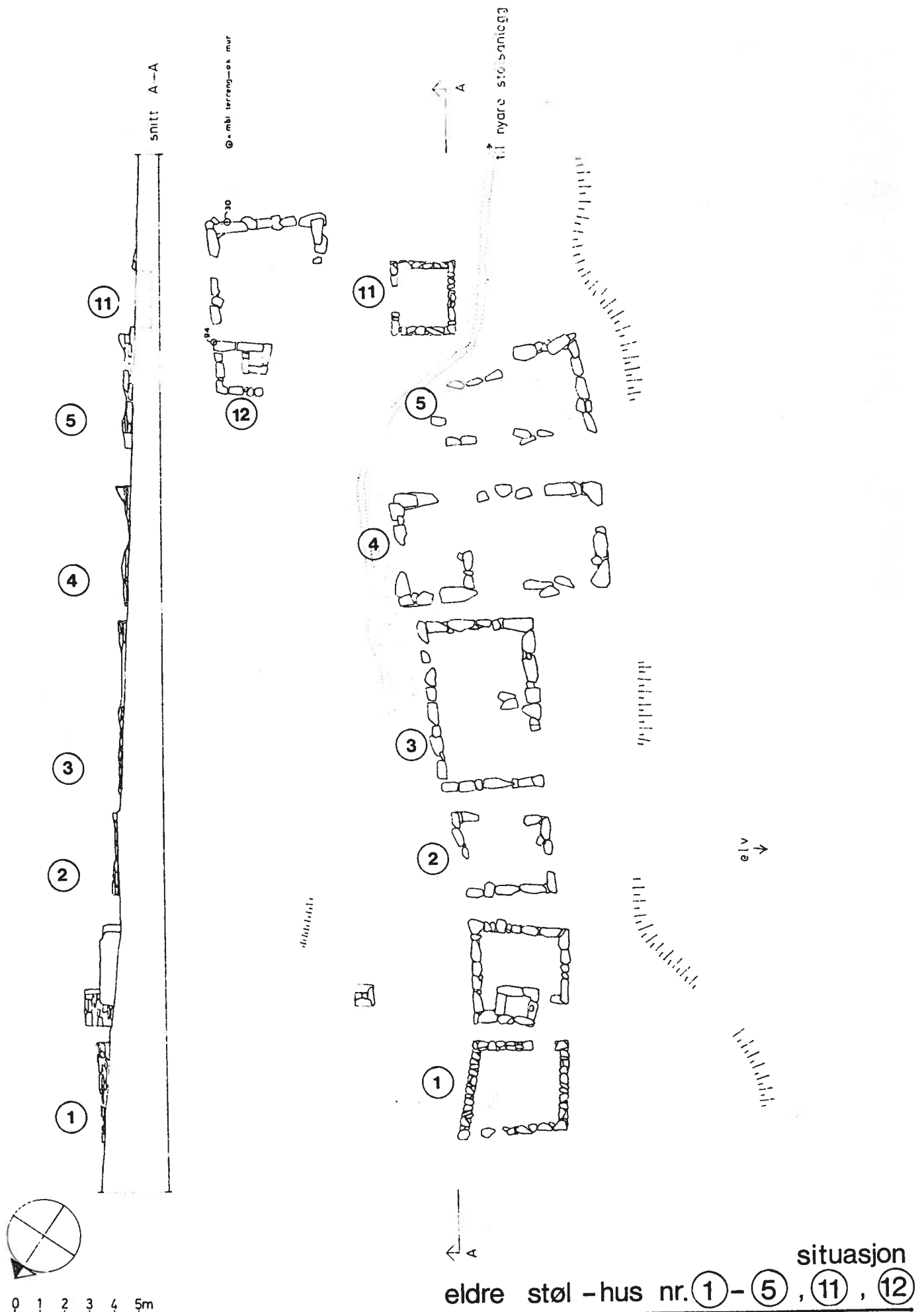
Steinslandsheimen ligg på ei elveslette i ein vid dal. Fjellsidene ikring er kledde med bjørkeskog. Elva frå Solrenningsvatnet renn forbi over sletta, men stølen er nærast knytt til ein liten fjellbekk som munnar ut i elva. Husa ligg på grusunderlag på den tørre delen av sletta. Resten er våtlendt myr. Det er stutt veg til fiske i Stølsvatna. Stølen har vore flytta. Opphavelag låg han lengre oppe i lia mot nord (hus nr. 1-5, 11 og 12). Desse husa er berre grunnmurrestar i dag.

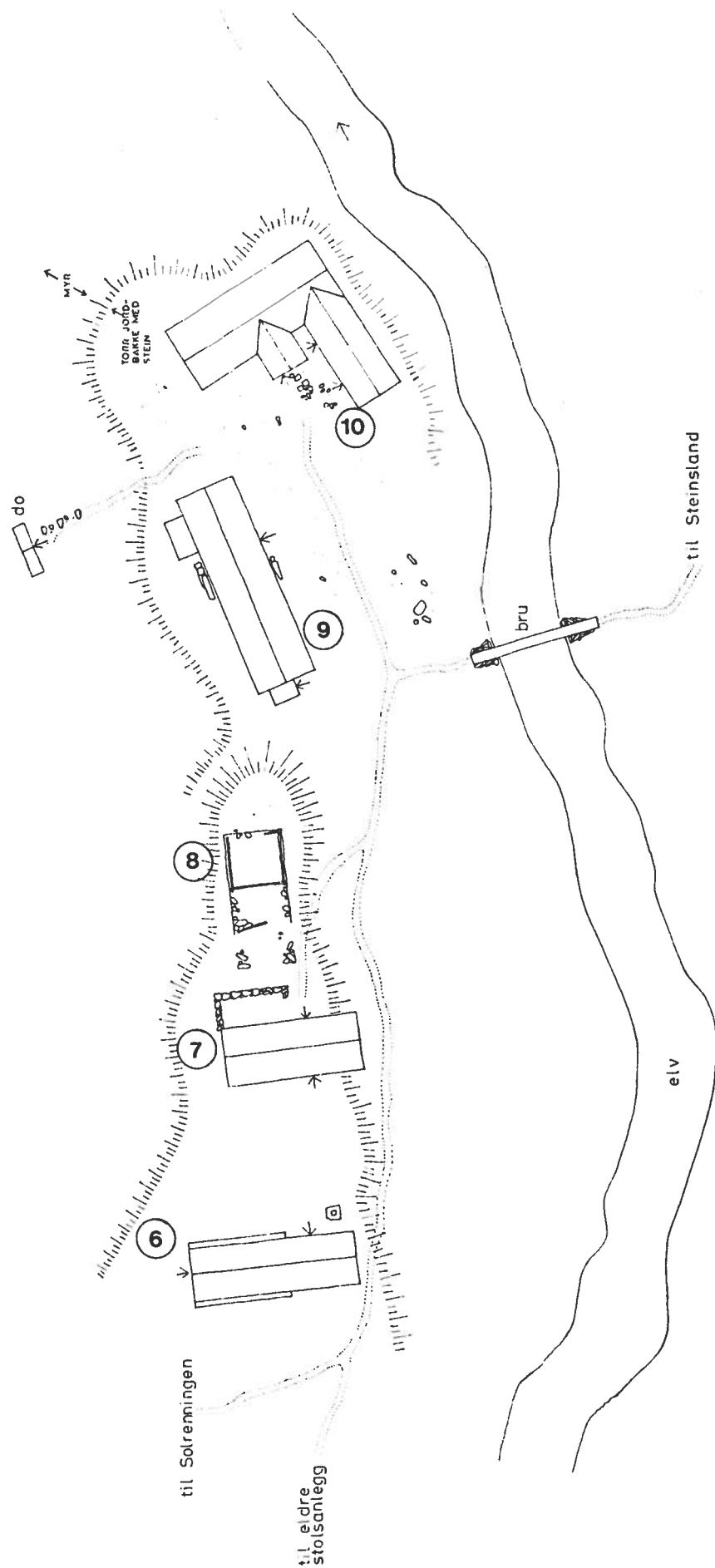
Stølen er så blitt flytta nedover (hus nr. 6-10). Her er sela bygde i tømmer og med sperretak.

Nr. 10 er det eigentlege «Steinslandsheimen». Huset vart sett opp av grunneigarane som hytte og overnattingsstad for fjellvandarar. Ei bru fører over bekken. Over elva finst det ein manuell stolheis. Stølen høyrer til garden Steinsland inst i Modalen. Når kraftutbygginga er fullført, vil dalen og stølen verta overfløymt, p.g.a. oppdemminga av Stølsvatna.

Steinslandsheimen omlag 550 m.o.h.

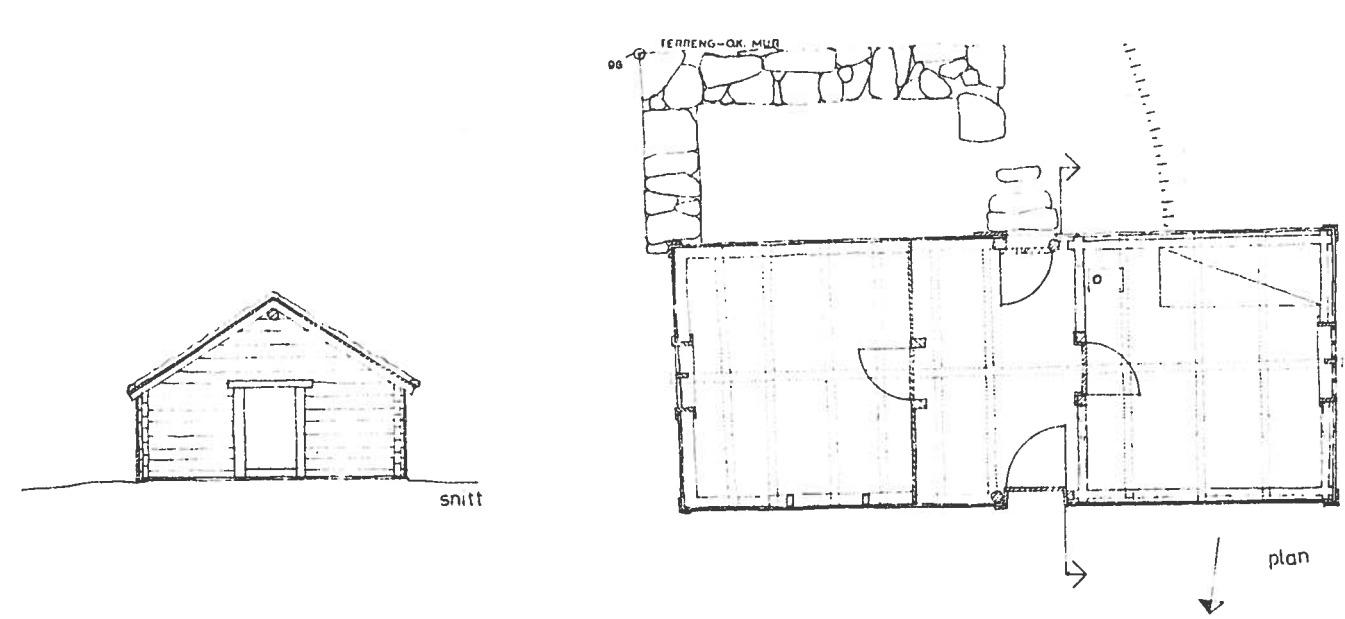
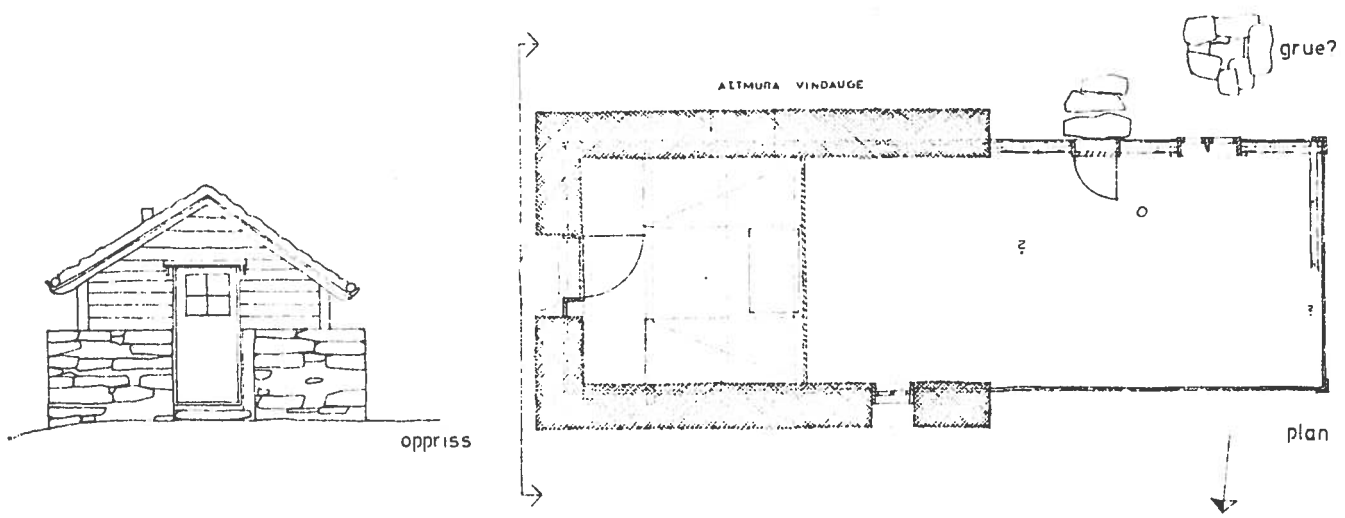

situasjon
nyare støl - hus nr. ⑥ - ⑩

0 5 10m

1-5, 11, 12

Desse tuftene er det ingen nolevande som veit noko om. Det er difor uråd å veta kven som har ått sela (oppløyst av Modalen kulturnemnd).

6 sel

BYGGEÅR: 1880

EIGAR: BORGHILD HEIMDAL
Fyllingsnes, Eikanger
Gnr. 84, bnr.

Selet har veggjar som delvis er bygde av gråstein. Taket har sperrekonstruksjon og det er tekt med torv. Lafteveggane er panelte utvendes.

7 sel

BYGGEÅR: Før 1900

EIGAR: GUNNAR OG ALFRED
STEINSLAND
MODALEN
Gnr. 84, bnr. 3

Dette selet har tre rom. Den austre stova var «mjelkeselet». Den vestre stova er lafta, huset elles er bygd i stenderverk. Utvendes er selet panelt. Taket har sperrekonstruksjon og mønsås.

8 tuft

BYGGEÅR: Før 1900

EIGAR: ODDMUND STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84, bnr. 12

Denne tufta inneheld restane etter eit sel.

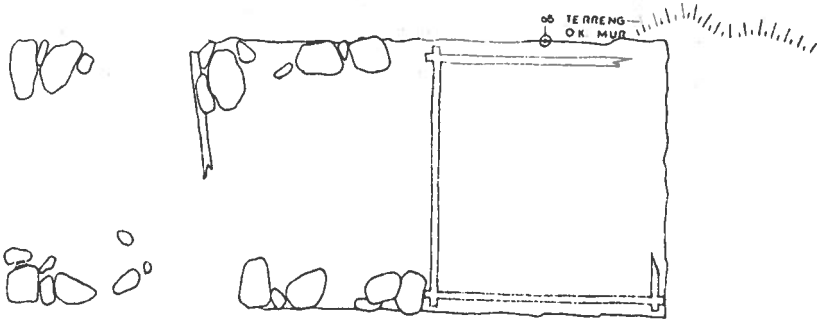
9 sel

BYGGEÅR: Før 1900

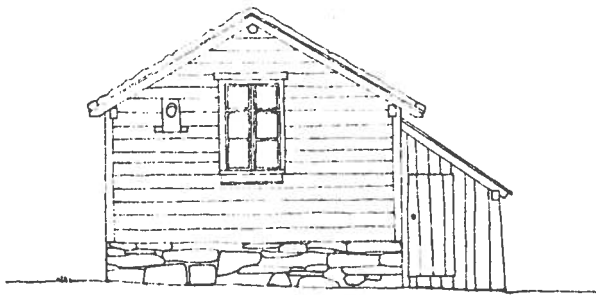
EIGAR: ODDMUND STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84, bnr. 12

Selet har tre lafta stover og eit midtrom med inngangsdøra bygd i stenderverkskonstruksjon. Det har sperretak med mønsås og er tekt med torv. Veggane er panelkledd utvendes. Huset vart ombygd kring 1941 og kring 1968.

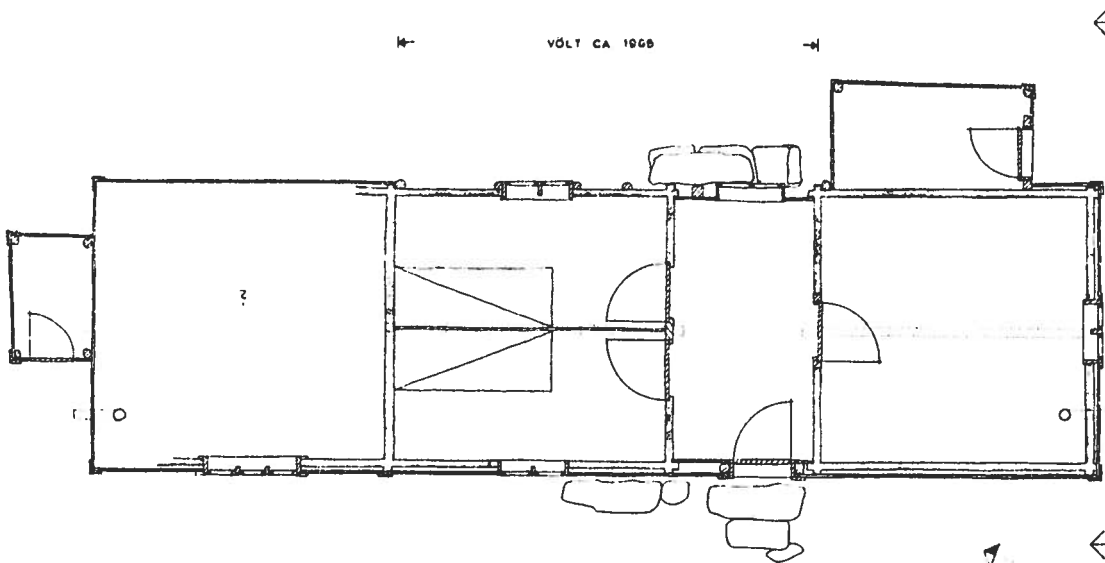

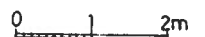
plan

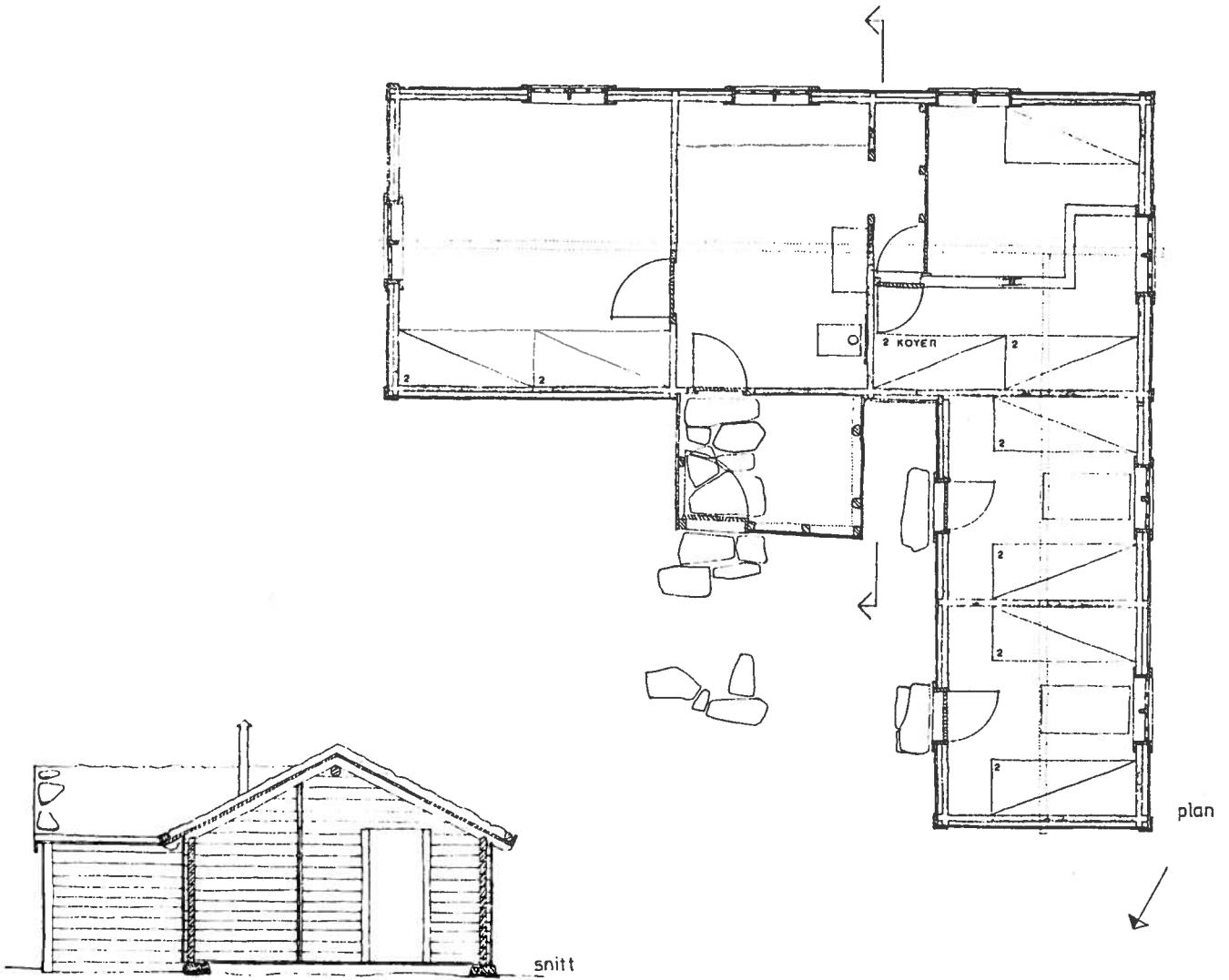

oppriss

plan

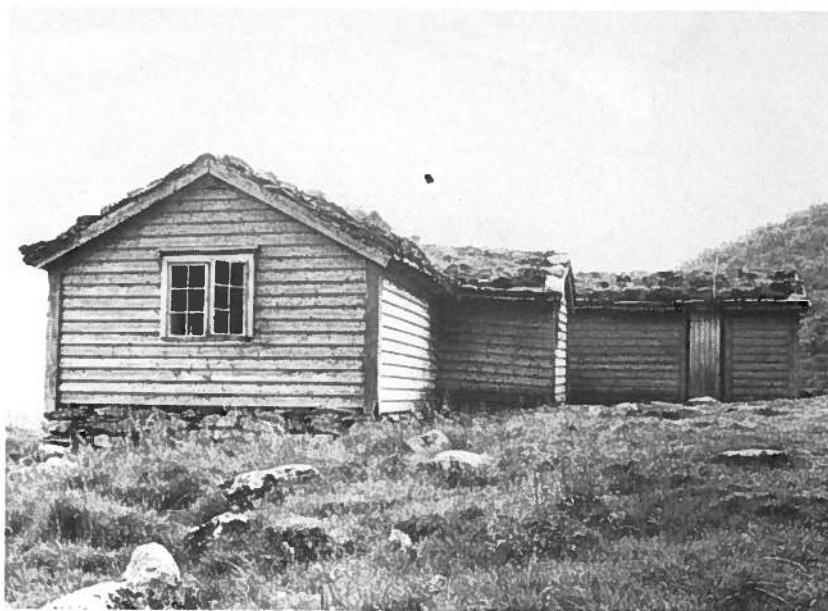

10 turlagshytte

BYGGEÅR: 1934

EIGAR: ODDMUND, MAGNUS,
ALFRED OG GUNNAR
STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84

Denne hytta heiter «Stinslandsheimen» og er turhytte for Bergen Turlag. Ho har lafta veggjar og sperretak med mønsåsar. Taket har torvtekking, og veggane er panelte utvendis. Midtre rom i hytta er kjøken med vedomn. Ved inngangen er det bygd eit bislag. Tilbygget inneheld to soverom.

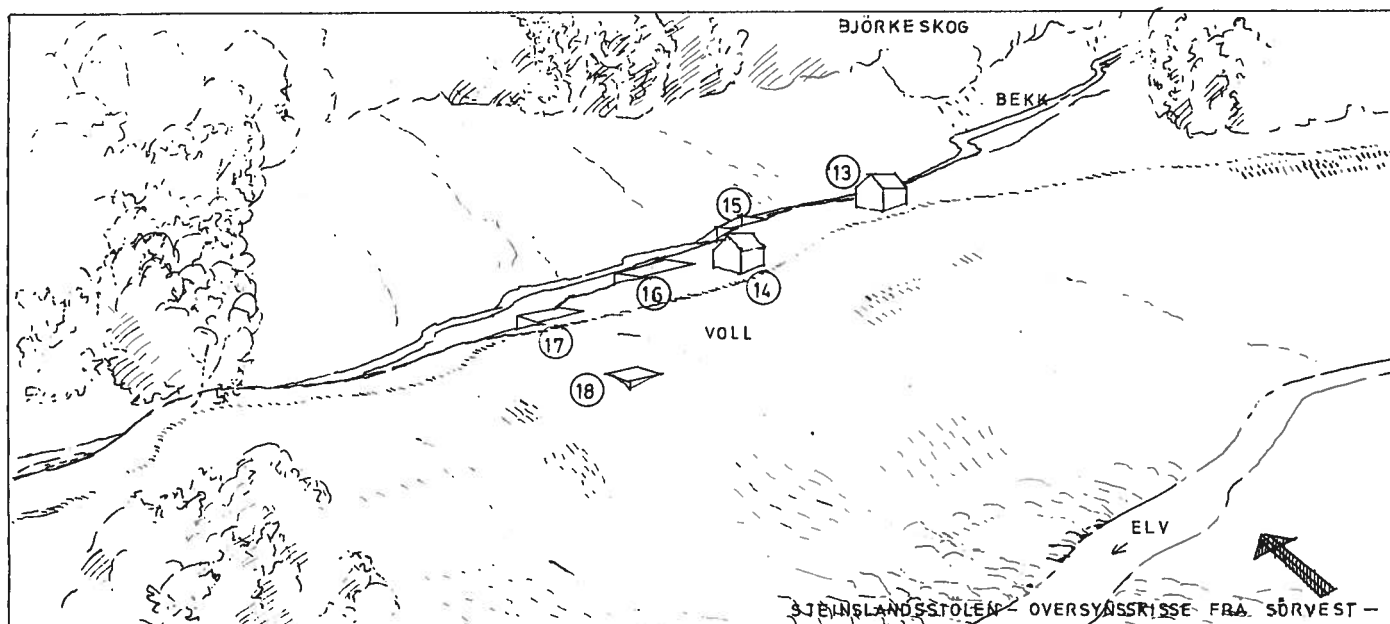

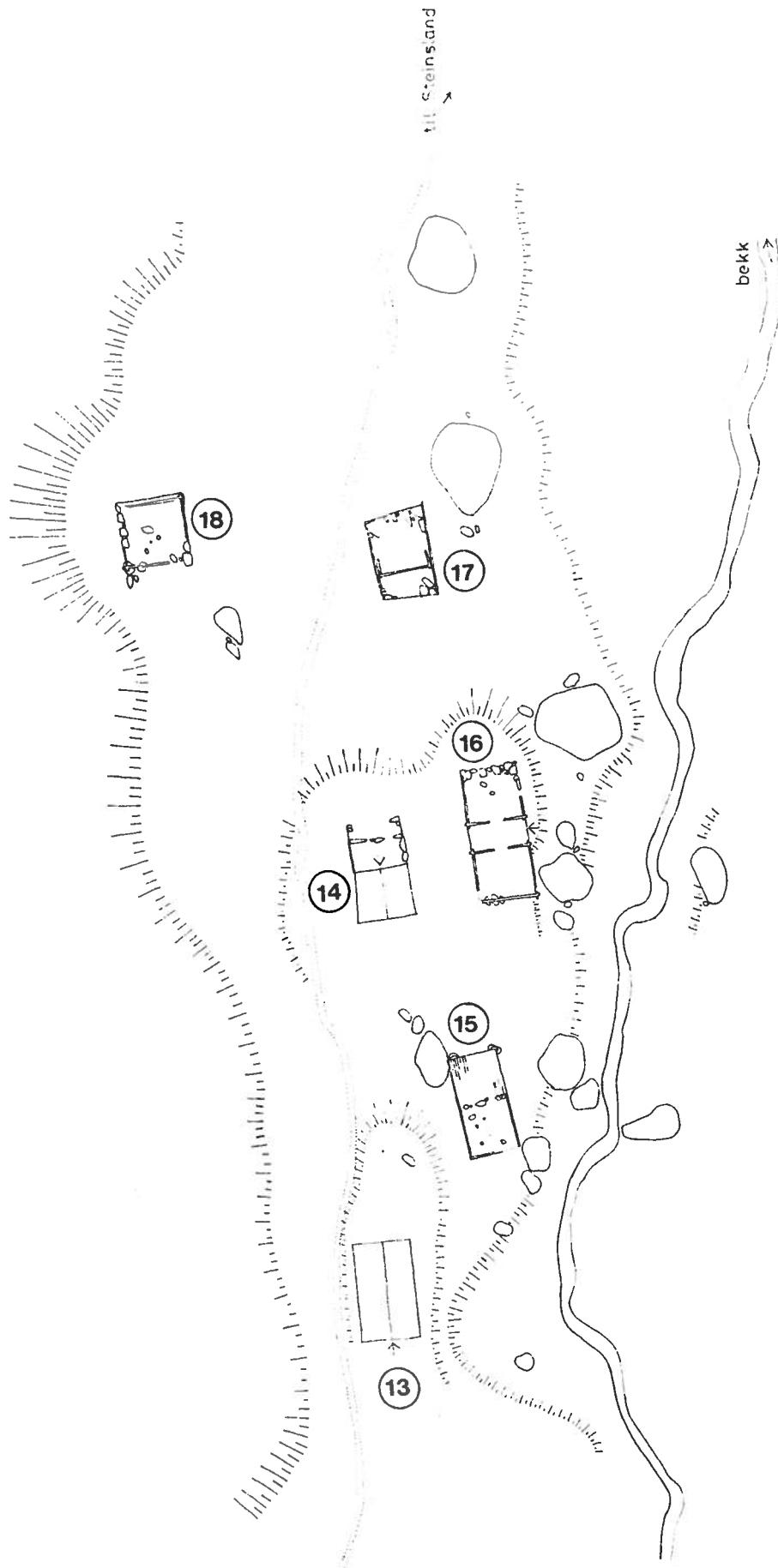

Omlag midtvegs i dalen mellom Steinsland og Stølsvatna, i ei sør-aust-vendt dalside, ligg Steinslandsstølen. Sela er lagde på ein nokolunde slak voll som består av grusmassar. Frampå kanten skrånar det bratt ned mot Stølselva. Bak sela, langs skogbrynet, renn ein fjellbekk. Terrenget er kupert med store steinblokker omkring. Dalen er kledd med høg bjørkeskog. Stølen har i alt seks sel. Av desse er

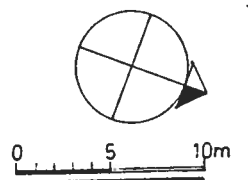
berre eitt intakt i dag. Alle er tømmerhus. I nr. 14 er årstalet 1774 innhogge. Stølen høyrer til garden Steinsland, og han har vore nytta som geitestøl. Lengre oppe i dalen finn ein den gamle stølsvegen. Han har fint tillagde steinheller gjennom store parti ufarbar steinrøys.

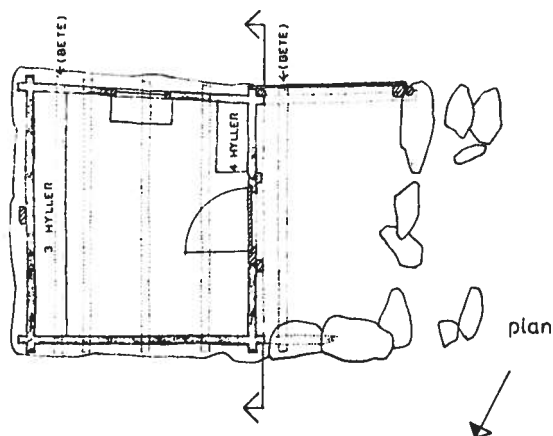
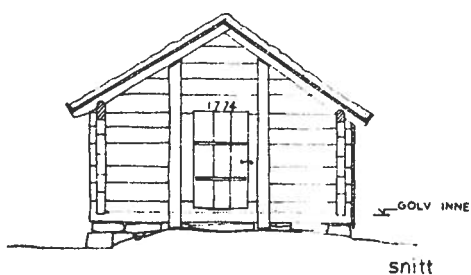
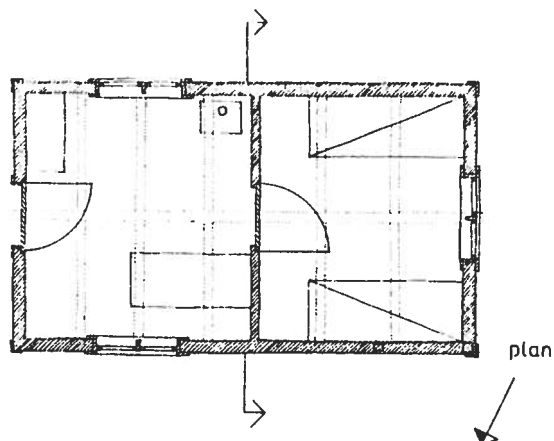
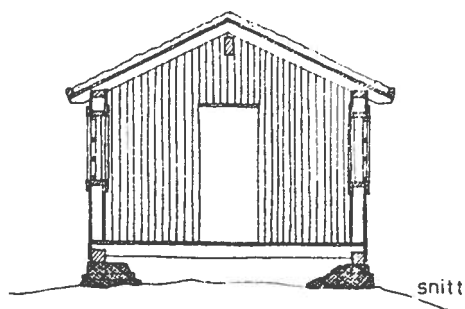
Anleggsvegen til kraftutbygginga vil passera stølen. *Steinslandsstølen omlag 300 m.o.h.*

situasjon - hus nr. 13 - 18

Hus nr. 15, 16, 17 og 18 er ikkje oppmålte.

16 tuft

BYGGEÅR: Omlag 1800
EIGAR: MAGNUS STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84, bnr. 5

Dette selet har hatt lafta veggjar og det har vore delt i tre rom. Selet var før delt mellom to brukarar. Den søre delen tilhørde bruk nr. 5, den nordre enden tilhørde bruk nr. 1, 2.

17 tuft

BYGGEÅR: Seint på 1800-talet
EIGAR: ODDMUND STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84, bnr. 1, 2

Selet har lafta veggjar, og det har vore delt i to rom.

18 tuft

BYGGEÅR: Seint på 1800-talet
EIGAR: ODDMUND STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84, bnr. 1, 2

Selet hadde lafta veggjar.

13 sel

BYGGEÅR: 1774

EIGAR: Gunnar og alfred
Steinsland
Modalen
Gnr. 84, bnr. 3

Selet har to rom, det ytre for kjøken- og opphaldsfunksjonar, det indre for overnatting. Huset er bygd i stenderverkskonstruksjon, og det har sperretak med mønsås. Taktekkjing er torv. Selet er panelt innvendes og utvendes.

14 sel

BYGGEÅR: 1774

EIGAR: GUNNAR OG ALFRED
STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84, bnr. 3

Selet har hatt to rom, innsel og skot. I dag er skotet samanrasa. Innsellet er lafta, og det har sperretak med torvtekkjing. Det har tregolv og fleire faste hyl-ler. Skotet har hatt liggjande panel utvendes. Over døra er årstalet 1774 skore inn.

15 sel

BYGGEÅR: 1941

EIGAR: (?)
Gnr. bnr.

Dette huset skal vera bygd av Nils Tyssebotn frå Tysse i Osterfjorden. Han drev med geiter her.

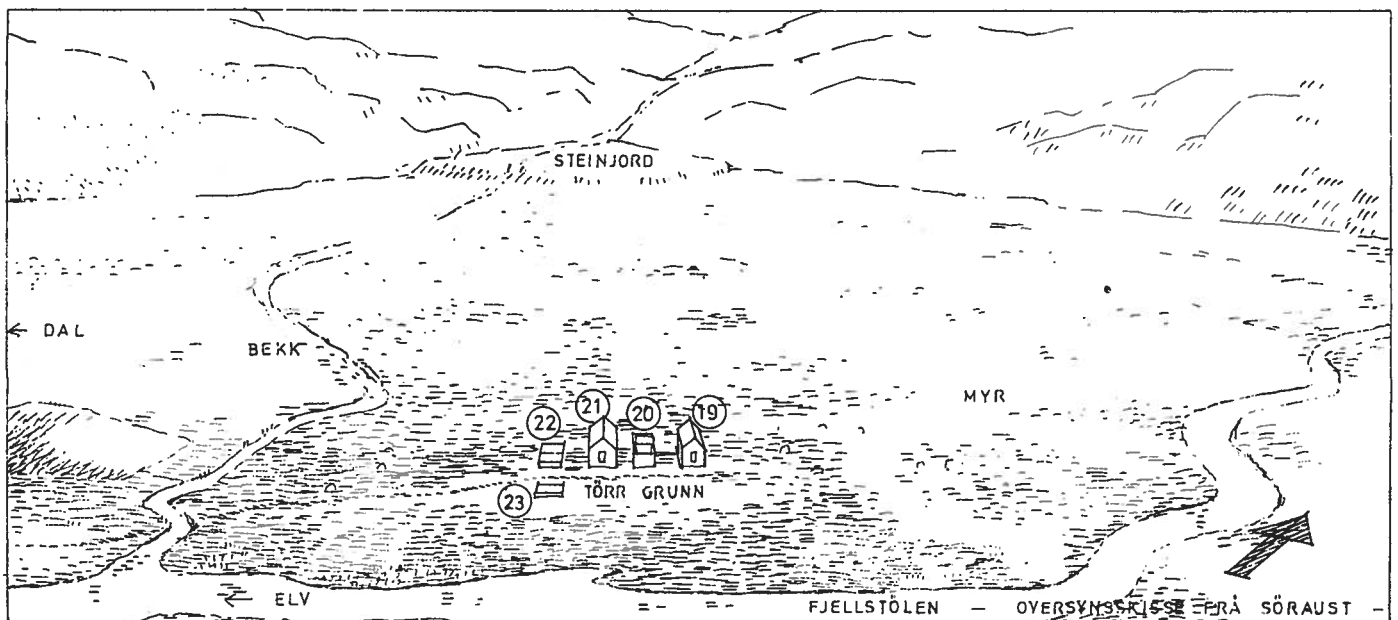

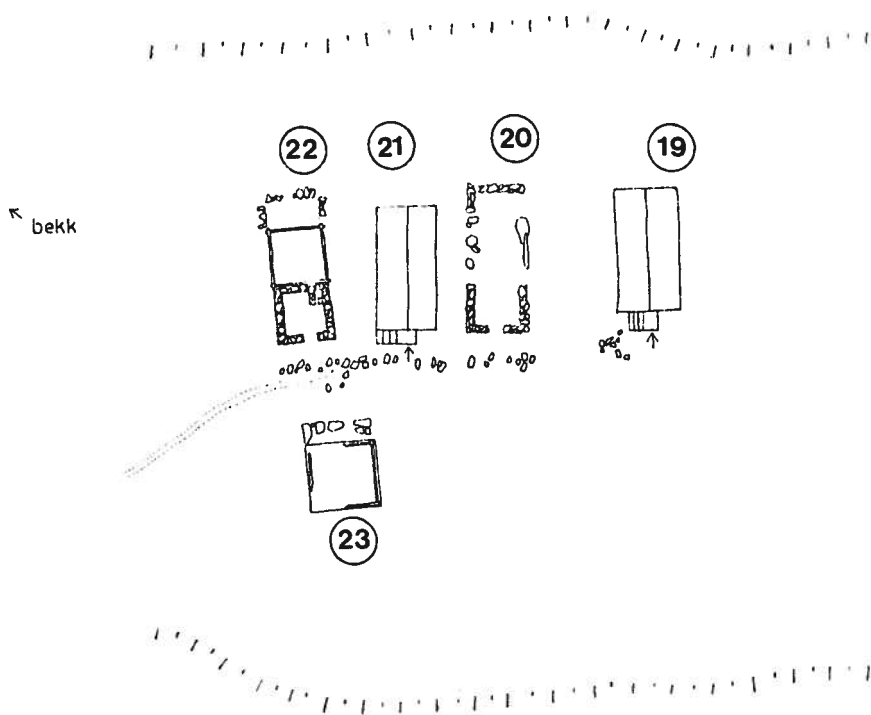

Fjellstølen ligg på ei flat og ope elveslette mellom høge fjell. Mot nord går eit dalføre. I liene er det glissen bjørkeskog. Sletta er for det meste myrlendt og våt. Terrenget er stort sett ope, men oppstigninga frå dalen er tung og bratt. Det renn ein bekk forbi sela. Det er fem hus her. Av dei er tre ruinar. Dei

som står, er to-roms tømmerhus med sperretak, bygde opp på ½–1 m høge grunnmurar. Stølen høyrer til gardane Steinsland og Straume. Elva kjem til å bli tørrlagt eit lite stykke nedanfor stølen.

Fjellstølen omlag 600 m.o.h.

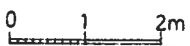
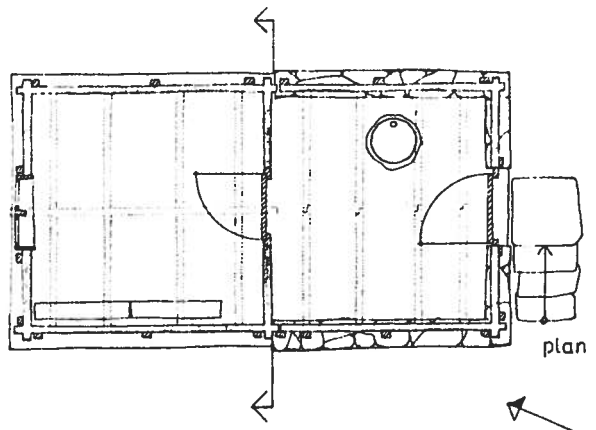
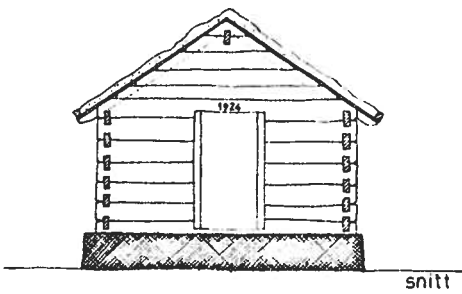
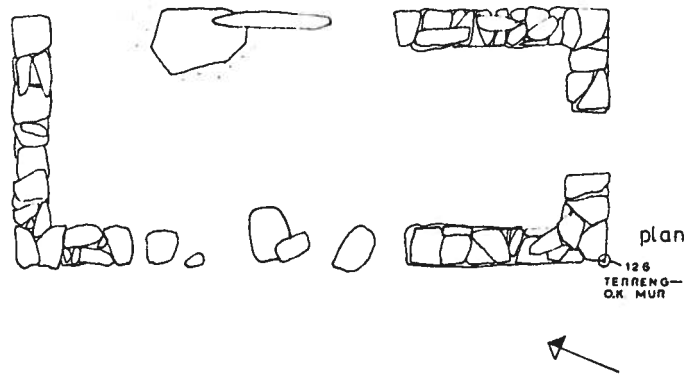
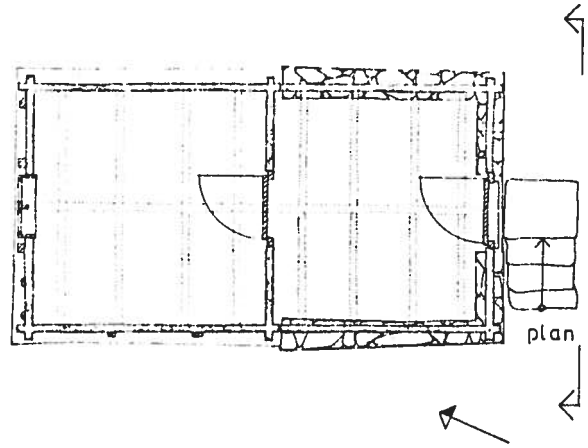
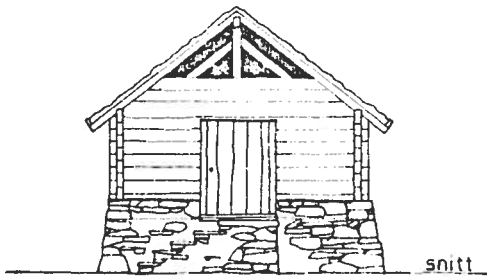

situasjon – hus nr. 19 – 23

0 5 10m

19 sel

BYGGEÅR: Omlag 1920
 EIGAR: INGVAR STRAUME
 Modalen
 Gnr. 84, bnr. 4

Selet har innsel og skot. Heile bygningen er lafta, det er lagt sperretak med mønsås, og taket er tekt med torv.

20 tuft

BYGGEÅR: Omlag 1800
 EIGAR: OLAV HEIMDAL
 Bergsdalen
 Gnr. 83, 84

Desse murane står att etter eit sel.

21 sel

BYGGEÅR: 1924
 EIGAR: ODDMUND STEINSLAND
 Modalen
 Gnr. 84, bnr. 1, 2

Selet har innsel og skot. Båe romma er lafta. Det har sperretak med mønsås, og det er tekt med torv. I skotet er det ei oppmura rund steinhelle med ein ved-omn.

22 tuft

BYGGEÅR: Omlag 1800
EIGAR: HARALD NYGARD
Straume, Modalen
Gnr. 83, bnr. 2

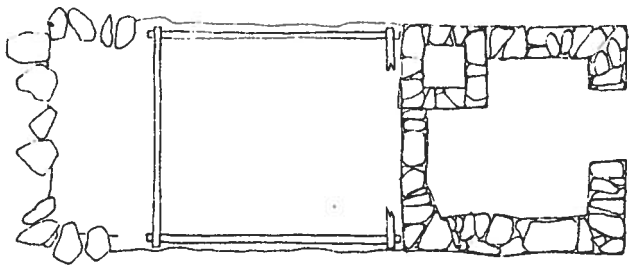
Gråsteinsmurane står att etter eit sel. Ein finn òg restar etter ei tømra stove og ei grue framme i skotet. Siste støling på Straume var i 1930-åra. Etter den tid har selet forfalle.

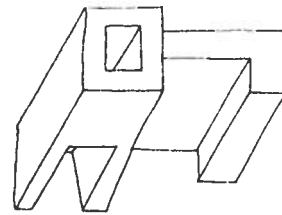
23 sel

BYGGEÅR: 1890–1900
EIGAR: BRUKARANE PÅ
Straume
Gnr. 83, 84

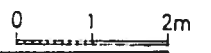
Denne stova skal ha vore fellesstove på stølen. I dag finn ein att berre tømmerrestar oppå grunnmuren.

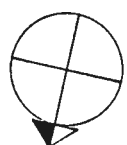
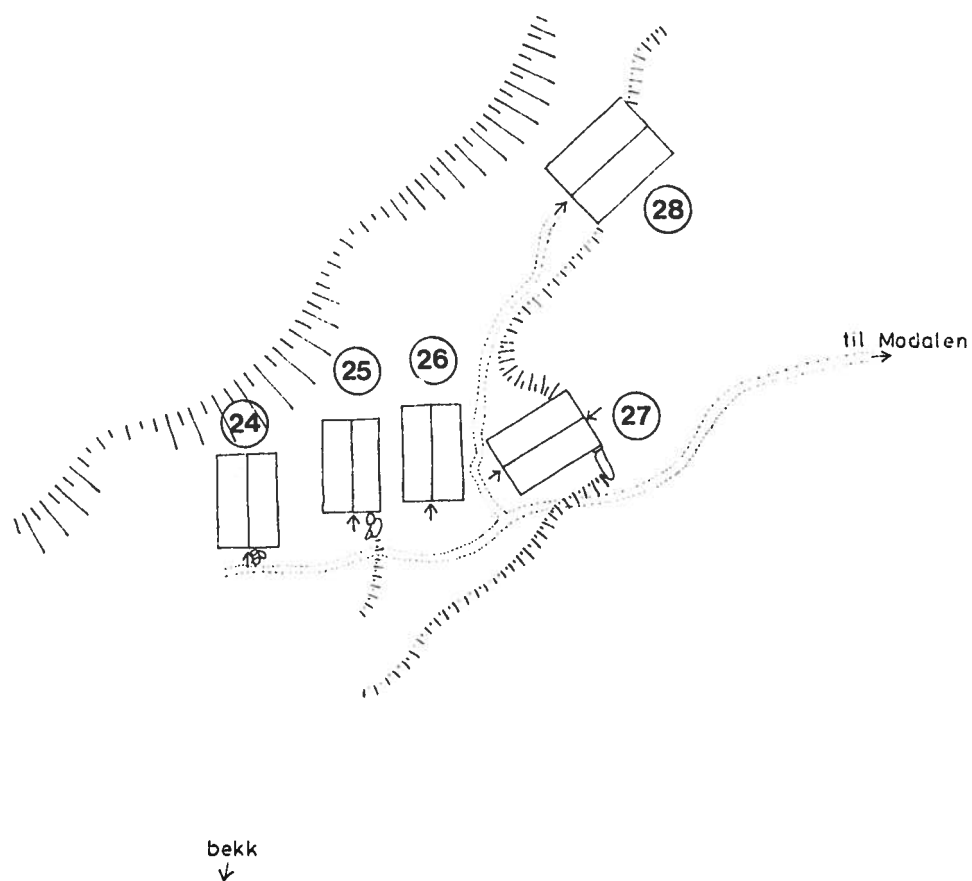

plan

aksonom. skisse
grue

0 5 10m

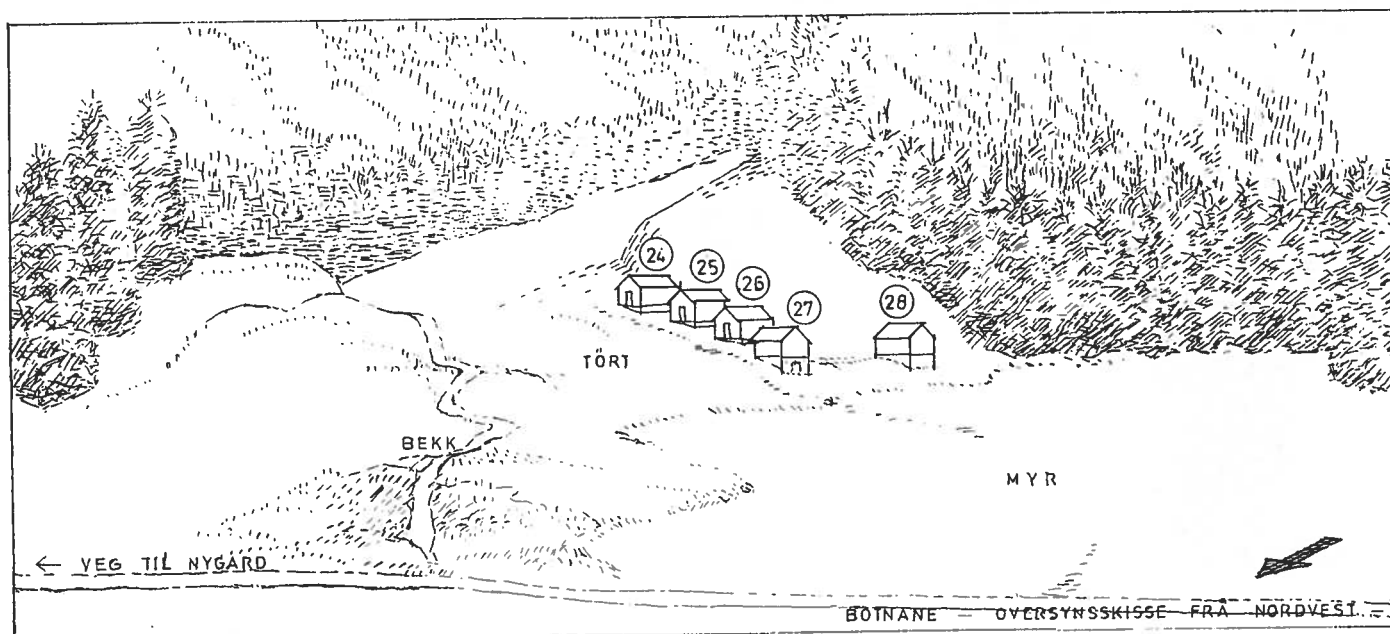
situasjon – hus nr. (24) – (28)

Botnane ligg i eit bakkehall nær dalbotnen ved vegen opp til Nygård. Ein bekk renn forbi nord for sela. Staden er både lun og solfylt, med utsyn til fjella i Modalen. Nedanfor og langs vegen renn elva. Terrenget omkring er kupert, og i fjellsidene står det stor granskog.

Stølen har fem hus. Alle er lafta og har sperretak. Nr. 28 er eit fellesthus, «stølsstova». Stølen høyrer til garden Øvre Helland. Etter vassdragsreguleringa vert truleg bekken borte, og elva frå krossvatnet vert på det næraste tørrlagt.

Botnane omlag 300 m.o.h.

24 sel

BYGGEÅR: 1910
EIGAR: HELGE HELLAND
Nesttun
Gnr. 81, bnr. 1, 2

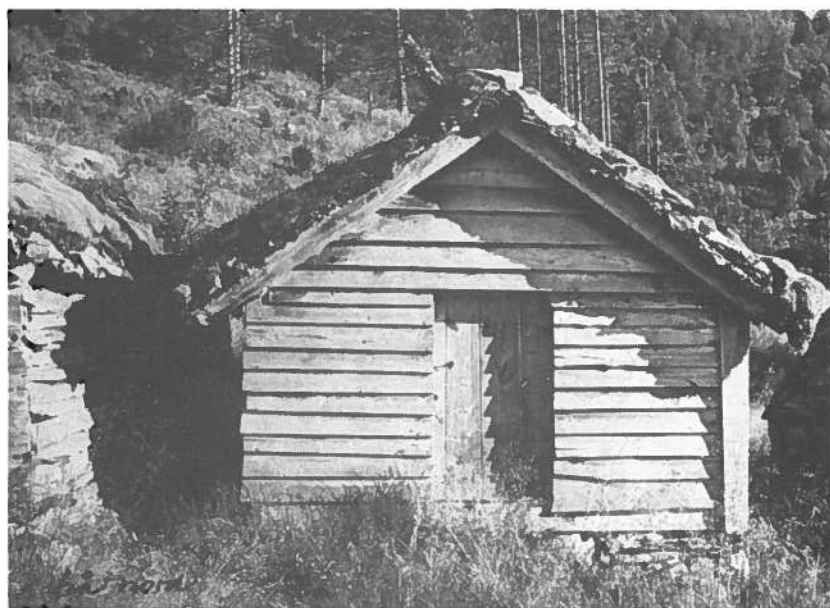
Selet har lafta innsel og skot som er bygd i stenderverkskonstruksjon. Bygningen har sperretak som er tekt med torv. Utvendes er selet panelt un- nateke på austveggen av innselet. I baa romma er det lagt tregolv.

25 sel

BYGGEÅR: 1915
EIGAR: GUNNAR ØVRE
Helland
Modalen
Gnr. 81, bnr. 4

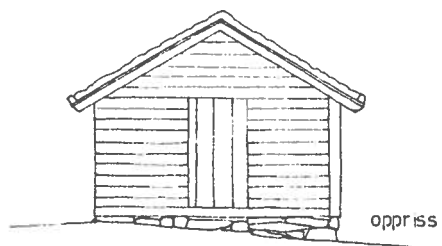
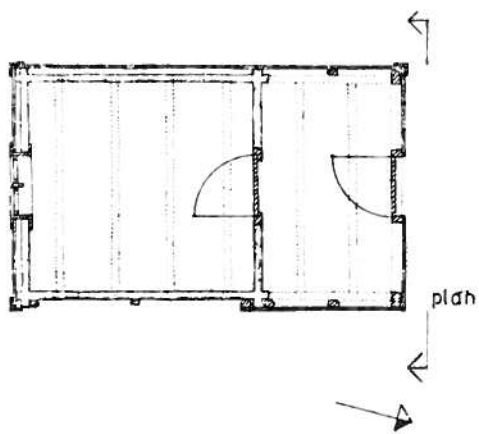
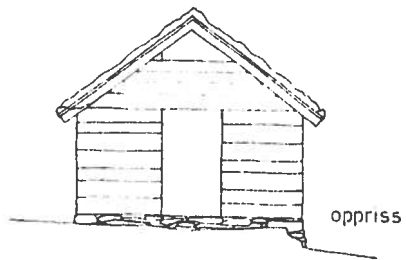
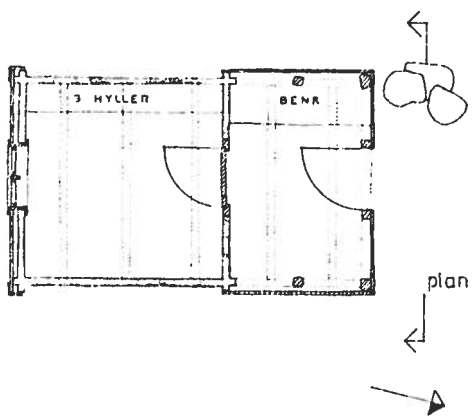
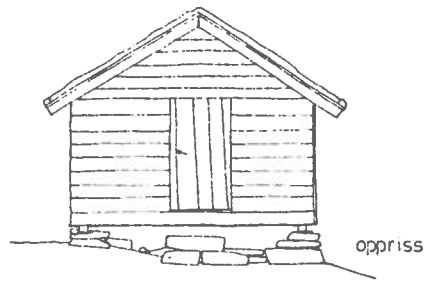
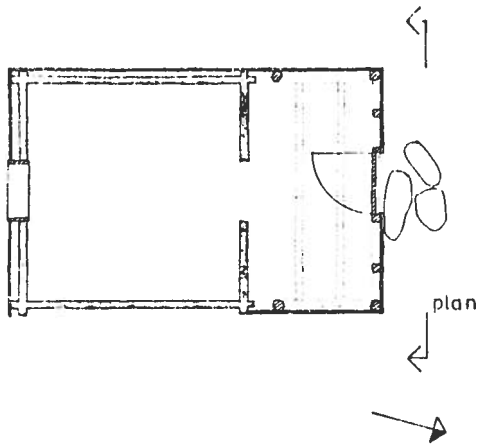
Selet har lafta innsel og skot som er bygd i stenderverkskonstruksjon. Det har sperretak som er torvtekt. Selet er panelt utvendes med unnatak av lang- veggane av innselet. Baa romma har tregolv.

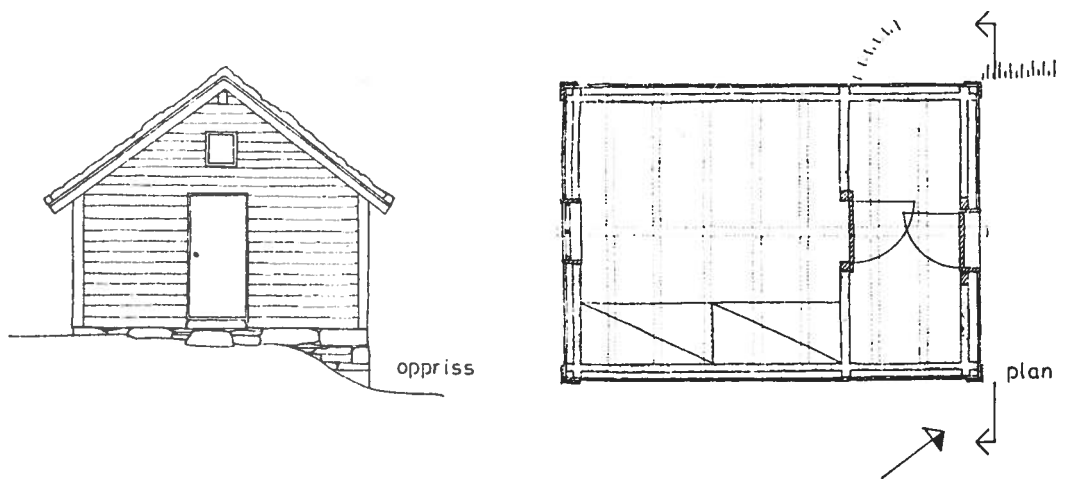
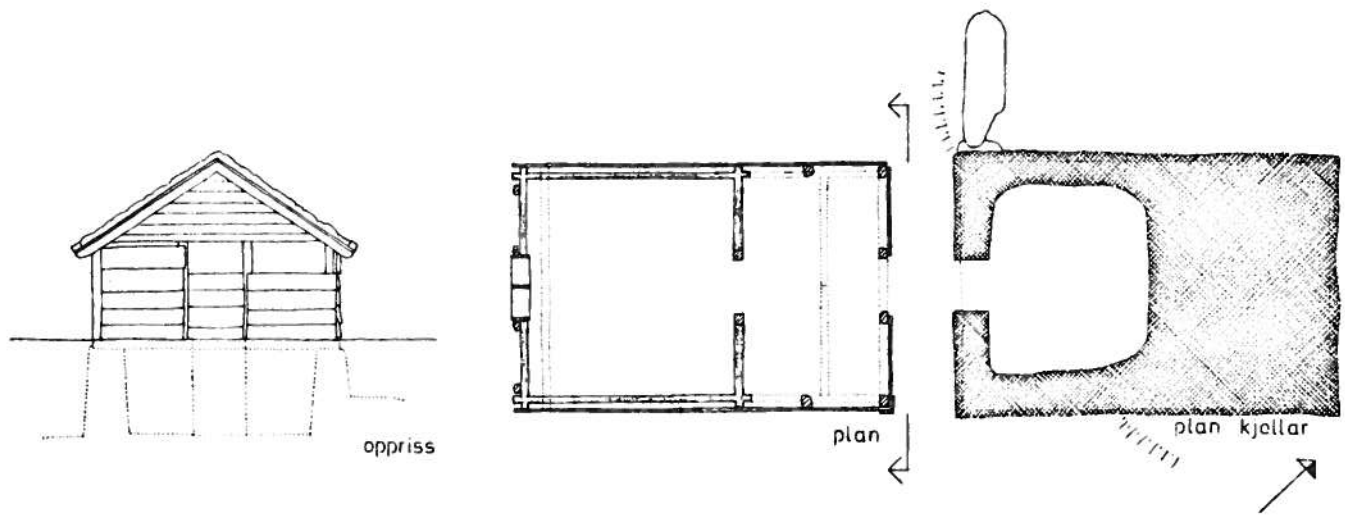

26 sel

BYGGEÅR: Før 1930
EIGAR: JOHANNES ØVRE
Helland
Modalen
Gnr. 81, bnr. 3, 6

Selet har lafta innsel og skot som er bygd i stenderverkskonstruksjon. Ta- ket har sperrar med torvtekkjing. Ut- vendes er selet panelt med unnatak av austveggen av innselet. Baa romma har tregolv.

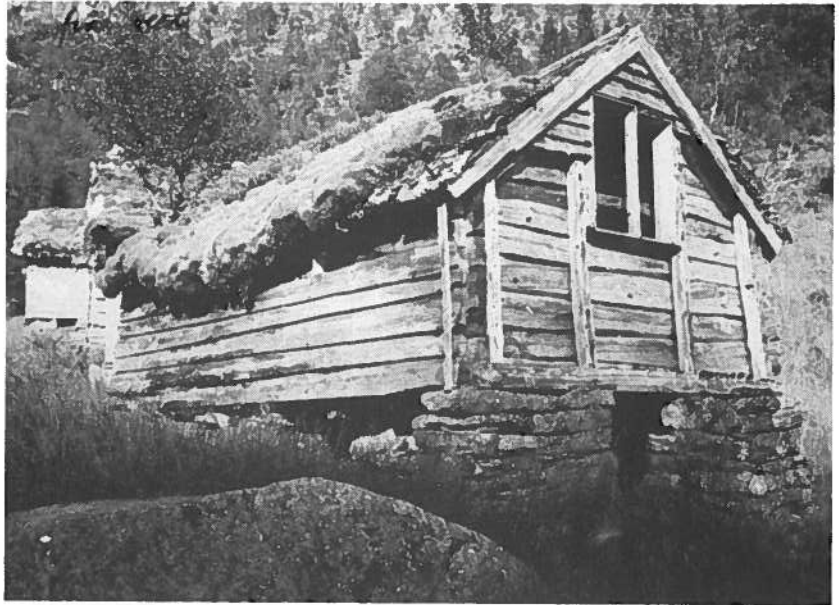

0 1 2m

27 sel

BYGGEÅR: Omlag 1900
 EIGAR: RASMUS LODDEN
 Stord
 Gnr. 81, bnr.

Selet har innsel, skot, og kjellarrom mellom murar som delvis er inngravne i bakken under det indre rommet. Innselet er lafta, skotet er bygd i stenderverk. Taket har sperrekonstruksjon og torvtekkjing. Selet er panelt utvendes med unntak av gavlveggen av innselet.

28 sel

BYGGEÅR: 1928
 EIGAR: BRUKARANE PÅ ØVRE
 HELLAND
 Modalen
 Gnr. 81

Denne stova vart nytta felles til opphaldsføremål på stølen. Stova er lafta og har to rom. Ho har sperretak med mønsås og torvtekkjing. Utvendes er stova panelt. Båe romma har tregolv, og i det inste er det køyer.

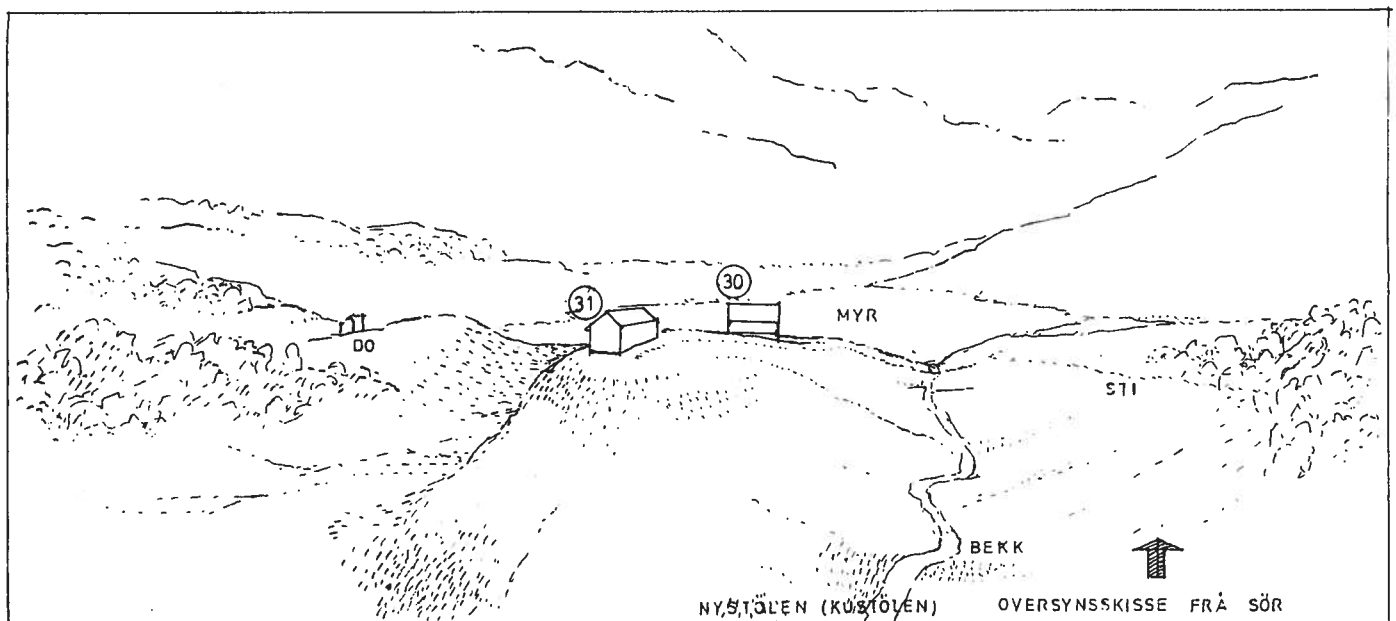
På ein solfylt haug, med utsyn over Svartavatnet, ligg den eine Nystølen. Terrengnet omkring er eit slakt dalterreng, steinfullt og relativt tørt. I fjellsidene veks det glissen bjørkeskog.

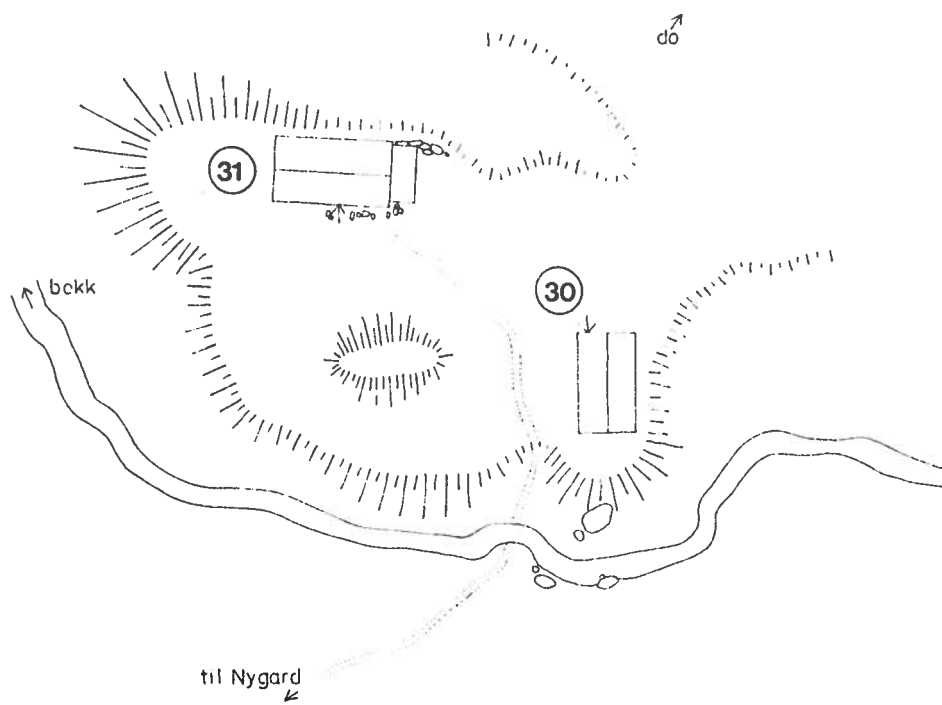
På austsida av haugen renn ein bekk forbi. På nordsida er det ei myrflate. Mot sør fell haugen bratt ned mot vatnet.

På stølen står det to hus, båe av lafta tømmer og med sperretak. Det eine (nr. 31) er privat feriehus i dag. Nr. 30 er «mjelkeselet». Stølen var kustøl, skilt frå den andre Nystølen nær ved der dei hadde geiter.

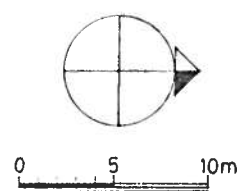
Stølen høyrer til Nåmdal.

Nystølen (Kustølen) omlag 550 m.o.h.

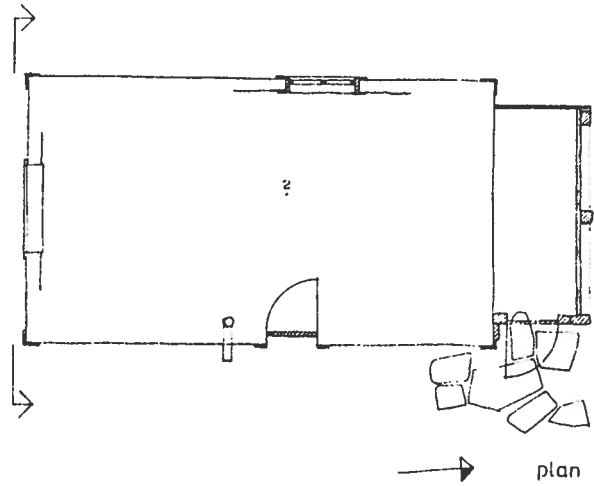
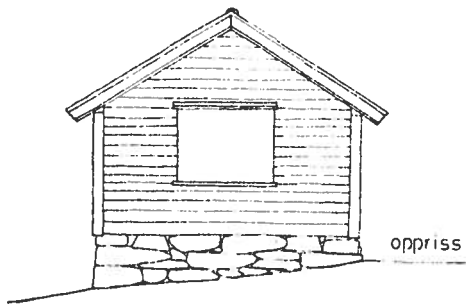
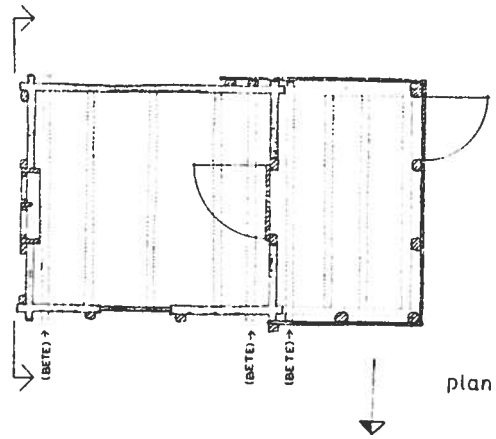
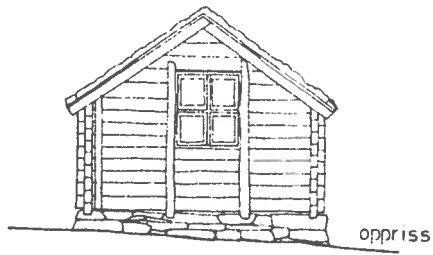

situasjon – hus nr. (30) – (31)

33 Nystølen

0 1 2m

30 sel

BYGGEÅR: 1882
 EIGAR: EILIF NÅMDAL
 Modalen
 Gnr. 82, bnr. 1

Dette «mjelkeselet» har innsel og skot. Innsellet er lafta, skotet har panelt stenderverk. I nordveggen av innsellet er det ein attfylt opning. Huset har sperretak med torvtekkjing. Det er lagt bordgolv i innsellet.

31 sel

BYGGEÅR: 1853
 EIGAR: HARALD NESET
 Eksingedalen
 Gnr. 82, bnr. 2

Selet er istandsett og omgjort til privat hytte. Tilbygget er ei vedbu.

Nystølen (geitestølen) er bygd på steinfull mark nær ved elva som renn frå Svartavatnet til Steinavatnet. Staden er lun og solfylt. Ikring er det kupert terreng med glissen bjørkeskog i dalsidene. Det er utsyn over Steinavatnet. Ein kronglete sti fører fram langs vatnet.

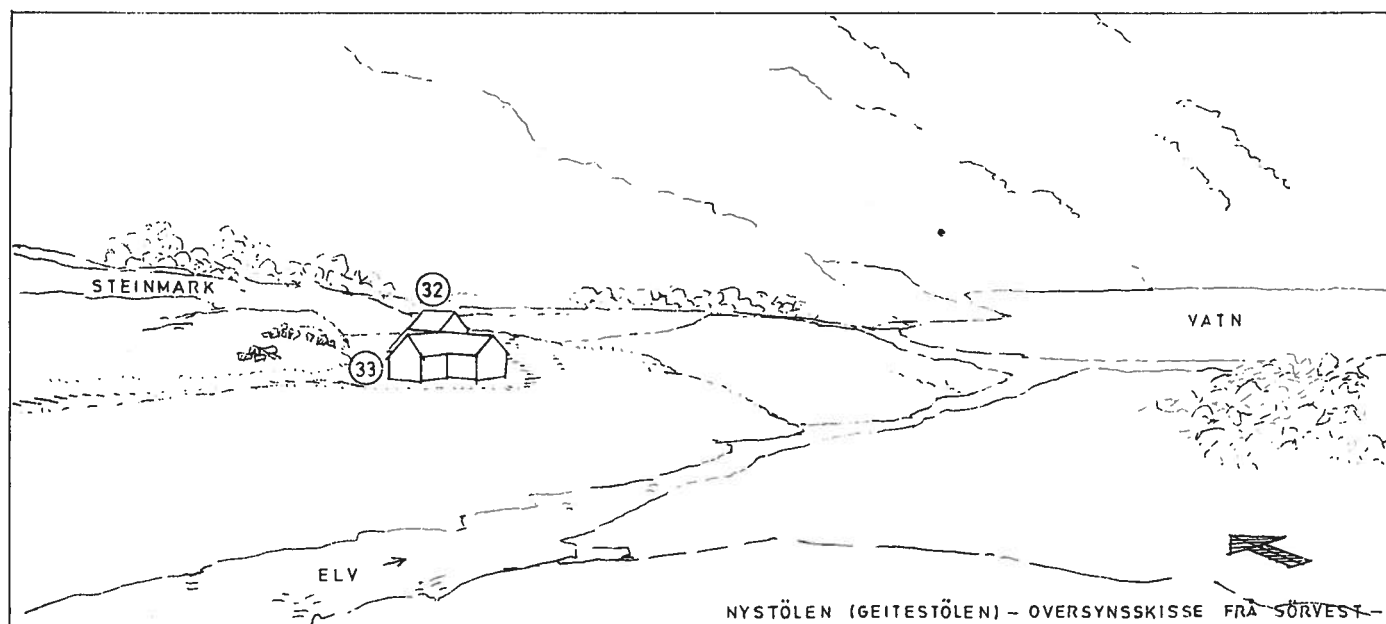
Det er to hus her. Det eine er lafta og har sperretak. Det andre er eit skur i stenderverk. Båe er bygde

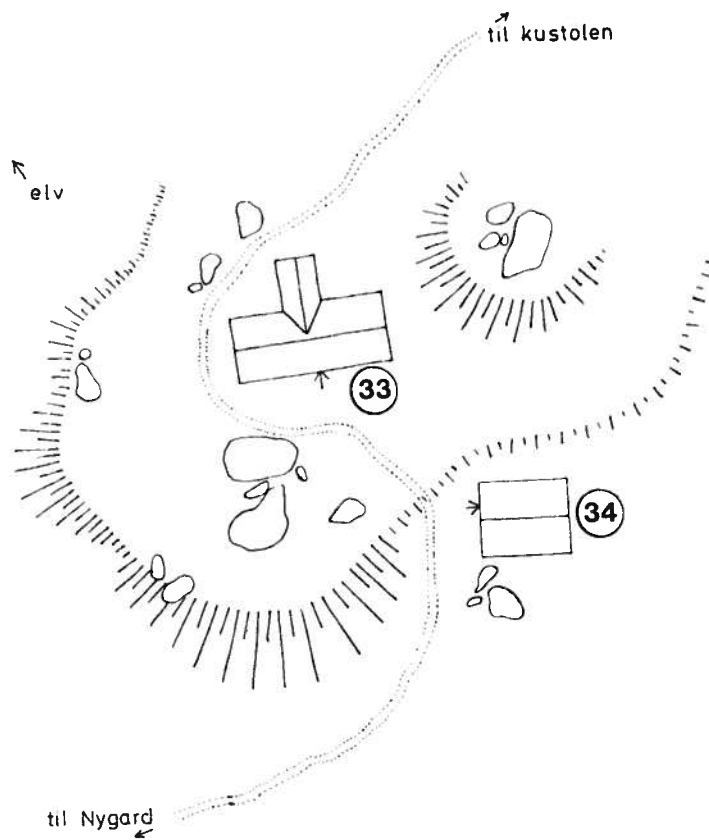
kring 1930. Geitestølen hadde for si særlege drift stuttare veg til bygds og meir tilgang på vaskevavn enn kustølen.

Stølen høyrer til Nådalen.

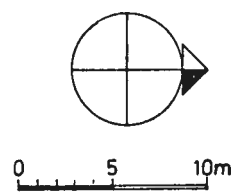
Etter kraftutbyggjingsplanane skal vassmengda i elva verta sterkt redusert.

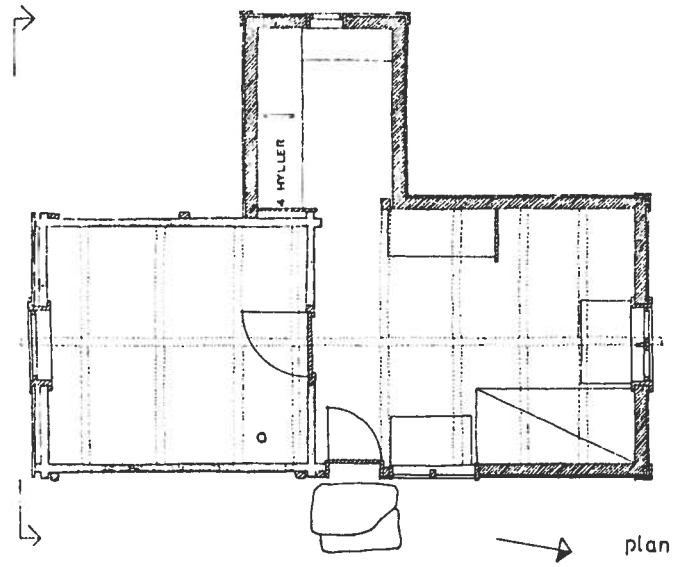
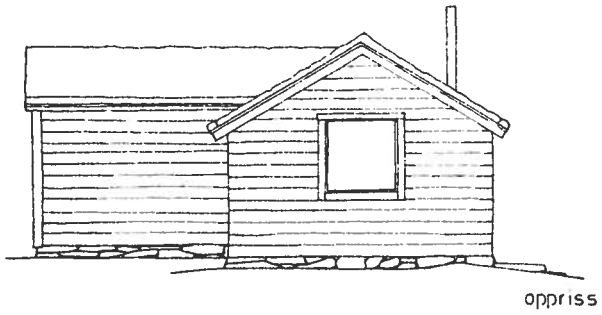
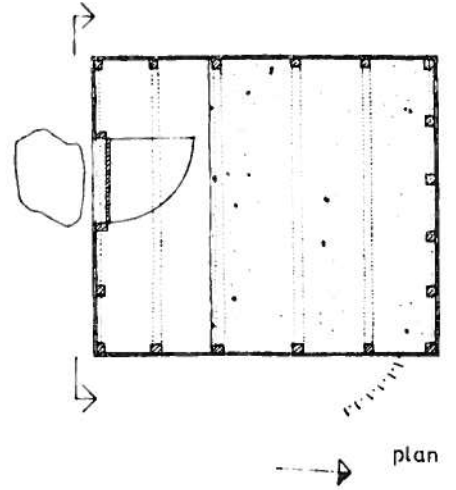
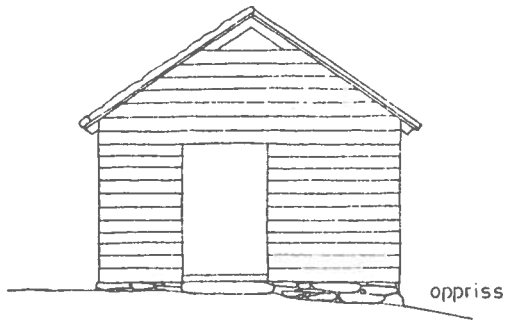
Nystølen (geitestølen) omlag 510 m.o.h.

situasjon - hus nr. (32) - (33)

32 kokehus

BYGGEÅR: Omlag 1930
EIGAR: REIDAR NÅMDAL
Modalen
Gnr. 82, bnr. 1

Dette kokehuset har enkle bordvegger på stenderverk. Taket har sperrekonstruksjon og torvtekkjing. Det er lagt tregolv i feltet nærast døra, elles er det jordgolv. I dag vert dette huset nytta til vedbu.

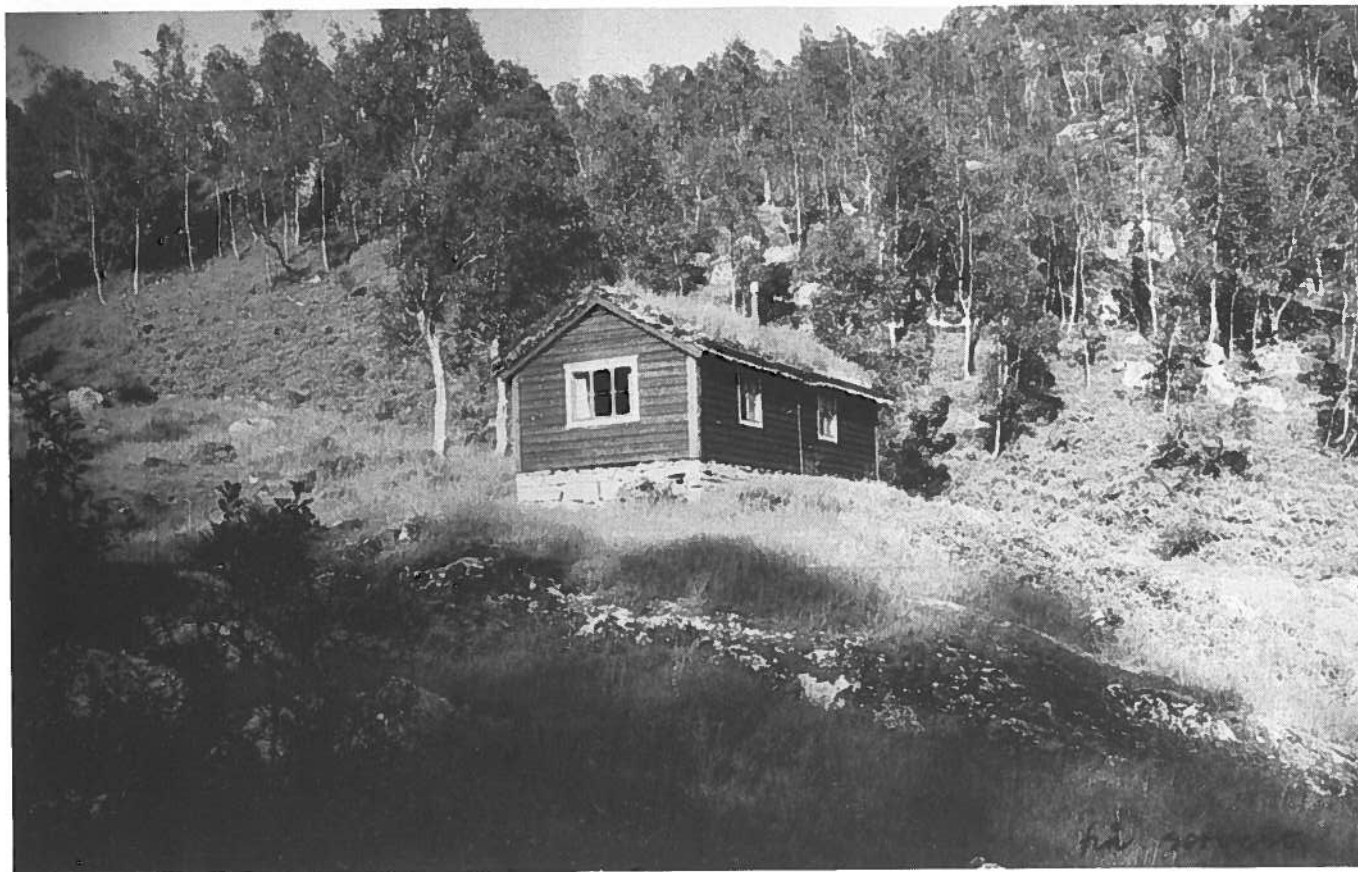

33 sel

BYGGEÅR: Omlag 1930
EIGAR: REIDAR NÅMDAL
Modalen
Gnr. 82, bnr. 1

Den søre stova i dette selet er lafta. Den nordre stova og tilbygget mot vest er i stenderverk. Selet har sperretak med mønsås, og det er lagt torv som tekkjing.

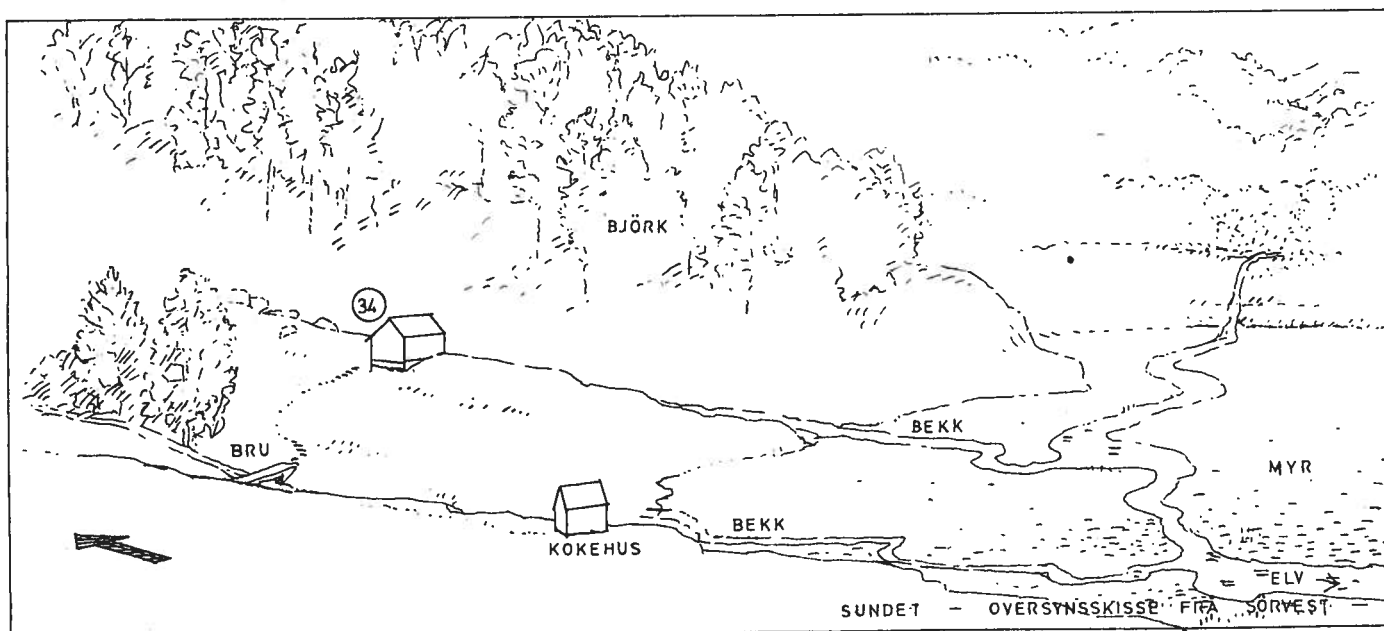
Stølen ligg på ein rygg nedst i ein liten dal. På kvar side renn ein bekk ned mot ei myrflate der dei møtest med ei elv. Kring stølsvollen er det bjørkeskog, terrenget er kupert, og utsynet frå stølen er såleis noko avgrensa.

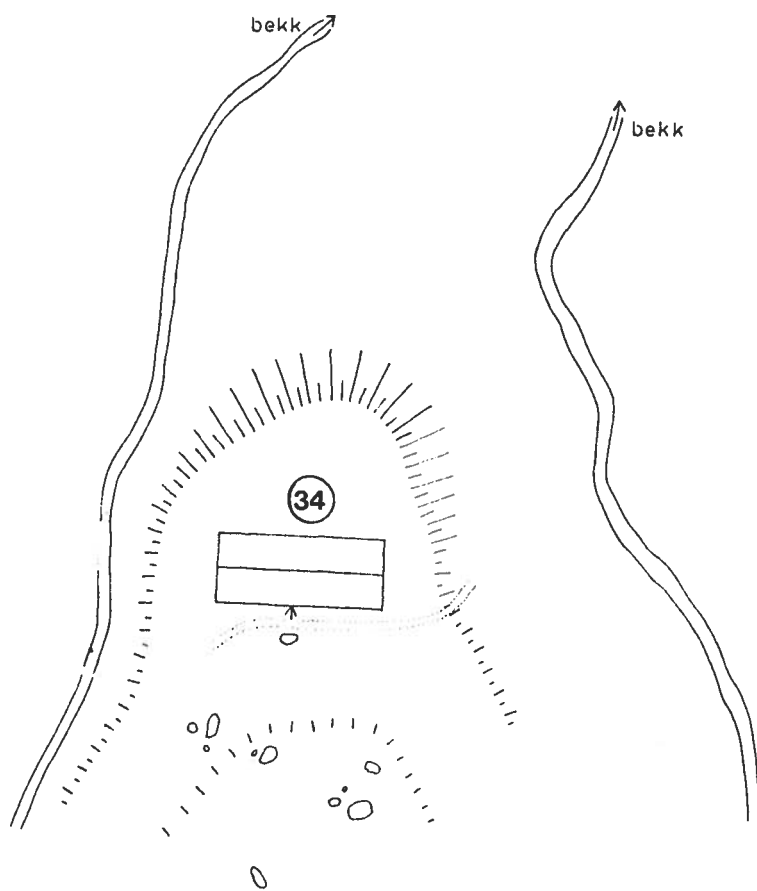
Her er to hus. Det eine har lafte- og sperretakskonstruksjon. Det andre som ikkje er oppmålt, er eit

kokehus som nyleg er vølt. Det ligg nede ved den eine bekken, omlag 30 m sørvest for det første. Stølen høyrer til alle brukarane på Nygard. Selet vert i dag leigt ut som feriehus.

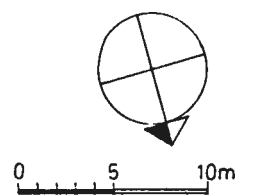
Med kraftutbyggjinga vil bekken verta borte. Ein køyreveg kjem til å bli lagt fram hit.

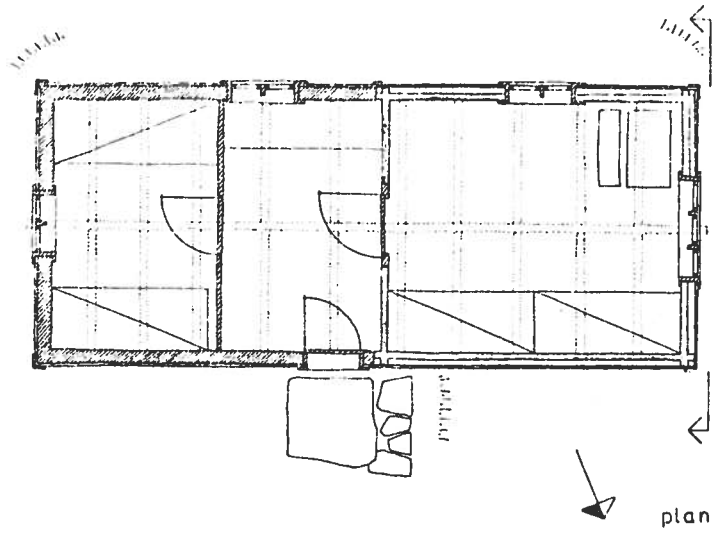
Sundet omlag 460 m.o.h.

situasjon - hus nr. 34

0 1 2m

35 sel

BYGGEÅR: 1938
EIGAR: BRUKARANE PÅ NY.
GARD
Modalen
Gm. 85, bnr. 1, 2, 3

Dette selet har no tre rom. Stova mot nordvest er lafta, midtrommet og stova i søraust er bygde i stenderverk. Utvendes er heile huset panelt. Det har sperretak med mønsås, og det er lagt torv på taket. Selet er no i bruk som utleigehytte.

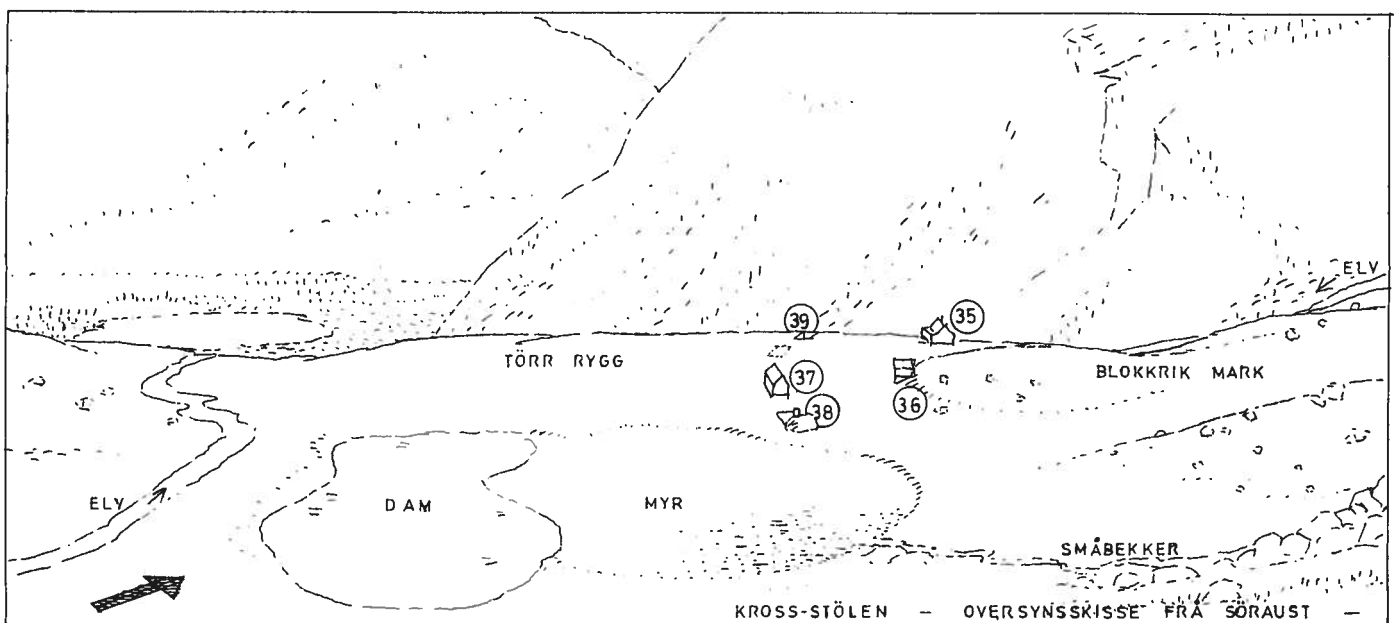
Kross-stølen ligg ut mot den bratte kanten av ein stor, flat terrasse i enden av ein fjelldal. I lia nedanfor er det bjørkeskog. Det er vidt utsyn over dalen nedunder. Ei større elv renn forbi nord for sela, ei anna sørvest for dei. Lengre inne på terrassen har det danna seg eit meir myrlendt og flatt parti. Husa ligg på den tørre delen.

Stølen har fem hus, av desse er to ruinar i dag. Dei som er att er bygde i tømmer- og stenderverkskon-

struksjon og har sperretak. Det er merke etter ei mura geitekve som aldri vart ferdig. Ein har fråsegn om to små hus som stod her tidlegare. Hus nr. 38 har nytta ei av dei store steinblokkene som del av vegg. Nr. 35 er eit kokehus.

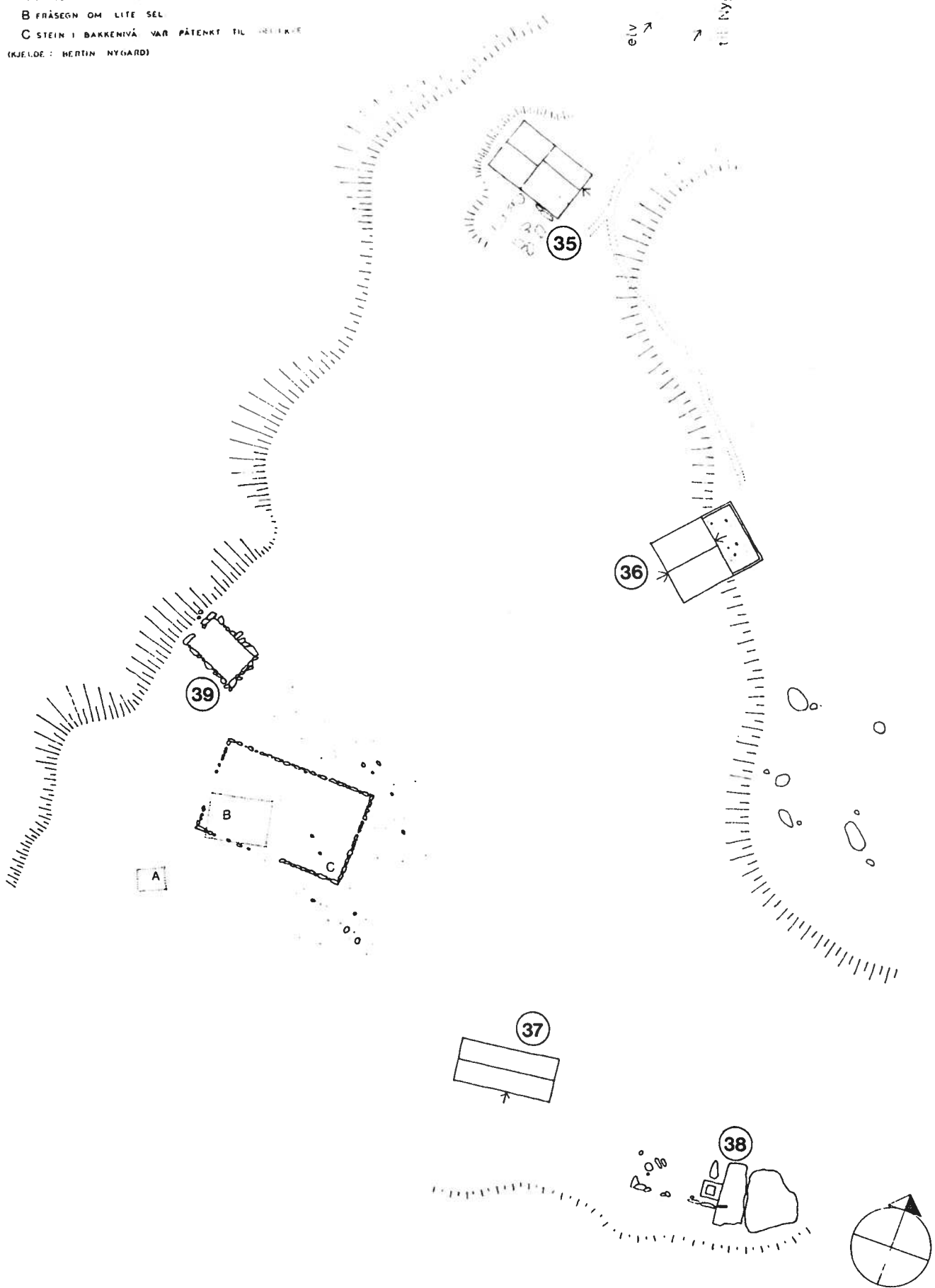
Kross-stølen høyrer til Nygard. Dei to elvane blir tørrelagde nett nedom sela.

Kross-stølen omlag 630 m.o.h.

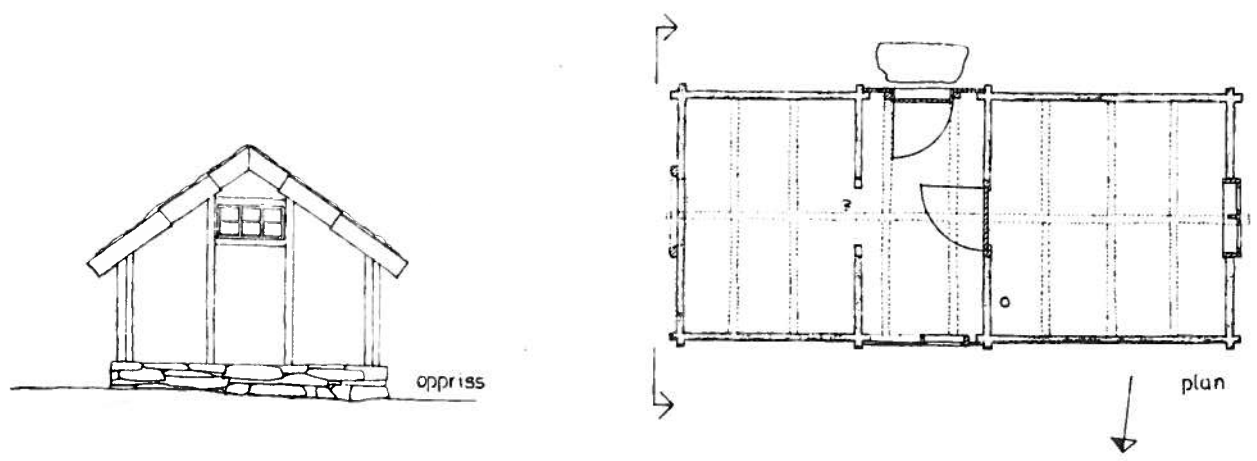
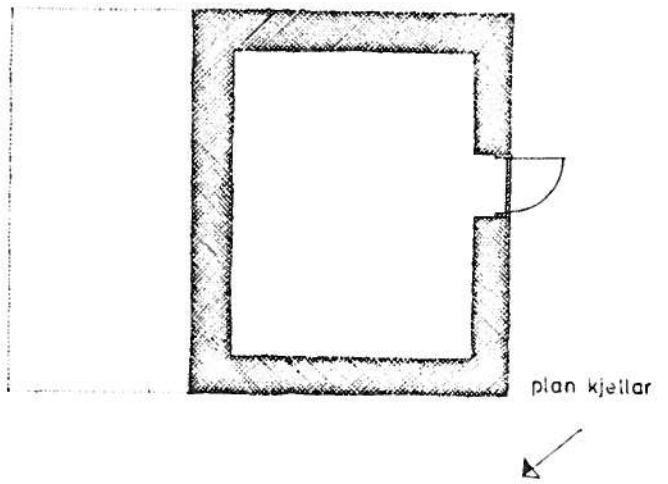
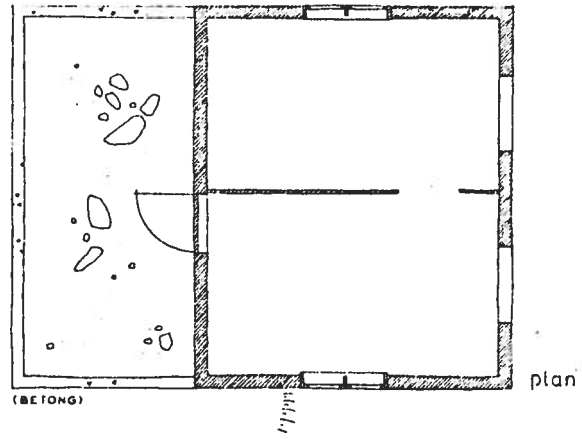
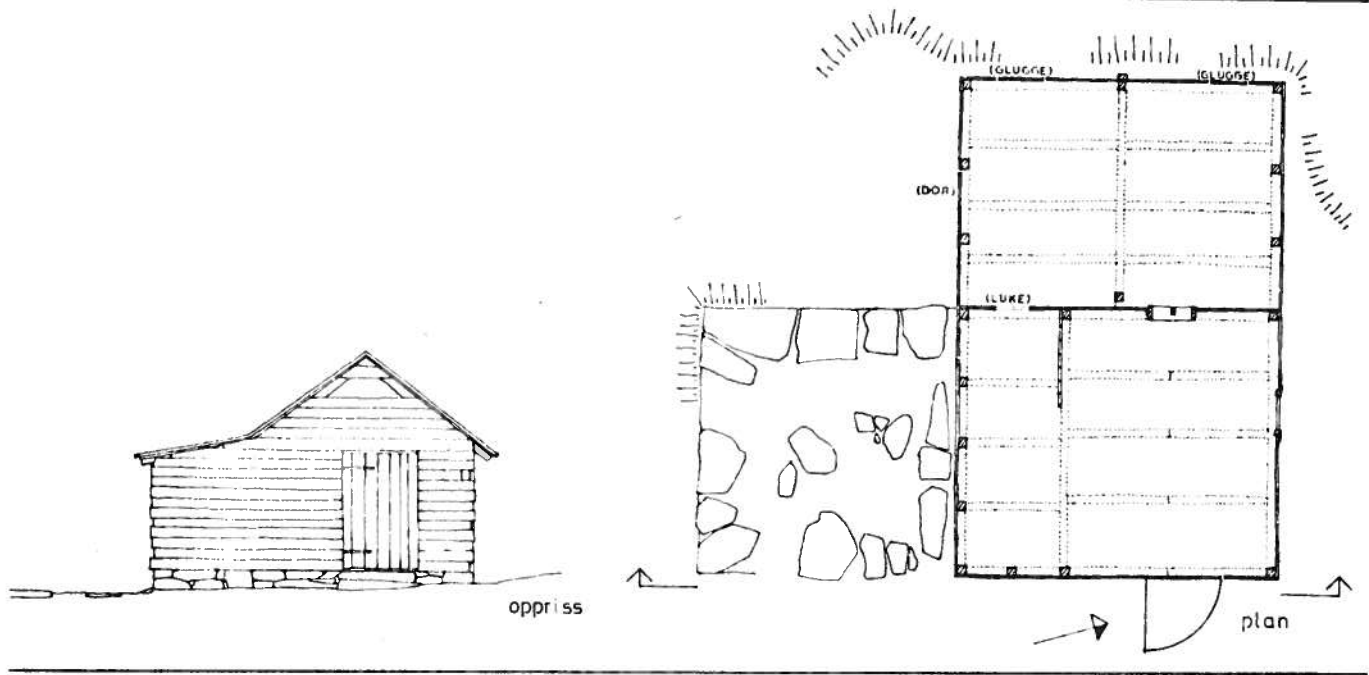
A FRÅSEGN OM TIDL LITE SKUR
 B FRÅSEGN OM LITE SEL
 C STEIN I BAKKENIVÅ VAR PÅTENKT TIL HELLEAVE
 (KJELDE : BERTIN NYGARD)

e.v. ↗
 ↗ t. Nygard

situasjon – hus nr. (35) – (39)

0 5 10m

35 kokehus

BYGGEÅR: 1934
 EIGAR: ØYSTEIN NYGARD
 Lonevåg
 Gnr. 85, bnr. 1

Kokehuset er bygd i stenderverk og det har enkle bordvegger. Taket har sperrekonstruksjon, i den nordre delen og med mønsås. Ved sida av huset er det ein grunnmur.

36 sel

BYGGEÅR: Omlag 1880
 EIGAR: ØYSTEIN NYGARD
 Lonevåg
 Gnr. 85, bnr. 1

Selet hadde innsel, skot, og kjellarrom for mjølkestellet inngrave i bakken under innsellet. Innsellet var lafta. Huset vart ombygd i 1940-åra. I dag har selet ei lafta stove som er delt på langs i to rom. Framfor inngangen er det støypt ei grunnmurstripe for seinare utviding.

37 sel

BYGGEÅR: 1926–27
 EIGAR: DAGFINN STEINSLAND
 Nygard, Modalen
 Gnr. 85, bnr. 3

Den vestre stova er den eldste delen av dette selet. Ho er lafta, og tømmeret er frå bjelkane i Straumsbruene ved vestre enden av Herlongen. Den auste stova, mjølkebua, som òg er lafta, vart oppført kring 1940. Tømmeret til denne var frå sel nr. 38. Huset har sperretak med mønsås, og det er torvtekt.

38 tuft

BYGGEÅR: Byrjninga av 1800-
talet

EIGAR: DAGFINN STEINSLAND
Modalen
Gnr. 85, bnr. 3

Tufta inneheld restane etter eit sel. Berre ei mura grue inntil ei steinblokk står att. Selet var mura og det hadde innsel og skot. Oppå murane var det lafta plank. Vestgavlen og den innvendige delevæggen hadde murhøgde på omlag ein meter. Gavlane var av øksa bjørkeplank. I innsellet var det grue og skorstein. Restar av treverket vart kring 1940 nytta til oppføringa av tilbygget til sel nr. 37.

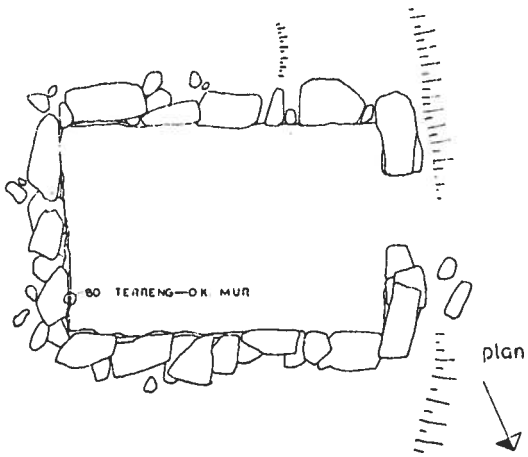
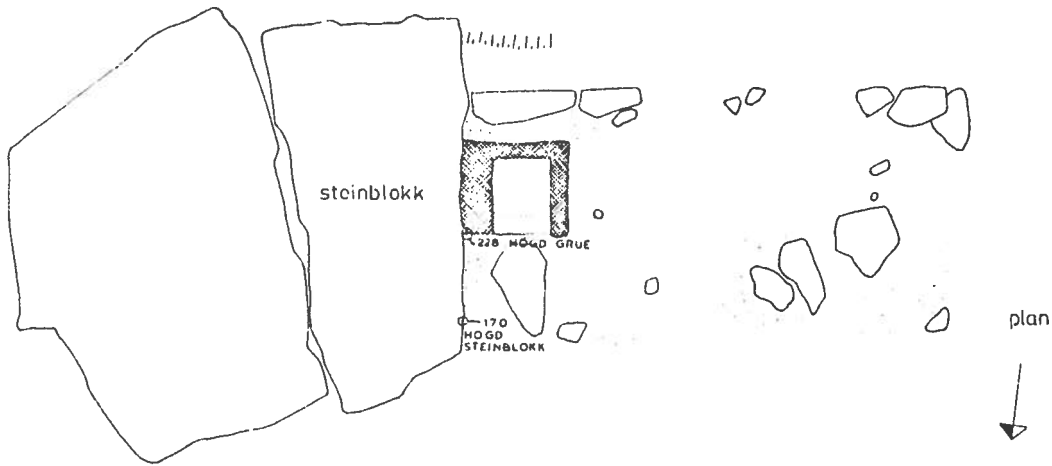

39 tuft

BYGGEÅR: Eldste del frå omlag
1800

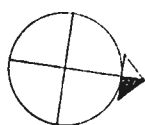
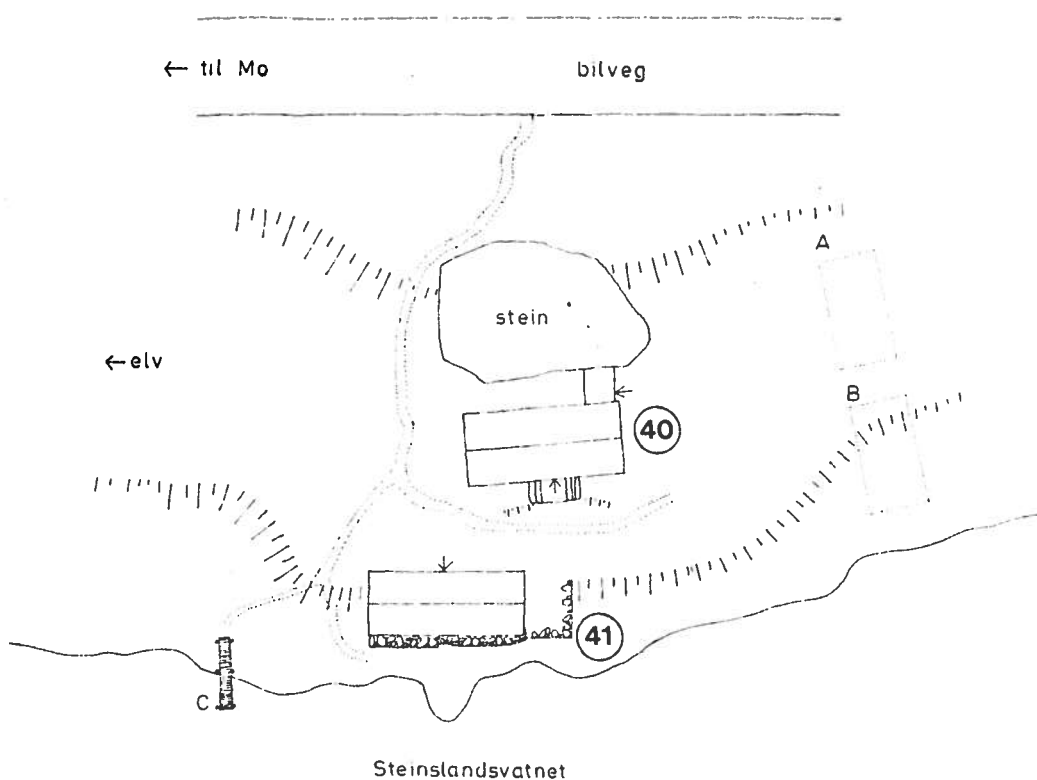
EIGAR: BJARNE OG REIDAR
NYGARD
Modalen
Gnr. 85, bnr. 2

Murane er restar av eit sel som var av dei eldste på stølen. Det kan vera dette selet som tilhørde bruk nr. 1 før garddelinga i 1860–63. Selet var inngrove i vollen, og det hadde inngang i gavlen mot vest.

0 1 2m

- A, B FRÅSEGN OM TO HUS. NOYAKTIG PlassERING IKKE MÅLT
- A EIT SEL
- B EIT KOKEMUS
- C NOVERANDE PROVISORISK BRYGGE

0 5 10m

situasjon - hus nr. (40) - (41)

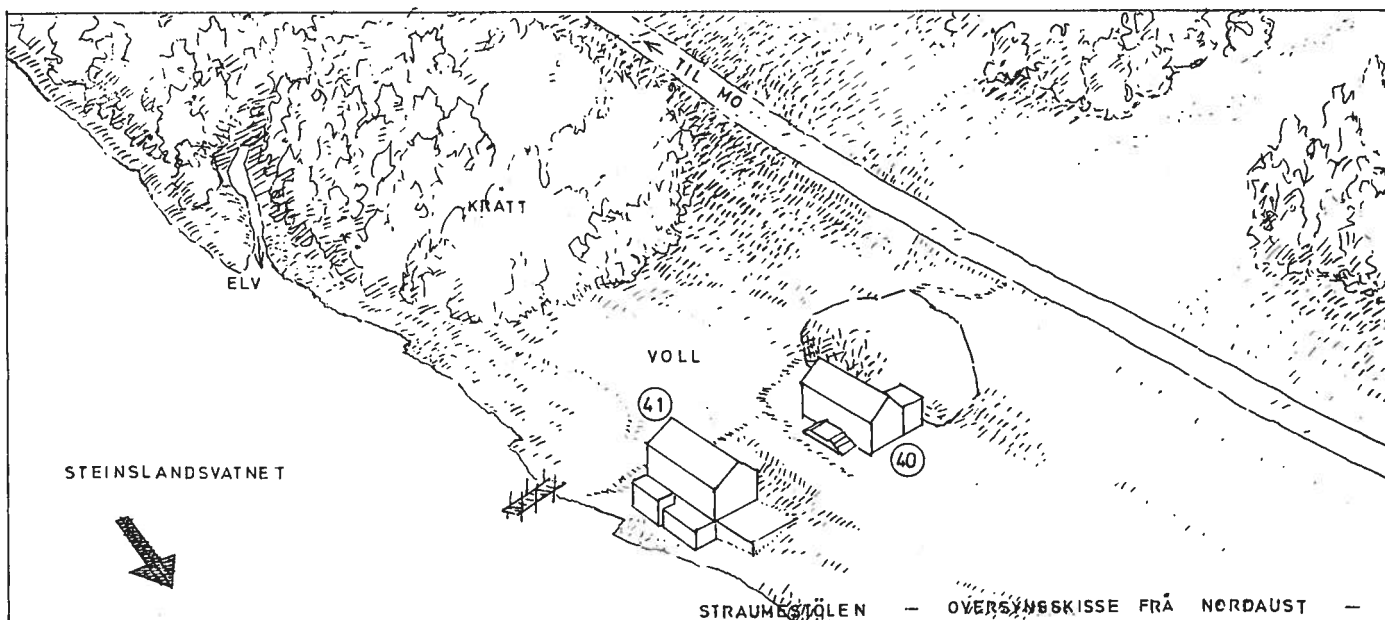

Straumestølen ligg tett ved og på vestsida av det lange Steinslandsvatnet. I dag går det bilveg forbi stølen. Vollen er ved å gro til med orekratt og bjørk. Terrenget er kupert. Det er tørt lende. Ei elv renn ut i vatnet sør for husa. Det er to sel her. Båe er lafta og har sperretak. Kwart av sela har tre rom. Det eine er bygd innunder ei stor steinblokk, det andre ligg på

ein 1½ meter høg steinmur nede ved vatnet. Det er vidare fråsegn om eit sel og eit kokehus som har stått nord for desse.

Straumestølen høyrer til gardane Straume og Steinsland.

Straumestølen omlag 120 m.o.h.

40 sel

BYGGEÅR: 1915

EIGAR: ODDMUND STEINSLAND
Modalen
Gnr. 84, bnr. 1, 2

Dette selet er bygd nært under ei stor steinblokk. Alle veggane er lafta, og huset har sperretak med mønsås. Det er torvtekt. Det er omn i den søre stova. Tilbygget av lette trekonstruksjonar er do og vedbu. Selet vert i dag nytta som feriehus.

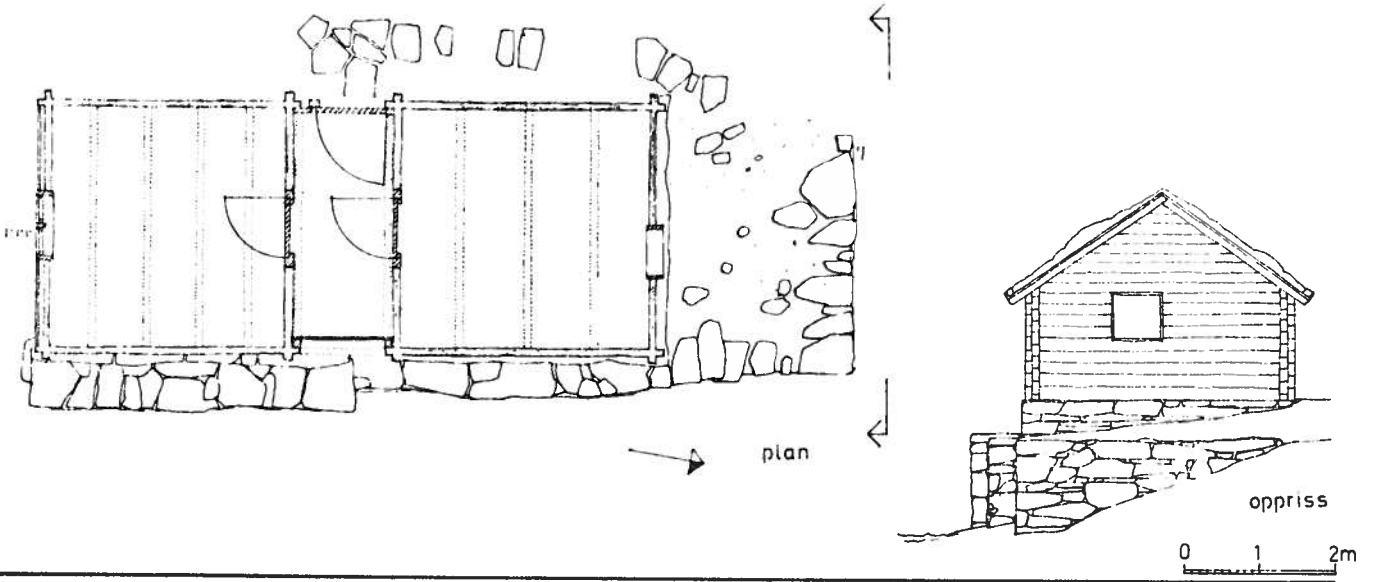
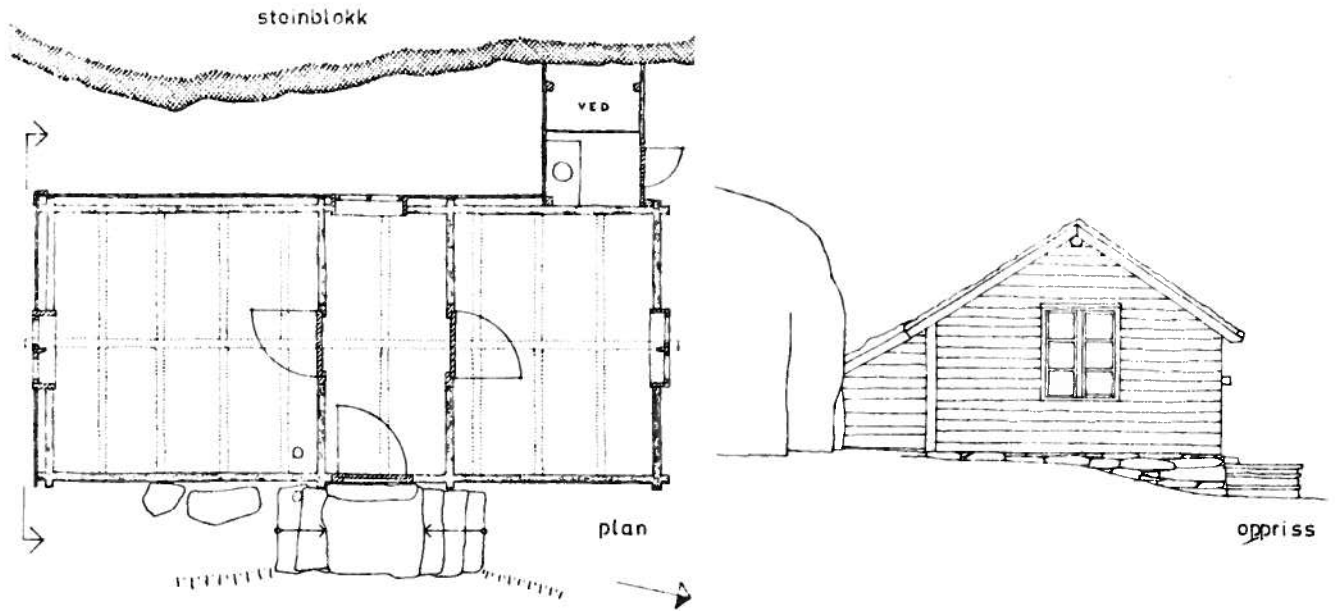

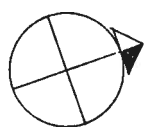
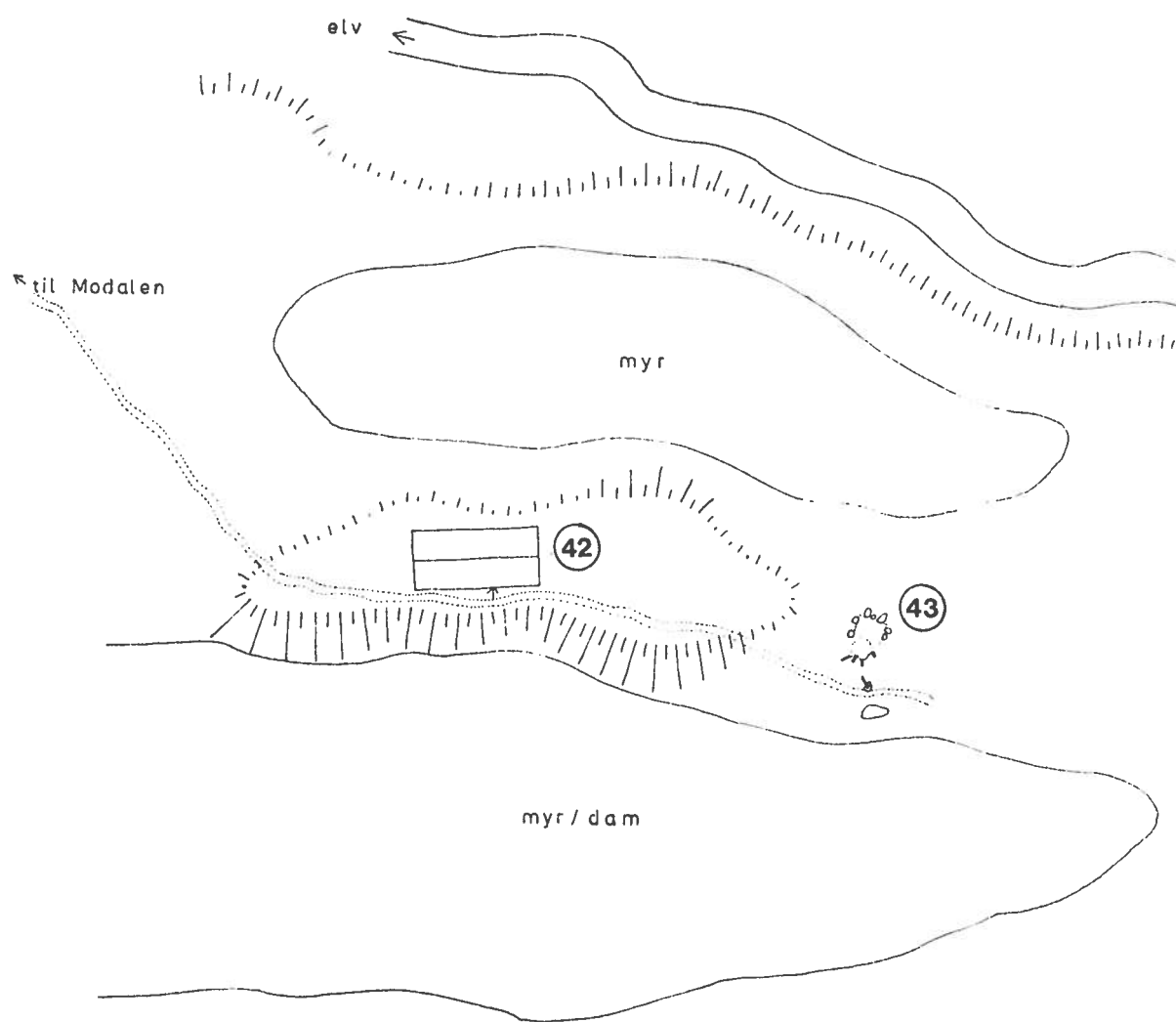
41 sel

BYGGEÅR: Omlag 1920

EIGAR: INGVAR STRAUME
Straume, Modalen
Gnr. 82, bnr. 4

Selet har ei lafta stove på kvar side av eit midtrom som er bygd av enkle bordveggar. Taket har sperrekonstruksjon, og det er tekt med torv. Sørveggen av selet er panelt utvendes.

0 5 10m

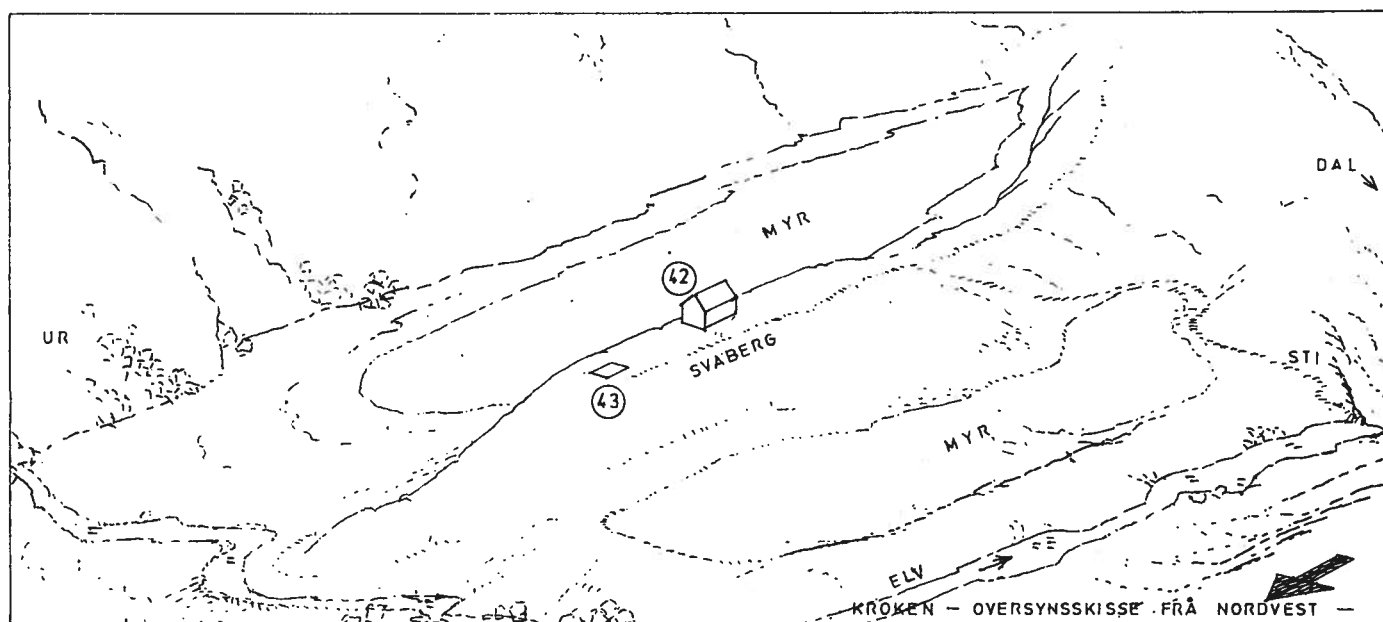
situasjon – hus nr. (42) – (43)

Stølen er bygd på ein oppstikkande fjellrygg i ein liten myrlendt dalbotn. På både sider av ryggen ligg det myrer. I sør er det utsyn til Tverrådalen. Terrenget elles er kupert og steinfullt. Oppstigninga frå vegen nede i Modalen er bratt, men stien er god. Av to hus ligg det eine i ruin. Det som står, er bygd i

1934 i stenderverk. Det andre som var eit kokehus, har hatt stavkonstruksjon og torvtak. Stølen er felles for alle på Øvre Helland. Kraftutbygging vil føra til at elva vert borte.

Kroken omlag 530 m.o.h.

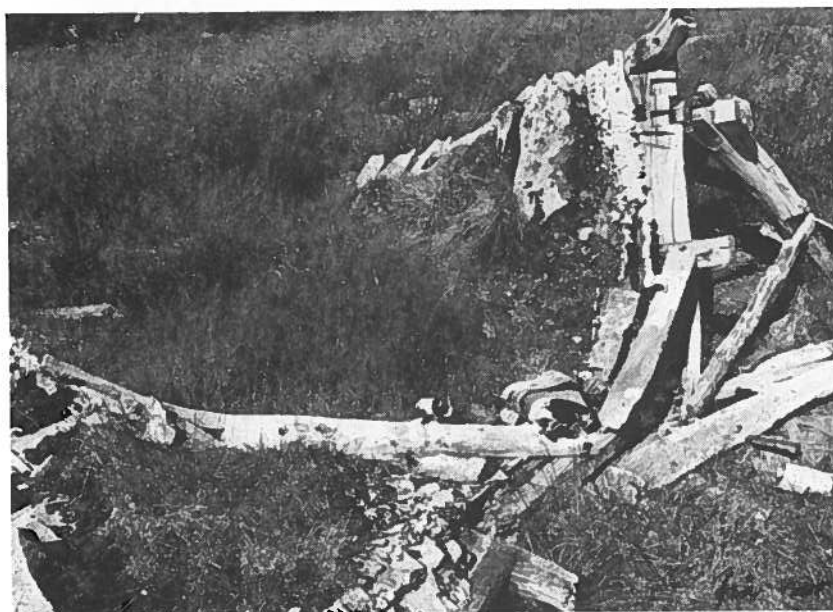

42 sel

BYGGEÅR: 1934

EIGAR: BRUKARANE PÅ ØVRE
HELLAND
Modalen
Gnr. 81

Dette selet har to rom. Det er oppført i stenderverk med utvendes liggjande panel. Det inste rommet har også panel innvendes. Selet har sperretak med mønsås og det er tekt med torv.

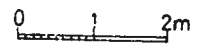
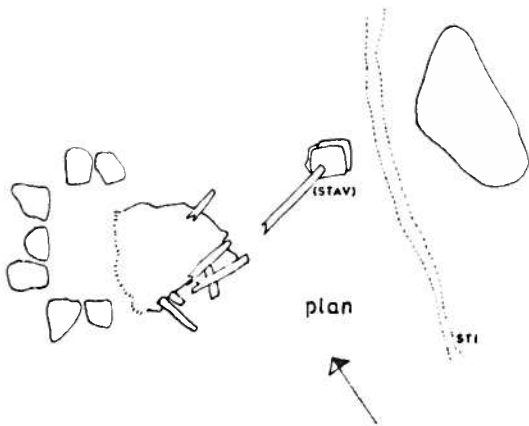
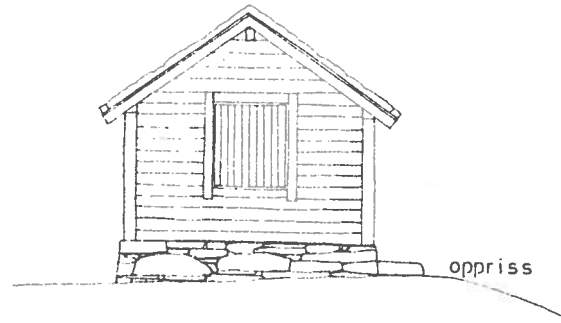
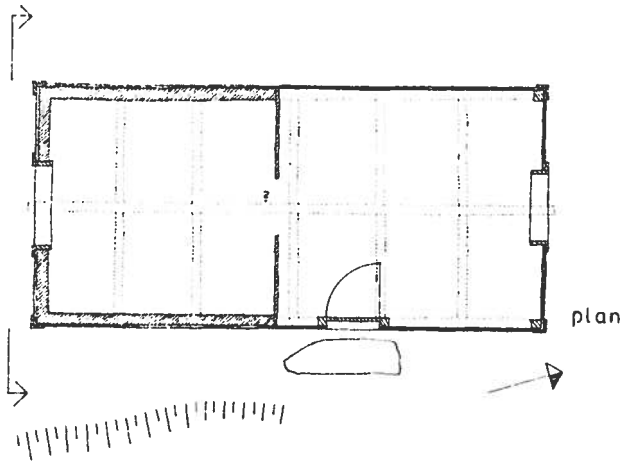

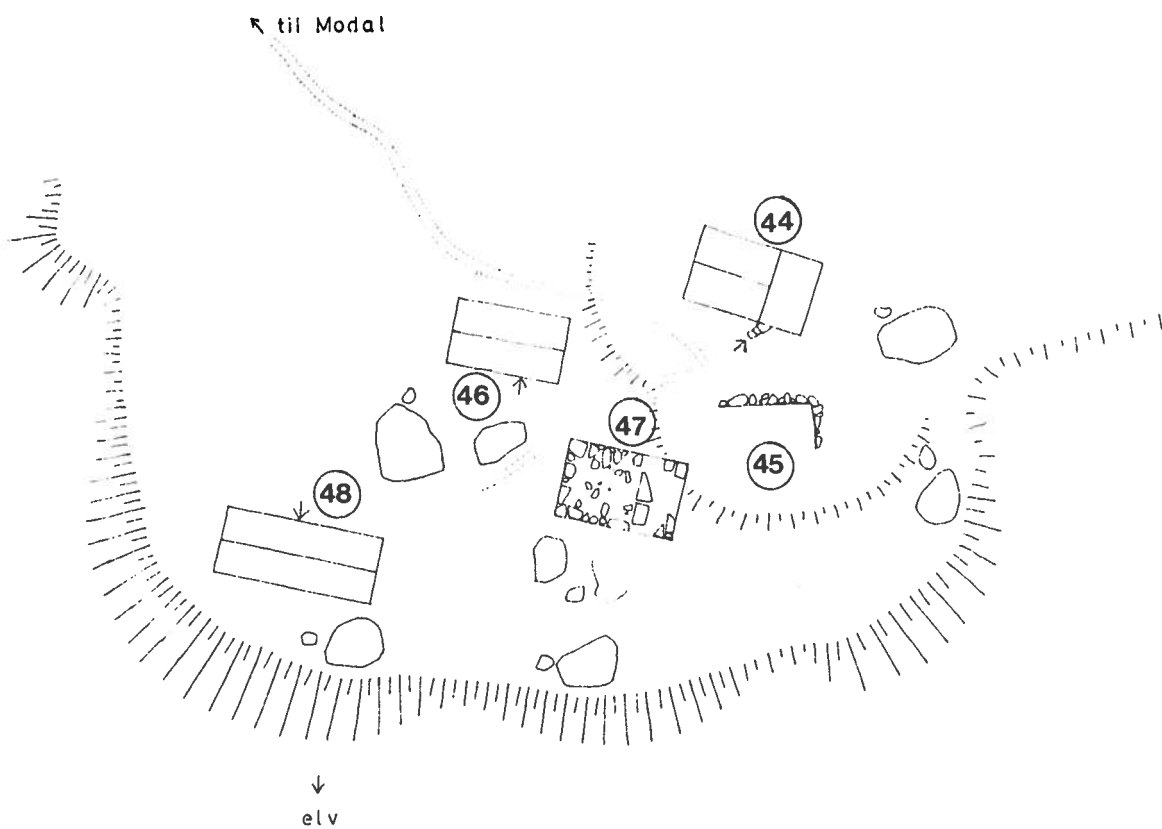
43 tuft

BYGGEÅR: 1935

EIGAR: BRUKARANE PÅ ØVRE
HELLAND
Gnr. 81

Dette er restar etter eit kokehus. Det har vore oppført i stavbygg og har hatt torvtak.

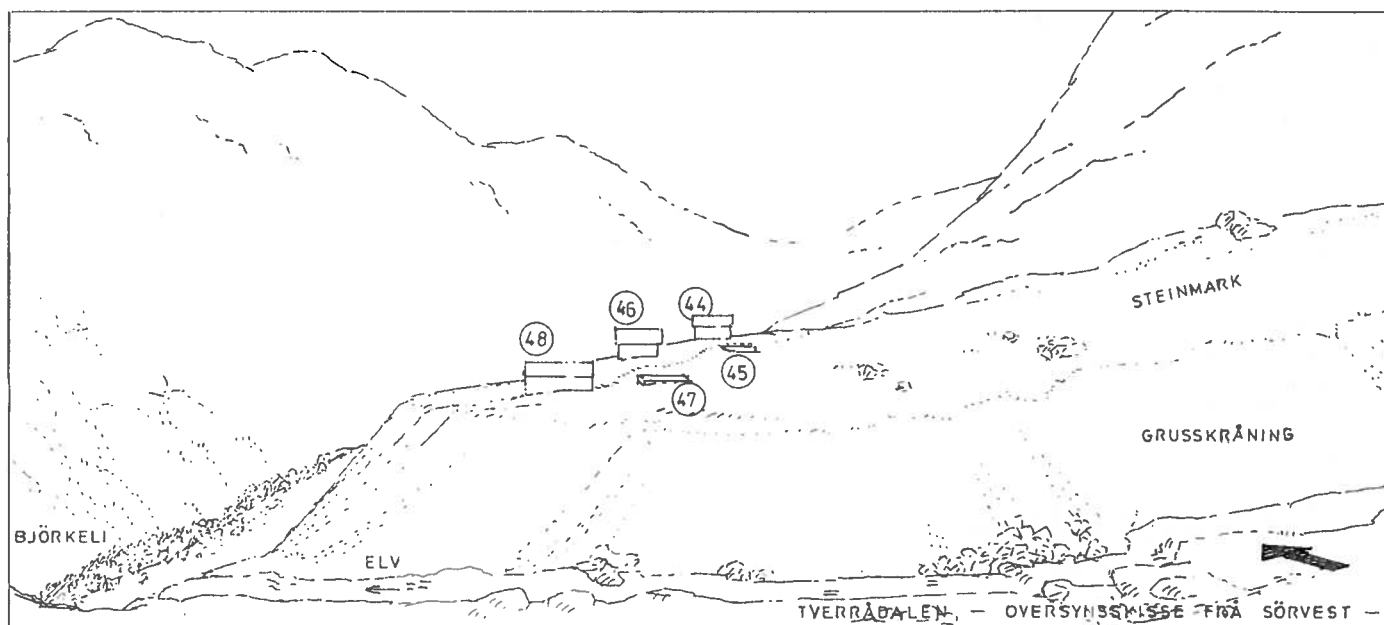
0 5 10m

situasjon - hus nr. 44 - 48

Stølen ligg i enden av ein fjelldal i eit område der det er avsett store grusmengder. Rundt ikring på området er det store steinblokker. Terrenget er kupert, men likevel oversiktleg. Marka er tørr. Bjørkeskogen tek til i lia lengre nede i dalen. Det er godt beite i området, og ein har eit storfelt utsyn mot Modalsfjella. Ei elv renn i ei grov på vestsida av stølen. Til

Tverrådalen er det felles stølsveg med Kroken til omlag midtvegs i lia opp frå Modalen. Stølen har fem bygningar. Av desse er to att berre som grunnmurar. Dei tre andre er tømmerhus med sperretak. Stølen høyrer til Øvre Helland. Elva forbi stølen skal tørrleggjast ved kraftutbyggjinga. Tverrådalen omlag 540 m.o.h.

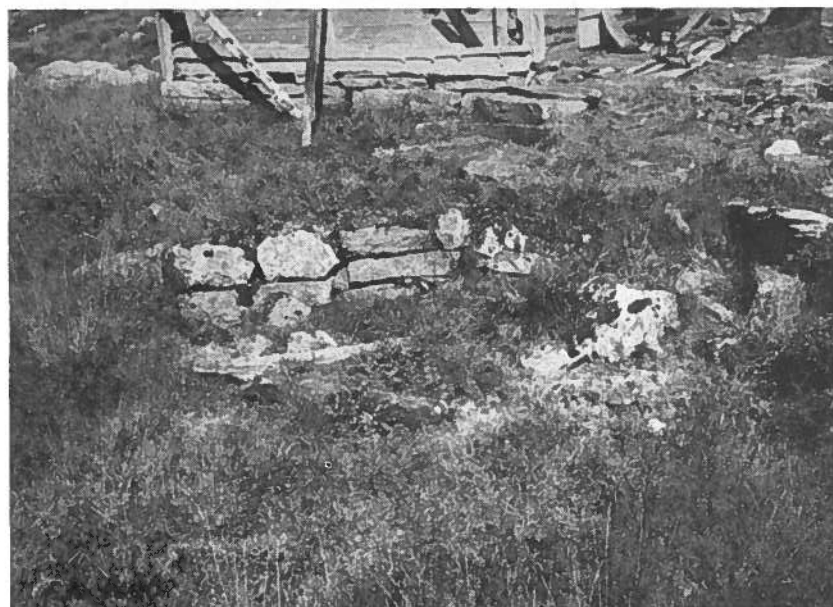

44 sel

BYGGEÅR: 1910
EIGAR: OLE Ø. HELLAND
Modalen
Gnr. 81, bnr. 1, 2

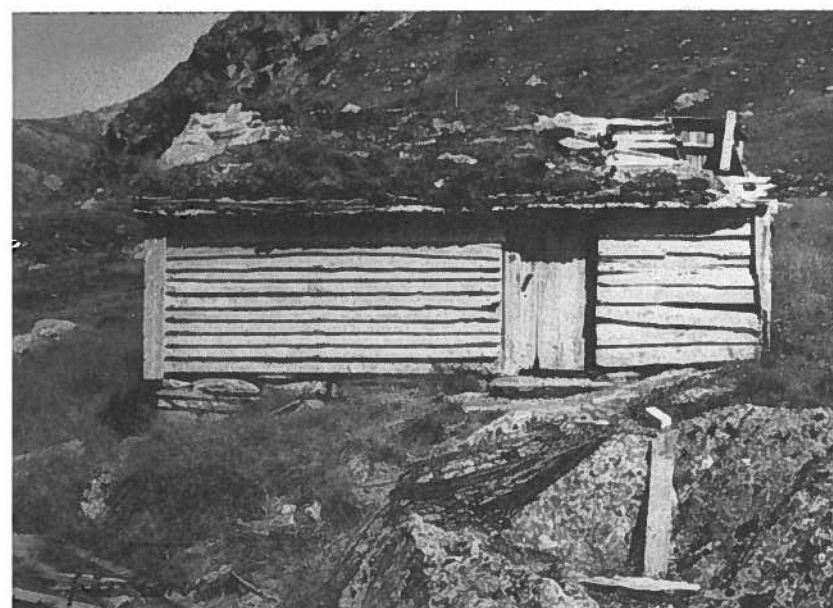
Selet har hatt innsel og skot. I dag står berre innsellet att. Det er lafta og har sperretak med torvtekkjing. Austveggen er panelt utvendes med ståande panel. Det er merke etter inngangsdøra på vestsida av skotet.

45 tuft

BYGGEÅR: 1910
EIGAR: BRUKARANE PÅ ØVRE
HELLAND
Modalen
Gnr. 81

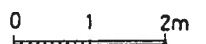
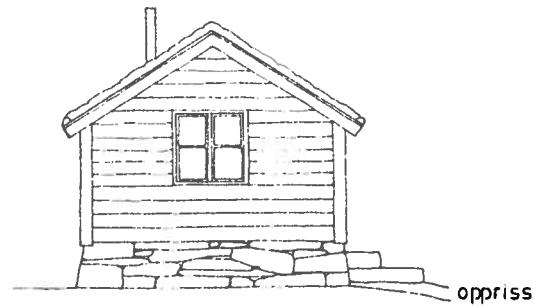
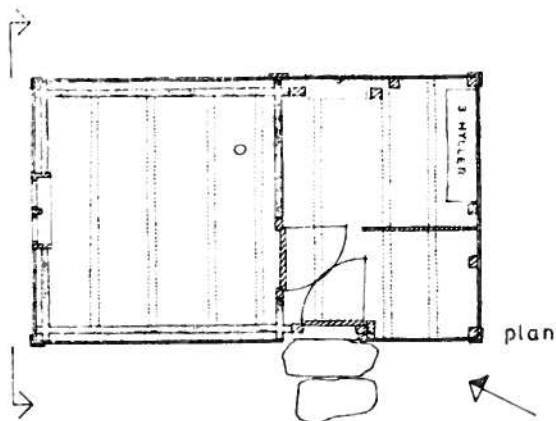
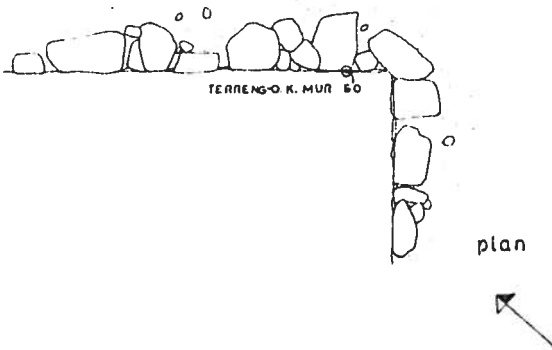
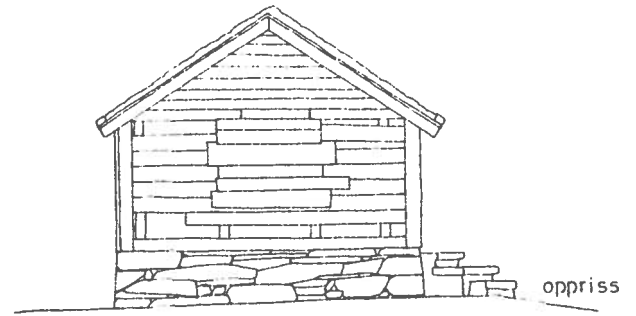
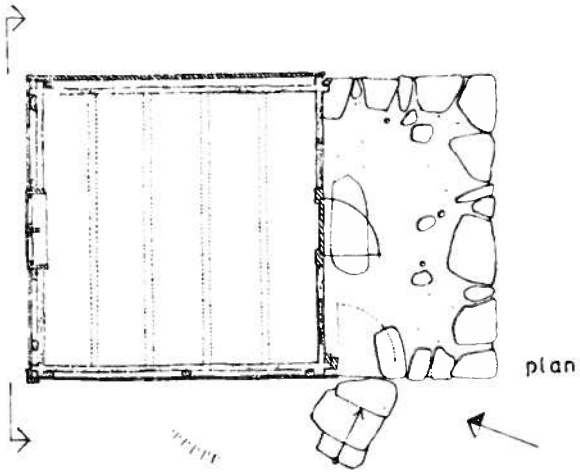
Desse murane er restar etter eit mjølkerom.

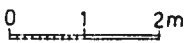
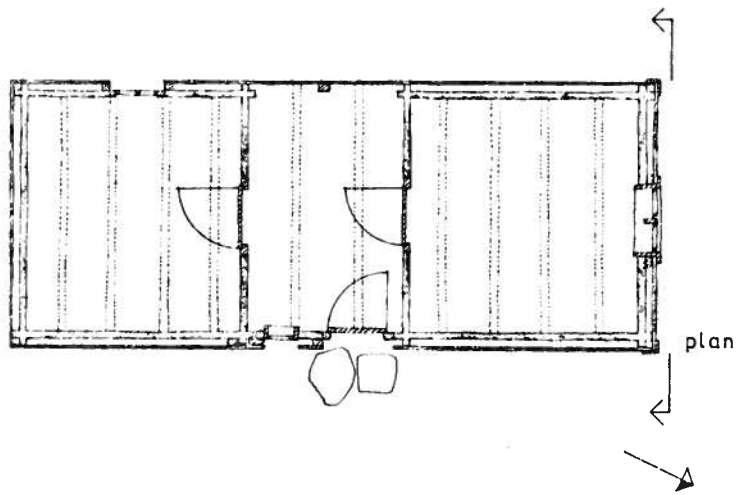
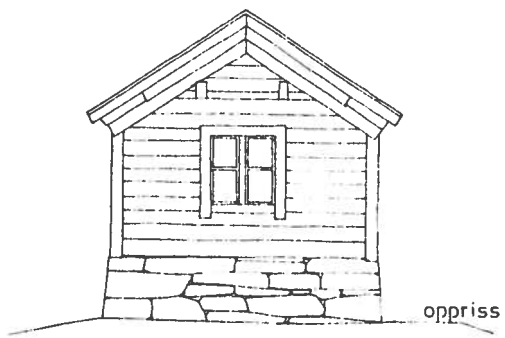
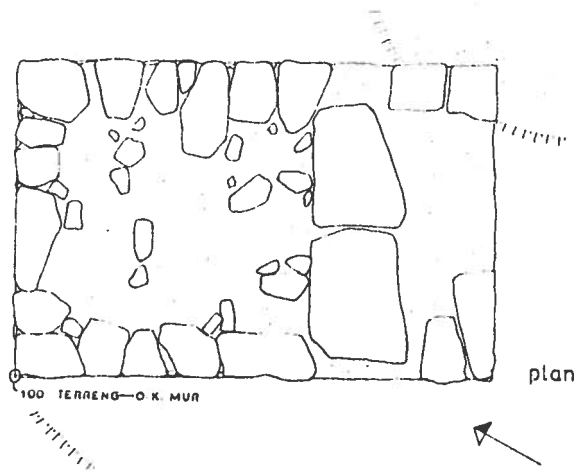

46 sel

BYGGEÅR: 1939
EIGAR: GUNNAR Ø. HELLAND
Modalen
Gnr. 81, bnr. 4

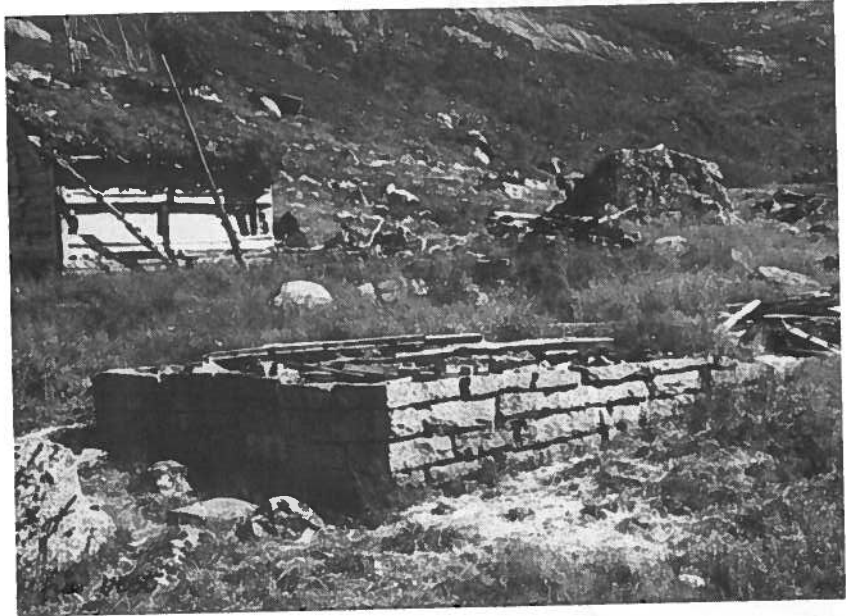
Selet har innsel og skot. Innsellet er lafta, skotet er bygd i stenderverk. Det er sperretak med torv på huset. Utvendes er selet panelt. Ein bordvegg deler skotet i to rom. Det inste har tregolv, det yste har hellegolv.

47 tuft

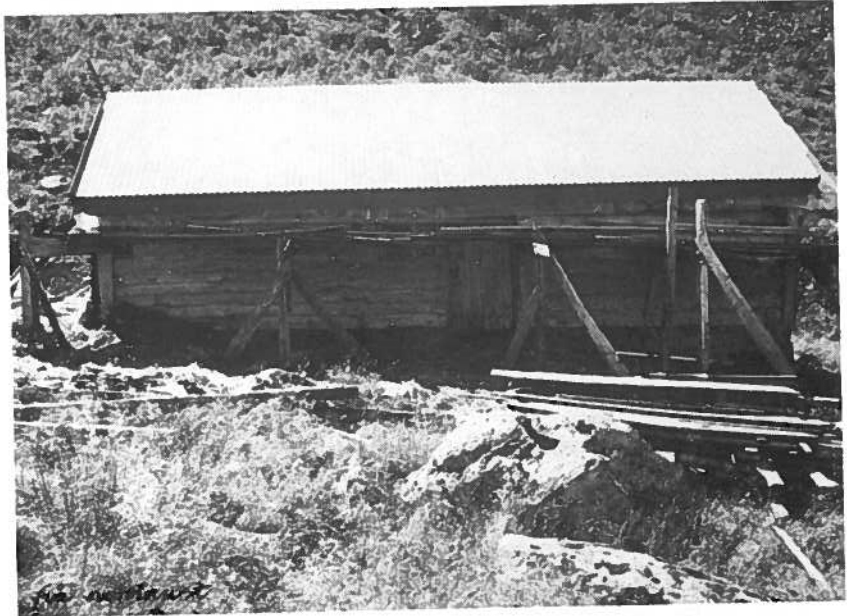
BYGGEÅR: 1910
EIGAR: RASMUS LODDEN
Stord
Gnr. 81, bnr.

Dette er ein svært god grunnmur etter eit sel.

48 sel

BYGGEÅR: OMLAG 1910
EIGAR: JOHS. Ø. HELLAND
Modalen
Gnr. 81, bnr. 3, 6

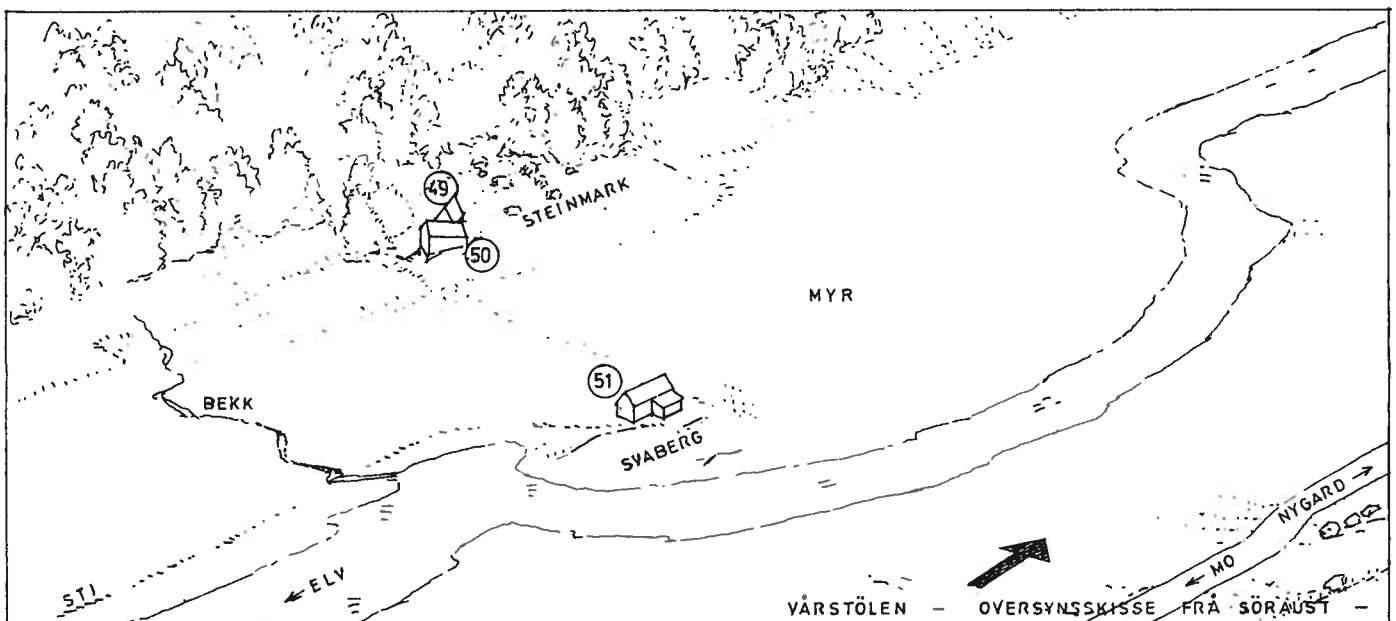
Selet har tre rom. I kvar ende av huset er ei lafta stove. Midtrommet er bygd med enkel bordvegg. Selet har sperretak og bølgeblekkplater. Den nordre stova har fått to ekstra omfar.

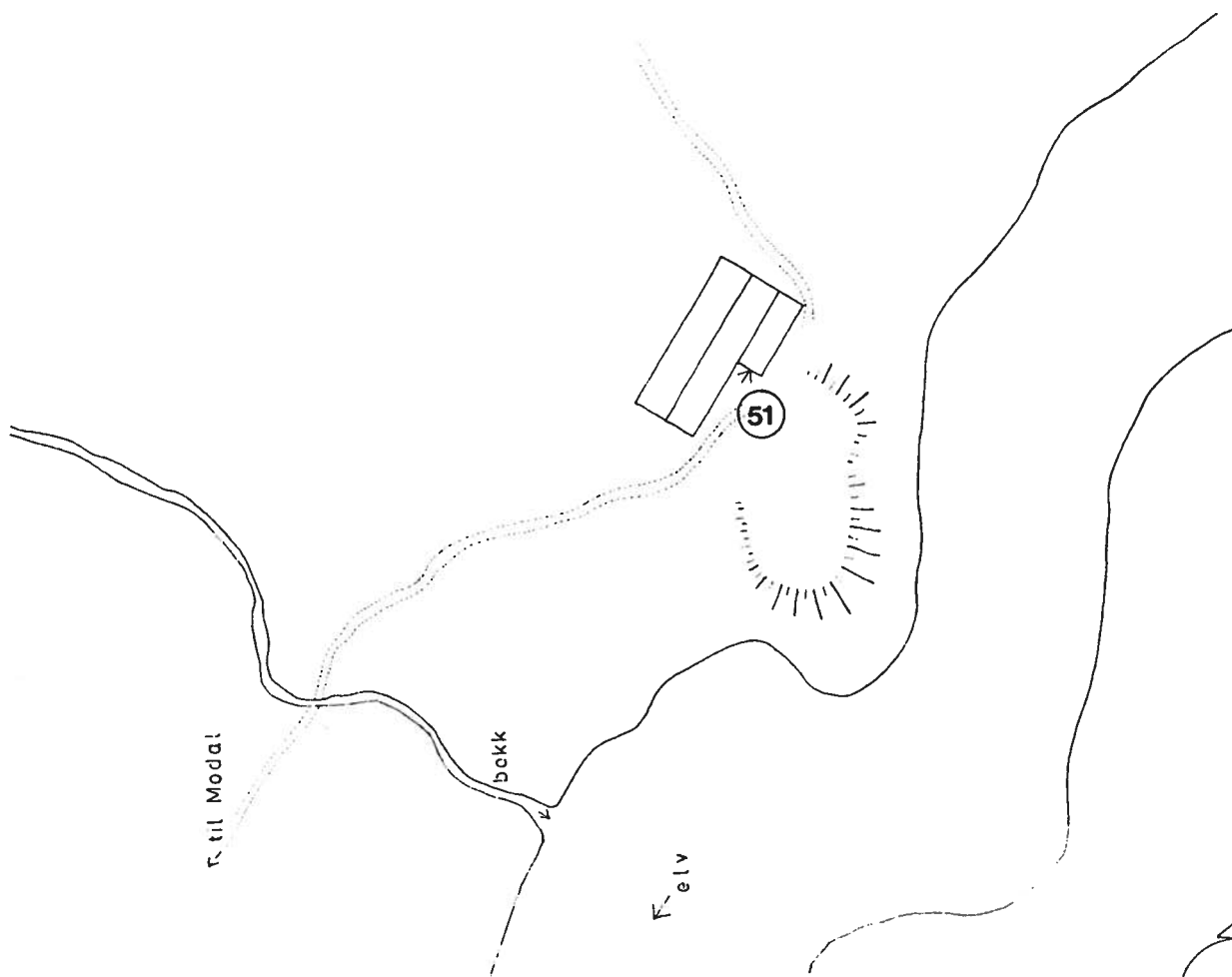
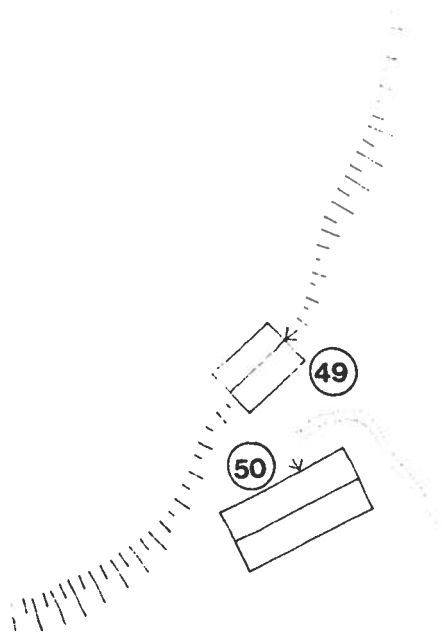

Vårstølen ligg på ei elveslette i ein dalbotn. På andre sida av elva går bilvegen mellom Nådald og Nygard. To av husa ligg inntil dalsida og bjørkeskogen, det tredje på ein tørr svaberggrygg ved elva. Sletta elles er myrlendt. Ein stig følgjer elva søretter eit par hundre meter og kryssar over ei provisorisk bru lengre nede.

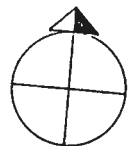
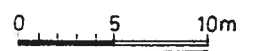
To av bygningane er lafta og har sperretak. Det tredje, kokehuset, er ein stavkonstruksjon. Stølen høyrer til Nådald. Ved kraftutbyggjinga vert elva på det næraste tørrlagt.

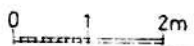
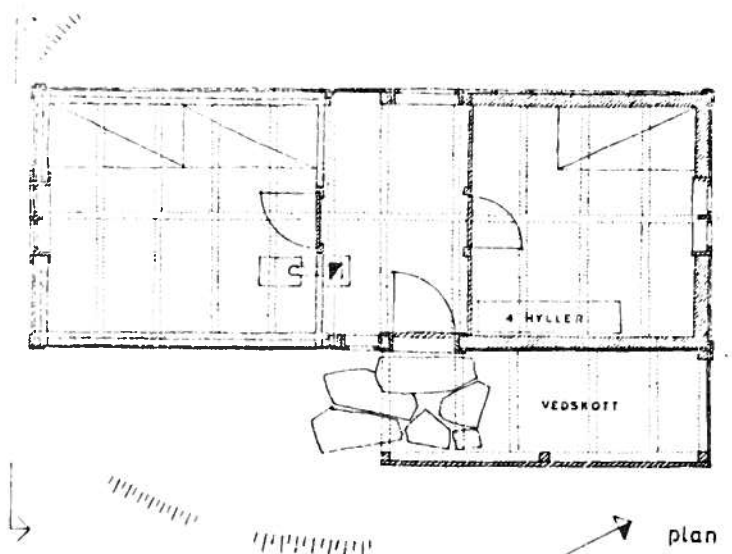
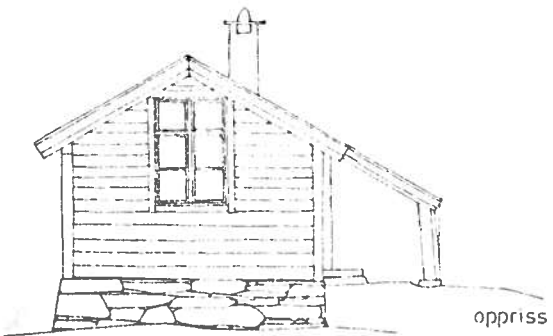
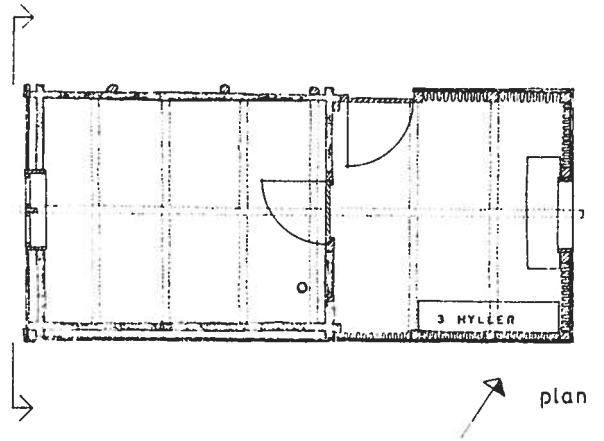
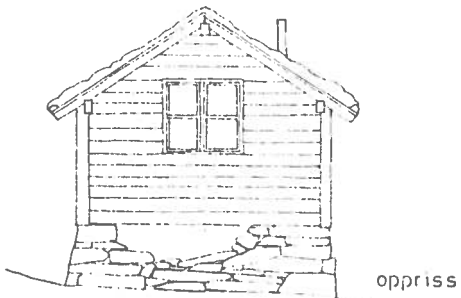
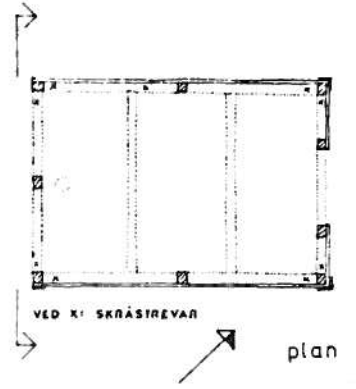
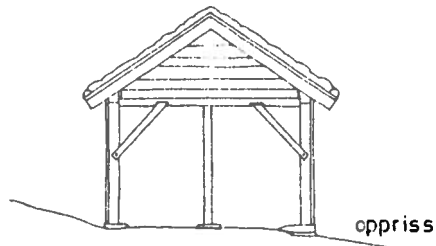
Vårstølen omlag 330 m.o.h.

situasjon - hus nr. (49) - (51)

49 kokehus

BYGGEÅR: Omlag 1930
 EIGAR: EILIF NÅMDAL
 Modalen
 Gnr. 82, bnr. 1

Dette kokehuset er oppført i stavbygg, og det har sperretak med torvtøkkjng. Rommet har jordgolv, og det er hol for omnsrøyr i mønet nær den sørvestre gavlen.

50 sel

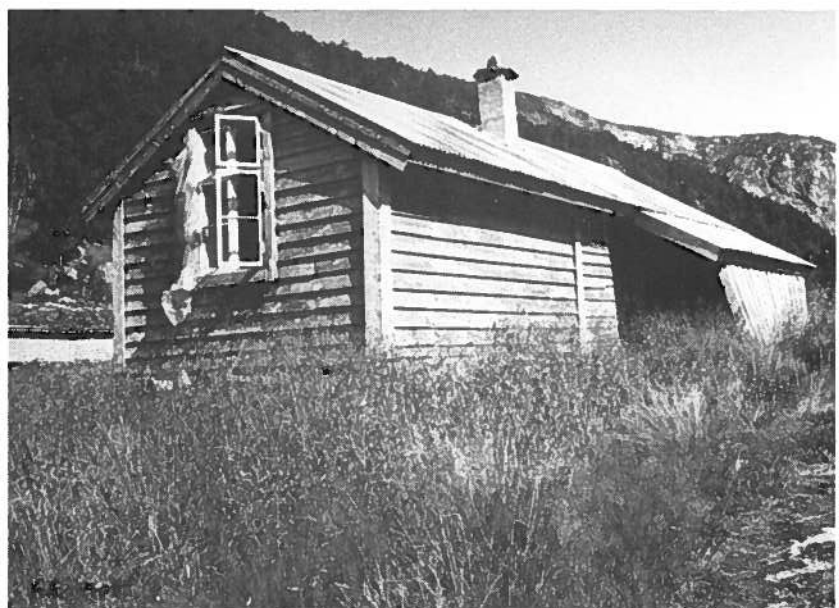
BYGGEÅR: 1903
 EIGAR: EILIF NÅMDAL
 Modalen
 Gnr. 82, bnr. 1

Selet har innsel og skot. Innsellet har lafta veggjar, skotet er bygd i stenderverk og har enkel bordvegg som seinare er isolert med glasvattmatter. Taket har sperrekonstruksjon og mønsås, og det er tekt med torv. Selet vart vølt omlag 1930.

51 sel

BYGGEÅR: Omlag 1939
 EIGAR: BJARNE NÅMDAL
 Modalen
 Gnr. 82, bnr. 2

Selet har tre rom og eit vedskott. Den sørvestre stova har lafta veggjar, resten av huset er oppført i stenderverk. Selet er panelt utvendes. Den nordvestre stova har også innerkledning. Huset har sperretak med mønsås og bølgeblekkplater. Selet har loddpipe.

Copyright © Fylkeskonservatoren i Hordaland 1979.
1. opplag. 1979. 2 000 eksemplar.

Denne rapporten er trykt med tilskott frå Sogn og Fjordane Fylke.

